

CHRISTUS DE LEIDSMAN VAN ZIJN VOLK

PREKENBUNDEL VRIJE STOFFEN

Door

DS. F. MALLAN

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2006

INHOUD

1. Jacob verblijdt door de mededeling aangaande Jozefs leven. Jaarboek 1979

Toen boodschappen zij hem, zeggende: Jozef leeft nog, ja, ook is hij regeerder in gans Egypteland. Toen bezweek zijn hart, want hij geloofde hen niet. Maar als zij tot hem gesproken hadden al de woorden van Jozef, die hij tot hen gesproken had, en dat hij de wagens zag, die Jozef gezonden had om hem te voeren, zo werd de geest van Jacob, hun vader levendig. En Israël zeide: Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog; ik zal gaan en hem zien, eer ik sterve. Genesis 45: 26 - 28

2. De betoning van Gods weldadigheid uit kracht van onveranderlijke trouw.

Jaarboek 1976

Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is ; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten. 2 Samuël 23 : 5

3. GODS ONDOORGRONDELIJKE LEIDING MET EFRAÏM. Jaarboek 2000

En de mannen van Gath, die in het land geboren waren, doodden hen, omdat zij afgekomen waren om hun vee te nemen. Daarom droeg Efraïm, hun vader; vele dagen leed; en zijn broeders kwamen om hem te troosten. Daarna ging hij in tot zijn huisvrouw, en zij werd zwanger; en baarde een zoon; en hij noemde zijn naam Bería, omdat zij in ellende was in zijn huis. 1 Kronieken 7: 21b t/m 23

4. Een Goddelijke toezegging van de verlossing Zijns volks.

De Schat des Woords 1950

Drupt, gij hemelen! van boven af, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid; en de aarde opene zich, en dat allerlei heil uitwasse en gerechtigheid tezamen uitspruite; Ik, de Heere, heb ze geschapen. Jesaja 45 : 8

5. Een noodzakelijke vraag aangaande de legering der kudde. Brochure

Zeg mij aan, Gij, Die mijn ziel liefheeft, waar Gij weidt, waar Gij de kudde legerd in de middag; want waarom zou ik zijn als ene, die zich bedekt bij de kudden Uwer metgezellen? Indien gij het niet weet, o gij schoonste onder de vrouwen, zo ga uit op de voetstappen der schapen, en weid uwe geiten bij de woningen der herderen.

Hooglied 1 : 7 en 8

6. Het bed van Salomo. Jaarboek 1999

Zie, het bed, dat Salomo heeft, daar zijn zestig helden rondom van de helden Israëls, die altemaal zwaarden houden, geleerd ten oorlog, elk hebbende zijn zwaard aan zijn heup, vanwege den schrik des 's nachts. Hooglied 3:7 en 8.

7. Christus' loffelijk getuigenis van Zijn beminde bruidskerk.

De Schat des Woords 1951

Er zijn zestig koninginnen, en tachtig bijwijven, en maagden zonder getal; een enige is Mijn duive, Mijn volmaakte, de enige harer moeder; zij is de zuivere dergene, die haar gebaard heeft; als de dochters haar zien, zo zullen zij haar welgelukzalig roemen, de koninginnen en de bijwijven, en zullen haar prijzen. Hooglied 6 : 8 en 9

8. DE LIEDEN DIE ZUCHTEN ZIJN BIJ GOD GETEKEND. Jaarboek 1981

En de HEERE zeide tot hem: Ga door, door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem, en teken een teken op de voorhoofden der lieden, die zuchten en uitroepen over al die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden. Ezechiël 9:4

9. CHRISTUS' BEDE VOOR ZIJN DISCIPELEN OM HUN HEILIGING IN DE WAARHEID. Jaarboek 1994

Heilig ze in Uw waarheid. Uw Woord is de waarheid. Johannes 17 vers 17

10. WAARSCHUWENDE VOORBEELDEN. Brochure ca. 1998

En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkewijs als zij lust gehad hebben. 1 Korinthe 10 : 1 t/m 13

11. DE ONMISBAARHEID VAN DE LIEFDE. Jaarboek 1997

"De liefde vergaat nimmermeer". 1 Korinthe 13:8a.

12. EEN HARTELIJKE WENS VAN EEN HEILZOEKENDE LERAAR DER GEMEENTE. Jaarboek 1987

Opdat Christus door het geloof in uw harten wone en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt; Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte is. En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods. Efeze 3:17-19

1. JACOB VERBLIJD DOOR DE MEDEDELING AANGAANDE JOZEFS LEVEN

Jaarboek 1979

Psalm 72:8

Lezen: Genesis 45: 15einde.

Psalm 85:2 en 3

Psalm 89:9

Psalm 21:3

Geliefden.

De Spreuken van Salomo hebben ons veel te zeggen voor het tijdelijke leven, maar zij zijn ook ongetwijfeld van een rijke geestelijke inhoud. Zo ook die spreuk die wij vinden in het 25ste vers van het 25ste hoofdstuk. We lezen daar: „Een goede tijding uit een ver land, is als koud water op een vermoeide ziel.” We kunnen in een ver land vrienden of familieleden hebben. Het kan zijn dat we in lange tijd niets van hen horen. We maken ons dan ongerust over hun lichamelijke toestand, of zijn in zorg erover dat er wellicht andere omstandigheden zijn, die ze voor ons verborgen willen houden of waardoor ze niet in staat zijn om iets van zich te laten horen.

Het kan ook zijn dat er niet zulke goede geruchten van hen tot ons overkomen. Maar als nu na vele bekommernissen daarover een goed gerucht ons bereikt, zou dat dan niet als koud water zijn op een vermoeide ziel? Voor het tijdelijke leven van de mens hier op aarde, is de betekenis van deze spreuk van Salomo ons wel heel duidelijk.

Deze spreuk heeft echter voor het geestelijk leven ook zoveel te zeggen. Er wordt in die spreuk gesproken over een goede tijding, over een ver land, over koud water en over een vermoeide ziel. Van de hemel kunnen we spreken als een ver land. Door de zonde zijn we van Gods gunst en gemeenschap ver gescheiden. De hemel is boven ons gesloten. We reizen niet op de hemel aan, maar we reizen op de hel aan. Een vermoeide ziel zal weten, hoever zij van de hemel vandaan is. Zulk een vermoeide ziel kan zomaar niet met haar gebed doordringen tot binnen de gewelven van dat hemelse heiligdom. Met haar bidden kan ze zich dus niet helpen. Ook komen er niet vele beloften en vertroosting en uit de hemel, die zulk een ziel opwekken en bemoedigen. O wat is de hemel toch een ver land!

Toch komt er een goede tijding uit dat verre land. Het Evangelie is een goede tijding. Het zuivere Evangelie is een blijde boodschap voor een arme zondaar. Welk een wonder is het toch, dat er uit dat verlegen land des hemels nog zulk een blijde boodschap komen kan tot gevallen en verloren Adamskinderen! Rechtvaardig had God alle mensen kunnen laten verloren gaan. Maar nu laat hij ons vanuit de hemel horen dat zulks Hem niet behaagd heeft. Er is een weg bij God vandaan tot zaligheid geopend in Christus voor de grootste der zondaren. Waarlijk, het Evangelie is een goede tijding uit een ver land. Maar dan toch altijd voor een vermoeide ziel! Dat is een ziel die vermoeid is onder haar schuldenlast, vermoeid van al haar wettisch werk waarmee ze niet tot de rust kan komen, vermoeid van al haar tobben en worstelen vanuit een smartelijk gemis, vermoeid door een vruchteloos verlangen en uitzien naar een belofde en begeerde zaak. Zulk een vermoeide ziel geeft de hoop op van dat er ooit nog verandering in haar toestand zal komen. Zulk een ziel is een afgematte, ja een bezwijkende ziel. Zoals echter een dronk van koel en zuiver water tot verkwikking

van een dorstige en vermoeide reiziger is, zo is de blijde boodschap van het Evangelie tot verkwikking van een vermoeide ziel. Zulke ogenblikken komen er, waarin dat Evangelie zulk een gezegende uitwerking op de vermoeide ziel mag hebben, zodat ze daardoor nieuwe kracht ontvangt en haar verlangend uitzien daardoor nog weer eens verlevendigd wordt. In het bijzonder echter zal dat Evangelie een goede tijding voor haar zijn, als die ziel als in staat van bezwijken is gebracht en als ze dan uit een verhoogde Middelaar als uit een fontein van levend water weer als uit de dood zal mogen gaan herleven. Dit zien we ons heel duidelijk voorgesteld in wat ons in Jacobs geschiedenis wordt medegedeeld van de verblijdende tijding aangaande Jozefs leven, die hij in zijn ouderdom nog mocht ontvangen. Met 's Heeren hulp zouden wij u daar thans een ogenblik bij willen bepalen. Uwe aandacht wordt dan gevraagd voor dat gedeelte uit Gods Woord, dat u kunt vinden opgetekend in het eerste boek van Mozes genaamd Genesis, daarvan het 45ste hoofdstuk, van vers 26-28. We noemden u Genesis 45: 26 tot en met 28, waar Gods Woord aldus luidt:

Toen boodschappen zij hem, zeggende: Jozef leeft nog, ja, ook is hij regeerder in gans Egypteland. Toen bezweek zijn hart, want hij geloofde hen niet. Maar als zij tot hem gesproken hadden al de woorden van Jozef, die hij tot hen gesproken had, en dat hij de wagens zag, die Jozef gezonden had om hem te voeren, zo werd de geest van Jacob, hun vader levendig. En Israël zeide: Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog; ik zal gaan en hem zien, eer ik sterve.

We zien hier: *Jacob verblijdt door de mededeling aangaande Jozefs leven.*

En we bepalen u nader bij:

1. De weg die daaraan voorafging.
2. De weg waar het doorheen ging.
3. De weg die daar verder voor Jacob aan was verbonden.

1. De weg die daaraan voorafging.

Met deze verblijdende tijding zijn Jozefs broeders dus van hun tweede reis naar Egypte wedergekeerd. Jozef had zich in deze tweede reis aan zijn broeders bekendgemaakt. Maar ook zijn vader zou hem nu nog levend aanschouwen. Als Jozef zich aan zijn broeders heeft bekendgemaakt, heeft hij tot hen gezegd: „Haast u en trekt op tot mijn vader, en zegt tot hem: Alzo zegt uw zoon Jozef: God heeft mij tot een heer over gans Egypteland gesteld; kom af tot mij, en vertoef niet.” En zo konden Jozefs broeders met deze blijde en verheugende mededeling tot hun vader wederkeren. Het is ons niet onbekend, dat we in deze geschiedenis een treffend voorbeeld zien van hetgeen eens geschied zou na de opstanding van Christus uit de dood. Jozef is een type geweest van Christus in zijn vernedering en verhoging. Als uit de dood heeft Jacob zijn geliefde zoon Jozef teruggekregen. Jacob heeft immers niet anders kunnen denken dan dat Jozef door een boos dier verscheurd was. Vele dagen heeft hij rouw over zijn zoon bedreven. En als zijn zonen de eerste maal uit Egypteland zijn teruggekeerd en ze hem medegedeeld hebben hoe dat Jozef van hen geëist had dat ze de volgende keer hun broeder Benjamin met zich af zouden brengen, dan heeft Jacob gezegd: „Gij berooft mij van kinderen! Jozef is er niet, en Simeon is er niet; nu zult gij Benjamin wegnemen, al deze dingen zijn tegen mij!” En even verder: „Mijn zoon zal met ulieden niet aftrekken; want zijn broeder is dood, en hij is alleen overgebleven; zo hem een verderf ontmoette op de weg die gij gaan zult, zo zoudt gij mijn grauwe haren met droefenis ten grave doen nederdalen.” Wel lezen we van Jacob, dat als Jozef hem zijn dromen verhaald had en als hij hem daarvoor bestraft had, dat hij toch

deze zaak bewaarde. Maar voor Jacob zou het ook evenals later voor de discipelen gelden, dat hij het na deze zou verstaan. Hoe menigmaal heeft Christus ook niet tot zijn discipelen tijdens Zijn omwandeling op aarde over Zijn lijden, sterven en opstanding gesproken. En Petrus heeft Jezus daarover ook zelf eens bestraft. Later is echter het volle licht over het onderwijs dat Hij hun gegeven had, pas ten volle opgegaan. En zo is dat voor Jacob ook geweest. En al is Jozef niet dood geweest, maar voor Jacob is hij dood geweest. En de dood juist snijdt alles af. God doet Zijn volk met alle beloften en toezeggingen in de dood terechtkomen. Zo kon ook pas een levende Jozef voor Jacob waarde hebben.

De verheugende mededeling van Jozefs broeders aangaande Jozefs leven zegt het ons, dat Jozef door zijn vader dood gewaand was. En ook lezen we, dat Jacob het niet geloofde, als alleen toen hij al de woorden hoorde, die Jozef gesproken had en toen hij de wagens zag.

Hetzelfde zien we ook bij de discipelen des Heeren na Zijn opstanding en wel in het bijzonder bij een Thomas die het ook niet kon geloven dat Christus uit de doden opgestaan was. En hoe duidelijk zien we in de weg die Jezus met Zijn discipelen gegaan is en waarin God een Jacob heeft geleid, de weg die God nog met Zijn volk houdt. De vernedering en de verhoging van Jozef waren beide noodzakelijk om een groot volk in het leven te behouden, Wat zijn broeders ten kwade gedacht hadden, had God ten goede gedacht. God volvoerde door de handelingen van die broeders Zijn eeuwige raad en vervulde alzo Jozefs dromen.

Maar voor Jacob was dit een verborgen weg. Maar zo is heel de weg der zaligheid der ziel nog zo verborgen. In de discipelen is dat wel te zien die het duidelijk hebben doen blijken dat ze geleid werden door wegen die ze niet geweten en door paden die ze niet gekend hadden. Wat tot de verlossing en de zaligheid der uitverkorenen van node was, verstonden ze maar niet recht. En hoe klaar dit ons nu in Gods woord kan zijn geopenbaard, het is nog de ziel een verborgenheid. Een levende Jezus moet door de ziel door het geloof tot zaligheid gekend worden. Het zal ons niet baten als we oppervlakkig de heilsopenbaring Gods ons in de Schrift gegeven, maar aannemen. Zo gaan er duizenden met een ijdel roemen over een levende Jezus voor eeuwig verloren. Neen, al wat God ons in Zijn woord aangaande de weg des heils heeft geopenbaard, moet in ons leven bevindelijk gekend worden. Dat er een levende Jezus is, dat kunnen we uit de Schrift allemaal wel weten. Maar daar hebben we geen gemeenschap mee aan een levende Jezus. Voor oppervlakkige roemers is al wat in de Schrift van de weg der zaligheid beschreven staat, een uitgemaakte zaak. Zij zijn zo dwaas niet meer als de discipelen, die van de opstanding van Christus zich zo onwetend betoonden. Maar de discipelen konden toch ook uit de Schrift wel weten dat de Messias komen zou om te lijden en sterven en om uit de doden op te staan? En Christus had hun dat ook verschillende malen gezegd. En zo nu kan Gods volk het nog weten dat de opstanding van Christus een vaststaand feit is, maar wat hebben ze daar aan als Hij Zich niet als levend uit de dood door hen doet kennen? Dan komt er nog een tijd in hun leven dat het na de dierbare openbaring van Zijn Persoon aan hun ziel voor hen is alsof Hij dood is, want ze zien Hem niet meer en ze worden evenals de discipelen in zulk een afgesneden weg gebracht. Maar daarom ligt ook in de geschiedenis van vader Jacob nog de weg van Gods volk getekend.

De uitwerking die de mededeling van Jozefs broeders aangaande Jozefs leven bij Jacob had, laat het ons wel zien hoe dat bij Jacob niet de minste verwachting dienaangaande meer te vinden was. “Toen bezweek zijn hart, want hij geloofde hen

niet.” Toch had hij uit Jozefs volle voorraadschuren al gegeten. Reeds waren zijn zonen al een keer naar Egypte geweest. Maar Jozef had zich toen zeer hard tegenover zijn broeders gedragen. Hij had hen gezegd dat ze verspieters waren om te bezichtigen waar het land bloot was. Hij wist wel dat het zulke vrome broeders niet waren als dat ze zich voordeden. Wij zijn vroom, zo hebben zij gezegd, uwe knechten zijn geen verspieters. Ja, het waren vrome broeders. Ruben had zijns vaders leger beklommen en Simeon en Levi hadden Sichem uitgemoord. En ze hadden Jozef naar Egypte verkocht. Zeg dan maar dat ge vroom zijt. Maar ze hebben het niet meer gezegd toen Jozef hen in het nauw ging brengen en toen hij Simeon gevangen zette en van hen eiste dat ze een volgende keer hun jongste broeder met zich zouden brengen. Toen zeiden zij de een tot de ander: „Voorwaar, wij zijn schuldig aan onze broeder, wiens benauwdheid der ziel wij zagen, toen hij ons om genade bad; maar wij hoorden niet, daarom komt deze benauwdheid over ons.” En als Jozef zijn broeders dat hoorde zeggen, dan wendde hij zich om, van hen af, en weende. Hij heeft daar de bitterheid van de zonde geproefd, die zijn broeders hem aangedaan hadden, meer nog dan zijn broeders zelf. En daarin is Jozef ook weer een voorbeeld geweest van Christus die de bitterheid der zonden in de weg Zijner vernedering geproefd heeft, meer dan Zijn volk die ooit proeven kan.

Maar Jozef heeft hun zakken met koren gevuld en hun geld doen wederkeren in hun zakken. En als de broeders wedergekeerd zijn en tot hun vader waren gekomen, hebben zij hem verhaald hoe dat ze door Jozef ontvangen waren en hoe dat hij tot hen gezegd had: „Hieraan zal ik bekennen, dat gijlieden vroom zijt; laat een uwer broeders bij mij, en neemt voor de honger uwer huizen, en trekt heen. En brengt uwe kleinste broeder tot mij; zo zal ik weten dat gij geen verspieters zijt, maar dat gij vroom zijt; uw broeder zal ik uw wedergeven, en gij zult in dit land handelen. En het geschiedde, als zij hun zakken ledigden, ziet, zo had een iegelijk de bundel zijns gelds in zijn zak; en zij zagen de bundelen huns gelds, zij en hun vader, en zij waren bevreesd.” Als Jacob dus zijn koopgeld terugkreeg werd hij dus bevreesd. En zo is het in het leven van Gods volk nog. Als ze hun koopgeld terug gaan krijgen, dan gaat het toch naar hun gedachten niet goed. Maar om Benjamin af te staan, daar voelde Jacob toch helemaal niets voor. Hoe Ruben er hem ook toe zocht te bewegen, hij zeide: „Mijn zoon zal met ulieden niet aftrekken; want zijn broeder is dood, en hij is alleen overgebleven; zo hem een verderf ontmoette op den weg, die gij zult gaan, zo zoudt gij mijn grauwe haren met droefenis ten grave doen nederdalen”. Dat zou Jacobs dood dus zijn. Het ging dus door de dood heen dat hij een levende Jozef zou ontmoeten. Toch zou er zonder het afstaan van Benjamin geen aanschouwen van een levende Jozef voor hem zijn. En van Benjamin zeide Jacob, dat hij alleen was overgebleven. Jozef en Benjamin waren immers de enige zonen van zijn geliefde Rachel. Maar die enige zoon die hem van Rachel was overgebleven moest hij nog afstaan. Dat troetelkind moest als van zijn hart los gescheurd worden. En Jacob heeft wel geprobeerd om dat troetelkind bij zich te houden, want als de honger zwaar werd in dat land en als zij de leeftocht die zij uit Egypte gebracht hadden, opgegeten hadden, zeide Jacob tot zijn zonen: „Keert wederom, koopt ons een weinig spijze”. Over Benjamin sprak hij maar niet meer. Maar Juda maakte hem er toch opmerkzaam op, zeggende: „Die man heeft ons op het hoogste betuigd, zeggende: Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat uw broeder met u is”. En toen kwam bij Jacob openbaar dat hij zijn subtiliteit nog niet verleerd was. Hij zeide: „Waarom hebt gij zo kwalijk aan mij gedaan, dat gij die man te kennen gaaft, of gij nog een broeder hadt?” Maar de broeders antwoordden: „Die man vraagde zeer nauw naar ons en naar onze

maagschap; hebben wij juist geweten, dat hij zeggen zou: Brengt uwe broeder af?" Die broeders waren dus net zo uitgerekend als hun vader, maar voor Jozef niet uitgerekend genoeg, want Jozef wist wel dat ze nog een kleinste broeder hadden.

Voor het aldoorzoekend oog des Heeren zijn ook al onze arglistigheden niet verborgen. Hij kent ons en Hij doorgrondt ons en Hij verstaat van verre al onze gedachten. Om het leven in een levende Jezus te vinden, zal al waar dat wij buiten Hem uit leven ons ontnomen moeten worden. Gewis vrienden, we kunnen naar onze gedachten wel niets meer hebben om van te leven, maar als dat waar was zou er wel wat gebeuren. Maar hoe kunnen die verborgen Benjamins ons nog in het leven houden. Daarom is het voor ons nog niet buiten hope. We zijn nog meer bekeerd dan onbekeerd. We kunnen wel denken dat ons gemis groter is dan ons bezit, maar meestal is het nog wel andersom. Hoe is heel de leiding Gods met Jacob er toch op gericht geweest om van hem een onbekeerde man te maken. Ge moet er eens over denken, dat er in Egypte onder die vervloekte kinderen van Cham in die tijd des hongers brood te vinden was, maar Israël zat in Kanaän zonder eten en hij moest zijn zonen naar die vervloekte kinderen van Cham om brood sturen. Wij zouden verwachten, dat in zo'n tijd van honger alle mensen wel naar Jacob om brood hadden moeten gaan. Maar het was net andersom. Daar kunt ge geen bekeerde man bij blijven. Maar die levende Jozef daar in Egypte was de volle fontein waaruit Jacob werd bediend, al wist hij dat ook zelf niet. Maar Jozef trekt door zijn goederen het hart van zijn vader naar zijn persoon toe, want Jozef zelf wilde zich door zijn vader doen aanschouwen. Dit brengt ons tot onze tweede gedachte, als we willen zien door welke weg de verblijdende tijding van Jozefs leven tot Jacob is gekomen.

2. De weg waar het doorheen ging.

Deze weg is voor Jacob toch ook zo verborgen geweest. Hij is tenslotte door de borgstelling van Juda overwonnen geworden om Benjamin mee te geven. En hij zeide tot zijn zonen: „Is het nu alzo, zo doet dit; neemt van het loffelijkste dezès lands in uwe vaten, en brengt die man, dat hij uwe andere broeder en Benjamin met u late gaan!" Dat was dus een lieve wens van vader Jacob. Maar hij zat er zelf helemaal tussen. Zo kunnen we elkander en onszelf vroompjes toewensen dat God ons maar barmhartigheid mocht doen vinden, als we Benjamin maar mogen houden. En tenslotte heeft Jacob gezegd: „En mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd!" Nu zoudt ge denken dat hij zich onvoorwaardelijk overgaf. Maar net het tegenovergestelde lag er in. We kunnen in ons leven zo menigmaal aan een eind komen, zonder eens recht aan een eind te wezen. Het is zo'n groot verschil hoe dat we het opgeven. Als we het opgeven zonder dat God het voor ons eens afsnijdt, dan rapen we het toch tegelijk weer op. Jozef heeft zijn broeders tot het uiterste beproefd. Hij heeft wel een maaltijd voor hen laten aanrichten en er de duidelijke blijken van gegeven dat hij hen kende als hij ze naar hun ouderdom voor zijn aangezicht deed zitten. Maar zij wier schuld tegen hen gaat getuigen, kunnen van al het goede nog niet anders dan het kwade denken, want Jozefs broeders vreesden als zij in het huis van Jozef gebracht werden. En ze zeiden: „Ter oorzake van het geld, dat in het begin in onze zakken wedergekeerd is, worden wij ingebracht, opdat hij ons overrompele en ons overvalle, en ons tot slaven neme, met onze ezelen." En uit de benauwdheid konden zij het niet laten om tot de man die over het huis van Jozef was te zeggen: „Och mijn heer, wij waren in het begin gewisselijk afgekomen, om spijze te kopen. Het is nu geschied, als wij in de herberg gekomen waren, en wij onze zakken opendeden, zie, zo was ieders mans geld in de mond van zijn zak, ons geld in zijn

gewicht; en wij hebben hetzelfde wedergebracht in onze hand. Wij hebben ook ander geld in onze hand afgebracht, om spijs te kopen; wij weten niet wie ons geld in onze zakken gelegd heeft."

Nu, die hofmeester had toch nog een bemoedigend woordje voor hen. En hij zeide: „Vrede zij ulieden, vreest niet! Uw God en de God uws vaders heeft u een schat in uwe zakken gegeven.” Het was dus van God geweest dat ze dat geld in hun zakken hadden teruggekregen.

Dat mag de ziel nog wel eens gebeuren dat ze als met een flikkering te geloven krijgt dat er wat van God geweest is in haar leven. Maar verder liet de hofmeester ze net zo wijs als dat ze waren. Jozef moest zichzelf aan hen openbaren. Maar daar zou eerst de geschiedenis van de beker nog aan vooraf gaan. Het zou wat voor hen zijn als die beker zou worden gevonden in Benjamins zak. Dan zou het werkelijk beleving worden: „Wat zullen wij tot mijn heer zeggen, wat zullen wij spreken, en wat zullen wij ons rechtvaardigen? God heeft de ongerechtigheid uwer knechten gevonden.” Daar krijgt de zondaar door de wet de dodelijke slag, als het hartdoorgrondende werk des Heiligen Geestes Hem ontbloot heeft tot de fundamenten toe. De beker wordt gevonden in Benjamins zak. Het rechterlijk onderzoek heeft de misdaad kunnen vaststellen. Het proces is aan een eind. Alle mond is gestopt en de ganse wereld verdoemelijk voor God. Dat plekje zullen we toch moeten leren kennen in ons leven. En als Jozef zich gaat openbaren, dan blijven er geen voorwendsels meer over en behoeven de broeders niet meer te zeggen: doch de één is niet meer, want dan zal Jozef hen zeggen: „Ik ben Jozef, uw broeder, die gij naar Egypte verkocht hebt.” Daar komt dus heel de zaak voor de dag. Maar o, welk een verrassende openbaring! Jozef doet geen verwijt. God heeft hem voor hun aangezicht henen gezonden, om hen een overblijfsel te stellen op de aarde, en om hen bij het leven te behouden door een grote verlossing. Hoe dierbaar is zulk een openbaring van een levende Jozef! Hij kon zich niet langer meer bedwingen en er stond niemand bij als hij zich aan zijn broeders bekend maakte. Als levend uit de dood heeft Jezus Zich alleen maar door de Zijnen doen zien. De wereld heeft geen deel aan Zijn opstanding. Daar zijn de Egyptenaren niet bij als Jozef zich bekend maakt.

Maar Jozefs broeders hebben deze blijde boodschap hun vader mogen brengen. We komen hiermee tot onze derde gedachte, als we willen zien welke weg hier voor Jacob nog aan verbonden was.

3. De weg die daar verder voor Jacob aan was verbonden.

We lezen zo opmerkelijk, dat als Jozef zich aan zijn broeders bekend maakte, dat hij zeide: „Ik ben Jozef, leeft mijn vader nog?” Maar waar Jozef is, daar wil hij ook zijn vader hebben.

En waar Christus is, daar wil Hij ook dat Zijn dienaar zal zijn. Het is de troostrijke toezegging die Christus Zijn discipelen nagelaten heeft: „Ik ga heen om u een plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben.” En in Zijn hogepriesterlijk gebed horen we Hem zeggen: „Vader! Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt.”

Zo heeft Jacob ook Jozef in zijn verhoogde staat mogen aanschouwen. Zijn zonen boodschapten hem: „Jozef leeft nog, ja ook is hij regeerder in gans Egypteland!”

Hoe geheel anders is zulk een aanschouwen van Christus in Zijn verheerlijking dan in Zijn vernedering. Die verheerlijkte Middelaar krijgt de kerk hier toch ook al door het

geloof te aanschouwen. Dan zal er toch ook gelijk als bij de koningin van Scheba bij de aanschouwing van de heerlijkheid van de meerdere Salomo geen geest meer in dat volk overblijven. En dat is een heerlijkheid die de ziel Hem toch ook zo van harte krijgt te gunnen. En het zou ons te ver voeren als we nog nader zouden stil staan bij het profijt dat de kerk hier in dit leven uit de verheerlijkte staat van Immanuël trekt. Immers is Hij in de hemel die altijd werkzame Hogepriester; Die daar altijd leeft om voor Zijn volk te bidden. Die ook uit de hemel Zijn kerk op aarde regeert, beschermt en onderhoudt. En zoals Hij daar als overwinnaar is gezeten in Zijn troon, zo zal de kerk die hier gemeenschap heeft aan Zijn lijden, ook eeuwig deel hebben aan Zijn heerlijkheid. En in de eeuwige aanschouwing van Die Middelaar in Zijn verheerlijkte staat, zal ook de onuitsprekelijke zaligheid voor de kerk gevonden worden. Het leven van Die meerdere Jozef trekt nu echter meer in het bijzonder onze aandacht.

Jacob is door de boodschap van zijn zonen aangaande Jozefs leven grotelijks verblijd geworden. Als hem de boodschap aangaande Jozefs leven door zijn zonen werd gebracht, lezen we echter eerst; „Toen bezweek zijn hart, want hij geloofde hen niet.” We vinden hier hetzelfde als bij de discipelen des Heeren na Zijn opstanding.

Zoals Jozef het zijn broeders opgedragen heeft om zijn vader mede te delen dat hij nog leefde, zo heeft Christus het ook de vrouwen opgedragen om het Zijn discipelen te boodschappen dat Hij leefde, maar de discipelen konden het ook niet geloven of ze moesten Hem zelf gezien hebben. Dat zelfde heeft Gods volk nog nodig. De prediking van Christus' opstanding kan hun gebracht worden, maar met de boodschap alleen zijn zij niet geholpen. Jezus moet Zichzelf als levend aan hen openbaren en Zich in de kracht Zijner opstanding door hen doen kennen. Dan heeft een Thomas kunnen uitroepen: „Mijn Heere en mijn God!”

En zo lezen we nu ook van Jacob, dat als zij tot hem gesproken hadden al de woorden van Jozef, die hij tot hen gesproken had, en dat hij de wagenen zag, die Jozef gezonden had om hem te voeren, zo werd zijn geest levendig. En Israël zeide: „Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog; ik zal gaan, en hem zien, eer ik sterve!” We lezen eerst dat zijn geest bezweek, want hij geloofde hen niet, maar nu lezen we dat zijn geest levendig werd. Zijn geest bezweek, wanneer zijn zonen hem die blijde mededeling van Jozefs leven brachten. De zaak was te groot en te ongelooflijk voor Jacob. Maar dat laat ons zien hoe dat Jacob door al de bittere wegen, waardoor de Goddelijke voorzienigheid hem geleid had, zijn geest en zijn kracht als verloren was. Zijn eigen getuigenis geeft er ons een bewijs van, als het zo laag met hem afgelopen was dat hij zelfs zeide, dat zijn grauwe haren met droefenis ten grave zouden nederdalen. Dat was nu die Jacob die zoveel Godsbemoeienissen in zijn leven ondervonden had. Hij had een Bethel, een Pniël ontmoet. Hij wist dat zijn ziel te Pniël gered geweest was.

Hoe laag loopt het af in het leven van Gods volk. Zo laag, dat ze na heel de weg die gepasseerd is, niet anders meer denken kunnen menigmaal, dan dat hun grauwe haren nog met droefenis ten grave zullen dalen en dat ze alzo zullen sterven als een mens die geen God en geen Jezus kent en die vervreemd van alle ware zieletoest, zonder ergens houvast aan te hebben, zo in de bitterste ellende sterven moet.

Zoals de wereldse mens wanneer het huis van zijn aards geluk ineens stort door allerlei tegenslagen, niets hebbende om op te leunen of te steunen, in zijn ellende zo maar wegwijnt, zo zag Jacob nu ook zijn einde zich voor ogen, alsof hij geen God tot zijn Toevlucht in dit leven had leren kennen. Dan loopt het toch wel laag af. En als nu

door zulke diepten heen de blijde boodschap van Jozefs leven hem werd gebracht, dan bezweek zijn geest en dan kon hij het niet meer verdragen. Maar we kunnen er ook in zien hoe dat nu juist door deze wegen hem het wonder zo groot werd, dat hij het daarom niet begrijpen en niet geloven kon. We lezen van de discipelen ook nog een keer, dat ze het van blijdschap nog niet geloofden. En zou dan de geest niet bezwijken, als na zulke diepte der ellende als waarin de ziel zich bevonden heeft zo'n tijding der verlossing haar deel mag worden? Dan wordt er wat van ervaren dat die aardse tabernakel dat niet verdragen kan. De geest bezwijkt eronder. Dat komt omdat het zo'n groot wonder is en de zaak zo oneindig groot. De zaligheid zal in de hemel in eeuwige verwondering bestaan, maar omdat dan dat sterfelijke lichaam zal zijn afgelegd, zal de geest in eeuwige verwondering wegzakken zonder te bezwijken. Maar als hier wat van dat eeuwigheidswonder zich ontdekt, moet de geest bezwijken.

Jacobs geest werd echter levendig. Zijn geest en zijn kracht kwamen weer terug en zo begon dus zijn geest weer in hem te herleven.

O, dat wil wat zeggen als na zulk een tijd waarin de ziel niets meer had om bij te leven, dat leven weer terugkomt waarin men vroeger heeft mogen delen. Nooit had men toch kunnen denken dat dát alles zo weg zou zinken, dat het wel schijnt alsof men nooit dat ware leven aan de ziel gesmaakt heeft. En dan zo oud geworden te zijn als Jacob en dan zo weinig verwachting meer te hebben overgehouden dat men niet anders meer denken kan dan van droefenis in het graf te moeten dalen. Hoe verrassend is het dan toch als God op het onverwachts op Zijn werk en op Zijn woord weer terug komt en alsdan die ogen van een Jacob die reeds donker zijn geworden, weer verlicht worden en die geest weer levendig wordt. Hoe heeft de kerk dan toch met een meevallend God te doen. Maar hoe begint dan ook het oude weer te herleven, want dat zaad kon nimmer sterven en zo is er voor die boom, als hij afgehouden wordt, nog verwachting, dat hij zich nog zal veranderen, en zijn scheut niet zal ophouden. Indien zijn wortel in de aarde veroudert, en zijn stam in het stof versterft; hij zal van de reuk der wateren weder uitspruiten, en zal een tak maken, gelijk een plant. O, het wil wat zeggen, als zo die geest weer eens levendig zal worden en als de Heere na van verre tijden te zijn verschenen, weer eens terug komt met de betuiging Zijner eeuwige liefde: „Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.” Bij die eerste trekking Zijner liefde is toch de lust en de vermaking uit dit aardse leven weggenomen en toen heeft de ziel toch ook een tijd leren kennen waarin de wereld geen waarde meer voor haar had omdat er een ander leven was gekomen En hoe mocht ze toen in dat dadelijke leven delen. Maar hoever zakt dat later alles weg. En dan steeds dichterbij de dood te komen en dan geen leven meer voor de ziel te hebben overgehouden. Dat wil wat zeggen. Maar bij Jacob keerde het leven weer terug. Hier kwam toch openbaar waarin zijn ziel alleen maar leven kon, hoe ver het nu ook weggestorven was. Zijn geest werd levendig als hij de wagenen zag, die Jozef gezonden had om hem te voeren. Toen moest hij het geloven dat Jozef nog leefde. Maar toen mocht hij het ook geloven. Toen werd het geloof een heilige vanzelfsheid. Jozef had zijn broeders er de bewijzen van meegegeven dat hij nog leefde. Op de wagens van Jozef werd Jacob tot Jozef gebracht. Nu was het hem genoeg.

En Israël zeide: „*Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog; ik zal gaan, en hem zien, eer ik sterve!*” Dit was genoeg om zijn geest weer levendig te doen worden. Daar kunt ge in zien dat hoe dat leven ook verstorven mag schijnen en als in een kuil uitgeroeid, dat de geest van dat volk toch nergens anders meer mee levendig zal kunnen worden dan met zulk een terugkerende daad van Gods eeuwige liefde. Dat gevoelt dat in

waarheid bekommerde volk nog wel eens, dat het hun genoeg zal zijn, als ze zo als Jacob nog eens een levende Jozef zullen mogen aanschouwen. Daar strekt zich toch bij tijden en ogenblikken hun ziel alleen maar naar uit. Met minder kunnen ze het niet doen en meer hebben ze niet nodig. Met niets minder is hun zielsgemis te vervullen en die leegte weg te nemen. O, dan weet de Heere het dat dát hun genoeg zal zijn, als hun dat nog te beurt mocht vallen eer dat ze sterven. Ze begeren anders niet. Als zo hun geest nog eens levendig zal mogen worden, wat zal dat groot zijn. Dan zal men van de meerdere Jozef mogen zingen als de verkoren Held, bij wie God hulp besteld heeft, met de dichter van Psalm 89, het 9e vers:

Gij hebt weleer van Hem, die Gij geheiligd hadt, enz.

Toepassing.

Jozef leeft dus nog. Dat is de boodschap die we ook op heden dat in waarheid naar Zijn komst uitzierende en verlangende volk hebben voor te houden. De kerk heeft een levende Jezus. Hij is nu gezeten aan de rechterhand Zijns Vaders in de hoogste heerlijkheid. Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde, en tot in alle eeuwigheid. Hij zal ze eens verrassen door Zijn komst, die met niets minder in waarheid te troosten zijn. Dan zal Hij komen, springende over de bergen en huppelende over de heuvelen. Nee, Jezus is niet dood, maar Hij leeft, en Hij leeft tot in alle eeuwigheid. Zoals Jacob vertroost werd door het leven van Jozef, zo zal Hij Zijn volk nog vertroosten, door Zich als levend aan hen te openbaren. Het is nog Diezelfde God; het is nog datzelfde leven; het is nog Diezelfde Zaligmaker. Zijn werk gaat nog door en Hij kent door alle tijden degenen die Hem van de Vader gegeven zijn. En Hij zal Zichzelve aan hen openbaren. Met die ganse kerk zal Hij Zich verenigen en Hij zal ze aan Hem door het geloof verbinden. We mochten er ook in deze donkere tijden nog iets van gewaar worden. God houdt Zijn hand zo stil en Koning Jezus houdt Zich voor Zijn kerk zo verborgen. Weinig ware, levende geloofsgemeenschap is er meer aan Hem te vinden. Waar hoort men het nog eens, dat Hij krachtig werkt door Zijn Geest? De bede van de bruidskerk uit Psalm 45 zou wel gedurig in onze harten moeten zijn: „Gord Uw zwaard aan de heup, o Held, Uwe majesteit en Uwe heerlijkheid. En rijd voorspoediglijk in Uwe heerlijkheid, op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid.”

Het komt er toch voor een elk onzer maar op aan, om Die levende Jezus te leren kennen. Buiten Hem is er geen zaligheid en geen behoudenis. Het zal wat zijn, om onder de prediking van een levende Jezus verkeerd te hebben en daaronder verloren te moeten gaan. Dit zal ons dubbel zwaar vallen. Geen voorwendsel zal er voor ons overblijven. We zullen er onszelf niet mee kunnen uitredder, dat we in zo'n geesteloze tijd hebben geleefd. O, greep het ons eens aan, dat de Heere zo weinig meer werkt en dat we om eigen schuld onder zulk een oordeel leven terwijl de noodzakelijkheid er toch ook blijft liggen om die meerdere levende Jozef tot onze zaligheid te leren kennen. O droeve tijd, waarin het schijnt alsof die meerdere Jozef niet meer leeft!

Maar toch, Jezus leeft nog, en Hij wandelt nog tussen de zeven gouden kandelaren. In Hem is nog kracht om te verlossen en uit te helpen. Dat mocht de in waarheid bedroefden nog vertroosten. Maar dat mochten ze ook nog eens dadelijk ondervinden. Dat onze harten het toch op Die levende Jezus mochten zetten, om Hem te kennen in de kracht Zijner opstanding en Hem door het geloof eens te mogen omhelzen. Ja eindelijk, wat zal het zijn, als Hij die bezwijkende geest van Zijn volk nog eens verlevendigen zal, door evenals bij een Jacob voor het sterven nog eens terug te

komen. Als ze dan die wagens van Jozef zullen zien, dan is de dood geen dood meer. Dan is die dood slechts te houden voor de wagens van Jozef waardoor Hij onze ziel tot Zijn eeuwige gemeenschap brengen zal. We lezen van Jacob, dat als hij Jozef ontmoette, dat Jozef hem om zijn hals gevallen is en hij weende lang om zijn hals. En dan lezen we: „En Israël zeide tot Jozef: Dat ik nu sterve, nadat ik uw aangezicht gezien heb, dat gij nog leeft.” Aan Jozefs hals kon Jacob dus sterven. Menigmaal kan de ziel met zoveel vrees voor de dood vervuld zijn. Maar aan de hals van de meerdere Jozef valt de vrees voor de dood weg. Dan is de dood slechts een doorgang tot het eeuwige leven, tot de eeuwige gemeenschap met de meerdere Jozef. En dat om Zijn heerlijkheid te aanschouwen, die Hij bij de Vader had eer de wereld was. Maar om hem dan ook te zien in de volle glans en luister van Zijn Middelaarsheerlijkheid, zoals Hij God en mens is, maar zoals ook Zijn Goddelijke heerlijkheid eeuwig in Zijn menselijke natuur zal aanschouwd worden. In Hem is de fontein van alle leven.

Aan de volheid die er in Hem is, ligt het niet dat we zo dikwijls in het duister moeten gaan. Jozef "leeft nog, en de kerk heeft een rijke Koning aan de rechterhand des Vaders, in Wie al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn. Rijkdom en eer is bij Hem, duurzaam goed en gerechtigheid. Zijn vrucht is beter dan uitgegraven goud, en dan dicht goud; en Zijn inkomen dan uitgelezen zilver. Wat we ook maar nodig hebben tot vervulling van al onze zielsbehoeften, dat is bij Hem te vinden. Dat we beschaamd mochten zijn, omdat we om eigen schuld zo over onze dodigheid en ledigheid klagen moeten. Het zijn wel de wegen waardoor God Zijn volk leidt, om hen in zichzelf gans te ontledigen, maar de praktijk van ons leven openbaart het toch, dat we nog maar te rijk in onszelf zijn en daarom het zo goed buiten de bediening uit die Middelaarsvolheid stellen kunnen. En mocht toch onze ziel maar begerig uitzien naar de eeuwige gemeenschap met Die Persoon, opdat we maar meer bedenken mochten de dingen die boven zijn en niet die op aarde zijn. Zo zal de maan onder onze voeten raken en ons verlangen zich uitstrekken naar de heerlijkheid, om bij Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste. Zo zullen we onze wandel in de hemel hebben, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods. En zo zal het ten laatste van ons gelden: „Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, Die ons leven is, dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid.” Amen.

2. DE BETONING VAN GODS WELDADIGHEID

Jaarboek 1976

Psalm 105 : 6

Lezen : 2 Samuël 23 : 17

Psalm 103 : 5 en 9

Psalm 111 : 5

Psalm 74 : 19

Geliefden.

Voor Gods volk zal het in het leven steeds meer waarde krijgen, dat de Heere Zijn trouw betoont tegenover al de ontrouw van het schepsel. Daarvan spreekt de Heere Zelf in Maleachi 3 : 6, in die bekende woorden : „Want Ik, de HEERE, word niet veranderd ; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteerd”. We vinden in die tekst de naam HEERE met enkel hoofdletters. Dus Gods allergrootste Naam wordt daar gebruikt. Het is de Naam die de betekenis heeft van: Ik zal zijn, Die Ik zijn zal. Die Naam is Zijn Verbondsnaam. Het is de Naam die Zijn onveranderlijkheid uitdrukt en also ook Zijn getrouwheid in de handhaving van Zijn verbond.

„Want Ik, de HEERE, word niet veranderd”, zo zegt Hij door de mond van de profeet Maleachi. De onveranderlijkheid wijst ons op de volmaaktheid van Zijn Wezen. Door verandering ergens in aan te brengen, wordt iets verbeterd of verslechterd. Maar God is dan ook onveranderlijk in al Zijn deugden. Ook is Hij onveranderlijk in Zijn besluit en beloften. Maar zo is nu ook die onveranderlijkheid tot de behoudenis van Zijn volk. „Daarom zijt gij, o kinderen Jacobs niet verteerd”. Het volk had in de tijd die voorbijgegaan was, er vele oorzaken toe gegeven waarom de Heere het had kunnen verstoten, om er nooit meer naar om te zien. En de Heere had ook hard met het volk gehandeld, als Hij het zeventig jaar in Babel in ballingschap heeft doen verkeren. Maar het volk was niet verteerd. Het is niet zonder reden, als de Heere spreekt over een niet verteren van het volk. Men had zich niet minder waardig gemaakt dan verteerd te worden. Gods raad moest echter nog volvoerd worden in de komst van de Messias tot zaligheid van de door God verkoren kerk van alle tijden en uit alle volken. De door God verkoren kerk moet tot de eeuwige zaligheid komen. Daarom is er voor die kerk, hoe diep ook alles verzondigd ligt, altijd nog verwachting.

Dat is het wat we thans uit de laatste woorden van David ook zouden willen overdenken. Ge kunt deze woorden vinden in 2 Samuël 23 : 5, waar we aldus lezen:

„Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is ; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten”.

Dit tekstwoord bepaalt ons bij: *De betoning van Gods weldadigheid uit kracht van onveranderlijke trouw.* En dat :

1. Niettegenstaande de schuld.
2. Om het eeuwig verbond.
3. Als de enige grond van roem.

1. Niettegenstaande de schuld.

Het zijn de laatste woorden van David, die we hier beschreven vinden. Een veel bewogen leven lag achter hem. Is er één van de Bijbelheiligen, uit wiens leven we zoveel opgetekend kunnen vinden als van David, de man naar Gods hart en de

liefelijke in de Psalmen? Als de verkorene des Heeren was hij van achter de schapen gehaald en tot koning over Israël gezalfd. Hij was daarmee echter nog niet dadelijk tot de koninklijke waardigheid verheven. Als hij in de mogendheid des Heeren de reus Goliath had verslagen, had de Heere daarin er al een duidelijk bewijs van gegeven waartoe Hij hem zou gaan gebruiken. Maar toch heeft hij nog zeven jaren lang een zwervend leven moeten lijden, als hij door Saul werd vervolgd. Op Gods tijd is hij echter tot koning over gans Israël verheven.

Maar dan ook zijn hem de wederwaardigheden niet gespaard gebleven. Ja, dan juist vinden wij die zwarte bladzijde in zijn levensgeschiedenis, als ons wordt medegedeeld hoe hij in die gruwelijke zonde van overspel met Bathséba gevallen is, waarmede de doodslag op Uria de Hethiet gepaard ging. De droeve gevolgen daarvan heeft hij in zijn huisgezin moeten ondervinden. Het zwaard zou volgens het woord des Heeren door de mond van de profeet Nathan tot hem gesproken, van zijn huis niet wijken.

„Hoewel mijn huis alzo niet is bij God”, zo horen we hem hier getuigen. We horen hem hier dus spreken over zijn huis. Ook in 2 Samuël 7 : 18 horen we hem spreken over zijn huis, als we hem daar horen zeggen : „Wie ben ik, Heere Heere, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?”

Over zijn huis had David dus niet te roemen. Het was er verre vandaan dat in dat koninklijke huis alleen de Godsvrucht had uitgeblonken. We behoeven u slechts te wijzen op die bekende geschiedenis van de verkrachting van Tamar door haar broeder Amnon. De moord van Absalom op Amnon was daarvan weer het gevolg. Absalom is daarop gevlucht en heeft drie jaren in Gesur gewoond. Na zijn terugkeer volgde al spoedig de opstand van Absalom tegen David, zodat David voor zijn eigen zoon moest vluchten. Op welk een droeve wijze is toen Absalom aan het einde van zijn leven gekomen. We weten wel uit de geschiedenis wat dit ook voor David is geweest, als hij daardoor zeer beroerd werd en opging naar de opperzaal der poort en in zijn gaan al wenende uitriep: „Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon, Absalom. Och, dat ik voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!”

Later heeft zijn zoon Adonia zich nog weer opgeworpen om koning te worden. Dit overkwam David nog weer in zijn ouderdom. En in al wat hem tot in zijn hoge ouderdom overkwam, is hem het woord van de profeet Nathan wel goed bijgebleven: „Gij zijt die man!”

Hoewel mijn huis, zo moest hij nu dan ook zeggen, *alzo niet is bij God*. Dat was zijn huis. David moest met de ongerechtigheden van zijn kinderen tot zichzelf inkeren. Maar als men er eens een rechte indruk van krijgt, wie men met zijn huis voor God behoorde te zijn, zou men dan niet hetzelfde getuigenis als David van zijn huis moeten geven? Het is een voorrecht als onder de algemene goedheid Gods nog een onderwerping aan Gods Woord en Wet bij onze kinderen mag worden gevonden. Het ene huisgezin verschilt daarin nog wel wat van het andere. Er zijn ouders die met hun kinderen niet veel moeite hebben. Anderen daarentegen moeten het met droefheid aanzien hoe al hun kinderen van de weg afwijken waarin zij hen onderwezen hebben. En er zijn gevallen waarin het de ouders niet toe te rekenen is, als hun kinderen de waarheid vaarwel zeggen. Het heeft dan aan geen waarschuwing ontbroken. En toch zal men, als men tot zichzelf inkeert, er altijd met schuld moeten uitkomen. Dan is men te streng en dan weer te slap geweest. En in vele gevallen is het ook het gevolg van de slappe houding van de ouders, dat de kinderen zich van Gods Woord en dienst afkeren. Van Eli staat het ons dan ook tot waarschuwing beschreven, dat hij zijn zonen niet zuur had aangezien.

David heeft er ook de oorzaak van bij zichzelf moeten vinden als zijn kinderen een zondige weg bewandelden. Er kon geen kracht meer van zijn vermaningen uitgaan, toen zijn gruwelijke zonde openbaar gekomen was. En toen hij nog niet in de schuld gekomen was, ging er zeker niets van hem uit. Als een kind van God in de zonde is gevallen, kan dat droeve gevolgen hebben voor zijn huiselijk leven. Toch kan het ook zijn, als er een ware schulderkenning mag worden gevonden, dan dit de kinderen nog onder beslag van de Waarheid brengt, al is het menigmaal anders. Maar als Gods volk voor een tijd in een zondige weg wandelt, dan ontbreken vanzelf ook de nodige waarschuwingen en vermaningen. Dit is ook bij David wel het geval geweest. Hoe het zij, David moest met de ongerechtigheid die in zijn huis bedreven werd, tot zichzelf inkeren en moest zichzelf als de oorzaak er van zien dat zijn huis alzo niet was bij God. Het wil zeggen dat zijn huis alzo niet was bij God, gelijk als het behoorde te zijn. En och, we kunnen Davids geval nu wel laten rusten. Wie van Gods volk zal met David niet moeten getuigen, dat zijn huis alzo niet is bij God? Als David aan het einde van zijn leven gekomen was, lag er aan zijn zijde toch zoveel persoonlijke, ambtelijke en huiselijke schuld.

Wie van de ambtsdragers in Gods kerk moet zich niet schuldig kennen in zijn ambt, als hij het gebrekvolle van zijn werk overziet? Wie van Gods volk moet zich niet vanwege zijn persoonlijk leven voor God aanklagen, als men er eens rechte indrukken van krijgt, hoe zijn leven niet in overeenstemming is met wat het zou moeten zijn? Maar met ons huis komen we er zeker nooit zonder schuld voor God uit. Al leven de kinderen ook uitwendig nog wel in verbondenheid aan Gods Woord, men moet ze zo menigmaal met weemoed in het hart onbekeerd zien voortleven, al is het dan ook in een godsdienstige weg. Waar de kinderlijke vreze Gods gemist wordt, wordt toch net alles gemist wat voor God behagelijk kan zijn. En al zou in ons huis de ware godzaligheid ook nog bij onze kinderen mogen worden gevonden, dan nog zal het blijven gelden: „Hoewel mijn huis alzo niet is bij God”. Nooit kunnen we met ons huis voor God meer leven zoals Hij het waardig is.

Menig kind van God moet echter het getuigenis dat David hier geeft van zijn huis, tot het zijne maken vanwege de afwijkingen van Gods Woord en wet die hij in zijn huis en onder zijn kinderen moet aanschouwen. Met schaamte moet dan het aangezicht wel bedekt zijn, omdat zijn huis alzo niet is bij God. Maar men zal dan ook wat van die verwondering kunnen verstaan, die in Davids laatste woorden tot uitdrukking wordt gebracht, als hij ook getuigt van die onveranderlijke verbondstrouw des Heeren, die door al de ongerechtigheden van zijn huis niet teniet gedaan kon worden. Dat brengt ons tot onze tweede gedachte.

2. Om het eeuwig verbond.

David kon zeggen, dat God hem een eeuwig verbond gesteld had. Twee woorden vinden we in het getuigenis van David, die in het bijzonder wel onze aandacht moeten trekken. Dat zijn de woorden „hoewel” en „nochtans”. Het ene woord getuigt van Davids schuld en ontrouw en het andere van de onveranderlijke getrouwheid Gods. Gods verbond kon door Davids schuld en ontrouw niet verbroken of teniet gedaan worden. Het was een eeuwig verbond dat God hem had gesteld. We weten wel dat David hier gesproken heeft van het verbond der genade. Het verbond der genade, wordt hier een eeuwig verbond genoemd, niet alleen omdat het een verbond is dat in eeuwigheid niet meer verbroken kan worden, maar ook omdat het reeds van eeuwigheid gesloten is.

In wezen is dit verbond immers hetzelfde als het verbond der verlossing of de raad des vredes van eeuwigheid. Er zijn geen drie verbonden in betrekking tot des mensen

eeuwige staat. Degenen die drie verbonden voorstaan, leren dat het verbond der genade van het verbond der verlossing wezenlijk onderscheiden is. In het verbond der verlossing zou dan van eeuwigheid wel door de Goddelijke Personen onderhandeld zijn over de weg waardoor de uitverkorenen tot de zaligheid zouden moeten komen, maar in het verbond der genade zouden ook de verworpenen zijn begrepen.

Dat verbond der genade zou God Oud-Testamentisch opgericht hebben met Abraham en zijn natuurlijk zaad en Nieuw-Testamentisch met de gelovigen en hun natuurlijk zaad. Op grond van hun in-zijn in het verbond der genade zouden onze kinderen dan gedoopt worden. God eist dan in dat verbond der genade van ons en onze kinderen geloof en gehoorzaamheid. Door ongeloof en ongehoorzaamheid zondigen we er ons dan uit en gaan we alzo om onze ongehoorzaamheid als verbondskinderen verloren. Men maakt alzo van dat verbond der genade een nieuw werkverbond. Door een voldoen aan deze nieuwe voorwaarden van geloof en bekering zouden we de verbondsgoederen deelachtig worden.

Als het zo was, was er voor David zeker wel niet zulk een roem in Gods verbond overgeschoten. Hij spreekt van het verbond der genade geheel als een eenzijdig verbond, als hij zegt dat God hem dat eeuwig verbond gesteld had. De voorwaarden van dat verbond zijn door Christus voor de Zijnen vervuld. En weliswaar dat er in de tijd bij de uitverkorenen een overgang plaatsvindt vanuit het verbroken werkverbond in het verbond der genade. Daarom is het dat Hellenbroek in zijn vraagboekje ons leert, dat het verbond der genade is opgericht terstond na de val. Hij spreekt dan over het verbond der genade als de uitvoering van het eeuwig besluit van het verbond der verlossing. Het is ook goed, dat we alzo een onderscheid stellen tussen het verbond der verlossing van eeuwigheid en het verbond der genade in de tijd. Door dat niet te doen, komt men zo licht tot een voorwerpelijke beschouwing van de leer van Gods verbond, waarbij er over een onderwerpelijke kennis van Gods verbond niet meer gesproken wordt. Onze vaders zijn echter in de behandeling van de leer der verbonden altijd zeer praktisch geweest. Ook het lesje over het verbond der genade van Hellenbroek geeft ons daar het bewijs van. Hij zegt ons daar hoe de zondaar overgaat in dat verbond. De uitverkorenen, hoewel van eeuwigheid in Christus reeds in het verbond begrepen, zijn van nature ook kinderen des toorns en der vervloeking gelijk alle anderen en liggen alzo in een verbroken werkverbond.

In de verbondssluiting Gods met hen in de tijd, volvoert Hij echter Zijn eeuwig besluit. En zo is er dan ook geen wezenlijk onderscheid tussen het verbond der verlossing en het verbond der genade. Daarom kunnen we ook spreken over het verbond der genade van eeuwigheid. Het is alzo van eeuwigheid met Christus gesloten en in Hem met al de uitverkorenen. Christus is dan ook het Hoofd van dat verbond. Hij is de tweede Adam. Adam was een voorbeeld van Hem Die komen zou. Als verbondshoofd was hij een voorbeeld van Hem. Waarin zou Hij anders een voorbeeld van Christus hebben moeten zijn? Hoe is de toerekening van Christus' gerechtigheid aan de Zijnen te verklaren, als we Hem niet als Verbondshoofd zien? Over die toerekening wordt door de apostel in Romeinen 5 zeer duidelijk gesproken. En zien we daar Christus niet als Verbondshoofd, dan komen we met wat de apostel daar leert, bij de algemene verzoening terecht Gods Woord leert geen algemene verzoening. Het verbond der genade is met Christus opgericht en in Hem met de uitverkorenen. Hellenbroek leert het ons ook onomwonden, dat het verbond der genade alleen met de uitverkorenen opgericht wordt.

We horen David hier zeggen, *dat dit verbond in alles wel geordineerd en bewaard is*. Hij zegt dus, dat het welgeordineerd is. De kanttekening zegt daarvan: „Dat is,

hetwelk in Gods eeuwige raad, tot Zijn eer en zaligheid Zijns volks, met alle middelen daartoe behorende, wijselijk besloten en voorgeschikt is en tot de eindelijke vervulling toe zo vast bewaard is en gehouden zal worden, dat de poorten der hel daartegen niets zullen vermogen”.

Dat is wel heel wat anders dan wat men er met een drieverbondenleer van maken wil. Het woord ordineren wijst dus op Gods eeuwig besluit, waarin dat verbond zijn grondslag vindt. In het woord verbond, dat hier in de tekst gebruikt wordt, ligt ook de betekenis van een verkiezen of een uitkiezen van personen. Zo is het verbond dus niet van de eeuwige verkiezing los te maken.

Het is in alles wel geordineerd. God heeft in Zijn onnaspeurlijke wijsheid daarin de weg bepaald waardoor de uitverkorenen tot de zaligheid zouden moeten komen. De genade en de waarheid hebben elkander in die eeuwige verbondssluiting ontmoet en de vrede is daar met een kus van het recht begroet. In die verbondssluiting heeft Gods eigen arm Hem heil beschikt en Zijn gerechtigheid heeft Hem ondersteund. Zo is er in die verbondssluiting een rechte weg geopend waardoor de uitverkorenen tot de zaligheid kunnen komen. Christus zou als Borg voor de Zijnen het geëiste rantsoen voor de zonden opbrengen. Maar zo werd ook in die verbondssluiting bepaald, dat Hij niet alleen de zaligheid verdienen, maar die ook toepassen zou. Door Zijn Geest zou Hij die uitverkorenen naar dat Goddelijke Beeld vernieuwen, waardoor zij alleen bekwaam zouden kunnen worden om met een hartelijke en vrijwillige toestemming aan de voorslag Gods in dat verbond, zich in dat verbond met de Heere in te laten. Zo zullen de dorstigen op de Goddelijke nodiging mogen komen, om zonder geld en zonder prijs, wijn en melk te kopen. David mocht weten, hoe God hem zo dat eeuwig verbond gesteld had, dat in alles dus wel geordineerd is.

De weg der zaligheid in Christus was hem niet onbekend gebleven. Psalm 89 spreekt ervan, hoe dat God in een gezicht tot David van Zijn Heilige gesproken had: „Ik heb hulp besteld bij een Held, Ik heb een Verkorene uit het volk verhoogd”. En daar zal wel bedoeld worden op wat we in 2 Samuël 7 beschreven kunnen vinden. Daar lezen we hoe David de Heere een huis heeft willen bouwen. Maar David mocht de Heere geen huis bouwen. Echter heeft de Heere hem wel doen weten dat het goed was dat het in zijn hart geweest was. Maar ook heeft de Heere hem beloofd: „Wanneer uwe dagen zullen vervuld zijn en gij met uwe vaderen zult ontslapen zijn, zo zal Ik uw zaad na u doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen”. In deze toezegging lag ook weer een heenwijzing naar Christus, Die eenmaal uit hem voort zou komen.

Het verbond der genade hield dus voor David in, dat de Heere Zijn koninkrijk zou bevestigen in de Messias. Zo kon hij nu in zijn laatste woorden spreken over het verbond dat God hem gesteld had. En dat, hoewel zijn huis also niet was bij God. Hoe verzondigd ook alles lag aan de zijde van zijn huis, de Christus zou toch eenmaal uit hem voortkomen. Dat verbond had God hem gesteld. Dat is het onverklaarbare wonder van het werk der verlossing. Zelfs uit de gruwelijke hoererij van David met Bathséba moest Christus voortkomen. Neen, we wijzen daarop niet om de Antinomiaan te stijven. Gods Woord zelf zegt ons zo treffend in het geslachtsregister van de Middelaar : „En David, de koning, gewon Salomo bij degene die Uria's vrouw was geweest”. O dat Goddelijke „nochtans” waar hier deze tekst van spreekt!

Het verbond waar David in deze laatste woorden van heeft gesproken, is het verbond der genade. De weg der verlossing in dat verbond geopend, is een weg van vrije genade. Zondaren worden uit genade door Christus zalig. In die Middelaar wordt de

weg der verlossing voor een schuldige zondaar op Gods tijd zo ruim ontsloten. Deze weg is in het verbroken werkverbond nooit meer te vinden. Daar zullen we wat van moeten weten, om ook van een ander, namelijk een zoveel beter verbond te kunnen spreken.

Laten we er toch aan vasthouden, dat we van nature liggen in een verbroken werkverbond. Met een drieverbondenleer wordt daar maar overheen geredeneerd. Dat is dan ook het gevaar dat in zulk een leer schuilt. De noodzakelijkheid der waarachtige wedergeboorte wordt steeds meer miskend.

Op een uiterlijke belijdenis spreekt men de mensen zalig. Dit moet dan het bewijs ervan zijn, dat men de verbondsvoorwaarden nakomt. Het geloof is dan de voorwaarde om in het verbond te blijven. Men behoeft er dus niet in te komen, want men is er reeds in. En het geloof in Christus is dan een werk van de mens en schijnt men te kunnen beoefenen zonder de diepte van het woord te verstaan : „Hoewel mijn huis also niet is bij God”. De weg ten leven die men dan in dat verbond der genade meent te hebben gevonden, is geen ander dan die van de rijke jongeling, namelijk de weg van: „Doe dat en gij zult leven”. Deze weg is dus een weg van eigengerechtigheid. Het is een weg van vrome godsdienst waarin men tot de zaligheid denkt te zullen komen.

Maar de woorden „hoewel” en „nochtans”, die we hier van Davids stervende lippen vernemen, getuigen van een andere weg tot de zaligheid. God had David een eeuwig verbond gesteld. God had van eeuwigheid voor hem reeds een weg tot de zaligheid in die Middelaar geopend. En die weg was hem in de tijd geopenbaard. En dat op geen andere wijze dan bij Adam, die, zoals onze Nederlandse Geloofsbelijdenis dat zo kostelijk zegt, door God werd opgezocht, als hij al bevende voor Hem vlood. De weg der verlossing in die Middelaar wordt alleen aan een doemwaardig mens ontdekt. Die heeft zichzelf niet kunnen helpen met de beloften van het Evangelie. De nodiging van het evangelie kon voor hem niet gelden. Maar er is ook niets meer verborgen voor hem dan dat hij zonder geld en zonder prijs kan kopen wijn en melk. In de beloften van het verbond roept God dat die ziel toe, die in de gebroken bakken van haar eigen werk geen levend water vinden kan. Maar die ziel verstaat het maar niet wat dit voor haar inhoudt.

Daarom hebben onze vaders altijd gesproken over *een inwilliging in de verbondshandeling aan de zijde van de zondaar*. En die inwilliging bestaat niet in een werkzaamheid van de mens door eigen kracht en vermogen, maar onder de eigenschappen die zich openbaren bij de verbondshandeling Gods met de ziel aan de zijde van de zondaar, noemt Hellenbroek *de armoede*. “De zondaar doet dat armoedig, gelovig en oprecht.” Zijn koopgeld is er aan gegaan. Hier wordt hem het geloof door God geschonken om op dat enige middel tot zijn behoudenis te zien. Zo mag hij door het geloof de hoornen van het altaar aangrijpen en als de bloedvloeiende en de Kananese vrouw het wenden tot Hem Die hem in het Evangelie geopenbaard wordt. En die Persoon wil Zich dan ook voor de ziel niet verborgen houden. Al wat de Vader Hem gegeven heeft, zal tot Hem komen. En die tot Hem komt, zal Hij geenszins uitwerpen. Hij nodigt de dorstigen om tot Hem te komen, want Hij zal ze water des levens geven om niet. Hij wil Zich liefderijk aan hun ziel openbaren. Zijn schapen zullen Hem kennen. Men zal Hem mogen aanschouwen als die Held bij Wie God hulp beschikt heeft. Van zulk een geestelijk gezicht wist David wat af, want daar wordt in de 89e Psalm van getuigd, als er gezegd wordt dat God in een gezicht gesproken had van Zijn Heilige. Hier mogen vermoeiden en belasten rust vinden voor hun ziel. Die zijn vermoeid door al wat ze afgetobt hebben in een weg van eigen werk. Maar aan dezulken worden de verborgenheden van het eeuwig vreeverbond ontdekt. Jezus

ontvangt zondaren en eet met hen. De Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen. En ook is Hij niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering. Zo spreekt het verbond waar David in roemen mocht, alleen van genade. In dit verbond is een weg geopend voor de mens buiten de mens. Het is een verbond dat wel geordineerd is, want hoewel daarin de doodschuldige zondaar uit genade zalig wordt, zo geschiedt dat niet in de krenking van Gods gerechtigheid. Neen, aan de eisen van dat recht is door de Middelaar met een dure prijs voldaan. Daarom is er ook alleen maar genade voor de schuldige zondaar. Hij behoeft niets meer te doen tot zijn zaligheid. Er is voldaan. En dat door Christus als de Borg en Middelaar van het verbond. Door Hem wordt de bondeling dan ook alle weldaden van het verbond deelachtig.

In de beloften van het verbond worden alle weldaden van het verbond de uitverkorenen toegezegd. Dit zijn weldaden in dit leven en weldaden na dit leven. En ook in het natuurlijke leven wil de Heere vanuit dit verbond Zijn volk van al het nodige voorzien. Christus kocht de Zijnen naar ziel en lichaam beide. Zij verkrijgen een geheiligd of welbevoegd recht op alle tijdelijke weldaden. Zo doet de Heere uit kracht van Zijn verbondstrouw Zijn zorg over Zijn volk zijn in dit moeitevolle leven. Het betaamt ons de Heere voor Zijn weldaden die Hij ons voor dit tijdelijke leven schonk, in het openbaar te erkennen. Met land en volk heeft Hij naar de zonden nog niet gehandeld. Hij heeft nog geen voleinding met ons willen maken. Zijn trouw in de handhaving van het Noachitisch verbond heeft Hij ons steeds nog willen bewijzen. Zaaing en oogst heeft Hij nog niet doen ophouden. Maar hoe rechtvaardig had Hij toch vanwege de zonden in Zijn oordelen met ons kunnen doortrekken.

En waarlijk, we kunnen ook voor de toekomst niet anders dan het ergste vrezen. Onze overheid zit met de handen in het haar, daar de uitgaven niet meer te dekken zijn. Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen. Er is naar geen waarschuwend stem gehoord. Integendeel, men heeft er mee gespot. Maar de waarheid wordt bevestigd. Men zal dat echter niet willen erkennen. De mens wil in de weg der zonde doorgaan. Hij zal er zich echter zo diep mee in de put werken, dat hij straks niet meer weet hoe er uit te komen. Het smijten met geld voor allerlei zondige doeleinden zal toch een keer ophouden. Men ziet het nu wel in, dat men zo niet door kan blijven gaan. Maar het is te laat. God laat Zich niet bespotten. Waar moet het nu eindigen met ons land en volk? Bergen zullen wijken en heuvelen zullen wankelen. Hoe benauwd zal het worden, als dit zal gaan gebeuren.

Maar hoe noodzakelijk is het dan toch ook dat we in dat verbond begrepen zullen mogen zijn, dat van geen wijken en wankelen weet. Van dat verbond mocht David gewagen als een eeuwig verbond, dat God hem had gesteld. En in dat verbond was God de Getrouwe gebleven, ook als zijn huis alzo niet was bij God. Ook voor het tijdelijke leven had God hem Zijn verbondstrouw getoond. En dat doet Hij aan al Zijn volk. Zijn volk mocht er in deze dagen nog eens toe verwaardigd worden, om Zijn goedertierenheden en trouw ook in de weg der uitwendige onderhouding in diepe verootmoediging des harten te erkennen.

Zeker, de slagen en de tegenheden blijven bij Gods volk in dit leven om de zonden ook niet uit. David wist er van, dat God waarachtig was in de vervulling van Zijn bedreiging zowel als van Zijn belofte. Het zwaard was van Zijn huis niet geweken. En toch had de Heere met zijn huis nog geen voleinding gemaakt. De Heere had hem een eeuwig verbond gesteld. En dat hield voor David in, dat de Heere uit zijn huis en

geslacht de Christus eenmaal zou doen voortkomen. Zijn koninkrijk zou eeuwig zijn in de Messias. Zo deed de Heere Zijn bijzondere zorg toch nog over het huis van David zijn. En zo hielden de tijdelijke weldaden voor zijn huis ook nog niet op.

Aan het einde van zijn leven gekomen zijnde, mocht hij erkennen dat de Heere niettegenstaande al de afwijkingen van zijn huis, voor het tijdelijke leven hem rijkelijk had bewelddigd. Zo wil Hij Zijn verbondstrouw in de weg der uitwendige onderhouding Zijn volk ook steeds nog maar betonen. Ook de kastijdingen zijn verbondskastijdingen. De Heere handelt daarin uit liefde met Zijn volk. Hij kastijdt de Zijnen tot hun nut, opdat ze Zijn heiligheid zullen deelachtig worden. En zo betoont Hij daarin Zijn verbondstrouw. Al het kwaad dat Hij ze in dit jammerdal toeschikt, wil Hij hun ten goede keren. Zo betoont Hij daarin, dat Hij ze nog niet aan zichzelf wil overgeven. Hij wil met hun zondig huis nog Zijn bemoeienissen maken. Hij wil Zijn wakend oog zelfs nog doen zijn over kinderen en kleinkinderen.

Het kan toch wel eens een wonder worden, als men ziet hoe de Heere niettegenstaande de afwijkingen van zijn huis, Zijn dragende zorg en goedheid nog aan zijn geslacht betoont.

Het kan immers ook wel gebeuren, dat de Heere dierbare panden Zijn volk in een zondige weg door de dood ontrukkt. Dit zijn smartelijke slagen voor het vlees. Daar wist David ook van. Maar ook in zulke wegen kan de Heere het zo goed maken met Zijn volk. Dan geeft Hij Zijn volk een bukkende ziel onder Zijn slaande hand en dan mag men met Zijn handelingen verenigd zijn, ook in het verlies van zulke dierbare panden. En zo zal men ook alsdan nog moeten getuigen dat de Heere niet met hem gehandeld heeft naar de zonden van zijn huis. Dan wordt het een wonder dat de Heere nog niet harder geslagen heeft.

Maar ook kan het zijn, dat de Heere nog één van de afwijkende kinderen terecht wil brengen. Dat doet Hij soms ook door diepe wegen heen. Maar het is niet klein te achten, als de Heere alzo op een zaligmakende wijze Zijn bemoeienissen nog met het geslacht van Zijn volk wil maken. Hoe het zij, het blijft voor de ganse kerk gelden, wat David hier heeft mogen getuigen: „Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld”.

Dat verbond had de Heere David persoonlijk gesteld. En in dat verbond had Hij hem Zijn getrouwheid doen ondervinden in zijn ganse leven. O die zorg des Heeren over de Zijnen! “Hij zal hen nimmer om doen komen, in dure tijd of hongersnood.” David kon zeggen: „Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien de rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad zoekende brood”. Zoals Israël gedurende de woestijnreis door God werd onderhouden, zo onderhoudt Hij Zijn geestelijk Israël nog in de woestijn van dit moeitevolle leven. „Hoor naar Mij”, zegt Hij, „o huis Jacobs, die van Mij gedragen zijt van de buik aan en opgenomen van de baarmoeder af. En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen ; Ik heb het gedaan en Ik zal u opnemen en Ik zal dragen en redden”. Dat getuigt die grote Verbonds-Ik. Zo is hetgeen Hij Zijn volk voor de tijd schenkt, ook niet gering te achten.

David spreekt echter over dat verbond als *een eeuwig verbond*. En zo houdt dat verbond dan ook heel wat meer in dan alleen tijdelijke weldaden. In de beloften des verbonds zegt God Zijn volk alles toe wat tot het geestelijke en eeuwige leven nodig is. Al de heilsweldaden zijn weldaden van dat verbond. De levendmaking, rechtvaardigmaking, heiligmaking en volharding worden Gods volk in dat verbond

geschonken. Reeds wezen we er op, hoe God de mens in dat verbond doet overgaan door wederbarende genade, alsook hoe Hij vanuit dat verbond gaat handelen met de ziel in de ontsluiting van de weg der verlossing. Maar zo doet Hij de ziel ook welbewust in dat verbond met Hem overgaan. David mocht weten hoe God hem also een eeuwig verbond gesteld had. Zulk een verbondssluiting gaat niet buiten de mens om. Beide partijen zullen er van weten.

De twee partijen in de verbondssluiting zijn God en de zondaar. Dit zijn twee ongelijke partijen. God is de oneindige Schepper en de zondaar een nietig schepsel. Maar God kan ook als een heilig Wezen met de schuldige zondaar geen gemeenschap hebben. Hoe zullen dan deze ongelijke partijen weer bij elkander komen?

Maar dat is nu juist het geheim van dit verbond waarin David roemen mocht. „De verborgenheid des Heeren is voor degenen die Hem vrezen; en Zijn verbond, om hun die bekend te maken”. Psalm 25 : 14. David kon zeggen dat God hem een eeuwig verbond gesteld had. Al zijn er in de verbondssluiting twee partijen, zo is er toch eigenlijk sprake van een eenzijdige verbondssluiting Gods met de mens. Als God met Abraham het verbond sloot, dan was er een diepe slaap op Abraham gevallen. En toch viel er tegelijk ook een schrik en een grote duisternis op hem. Het ging niet buiten hem om, wat hier plaatsvond. David wist er ook van, hoe dat God hem dat eeuwig verbond gesteld had.

Het komt in die verbondssluiting ook tot een inwilliging aan de zijde van de zondaar. Met een drieverbondenleer maakt men van het verbond een voorwaardelijk verbond, waarin er eisen aan de zondaar worden gesteld, die door hem moeten worden ingewilligd. En inderdaad hebben onze vaders ook wel van voorwaarden des verbonds gesproken. Hellenbroek zegt ons, dat hetgeen God in dit verbond eist, tevens een belofte des verbonds is, namelijk het geloof in Jezus Christus. Maar als we de bedoeling van onze oude schrijvers goed zien, dan zullen we tot de gevolgtrekking moeten komen dat zij juist het tegenovergestelde geleerd hebben van wat men met een drieverbondenleer voorstaat. De voorwaarde in deze verbondssluiting is juist niet dat de mens nog wat heeft en nog wat doet, maar dat hij niets meer heeft en niets meer doet. Hij mag geen geld meer hebben. Die geen geld hebben, worden genodigd tot de wateren van vrije genade. En tot hen wordt gezegd: „Neigt uw oor en komt tot Mij, hoort en uwe ziel zal leven ; want Ik zal met u een eeuwig verbond maken en u geven de gewisse weldadigheden Davids”.

Zo zal de zondaar zich laten zaligen. Het verbond waarin hij overgaat, is een verbond der genade. Och, als we de Schrift maar laten spreken, dan behoeven we in de verbondsleer niet te dwalen. In Ezechiël 16 horen we de Heere zeggen: „Als Ik nu bij u vooring, zag Ik u, en ziet, uw tijd was de tijd der minne; zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit en dekte uwe naaktheid, ja, Ik zwoer u en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere Heere, en gij werd Mijne”.

Met wie komt God dus volgens die tekst in een verbond? Met een naakte en een ontblote zondaar. Hier worden alle zwaarigheden opgelost. Met al die zwaarigheden heeft de mens het leven nog maar gezocht in een verbroken werkverbond. Maar God doet een afgesneden zaak in het leven van Zijn volk. We herhalen het, dat er maar twee verbonden zijn in betrekking tot des mensen eeuwige staat. Met een derde weg te zoeken, betoont men slechts zijn vijandschap tegen het zuivere afsnijdende werk. En het is ook niet mogelijk dat men daar kennis aan heeft, want anders kon men er zulk een verkeerde verbondsbeschouwing niet op nahouden. Het is één van beide: We worden zalig door de werken of uit genade. “En indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken; anders is de genade geen genade meer. En indien het is uit de werken, zo is het geen genade meer ; anders is het werk geen werk meer.” Rom. 11:6.

O dierbare verbondshandeling Gods met de ziel! God brengt de mens waar hij uit zichzelf nooit zou kunnen komen. We blijven het in ons eigen werk zoeken, als God het daarin niet met ons aan een eind doet komen. Maar God doet ons de bondsbreuk kennen als een onherstelbare breuk. Hier heeft de wet voor ons niet anders dan vloek en toorn, want zovelen als er onder de wet zijn, die zijn onder de vloek. Zo schiet er geen leven voor de ziel meer over. Maar o eeuwig wonder, als God daar de naaktheid der ziel wil bedekken en met haar in een verbond wil komen. Dat geschiedt in de tweede voorbijgang, volgens Ezechiël 16. Daar zal men het bij bevinding wel aan de weet komen, dat het verbond der verlossing van eeuwigheid niet los te maken is. Daar wordt men in de eeuwige verbondssluiting ingeleid. Daar zal men de Middelaar aanschouwen, als de tweede of laatste Adam. Men wordt in die eeuwige verbondshandeling betrokken alsof men er bij geweest is. Men zal het mogen aanschouwen, hoe daar buiten de zondaar over de zondaar is onderhandeld. Maar men zal het ook mogen weten hoe daar voor hem persoonlijk de vraag gesteld is : „Wie is Hij, die met Zijn hart Borg worde om tot Mij te genaken?” En men zal het mogen aanschouwen, hoe daar de Borg voor hem is ingetreden met die plechtige verklaring : „Zie, Ik kom ; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is het midden Mijns ingewands”.

Zo wordt de ziel dus in dat eeuwig Goddelijk raadsbesluit ingeleid. Van eeuwigheid is ze aan de zijde Gods al gerechtvaardigd. Daar wil men ook met een drieverbondenleer niet van weten. Maar die in de eeuwige verbondshandeling ingeleid worden, zullen het weten dat God nooit in de tijd tot de schuldige zondaar zou kunnen naderen om die met Zich te verzoenen, als Hij hem niet reeds van eeuwigheid in Christus had aanschouwd.

De verbondshandeling met de ziel vindt echter in de tijd plaats. De uitverkorenen liggen ook met alle andere mensen van nature in een verbroken werkverbond, onder de eis en de vloek der Wet besloten. Daarom moet er wat gebeuren. De zondaar moet uit een staat van dood en doemschuld worden verlost en in een staat van verzoening met God worden overgebracht. En dat geschiedt nu door de tussenkomst van die gezegende Verbondsmiddelaar. Zo kan God Zich weer in een verbond met hem begeven. Evenals bij Abraham gaat Hij tussen de stukken door. De schuldige zondaar wordt door God gerechtvaardigd op grond van de gerechtigheid des Middelaars. Zo wordt zijn naaktheid door God bedekt en wil God uit eeuwige liefde genade aan hem bewijzen en hem brengen onder de band des verbonds. Een drie-enig God verbindt Zich aan hem tot zijn eeuwige zaligheid. Dat is het verbond der genade. De Vader doet Zich hierin kennen in Zijn verkiezende liefde, de Zoon in Zijn verlossende liefde en de Heilige Geest in Zijn toepassende liefde. De ziel zal zich mogen verliezen in de volzalige Drieënige Verbondsgod. Daar mag ze geloven, dat ze nooit meer buiten dat verbond kan vallen. Ze mag weten hoe de breuk geheeld en de scheiding weggenomen is. O dat dierbare onverbreekelijke verbond, waarvan we David hier in zijn laatste woorden horen spreken! God had hem een eeuwig verbond gesteld. Maar dit kreeg in het bijzonder aan het einde van zijn leven zulk een betekenis voor hem, zoals we nu nog nader hopen te zien in onze derde gedachte.

3. Als de enige grond van roem.

David heeft het tot aan het einde van zijn leven mogen ervaren wat het betekende, dat God hem een eeuwig verbond gesteld had. Als men zich door ontrouw buiten dat verbond kon zondigen, had David dit zeker ook gedaan. Maar zijn ontrouw kon de getrouwheid Gods niet teniet doen. In de bewuste verbondssluiting Gods met de ziel,

wil God Zich als een eedzwerend God aan de ziel verbinden. Daar getuigt Hij tot haar : „Want dat zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen Ik zwoer, dat de wateren Noachs niet meer over de aarde zouden gaan , allo heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal”. En daarop volgt in Jesaja 54 ook dat dierbare getuigenis des Heeren : „Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer”.

Zo is dat verbond een onverbrekelijk verbond. God zal nooit meer toornen of schelden op de ware bondgenoten. Wel is er een vaderlijke toorn waarin de Heere Zijn ongenoegen laat blijken over de zonden van Zijn volk. Maar deze toorn is geen rechterlijke toorn. De vaderlijke kastijdingen zijn eigenlijk ook weldaden des verbonds, want de Heere betoont ook daarin Zijn onveranderlijke verbondstrouw aan Zijn volk.

David getuigt dan ook van dit verbond, dat het in alles wel geordineerd en bewaard is. We hebben reeds gezien wat het betekent, als hij van dit verbond zegt dat het wel geordineerd is. Hij zegt er ook nog van, dat het wel bewaard is. Dat gold David persoonlijk. Het was een eeuwig verbond, dat God hem had gesteld. Maar het verbond op zichzelf is in alles welgeordineerd en bewaard. Het blijft bewaard in de geslachten. Het is bewaard in de heilige geslachtslinie van Adam tot Abraham in een particuliere openbaringsvorm. Het is verder bewaard van Abraham tot Mozes. Maar het bleef ook bewaard van Mozes tot Christus. Uit Davids huis zou de Messias eenmaal voortkomen. Zo wilde de Heere in Jeruzalem altijd nog een lamp doen lichten om Davids Zijns knechts wil.

Zo wil God nog Zijn verbondstrouw bewijzen in de geslachten. Hoe troostrijk is dan ook die belofte die we vinden in Jesaja 59 : „Mij aangaande, dit is Mijn verbond met hen, zegt de Heere: Mijn Geest, Die op u is en Mijn woorden, die Ik in uw mond gelegd heb, die zullen van uw mond niet wijken, noch van de mond uws zaads, noch van de mond van het zaad uws zaads, zegt de Heere, van nu aan tot in eeuwigheid toe”.

In het bijzonder wel in betrekking tot de bange en donkere tijd waarin wij leven, heeft deze verbondsbelofte Gods kerk zoveel te zeggen. Met zorg en kommer moeten Gods kinderen over hun geslacht vervuld zijn. De Heere werkt zo weinig meer. Er is haast geen nieuw leven meer in Gods Kerk te bespeuren. Waar vindt men in de jonge gezinnen nog een man of een vrouw of een kind in wie God werkt met Zijn Geest? Ja, wat zien we ervan bij onze kinderen? En toch zal de Heere Zijn kerk in stand houden tot het eind der dagen toe. Zijn trouw rust zelfs op het late nageslacht! Het verbond blijft bewaard zolang de wereld staat. Bij elke bediening van de Heilige Doop wordt ons die verbondstrouw des Heeren duidelijk voor ogen gesteld. God zal Zijn verbond bewaren en bevestigen in de geslachten. O, dit kan alleen Gods kerk nog hoop geven bij het vooruitzicht op een donkere en onheilspellende toekomst die voor ons ligt.

Laat ons maar niet te optimistisch denken over de tijd waarin we leven en die we tegemoet gaan. Bange oordelen zien we dreigen! Donkere wolken komen er over ons vaderland. God gaat ons land en volk overgeven aan zichzelf. De geesten uit de afgrond komen op. Al die provo's voorspellen ons voor de toekomst niet veel goeds. De anarchie, de regeringloosheid, kon wel eens dichterbij zijn dan we wel denken. De troon van ons vorstenhuis wankelt. Hoe bang en benauwd zal het ons worden, als straks de macht van de Gog en de Magog zich ten volle zal gaan ontplooiën. Dit zal gewis ook een ure der verzoeking worden, die over de gehele wereld komen zal. De

wederkomst des Heeren ligt daar achter. Openbaring 20 doet ons dat duidelijk genoeg weten. Bergen zullen wijken en heuvelen zullen wankelen.

Alleen in het verbond kan onze ziel maar veilig zijn. Dat is een verbond dat onder alles door wel bewaard zal worden. De goederen van dat verbond blijven veilig bewaard voor de bondgenoten. Iets wat bewaard blijft, is dikwijls voor ons verborgen. God geeft Zijn volk de schatten die in de duisternis zijn en de verborgen rijkdommen, volgens Jes. 45: 3. De goederen van het tweede verbond blijven bewaard in de handen van de tweede Adam. De goederen van het eerste verbond had de Heere de mens in handen gegeven, maar het is gebleken dat zelfs de rechtschapen mens die niet bewaren kon, al had God hem ook het vermogen gegeven om die te bewaren. De goederen van het tweede verbond zijn echter onverliesbaar, daar ze de tweede Adam voor Zijn kerk in handen gegeven zijn. Een afval der heiligen is er dus niet. Wat ligt de grondslag van de zaligheid van Gods kerk toch eeuwig vast!

O dat verbond waar David in roemen mocht, is voor Gods kerk toch zulk een dierbare zaak! Daarom horen we David ook zeggen: „*Voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten*”. David mocht zijn zaligheid en zijn zielvergenoeging dus in dat verbond vinden. Zijn onuitsprekelijke blijdschap mocht hij vinden in die weg die God in dat verbond tot de zaligheid van Zijn kerk geopend heeft. Dat is een weg waarin God Zich in al Zijn volmaakte deugden op het allerluisterlijkst verheerlijkt.

Zo doet God Zich daarin kennen in Zijn eigenschappen of volmaaktheden tot de zaligheid der ziel. Dan mag men in Hemzelf het hoogste goed vinden. Neen, dan begeert de ziel geen andere weg. In deze weg is voor haar alle heil te vinden en buiten die weg niet het minste heil. Buiten dat verbond schoot voor David geen ademtocht voor zijn ziel over, ziende. op zijn eigen afmakingen, alsook op die van zijn huis. Maar waar hij van zijn huis moest zeggen, dat het alzo niet was bij God, daar kon hij ook alleen zijn hart maar ten volle ophalen in dat heil dat zich in dat eeuwig verbond voor hem ontsloot. Het één is onafscheidenlijk aan het ander verbonden. Wat David hier getuigde, kan een rijke jongeling hem niet nazeggen. Alleen een mens die niet de minste gerechtigheid in zichzelf heeft om zich op te beroemen, kan al zijn heil in dit verbond vinden. Door ontdekkende en afbrekende wegen kan men alleen maar tot zulk een betuiging komen als die we hier van Davids stervende lippen beluisteren. Waar de mens met al wat van hem is, er schoon buitenvalt, daar kan hij al zijn heil in dat verbond vinden. Zo krijgt het vrije Godswerk waarde voor zijn ziel. Daar vindt hij zijn zaligheid in. David vond in dat verbond al zijn heil en alle lust. Al wat hij nodig had tot de zaligheid, was in dat verbond te vinden. O, als de verbondsgeheimen eens aan de ziel geopenbaard worden, zou ze dan in dat verbond niet al haar heil vinden? Waar zouden we beginnen en waar zouden we eindigen, als we alles op moesten sommen wat de ziel in dat verbond mag vinden tot haar heil en zaligheid? Hier vindt ze een weg van vrije genade en van verzoening in de Verbondsmiddelaar geopend; een weg waarin al Gods deugden uitblinken. Zo vindt ze in dat verbond een volle, rijke Middelaar, in Wie naar het welbehagen des Vaders al de volheid woont. Als Profeet, Priester en Koning is Hij de Zijnen van God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en een volkomen verlossing van God geschonken. Welk een eeuwige ruimte vond David dan toch in Gods verbond! Hier behoefde er niet een enkele gerechtigheid van de mens meer bij te komen. Hier was alleen genade voor een schuldige ; het leven voor een dood en doemwaardige. Hier was een volle zaligheid in een drie-enig Verbondsgod te vinden. De zaligheid ligt buiten de mens. Daar vond David dan ook zijn lust in.

Dat is wat anders dan zich te warmen bij de sprankels van het vuur dat men zelf ontstoken heeft. Alleen in een weg van ontdekkende genade zal men zijn lust in dit verbond kunnen vinden. Dan gaat men niet op in wat genietende godsdienst. Voor een ontdekte en ontklede zondaar krijgt het verbond alleen maar waarde. Die krijgt een walg aan zichzelf en aan alle godsdienst dit uit het vlees is. Hij is er achter gekomen, dat God in zulk een weg nooit aan Zijn eer kan komen. Met alle godsdienst die niet uit God is, eindigt de mens in zichzelf. Daar kan men een grote christen mee worden. Maar als David op zichzelf en op zijn huis zag, dan schoot er geen roem voor hem over.

Maar nu mocht hij zijn roem vinden in Gods verbond en dus in dat vrije Goddelijke werk. God was de Getrouwe en de Onveranderlijke in zijn leven gebleven. Hij had het verbond met David niet verbroken. God is de Onveranderlijke in Zichzelf en kan daarom van Zijn volk niet af. „Want Ik, de Heere”, zegt Hij, „word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteerd”. Maar zo kan Hij ook om het verbond dat Hij met Zijn volk heeft gesloten, van dat volk niet meer af. Hij zou geen God meer zijn, als Hij dat verbond verbrak. Hoe mocht David dan in dat verbond toch een vaste en onbewegelijke grondslag van zijn zaligheid vinden. En hoe werd het hem innerlijk tot een onuitsprekelijke blijdschap, dat God zo voor Zijn eer zorgde. Daarom vond hij in dat verbond alle lust. Hij mocht zich dus in Gods eer verblijden. Daarin ontsloot zich voor hem een eeuwige zaligheid. En toch was hij nu nog op de aarde.

Hij zegt er dan ook bij: „*hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten*”. De Messias was ook nog niet gekomen. Hij zou eenmaal als dat Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isai. In de komst van de Middelaar was dus het verbond nog niet uitgesproten. En toch vond David alle lust in dat verbond, want hij heeft evenals Abraham Zijn dag van verre gezien en is verblijd geweest. En zo heeft hij mogen geloven dat dat verbond zekerlijk zou uitspruiten in de volheid des tijds. Dan zou het uitspruiten in de toebrenging van vele onderdanen uit alle volken. En alzo zou Davids koninkrijk in de Messias zich uitbreiden over de lengte en breedte der aarde. Zo zou het verbond Gods met Davids huis daarin ook bevestigd worden. En dat, hoewel zijn huis alzo niet was bij God. O die verbondstrouw, die David daarin mocht aanschouwen! Dat was dus een verbondstrouw die God aan zijn huis bewees, maar ook aan hem persoonlijk. „Nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld”, zo horen we hem zeggen. God had Zijn knecht David niet verlaten, niettegenstaande al zijn afwijkingen. Hij had hem van achter de schapen doen komen en in Zijn gunst tot voorganger gesteld over Zijn volk Israël. Hij had hem geleerd van zijn jeugd aan, maar Hij betoonde nu ook dat Hij hem in zijn grijze ouderdom niet verlaten wilde.

God kwam op Zijn eigen werk bij David terug. Nee, een afval der heiligen is er niet. De Heere had evenals bij Asaf Davids rechterhand gevat, om die nooit meer los te laten. God bleef voor hem Die Hij altijd voor hem was geweest. David zou uit zichzelf voor goed van de weg zijn afgeweken. Maar de roeping en de verkiezing Gods zijn onberouwelijk. David moest tot de eeuwige zaligheid komen. God had hem dan ook in zijn leven geen ogenblik uit het oog verloren. In heel zijn leven was toch de leiding Gods geweest. Niemand zal die schapen kunnen rukken uit de hand van Christus of uit de hand Zijns Vaders. En daarom kon David niettegenstaande zijn gruwelijke afwijkingen in het vorige hoofdstuk toch nog zeggen : „Want ik heb des Heeren wegen gehouden en ben van mijn God niet goddelooslijk afgegaan. Want al Zijn rechten waren voor mij, en Zijn inzettingen, daarvan week ik niet af”.

Zo had hij in dat verbond ook zijn lust gevonden in Gods wet. Daar in alle verbonden twee delen begrepen zijn, worden de ware bondgenoten ook uit kracht van het verbond Gods met hen, vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid. Zij vinden dan ook een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens. En zo zullen ze ook kunnen zeggen : „Voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust”.

Ze mogen Gods wet betrachten uit ware dankbaarheid. En zou zulk een verbondstrouw des Heeren, als waarvan David hier getuigen mocht, ook niet tot dankbaarheid nopen? Wat is die God het dan toch waardig dat we voor Hem leven! Maar och, ook daarin moeten we zo ondervinden, dat Hij het verbond hier nog niet voor ons ten volle doet uitspruiten. We moeten hier nog een wet in onze leden vinden, die strijdt tegen de wet des gemoeds en ons gevangen neemt onder de wet der zonde die in onze leden is. Daarom zal het toch zulk een verlossing voor de kerk zijn, als God dat verbond straks bij de dood voor eeuwig ten volle zal doen uitspruiten. Dan zal men eeuwig al zijn heil en alle lust in dat verbond mogen vinden.

Laat ons nu eerst van dat verbond zingen uit Psalm 115 : 5 :

*'t Is trouw, al wat Hij ooit beval;
Het staat op recht en waarheid pal
Als op onwrik'bre steunpilaren.
Hij is het Die verlossing zond
Aan al Zijn volk; Hij zal 't verbond
Me hen in eeuwigheid bewaren.*

TOEPASSING

De Heere zal dus het verbond met Zijn volk in eeuwigheid bewaren. We hebben dat thans uit de laatste woorden van David mogen beluisteren. O dat wonder toch, dat God de Getrouwe blijft!

*Hij was het, Die verlossing zond
Aan al Zijn volk ; Hij zal 't verbond
Met hen in eeuwigheid bewaren.*

De tekst heeft ons stof gegeven om op de zuivere verbondsleer wat breedvoerig in te gaan. Dat is voor deze tijd ook wel zeer noodzakelijk. Velen troosten zich met het verbond, zonder van schuld te weten. Maar in de tekst die we overdacht hebben, vonden we een schuldig mens aan het woord. Aan Davids zijde was er met al wat er gebeurd was, aan het einde van zijn leven nog niet anders dan schuld. Zo werd de rechtvaardige nauwelijks zalig. En toch zo ruim! Zijn schuldige ziel mocht ruimte vinden in het eeuwige verbond. Maar hij wist ook hoe God hem dat verbond gesteld had.

Weten we dat ook? Laat u niet bedriegen met een verbondbeschouwing waarin men van geen waarachtige bekering spreekt. Men mag dan schermen met de eis en de verantwoordelijkheid van de mens, maar over de eis van het verbroken werkverbond die onveranderlijk gehandhaafd blijft tegenover de gevallen mens, spreekt men niet. Deze eis hebben wij u te prediken. En daarbij ook de eis van waarachtige bekering, daar wij moed en vrijwillig van God afgefallen zijn.

Hebben we dan geen evangelie te prediken? Is er dan geen Middelaar in de wereld gekomen, om in de plaats van de schuldige zondaar borgtochtelijk gehoorzaamheid aan de wet te geven en de vloek der wet te dragen? Zeker, we hebben u dat te prediken. En we zeggen u ook dat dit evangelie u te meer verantwoordelijk stelt. Als gij nu straks eens op uw sterfbed ligt, hoe zult ge het dan maken? Voor David ging op

zijn sterfbed de deur dicht en de deur open. Zal voor ons de deur dicht blijven en achter ons op het eeuwig nachtslot vallen? Vreselijk zal dat zijn!

We hebben uit de laatste woorden van David thans weer duidelijk beluisterd, welke weg er alleen maar voor ons over zal moeten blijven. Geen andere weg dan de weg van vrije genade. Maar dan ook voor de grootste der zondaren. Waar het afgesneden is van 's mensen kant, ontsluit zich de volle eeuwige zaligheid toch zo ruim van de zijde Gods. Daar moet in ons leven al wat van gekend worden. Er moet plaats bij ons voor genade komen, bij aan en voortgang, ja tot de laatste ademsnik.

O ging de schuld eens recht drukken op onze ziel! De schuld van geheel ons leven, de schuld van de tijd, die weer achter ons ligt. Aan de goedertierenheid des Heeren heeft het niet ontbroken. De komst van de Middelaar in het vlees wordt welhaast weer herdacht. Geen voorwendsel blijft er voor ons over. Er zal dan ook een ware schulderkenning moeten komen. In Davids laatste woorden vinden we ook zulk een schulderkenning. Hij moest eerlijk erkennen: „Hoewel mijn huis alzo niet is bij God”. Het was alzo niet bij God als het moest zijn. Het was ook niet alzo bij God, dat hij op enige waardigheid bij zichzelf pleiten kon. Hier schoot alleen hel en doemwaardigheid over. Maar hier ontsloot zich voor hem het heil in het eeuwig verbond.

En zo kwam de Heere ook terug op wat er in zijn leven mocht zijn geschied. Er was hem een eeuwig verbond gesteld. Daar had hij wetenschap van. Die wetenschap is voor ons allen onmisbaar. De noodzakelijkheid mocht er ook maar van gevoeld worden, om met bewustheid voor onszelf in het verbond met God te mogen overgaan. Maar ook mocht het verbond in ons leven nog eens vernieuwd worden. Zulk een verbondsvernieuwing hebben de bondgenoten toch steeds maar nodig.

En bij elke verbondsvernieuwing zal het wonder steeds groter worden, dat God ons zulk een eeuwig verbond gesteld heeft. Dan vinden we daarin al ons heil en alle lust, hoewel het nog niet doet uitspruiten. Straks spruit het ten volle uit tot in de eindeloze eeuwigheid, als men verlost van zichzelf en van alle zonden in de gemeenschap van de Drieënige Verbondsgod zal worden gesteld, om eeuwig alle eer aan die getrouwe Verbondsgod te mogen geven. Amen.

3. GODS ONDOORGRONDELIJKE LEIDING MET EFRAÏM

Biddagpredikatie n.a.v. 1 Kronieken 7:21b – 23

Jaarboek 2000

Psalm 90: 8,9

Lezen : 1 Kronieken 7: 20-40

Psalm 42: 3,4,5

Psalm 16: 6 Psalm 56: 4

Geliefden,

Het leven van Gods kinderen hier op aarde is vol verdrukkingen en tegenspoeden. Daardoor kan het hen wel eens toeschijnen alsof alle dingen tegen hen zijn. We weten het van vader Jacob, dat hij een keer gezegd heeft: "Al deze dingen zijn tegen mij." Maar nu horen we de apostel in Romeinen 8 zeggen: "Wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn."

Daar wordt dus gezegd *voor wie alle dingen moeten medewerken ten goede*. Voor dengenen, die God liefhebben. Hebben zij God lief uit zichzelf? Nee, er staat: "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad." Daarom wordt er ook over het Goddelijke voornemen gesproken. En met dat voornemen wordt bedoeld: Het voornemen naar de verkiezing der genade. Dat is dat voornemen der verkiezing, dat vast zal blijven en dat onveranderlijk is. Daarom moeten alle dingen medewerken ten goede voor dengenen, die God liefhebben, omdat Hij hen van eeuwigheid heeft liefgehad. Er kan voor hen geen kwaad bij zijn.

Dat mocht de apostel weten. Dat heeft hij neergeschreven. En de waarheid daarvan zal toch bevestigd worden in het leven van al Gods volk. Het kan dus wel schijnen, alsof alle dingen tegen ons zijn, maar bij hoger licht zullen we mogen zien dat alle dingen dan toch voor ons zijn.

Alle dingen. Dat omvat nogal wat. Zijn daar de zonden ook nog in begrepen? Ja, de zonden zijn daar ook in begrepen. Moeten we dan maar het kwade doen, opdat het goede daaruit voortkome?

Nee, Gods kinderen kunnen niet zondigen. op de genade op een antinomiaanse wijze, door te zeggen: "Ik heb genade van God ontvangen. Nu kan ik wel raak leven. En hoe meer zonden ik doe, hoe heerlijker de genade uitblinkt." Zo zullen Gods ware kinderen niet kunnen redeneren. Maar het is wel zo, dat men zondigt met genade. En dat is voor de ziel wel eens een smartelijke zaak, als men krijgt te zien wat de Heere heeft gedaan in het leven en als men toch weer eens mag geloven, dat dat een zuiver Goddelijk werk is geweest tot de zaligheid der ziel. En als men dan ook ziet, hoe dat men nu niet anders kan doen dan altijd alles maar bederven en alles maar weer verzondigen. Dan is het ook altijd weer de zonde, die scheiding maakt tussen God en de ziel.

Maar dan moeten toch ook alle dingen juist medewerken ten goede, ook wanneer men de zonde doet. Want dan wil de Heere dat er ook weer toe gebruiken om een mens in de vernedering te brengen, opdat hij niet hooggevoelende zal zijn, maar vrezen zal, opdat hij weten zal dat hij in eigen kracht geen ogenblik kan staande blijven; opdat hij meer in gebondenheid zal leven aan Gods troon en om de gedurige bewaring zal vragen: "En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze"

Kijk, dan moeten de zonden zelfs medewerken ten goede. Dan zal men weten, dat men van stap tot stap de bewarende hand des Heeren nodig heeft. Maar de tegenheden wil de Heere ook ten goede gebruiken. "Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik", zegt

David, "maar nu onderhoud ik Uw wet." Hij mocht het dus erkennen, dat de verdrukkingen goed voor hem geweest waren. Die had hij niet kunnen missen. Alle dingen moeten medewerken ten goede. Ik zeide wel in mijn voorspoed: "Ik zal niet wankelen in eeuwigheid. Want, HEERE! Gij hadt mijn berg door Uw goedgunstigheid vastgezet; maar toen Gij Uw aangezicht verborgt, werd ik verschrikt."

En zo moet men dan ook weten, dat de tegenheden nuttig en nodig zijn. En dat, opdat men leren zal, dat de weg naar de hemel een kruisweg is. En er wordt gesproken over het Goddelijke voornemen. Welnu, dat Goddelijke voornemen doorkruist gedurig al onze voornemens.

Maar de Heere wil ook in tegenheden met Zijn volk handelen, opdat men stof zal vinden om Hem te aanbidden vanwege Zijn onnaspeurlijke wijsheid, die zich openbaart in al Zijn handelingen. "O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordelen, en onnaspeurlijk Zijne wegen. Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest?"

Dan zal men uiteindelijk toch altijd tot de erkenning komen, dat God niet beter had kunnen handelen. Zo moeten alle dingen medewerken ten goede voor dengenen, die God liefhebben. In waarheid liefhebben. Die met Asaf toch kunnen zeggen: "Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde."

"En die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd om den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zal zijn onder vele broeders" Zo wordt men dus het beeld van Christus gelijkvormig. Zo krijgt Hij de hoogste plaats in ons hart en in ons leven. Zo zullen we Zijn voetstappen moeten drukken en gemeenschap krijgen aan een lijdende Borg, om ook straks met Hem te delen in Zijn heerlijkheid.

Zo moeten dus alle dingen medewerken ten goede voor dengenen, die God liefhebben en naar Zijn voornemen geroepen zijn. We zouden dat nog even met de hulp des Heeren willen nagaan, als uw aandacht wordt gevraagd voor dat gedeelte uit Gods Woord, dat u kunt vinden opgetekend in het u zo-even voorgelezen Schriftgedeelte: Het eerste boek der Kronieken, het zevende hoofdstuk, het tweede gedeelte van vers 21 tot en met vers 23.

We noemden u: 1 Kronieken 7: 21b t/m 23, waar Gods Woord aldus luidt:

"En de mannen van Gath, die in het land geboren waren, doodden hen, omdat zij afgekomen waren om hun vee te nemen. Daarom droeg Efraim, hun vader; vele dagen leed; en zijn broeders kwamen om hem te troosten. Daarna ging hij in tot zijn huisvrouw, en zij werd zwanger; en baarde een zoon; en hij noemde zijn naam Bería, omdat zij in ellende was in zijn huis."

We worden hier bepaald bij GODS ONDOORGRONDELIJKE LEIDING MET EFRAÏM en dan worden we bepaald:

1. bij de ellende in zijn huis
2. bij de verwachting voor zijn huis

1. bij de ellende in zijn huis

We zijn geneigd om de eerste hoofdstukken uit het eerste boek der Kronieken maar over te slaan, omdat daar zoveel geslachtsregisters en namen in voorkomen. Wat hebben we nu Aan het lezen van al die geslachtsregisters en van al die namen? Maar toch mogen we die geslachtsregisters zomaar niet overslaan. In 1 Kronieken 4 wordt

er gesproken over Jabez, wiens naam ook ineens voorkomt in de geslachtsregisters. Maar er wordt ons dan toch wel iets bijzonders van die Jabez medegedeeld. Datzelfde is nu hier ook weer het geval in wat ons medegedeeld wordt van Efraïm.

Ik ben er wel zeker van dat velen, ook wel onder ons, misschien nooit geweten hebben dat dit in de Bijbel staat. En dat, omdat men de geslachtsregisters maar overslaat. En laat ik maar eerlijk zijn: Wat ik nu zeg, dat zeg ik niet uit zelfverheffing, want ik heb een hele tijd ook nog niet geweten, dat het in de Bijbel stond.

Het is nu alweer jaren geleden, dat we het werk ter hand namen van de GBS tot instandhouding van onze Statenvertaling. En we kregen allen als bestuurslid een opdracht. We moesten een gedeelte van Gods Woord nazien en de fouten eruit halen, die er nog te vinden waren in de oude Statenvertaling of de Bijbels, waarin de Statenvertaling gebruikt was. En ik kreeg nu juist ook dit gedeelte uit Gods Woord opgedragen om dat na te zien. En toen kwam ik dit tegen. Maar het heeft me toch wel tot een onderzoek gebracht. En ik heb toch wel even na mogen gaan wat hetgeen we hier beschreven vinden ons te zeggen heeft, ook wel voor een dag als deze is.

Efraïm was één van de zonen van Jozef. Dat weten we toch wel! Jozef had twee zonen: Efraïm en Manasse. Die zijn hem in Egypte geboren. Manasse was de oudste zoon en als de eerstgeborene had hij recht op een bijzondere zegen; op de zegen van de eerstgeborene. Maar we weten hoe Jacob de zonen van Jozef heeft gezegend. En hoe hij toen Efraïm voor Manasse heeft geplaatst. Als hij dat heeft gedaan en zijn rechterhand heeft gelegd op het hoofd van Efraïm, dan was dat kwaad in Jozefs ogen. Dan heeft hij gezegd: "Niet alzo, mijn vader, want Manasse is de eerstgeborene." Maar we lezen zo opmerkelijk: "Hij bestuurde zijn handen verstandelijk." Hij heeft zijn armen doorkruist en hij heeft zijn rechterhand op het hoofd van Efraïm gelegd en zijn linkerhand op het hoofd van Manasse. En Jacob heeft het ook nog gezegd: "Ik weet het, mijn zoon. Maar Efraïm zal toch meerder zijn in aanzien dan zijn broeder Manasse. Hij zou tot een volle menigte van volkeren worden."

En in Hebreëën 11 zegt de apostel, *dat Jacob door het geloof stervende de zonen van Jozef heeft gezegend*. En dat hij aangebeden heeft, leunende op het opperste van zijn staf. Wat zien we daarin dan ook weer het vrije, Goddelijke welbehagen, als Efraïm voor Manasse werd geplaatst. Dat moest nu éénmaal zo gebeuren. Maar die zegen van vader Jacob, uitgesproken over Efraïm, hield voor Efraïm ook heel wat in. En daar zouden we u nu ook in het bijzonder even bij willen bepalen. Efraïm en Manasse waren dus in Egypte geboren. Daar had (om het zo eens te zeggen) hun wieg gestaan. Maar zo was Egypte voor hen eigenlijk een hellend vlak. Ze waren meer dan de andere zonen van Jacob ertoe geneigd om zich te verzwageren met de Egyptenaren en zich af te scheiden van hun broederen. Ze waren in weelde opgegroeid aan het hof van Farad, want ze waren zonen van Jozef, die onderkoning van Egypte was. Maar ze moesten de weelde van het hof van Farao prijsgeven en ze moesten zich één weten met hun broederen. Want ze behoorden toch ook tot het zaad van Abraham. Voor dat zaad van Abraham was niet Egypte, maar Kanaän als een erfelijke, blijvende bezitting bestemd. Ze moesten zich één weten met hun broederen, uit vader Jacob voortgekomen, met wie ze mochten leven onder de openbaring van het verbond der genade. En dat genadeverbond behelsde andere schatten dan de schatten van Egypte. Onder Efraïms zonen en dochteren had God ook de door Hem van eeuwigheid verkorenen, die Hij wilde brengen naar het hemels Kanaän en de zaligheid, die Hij voor hen daar had bereid.

Nu voelt u toch wel aan, dat de zegen van vader Jacob over Efraïm heel wat inhield. We worden hier bepaald bij de soevereine, Goddelijke verkiezing. Die Goddelijke

verkiezing heeft dan ook onder het geslacht van Efraïm de Zijnen gehad, van eeuwigheid tot de eeuwige zaligheid verordineerd. Daar heeft Jacob in zijn zegen over Efraïm van mogen gewagen. Maar wat zien we nu? Wel, dat de leiding van de Goddelijke voorzienigheid schijnbaar zo tegen de Goddelijke belofte in kan gaan.

Want er is iets vreselijks gebeurd. We lezen: *"En de mannen van Gath, die in het land geboren waren, doodden hen (de zonen van Efraïm), omdat zij afgekomen waren om hun vee te nemen."*

Die mannen van Gath zijn de Filistijnen geweest. En wat we hier vermeld vinden, moet gebeurd zijn als Israël nog in Egypte woonde. Want Efraïm leefde dus ook nog. Die heeft dat moeten meemaken. De kanttekening wijst daar ook duidelijk op. En dan zegt de kanttekening nog iets meer, want de mannen van Gath (de Filistijnen) zijn de aanvallers geweest. We zouden kunnen denken, dat het net andersom was, omdat er zo staat: "En de mannen van Gath, die in het land geboren waren, doodden hen, omdat zij afgekomen waren om hun vee te nemen"

Maar, zoals de kanttekening zegt, dat woordje 'omdat' moeten we lezen als het woordje 'als': "En de mannen van Gath, die in het land geboren waren, doodden hen, als zij afgekomen waren om hun vee te nemen." Als dus die mannen van Gath, die Filistijnen, afgekomen waren om het vee te nemen van de zonen van Efraïm, dan hebben de zonen van Efraïm zich moeten verdedigen tegenover die plundersaars. Maar die verdediging is met het verlies van hun leven gepaard gegaan. En dat is voor Efraïm toch wel een zeer smartelijke zaak geweest.

En nu is niet geheel duidelijk of al de zonen en kleinzonen van Efraïm gedood zijn of slechts de drie laatste, die genoemd worden. Maar hoe het ook zij: Wat Efraïm hier is overkomen, is een zeer smartelijke zaak geweest.

En zo heeft de geschiedenis, die we hier beschreven vinden, ons toch wel heel wat te zeggen. Deze geschiedenis laat ons ook wel weer heel goed weten, dat het uitnemendste van het leven moeite en verdriet is.

Een mens wil er uit en van zichzelf maar niet aan. Die wil niet weten van het kwaad dat hij hier in dit leven onderworpen is, maar dat gewis en zeker niet uit zal blijven. Maar we zullen het allen ondervinden wat de werkelijkheid van dit leven is. Als men jong is, dan weet men daar nog niet van. Men stelt de kwade dag, zowel als de dag des doods, verre van zich. Men behoeft voorlopig nog niet te sterven. En ja, we zijn jong en dan moeten we toch ook nog een beetje van het leven genieten. We geloven ook wel, dat het leven vol tegenheden is, maar wanneer de tegenheden komen, is er nog tijd genoeg om daar wat dieper over na te gaan denken. Dat doen we liefst nog maar niet wanneer we nog zo jong zijn.

Maar, mijn geliefden, de geschiedenis, die we hier voor ons hebben, heeft ons allen tezamen wel zeer veel te zeggen. En wat zien we hier dan? Wel, het is ook zo waar wat de Prediker zegt, dat de kwade dagen ook veelal komen in de ouderdom. Toen Efraïm oud geworden was, werd hij door zulk een smartelijke slag getroffen. Dan werden zijn zonen hem zo ineens ontnomen door de dood. Dat ging ook eigenlijk tegen de natuur in.

U voelt wel, mijn geliefden, wat deze geschiedenis, die we nu voor ons hebben, ons zelf persoonlijk ook te zeggen heeft. Het is toch wel opmerkelijk, dat we onze gedachten toch al enige tijd hierover hebben mogen laten gaan om daarover te spreken op de biddag. We moeten toch ook ervaren: De dood is altijd tegennatuurlijk. God heeft de mens er niet toe geschapen om te sterven. De dood is de bezoldiging der zonde. Dus de dood is on- en tegennatuurlijk. Maar het gaat ook zo tegen de natuur in,

wanneer ouders hun kinderen overleven. Wanneer de kinderen eerder worden weggenomen door de dood, dat is bij Efraïm dus hier ook het geval geweest. En vandaar is er veel ellende geweest in zijn huis, en dat terwijl hij ook al oud geworden was.

Maar het staat ons dan ook niet voor niets vermeld, wat hem in zijn ouderdom is overkomen. En dat hij het kind, dat nog geboren werd, zo'n bijzondere naam gegeven heeft, zoals we daar straks nog even iets van willen beluisteren.

Wat ik u wil zeggen, dat is, dat deze geschiedenis ons duidelijk doet weten, en dat tot vertroosting van de ware Kerk des Heeren door alle tijden heen, dat de wederwaardigheden veel kunnen zijn in het leven, en ook nog wel aan het einde van het leven. Dat het leven steeds moeilijker en zwaarder kan gaan worden, maar dat er toch voor de ware Kerk een troost te vinden is in dit moeitenvolle leven. En dat de Heere ook bij het ouder worden en wanneer de slagen smartelijker en zwaarder worden, die troost Zijn Kerk niet zal onthouden. "Gij, die van Mij gedragen zijt van den buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af. En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden" Dat geeft nood te kennen. Dan komt men als het ware in de nood terecht. Gedurig weer. En dan denkt men om te komen van ellende en verdrukking, die men onderworpen is. Maar de Heere zegt: "Ik zal dragen en Ik zal redden" Zo was er dus ellende in het huis van Efraïm.

2. Bij de verwachting voor zijn huis

Maar er was ook verwachting voor zijn huis. We lezen: "Daarom droeg Efraïm, hun vader, vele dagen leed; en zijn broeders kwamen om hem te troosten." Wie zijn die broeders geweest? Die broeders zijn familieleden geweest, zoals de kanttekening zegt. Want Efraïm had eigenlijk maar één broeder. Dat was Manasse. Maar zijn familieleden zijn gekomen om hem te troosten. En ongetwijfeld zullen ze hem ook de zegen van vader Jacob wel voor ogen hebben gehouden. En dan zullen ze hem er wel op gewezen hebben, wat die zegen van vader Jacob hem nu, in deze moeilijke omstandigheden, had te zeggen.

Maar ach, wat hebben we eigenlijk aan blote woorden in zulke moeilijke omstandigheden? Het is wel waar, dat de blijken van belangstelling en deelneming ons goed kunnen doen in dagen van rouw en smart. En wanneer iemand in zo'n grote smart en rouw verkeert als hier bij Efraïm het geval geweest is, dan mogen we ook de blijken van deelneming zo iemand niet onthouden. Dan weten we zelf ook nog wel te zeggen, dat mensen toch maar moeilijke en nietige vertroosters zijn.

Maar ik wil toch wel even iets zeggen. Ook bij het overlijden van mijn geliefde vrouw werd die opmerking nogal veel gemaakt. En dat neem ik die mensen niet kwalijk, dat ze die opmerking maken, want het is ook goed bedoeld. Want op zichzelf is dat natuurlijk waar: De mensen kunnen troostwoorden spreken, maar ze kunnen geen ware troost geven. Die kan de Heere alleen maar geven. Maar anderzijds heb ik er toch wel eens aan mogen denken, dat Job dat tegen zijn vrienden heeft gezegd, als zijn vrienden hem van allerlei kwaad beschuldigden. Dan heeft hij gezegd: "Gij zijt nietige vertroosters." Maar het is toch wel waar, dat als men in zulke moeilijke en smartvolle omstandigheden verkeert, troostwoorden van mensen ons dan ook goed kunnen doen. Meeleven kan goed en aangenaam voor ons zijn.

Maar, mijn geliefden, nu moet ik u bij iets anders gaan bepalen. En wat is dat nu? Wel, dat de Heere Zelf in deze droefheid, die er was in het huis van Efraïm, verwachting heeft willen geven. Want dat lezen we: "Daarna ging hij in tot zijn huisvrouw, en zij werd zwanger, en baarde een zoon."

Hier zien we eigenlijk hetzelfde als bij de broedermoord van Kaïn op Abel. De Heere heeft in de plaats van Abel in Seth een ander zaad willen schenken. En zo heeft de Heere het daarin dan toch ook weer zo goed willen maken, want voorspoed en tegenspoed wisselen elkaar toch af hier in dit leven. Er is veel ellende in dit leven, en daarop heb ik u ook met nadruk gewezen. Daar moeten we wel rekening mee houden. Het aardrijk is om uwentwil vervloekt; doornen en distelen zal het u voortbrengen.

Maar het leven is niet alléén ellende. Er zijn ook nog zonnige dagen in het leven. Maar ach, de mens weet uit en van zichzelf de weldaden, die de Heere schenkt, ook voor het tijdelijke leven, maar niet op een rechte wijze te waarderen. Een mens is toch zo'n ellendig schepsel geworden. Met de werkelijkheid van wat we door de zonden onderworpen zijn in leven en in sterven; in tijd en in eeuwigheid, houden we maar geen rekening. We willen niet van ellende weten. Och ja, het is te begrijpen, dat men met dat oppervlakkig Evangelie, zoals dat zoveel verkondigd wordt, over het stuk der ellende heenspringt. En dat men zegt: "Gods Woord is vol troost. En Gods Woord is toch zo rijk aan het Evangelie. En dat tot troost voor ons hier al in dit leven. Maar wijzende ook op de zaligheid, die te wachten staat na dit leven." Ach, we kennen die algemene verzoeningsleer wel.

En dan weet men ook zo mooi te zeggen: "We kunnen het leven niet genoeg waarderen. Het leven is zo schoon. Het leven is een gave Gods." Ja, dat is zeker waar! Maar we moeten er ook wel rekening mee houden, dat alle geluk, dat er nog in dit leven is en wat we dan geluk noemen, overstemd wordt door zoveel leed. En dat het hart in het lachen zelfs nog smart heeft. En ach, buiten Gods gunst is de ware bevrediging voor de ziel ook nooit te vinden. Want die gunst alleen sterkt meer dan de uitgezochtste spijze en de goedertierenheid des Heeren (maar dan de goedertierenheid, die Hij aan de ziel bewijst) is beter dan dit leven.

Maar de mens weet uit en van zichzelf met de weldaden, die de Heere schenkt, niet op de rechte plaats te komen. Hij slaat er God mee in het aangezicht. En hij weet al het goede, dat de Heere hem nog geeft in dit leven, in een zondige weg te misbruiken. Daar is in deze tijd toch wel genoeg van te zien.

Na de oorlog is het een weeldetijd geworden. Er is een geslacht opgegroeid, dat van niet anders meer weet dan van uitwendige voorspoed. Men kent geen armoede meer, zoals die er vroeger was; een enkele uitzondering daar gelaten. Over het algemeen heeft men zich in de weelde kunnen baden. Maar waar heeft die voorspoed ons nu toe gebracht? Daarop heb ik u toch ook wel te wijzen op een dag als deze is. Het is ook zo erg als de tegenheden komen en we leren daar ook nog niets uit. Want als de tegenheden komen en we mogen er iets uit leren, dan zijn we er voor onszelf zo goed mee.

En dat zien we hier toch ook bij Efraïm. Want hij heeft de naam van het kind, dat zijn vrouw hem gebaard heeft, Bería genoemd. "En hij noemde zijn naam Bería" En dan staat er zo met nadruk bij: "omdat zij in ellende was in zijn huis."

Wat is dan de betekenis van Bería? Wel, dat leest ge ook in de kanttekening: *kwaad, jammer, smart, ongeluk*. Dat is de betekenis van de naam Bería. Er was dus nog rouw in Efraïms huis. En dat, al was het, dat er toch stof tot blijdschap was, als de vrouw van Efraïm hem nog weer een zoon gebaard heeft.

Ja, maar Efraïm is daarmee toch de smart, die hij gehad heeft over het verlies van zijn zonen, zomaar niet vergeten. We zijn altijd maar geneigd om de smart van de tegenheden gauw te vergeten als het ons weer voorspoedig gaat. Maar deze wereld is niet anders dan een jammer en een tranendal. En dat is Efraïm goed aan de weet gekomen door hetgeen hem overkomen is in het verlies van zijn zonen. Maar in de geboorte van deze zoon Bería was het, alsof er toch een lichtstraal doorbrak in een

donkere nacht. Het geslacht van Efraïm werd nog niet geheel en al uitgeroeid. Daar zorgde God nog voor. Want de zegen van vader Jacob over Efraïm moest toch in vervulling gaan.

En dan moet ik u ergens op gaan wijzen. En wat is dat dan? Wel, weet ge wie er uit deze Bería, uit dit kind, voortgekomen is? Dat is u voorgelezen. Dat staat in vers 27: "Non (of Nun) was zijn zoon, Jozua zijn zoon" En we weten van Jozua, dat hij het volk in Kanaän heeft mogen brengen. Mozes heeft het volk niet in Kanaän kunnen en mogen brengen. Hij heeft op de steenrots geslagen in plaats van tot de steenrots te spreken en hij heeft de Heere niet geheiligd voor de ogen van het volk. Maar dat moest ook weer zo gebeuren. Daarin werd voorgesteld, hoe dat de wet ons nooit brengt tot de ware rust der ziel en tot de rust in het hemels Kanaän. Jozua moest de opvolger van Mozes zijn. En Jozua moest het volk in Kanaän brengen. Hij droeg een naam van dezelfde betekenis als de naam Jezus. En hij is dus een type van de Middelaar geweest.

Ach, ziet u dan niet waar het leven van de aartsvaders ons op wijst en de bijzondere leiding Gods met die aartsvaders? Daarom heb ik er u op de voorgrond even op gewezen hoe dat Efraïm niet in Egypte mocht blijven, al had daar zijn wieg gestaan en al was hij daar in weelde opgegroeid aan Farao's hof. Al was er de neiging wel om zich met de Egyptenaren te verzwageren en zich af te scheiden van zijn broederen. Hij zou naar Kanaän moeten. In Egypte zou er niet anders dan kwaad voor hem te wachten zijn. En dat is hij wel aan de weet gekomen, als daar in Egypte zijn zonen zijn gedood door de mannen van Gath.

Dit moest hem van Egypte afbrengen. Dit moest hem doen zien dat het op Kanaän aan moest. Het land, dat de Heere toch aan Abram, Izak en Jacob voor hun zaad had toegezegd als een erfelijke bezitting. Daar zou zijn geslacht zich voortzetten en uitbreiden. Het is niet zonder reden, dat ons ook nog vermeld wordt, dat de dochter van die Bería een vrouw geweest is, die door haar bijzonder beleid ervoor heeft weten te zorgen, dat twee steden in Kanaän, die verwoest waren geworden, weer herbouwd geworden zijn: "Zijn dochter nu was Séëra, die bouwde het lage en het hoge Beth-Hóron."

Wat heeft ons dat te zeggen?

Wel, Kanaän was voor het geestelijke Israël een onderpand van het hemels Kanaän. En dat was Kanaän dus ook voor het geestelijke Israël, dat uit Efraïm voortkwam. Dat geestelijke Israël moest goed weten, dat men hier geen blijvende stad had. Men moest de toekomstige zoeken.

En de Heere bezocht Efraïm dan ook met zeer veel kwaad. En dat in zijn ouderdom. Maar hoe wonderlijk was het dan toch, als hij, net als vader Abraham als hij oud geworden was, als het ware nieuwe kracht ontving om na al die smart en na al dat leed tot zijn huisvrouw in te gaan, met als gevolg dat ze zwanger werd en ze baarde een zoon.

Maar voor de Kerk des Heeren blijft er verwachting, al gaat het door de diepste wegen van de verdrukkingen en van de tegenheden heen. De meerdere Jozua brengt Zijn volk in Kanaän; in het hemels Kanaän. Het lijden van deze tegenwoordige tijd is niet te waarderen tegen de heerlijkheid, die aan ons geopenbaard zal worden. Maar het heeft ons dan toch ook wel veel te zeggen, als Efraïm die zoon, die zijn vrouw gebarde heeft, Beria heeft genoemd. En dat, al was het dat er nu stof tot blijdschap was. En daarmee heeft hij tot uitdrukking gebracht, dat hij toch echt van het leven niets meer verwachtte. In Egypte vielen de slagen. In Kanaän zouden ook de slagen vallen voor zijn zaad. Hij zou daar zelf niet komen, maar zijn zaad zou daar ook in de slagen moeten delen. Want Kanaän was wel een onderpand van het hemels Kanaän, maar er

zijn nog veel Kanaänieten overgebleven in Kanaän. En Abrahams zaad is daar altijd maar weer aangevallen door andere volken van rondom. Het is dikwijls verdrukt geworden. En dat ook om eigen schuld. Dat weten we wel uit de geschiedenis.

Maar dat heeft Efraïm dan toch ook wel geweten. En hij heeft ook een les mogen leren voor het overige van zijn leven uit wat hem overkomen was. En dat heeft hij tot uitdrukking gebracht in de naam, die hij aan dat kind gegeven had: Beria. Hij heeft het geweten, dat het leven toch niet anders zou zijn dan een aanéenschakeling van tegenheden en wederwaardigheden. Maar dat het dan toch ook zo op het hemels Kanaän aan zou gaan. Zo gaat het met de Kerk door de strijd en de verdrukkingen en tegenheden heen op de eeuwige heerlijkheid aan. *“Kanaän zal het al verzoeten.”*

Als men dat weer eens geloven mag in al wat hem overkomt in dit leven en dat ook in zijn grijze ouderdom, dan mag men het nog weer eens van harte instemmen met de dichter, wat we even zullen zingen: Psalm 16, het zesde vers.

*Gij maakt eerlang mij 't levenspad bekend,
Waarvan, in druk, 't vooruitzicht mij verheugde;
Uw aangezicht, in gunst tot mij gewend,
Schenkt mij in 't kort verzadiging van vreugde;
De lieflijkheên van 't zalig hemelleven
Zal eeuwiglijk Uw rechterhand mij geven.*

TOEPASSING

We zijn dus op deze dag bij een wonderlijke stof bepaald. En ik heb het u gezegd: Dit heeft eigenlijk al een poosje in mijn hart geleefd, om u daar op deze dag bij te bepalen. Maar ik zag ook wel wat er op me aan zou komen. En dan wil ik u ook nog wel eerlijk zeggen, dat ik wel heb gedacht: "Ja, daar komt niets van terecht om daar over te spreken. Maar ik mag dan toch tot roem van Gods genade zeggen, dat de Heere me tot op heden krachtig staande heeft gehouden in mijn smart en verdriet in wat me overkomen is in de laatste tijden. Ik heb het lijden van een geliefd familielid aanschouwd met veel verdriet in mijn hart. Ik zag het op het einde aangaan. Hoevelen zijn er niet met die ongeneeslijke kwaal bezocht? En we zien, dat het woord des Bijbels, als er gesproken wordt over de kanker, die voort zal eten, echt niet tijdgebonden is. En dat het altijd nog maar doorgaat: "Het zal voorteten als de kanker." Komt die vreselijke ziekte éénmaal onder je dak, dan zult ge het weten wat daaraan verbonden is. U krijgt de doodstijding! Het wordt u aangezegd, dat u zult gaan sterven.

Ach, mijn geliefden, we behoeven geen kanker te hebben. We kunnen elk ogenblik verongelukken. Daar houden we wel geen rekening mee, maar het is toch zo.

Dat ziet ge hier ook in de geschiedenis. Ik laat Gods Woord maar spreken. Daar heeft Efraïm toch ook niet op gerekend, dat die mannen van Gath daar zomaar ineens in zouden vallen om dat vee weg te nemen en dat zijn zonen zich zouden verdedigen tegen die plundersaars en dat hun leven er bij in zou schieten.

Dat heeft Efraïm toch niet kunnen denken? Dat gebeurde ook zomaar in een ogenblik. Het is precies gegaan (wat dat betreft) zoals bij Job.

Daarom heb ik gezegd: "We kunnen er overheen lezen of anders lezen we het helemaal niet, omdat we die geslachtsregisters maar overslaan." Maar er staat nooit iets teveel in de Bijbel. Dat moet ge niet denken. Daarom heb ik u er ook op mogen

wijzen, wat er in vers 27 staat: "Nun was zijn zoon, Jozua zijn zoon" Dan moesten die andere zonen sterven. Het geslacht scheen uitgeroeid te worden.

Maar o, mijne geliefden, wat ligt er een lering in. Want het zal toch ook zo nodig zijn voor ons, 'dat al onze kinderkens tegen de Rotssteen Christus te pletter worden geslagen.' Dat is de lering, die ook in deze geschiedenis te vinden is.

Jozua was zijn zoon, als type van de Middelaar. Die moest uit die Bería voortkomen. Daar moesten die andere kinderen voor sterven. We moeten het leven verliezen uit alles, wat buiten die Persoon des Middelaars is, om het leven in Hem te mogen vinden.

Zo is al wat beschreven is, tot onze lering beschreven. Zo is heel Gods Woord rijk aan lering en zegt heel Gods Woord ons precies hetzelfde. Want die Bijbel is niet anders dan heilsopenbaring Gods in Christus. Als we de heilsopenbaring Gods in Christus niet zien in een tekst, dan is dat onze eigen blindheid, want de heilsopenbaring is door heel de Schrift heen te vinden. Daarom hebben de geslachtsregisters ons dus ook heel veel te zeggen.

Maar ach, mijn geliefden, mocht het ons maar eens recht iets te zeggen krijgen wat we vandaag beluisterd hebben. Want het komt erop aan, dat we dezelfde genade als een Jabez deelachtig zullen mogen zijn en dezelfde genade als een Efraïm. En dat we in dezelfde troost als een Jabez zullen mogen delen. De HEERE heeft zijn gebed verhoord. En Hij deed over Jabez komen, wat Jabez van Hem begeerde. En nu zijn we bij Efraïm bepaald. We hebben gehoord hoe zwaar hij door Gods hand getroffen werd. Want er is toch geen kwaad in de stad, dat de Heere niet doet. Dit geschiedde onder de leiding van Gods aanbiddelijke voorzienigheid. Dit moest zo gebeuren in Egypte. Efraïm moest het goed weten dat Egypte niet het beloofde land was, maar dat Kanaän het beloofde land was. Nu was hij in weelde opgegroeid in Egypteland, maar in Egypte had hij toch niet anders dan kwaad te verwachten.

Mijne geliefden, we verkeren allen in Egypte. In het Egypte van het diensthuis der zonde. Ik heb iets gezegd tot de jeugd. De jeugd en de jonkheid is ijdelheid. Maar ach, als ik dat zeg, dan zeg ik dat echt niet vanuit een zekere hoogte. Dat moet ge niet denken, want mijn hart is bewogen over de jeugd. Het is wel erg en bedroevend, als de jonge mensen met de auto met een snelle vaart door het kerkvolk heenrijden. Allereerst wil ik er wel op wijzen, dat het vroeger een andere tijd geweest is, als men soms een heel eind moest lopen naar de kerk. Maar dat was heel gewoon; een uur lopen. Daar weet ik zelf van in mijn jonge jaren. Vier uur liep ik op zondag. 's Morgens een uur heen en een uur terug en 's avonds weer. Maar nu kunnen ze geen half uur meer lopen; zelfs geen twintig minuten meer.

Daar wil ik wel iets meer van zeggen. Want, mijn geliefden, ik wil me wel houden aan wat onze vaders hebben bepaald. En dan denk ik aan Voetius. Die hebben we hoog te achten als lid van de Dordtse Synode. Hij heeft gezegd, dat we alles in het werk moeten stellen om naar Gods Huis te gaan op Gods Dag. En ik kwam vroeger bij Pietje van Dijke; de jongste dochter van ds. Pieter van Dijke. Daar ben ik veel geweest. Dat was ook een echt kind van God. En die wist het me te vertellen, dat ze dertien jaar oud was en dat ze dan naar de dijk ging, want ze hoorde het gezang over het water van de schepen, die naar St. Philipsland kwamen om ds. Van Dijke te beluisteren. Het Psalmgezag klonk over het water heen. Zou het toen geen goede tijd geweest zijn? Ik denk van wel.

Ach, dat ge dan de bestraffing en de waarschuwing, die hier op zijn plaats is, ter harte mocht nemen. Dat ge niet door mocht gaan in zulke verkeerde wegen. Want het is ook zo erg als men hier in Gods Huis heeft gezeten onder Gods Woord en men is ernstig

gewezen op dood en eeuwigheid en op wat de mens te wachten staat en op de noodzakelijkheid der bekering en als men dan nergens meer aan denkt als men buiten komt. En waar praat men dan over met elkaar?

Ach, we zijn bepaald geworden bij die zonen van Efraïm. Ze hebben misschien ook de gevaren niet goed gezien. Het kwaad overkwam hen in één ogenblik. En zo kan het kwaad ons ook in één ogenblik overkomen. De dood zijn we door de zonde onderworpen. En we weten maar niet, waar die dood middellijk zijn oorzaak vindt. Ach, dat we toch ernst mochten gebruiken, want we hebben een kostelijke onsterfelijke ziel, die voor een nimmer eindigende eeuwigheid bestemd is.

We zijn bepaald geworden bij de ellende in Efraïms huis. Maar we zijn ook bepaald bij de verwachting voor zijn huis. En we hebben ook weer iets van Jozua gehoord en van de meerdere Jozua, van die dierbare Persoon des Middelaars.

Ach, mijne geliefden, we houden biddag! We staan weer voor een jaarseizoen, niet wetende wat dit jaarseizoen ons brengen zal. Maar dit kunnen we wel weten, dat er tussen biddag en dankdag wel tranen zullen vallen. Wie onder ons zal er geen tranen laten om het één of andere verdriet. Het leven is nu éénmaal vol verdrietelijkheden. We moeten dat ervaren. En nu hebben we gehoord van Efraïm, dat hij oud geworden was. En toen overkwam hem dit kwaad in Egypteland. En er was zeer diepe rouw in zijn huis. En al was zijn vrouw nog zwanger geworden en al heeft ze een zoon gebaard, er staat: "En hij noemde zijn naam Bería, omdat **zij** in ellende was in zijn huis."

Dus zo is het dan toch bij de vrouw van Efraïm geweest, dat ze in ellende was. Als moeder heeft haar dit kwaad ook getroffen, dat ze haar kinderen heeft moeten verliezen. En dat op zulk een onverwachte wijze. O, hoe smartelijk is dat voor de ouders, als ze hun kinderen aan hen voor zien gaan in de weg van alle vlees. Maar dan mag ik toch ervaren, dat de Heere er iets tegenover wil geven.

En ach, neem me dat niet kwalijk, als ik zomaar eens even iets zeg, want ik hoop het te zeggen tot eer van de Heere. Maar toen één van mijn familieleden met die ernstige kwaal bezocht was en ik het op me aan zag komen, dat ik met mijn familie daar, bij het graf zou staan, heb ik gezegd: "HEERE, daar kom ik niet doorheen." En ik heb bij me gekregen uit de Oude Berijming Psalm 84:

*Want onz' God is vriend 'lijk en goed,
Een zon en schild tot ons behoed,
Die ons geeft eer ende genade;
Die den vromen in genen nood
Verlaten zal tot in den dood.
Geen ding ontbreekt hem vroeg noch spade.
Zalig is hij, die op Hem bouwt,
En Hem van harte gans vertrouwt.*

En de Heere heeft dat waar gemaakt. Ik ben zo goed gesteld geweest bij dit verlies; dat kunt ge wel weten. En ik heb toch ook mogen geloven, dat diezelfde God nog Dezelfde is. En dat Hij dat ook nu weer zou betonen. En Hij heeft het nog weer betoond.

*Hij is Israels God, Die krachten geeft,
Van Wien het volk zijn sterkte heeft.
Looft God; elk moet Hem vrezen.*

O, die God is het zo waardig om gediend en gevreesd te worden. Efraïm heeft het toch mogen ondervinden, al heeft hij dat kind Bería genoemd. Maar hij heeft toch door alles heen mogen zien op het hemels Kanaän.

Daar ging het toch naar toe. En daar gaat het met de Kerk naar toe. En dan zal de Heere niet verzocht laten worden boven vermogen en Hij zal met de beproeving ook de uitkomst geven, opdat men die verdragen kan. Maar Hij zal Zijn volk leiden door Zijn raad en daarna in heerlijkheid opnemen.

Ik ben ermee begonnen om u te zeggen, dat het kan schijnen, alsof alle dingen tegen ons zijn. En dan zien we niet anders dan ellende. Ellende in dit leven en ellende na dit leven. Ellende in tijd en eeuwigheid. Dan hebben we ook geen hoop voor het toekomstige en het hiernamaals. En dan kunnen we niet meer leven. Het leven wordt te zwaar. En als we denken aan de dood, dan weten we ook geen raad, want als de Jordaan vol zal zijn aan al haar oevers, hoe zullen we het dan toch maken?

Maar als de Heere het weer eens even verandert inwendig, dan zie ik weer over het leven heen en dan zie ik weer over de dood heen. Dood waar is uw prikkel en hel waar is uw overwinning?

Het gaat toch met Efraïms zaad door het jammer en tranendal van het moeitenvolle leven op het hemels Kanaän aan. Want hier moeten we denken aan het woord des Heeren, dat Hij Zelf gesproken heeft: "Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE." Efraïm, u kunt in rouw en smart zijn, maar God blijft aan u denken. En God brengt Efraïm door alle rouw en smart heen in Kanaän, waar Efraïm eeuwig vertroost zal worden.

Want ik heb er aan moeten denken: Ik heb u nu bij Efraïm bepaald, maar ik heb het ook gezien bij lieve kinderen Gods, dat ze in hun ouderdom zo zwaar bezocht werden. En dan denk ik aan die lieve Maria de Lange. Ze zat als een eenzame mus op het dak in Noord-Beveland. (Geersdijk) Het was toch zo'n medelevend kerkelijk mens, maar ze kon niet meer opgaan. En in haar ouderdom werd ze zwaar bezocht in het sterven van haar drie kinderen; ook van de kanker. En ik bezocht haar even bij haar zoon in Tholen. Ze liet me uit en stond te huilen. Ze zei: "Ik wou dat ik maar in mijn grafje lag." Daar heb ik mogen spreken over die woorden: "En de vrijgekochten des HEEREN zullen wederkeren, en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden." Ik zag het wegvlieden van haar. Voorgoed en voor eeuwig.

O, het is niet te zeggen wat de Kerk te wachten staat na dit leven. De kroon der heerlijkheid, die God hen heeft bereid. En dat naar Zijn soevereiniteit naar dat eeuwig, vrije welbehagen. Daarom krijgt God alleen daarvoor al de eer. En dat zal eeuwig de zaligheid voor de Kerk zijn. Amen.

4. Een Goddelijke toezegging van de verlossing van Zijn volk

Uit de Schat des Woords 1950

Psalm 68 : 4

Lezen Jesaja 45
 Psalm 102: 2 en 6
 Psalm 99: 8
 Psalm 85 4

Geliefden,

Welke bittere klachten worden uit de mond van de dichter vernomen in de 102^e Psalm. Het opschrift begint het ons al te zeggen, dat die Psalm een gebed des verdrukten is, als hij overstelpt is en zijn klacht uitstort voor het aangezicht des Heeren. Die klacht, welke de dichter in die Psalm laat horen, heeft betrekking op de verdrukte toestand der kerk in haar geheel en op de zielstoestand van de dichter zelf in het bijzonder. De vervallen muren van Jeruzalem en de terneder geworpen sterkten van Sion veroorzaken de dichter een bittere smart. Wie de dichter van deze Psalm geweest is, is niet met zekerheid bekend. Er zijn er die denken aan Nehemia, van wie wij weten, dat hij aan Babels hof zich de vervallen staat van Juda's volk en van de stad Jeruzalem en 's Heeren tempel aldaar heeft aangetrokken. Dit is in ieder geval zeker, dat de klacht over de onvruchtbare toestand der kerk en de zielsgesteldheid van de dichter geen onbekende klacht blijft voor de kerk des Heeren door alle eeuwen heen.

Verschillende tijden wisselen zich af in de openbaring van Gods kerk op aarde en in het leven van een ieder kind des Heeren in het bijzonder. De geesteloze tijd, waarin wij leven, geeft er ons alle reden toe om de klacht van de dichter, in betrekking tot de toestand der kerk in haar geheel, tot de onze te maken. De dagen der kerk zijn, zoals dat ook gold voor het persoonlijk leven van de dichter, als een afgaande schaduw, daar haar openbaring op de aarde een eind begint te nemen, dewijl de toekomst des Heeren genaakt. Maar onder dat alles geldt het van haar, dat ze verdort als gras. Als de Zoon des mensen komen zal, zal Hij nog geloof vinden op de aarde?

Maar nu blijven ook die onvruchtbare, dorre tijden een ieder van Gods volk in het persoonlijk zielsleven niet onbekend. De geesteloosheid, die er over het algemeen in onze tijd in Gods kerk heerst, kan Gods volk uit eigen hart vandaan waarnemen. Daarom zou er alle reden zijn om bij de weelklage over het verval der kerk bovenal de breuk onzes harten te bewenen. Maar nu afgezien nog daarvan, zo zien wij, dat toch die onvruchtbare tijden en zielsgestalten Gods volk niet onbekend blijven. God keurt dat nuttig en nodig voor hen, al kunnen zij dat zelf ook altijd niet geloven. Het wordt toch zo'n heilige les voor Gods volk, om te verstaan dat de vruchtbaarheid alleen van boven komt en dat het buiten de bediening uit de Levensbron en Levensfontein niet vruchtbaar kan zijn. Om dat Zijn volk recht te doen verstaan, laat de Heere bij hen alle beekjes en rivieren nog al eens uitdrogen. Daarin ontziet Hij Zijn volk niet ; ook niet in de hoogste stand van het genadeleven. David, die zo geoefend was in de waarachtige heiligmaking, zoals de gehele 119e Psalm daarvan getuigt, roept nochtans in diezelfde Psalm uit: "Laat mijn ziel leven en zij zal U loven!"

En denk ook maar niet te gering over de geestelijke kennis van de dichter van de 102e Psalm. Zie maar tot welk een overslag hij komt in die Psalm, als hij onder het rechte besef van de nood zijner ziel en van al de afmakingen van hem en van zijn volk, zich nochtans vast gaat klemmen aan de onveranderlijkheid des Heeren. U zult zeggen, *dan was de zielsgesteldheid van de dichter zo beklagenswaardig nog niet.*

Ja, maar al klemde hij zich nu vast aan de onveranderlijkheid des Heeren, daarmee was hij niet uit zijn onvruchtbaarheid verlost. Deze wetenschap nu juist, die de dichter bezat, dat zijn verlossing alleen van boven komen kon, maakte hem in zichzelf

dodelijk arm. Want nu moest hij maar af gaan wachten of het de Heere nog eens behaagde om hem nog eens een dauwdruppeltje van Zijn Goddelijke genade toe te dienen, waardoor zijn ziel alleen maar levend en vruchtbaar zijn kon. Welnu, dat is nu de verborgen wetenschap, die God Zijn volk door zulk een weg van ontbloting te verstaan wil geven, namelijk, dat hun vruchtbaarheid en gedurige verlossing uit alle noden van boven af bewerkt moet worden.

Wij willen dat ook gaan beluisteren uit de woorden van onze tekst, waarvoor wij uw aandacht vragen en die u kunt vinden opgetekend in Jesaja 45 : 8, waar Gods Woord aldus luidt:

Drupt, gij hemelen! van boven af, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid; en de aarde opene zich, en dat allerlei heil uitwasse en gerechtigheid tezamen uitspruite; Ik, de Heere, heb ze geschapen.

Zie, wij beluisteren hier *een Goddelijke toezegging van de verlossing van Zijn volk*; en die verlossing wordt

- I. van God verwacht;
- II. door God gewerkt;
- III. aan God toegeschreven.

I. Van God verwacht

De verlossing van God verwacht. Wij vinden hier in onze tekst een zekere toezegging Gods van de verlossing van het volk der Joden uit de Babylonische ballingschap. Niet alleen heeft Jesaja in de Naam des Heeren het volk van Juda de gevankelijke wegvoering naar Babel als een rechtvaardig oordeel Gods over de zonden aangekondigd, maar ook heeft diezelfde Jesaja van 's Heeren wege mogen gewagen van de heerlijke verlossing, die God na zeventigjarige gevangenschap aan Juda schenken zou. Door de scherpste bedreigingen van Gods oordelen heen, schittert in Jesaja's profetie ook altijd weer de blij mare van het Evangelie uit, inhoudende een troostvolle toezegging van Juda's verlossing. In het vorige hoofdstuk vinden wij reeds een belofte Gods aangaande het herstel van Juda's rijk in de herbouwing van stad en tempel. Die belofte zal zeker vervuld worden; want zo lezen wij daar: "Die het woord Zijns knechts bevestigt en de raad Zijner boden volbrengt; Die tot Jeruzalem zegt: gij zult bewoond worden; en tot de steden van Juda: gij zult herbouwd worden, en Ik zal zijn verwoeste plaatsen oprichten." En heeft God Nebucadnezar *Zijn knecht* genoemd om Zijn oordelen uit te voeren in de verwoesting van stad en tempel en de wegvoering van Juda's volk. Kores wordt hier *Zijn herder* en *gezalfde* genoemd, door wie Hij Zijn raad zal volvoeren ter verlossing van datzelfde volk, dat het zo zwaar verzondigd had. Zoals hier in het begin van dit vijfenveertigste hoofdstuk van Jesaja's profetie ons beschreven wordt, zal God alles er toe doen medewerken voor Kores om de verlossing van het Jodendom te bespoedigen. Hemel en aarde beide, door God geschapen, zijn in Zijn hand om ze dienstbaar te stellen tot redding van Zijn volk.

Drupt, gij hemelen, van boven af! Zo zegt de Heere door de mond van Zijn knecht Jesaja in de woorden van onze tekst. De verlossing van Juda's volk wordt van Boven af bewerkt en als zó die verlossing van boven af geschonken wordt, zal op aarde ook alles, ten goede van Gods volk, zich moeten onderwerpen aan de bevelen van Hem, Die met het heir des hemels en de inwoners der aarde handelt naar Zijn vrijmachtig welbehagen. Laat het dan voor Gods volk maar gaan door de diepste onmogelijkheden

heen, maar de uitkomst zal niet falen. Jacobs zaad mocht in het land der ballingschap de harpen aan de wilgen gehangen hebben en alle hoop op verlossing hebben opgegeven; als het jaar der vrijlating aangebroken is, zullen de koperen deuren verbroken en de ijzeren grendelen in stukken geslagen worden. Maar zo bewerkt God nog de verlossing van Zijn volk op een geestelijke wijze. Immers, die geestelijke verlossing van het Israël Gods ligt in de vrijlating van Juda's volk uit Babel afgebeeld. De profetische blik van Jesaja wordt helderder verlicht dan om alleen te zien een verlossing, die God uitwendig aan het Jodendom zou schenken. Door die uitwendige verlossing heen zou God Zijn eeuwige raad volvoeren tot zaligheid van Zijn uitverkorenen in Christus.

Christus is het steeds weer, van Wie Jesaja zo heerlijk spreekt in zijn profetie. Zijn komst in het vlees wordt door hem vermeld door al zijn oordeelsaankondigingen heen. Zijn geboorte uit Maria, Zijn voor het oog zo verachtelijke opvoeding in Nazareth, Zijn bitter lijden en sterven, Zijn opstanding en hemelvaart, Zijn uitstorting van de Geest uit de hoogte, ja kortom, niets wordt ons door Jesaja aangaande Christus verzwegen. Maar zal dit alles, wat door Jesaja aangaande Christus voorzeggd geworden is, in vervulling gaan, dan moet daartoe ook middellijk medewerken de verlossing van Juda uit Babel. Hoe zou Christus in Nazareth kunnen worden opgevoed, als niet vooraf de verwoeste steden door het Jodendom zouden bewoond worden? Onder dat volk der Joden zou Hij Zijn omwandelingen maken, opdat het alzo in kennis gesteld zou worden niet alleen met het Evangelie der beloften, maar ook met het Evangelie der vervulling. Maar ook van de verwerping van Christus is door Jesaja geprofeteerd geworden, volgens de aanhaling daarvan in Joh. 12 : 40, zeggende: “Maak het hart dezes volks vet, en maak hun oren zwaar, en sluit hun ogen; opdat het niet zie met zijn ogen, noch met zijn oren hore, noch met zijn hart versta, noch zich bekere en Hij het geneze.”

O, die schrikkelijke verwerping van Christus door het Jodendom! Maar door dat alles heen zou God Zijn raad volvoeren tot zaligheid van Zijn uitverkorenen, uit het heidendom zowel als uit het Jodendom, zoals dat blijken zou in de openbaring van de Nieuw Testamentische kerk op en na de grote Pinksterdag. Blijkt uit dat alles niet zo klaar als de dag, dat al de Evangelische beloften, die wij in Jesaja vinden, in de diepste zin een troostvolle toezegging inhouden voor het geestelijk door God verkoren Israël?

Drupt, gij hemelen, van boven af! De verlossing van dat geestelijk Israël uit de dienstbaarheid der zonde en des doods, zoals dat afgebeeld lag in de verlossing van Juda uit Babel, komt van boven af en geschiedt naar het eeuwig welbehagen des Vaders. O, dat vrije Godswerk wordt ons hier zo klaar gepredikt! Gods volk wordt zalig, niet omdat zij het willen, maar omdat God het wil. Zij vechten tegen God en leven over alle overtuigingen heen, zo lang ze kunnen. Niets is er in hen, dat naar God vraagt of zoekt. Integendeel, zij zouden in hun brute vijandschap tegen God, het zij in een weg van on- of van eigengerechtigheid, zichzelf doodlopen in een eeuwig verderf. Maar God wordt hun te sterk en dan moeten zij de wapenen van op en tegenstand neerleggen. We willen straks in onze tweede gedachte zien welke uitwerking die druppeling der hemelen van boven af zal hebben in de harten van Gods volk. Wij worden er hier in onze eerste gedachte inzonderheid bij bepaald, dat de verlossing van het Israël Gods van boven komt, als een eenzijdige daad Gods naar Zijn eeuwig welbehagen. En dat zal het blijven voor Gods volk tot het einde toe. Zowel als de verlossing van dat volk uit de slavernij der zonden en des satans een vrijmachtige en almachtige daad Gods is, zo zal het ook een eenzijdig werk Gods zijn om dat volk de welbewuste verlossing en redding van hun ziel door Christus te schenken. In de weg

van waarachtige zielsbekommering wordt Gods volk daar hoe langer hoe meer achter gebracht. Hoe de noodzakelijkheid van de beleving van zulk een weldaad ook door hen gevoeld wordt, zij moeten het in die weg zo gaan ervaren, er zichzelf nimmer te kunnen brengen. De onmogelijkheid daartoe van 's mensen zijde moet eerst recht gekend worden, zal ooit de mogelijkheid, die er is van de zijde Gods, ons kunnen worden ontsloten en waarde voor ons kunnen krijgen. De onmogelijkheid ligt er van des mensen kant in de eerste Adam, die de hemel door de zonde voor zichzelf en zijn ganse nakroost toegesloten heeft, en daar zal Gods volk door smartelijke ontdekking achter komen. Nooit kan de tweede Adam waarde voor ons krijgen, als de eerste Adam niet recht gekend wordt. Christus was het, Die als de tweede Adam de hemelen weer ontsloot, opdat de hemelen weer zouden kunnen druppen van boven af en de wolken zouden kunnen vloeien van gerechtigheid.

Als hier staat, *dat de wolken zullen vloeien van gerechtigheid*, is het een ieder duidelijk, dat dit een zinnebeeldige spreekwijze is. Zoals onze geachte kanttekenaren zeggen, heeft het niets anders te betekenen, dan dat die verlossing, die hier aan Juda beloofd wordt, door gerechtigheid geschieden zal. En versta hierbij, zo zegt ons die kostelijke kanttekening, de geestelijke verlossing door Christus. "Sion zal door recht verlost worden en zijn wederkerenden door gerechtigheid." De onuitsprekelijke waarde, die zulk een verlossing krijgt voor het Sions Gods, willen wij vervolgens met elkander nagaan. Dat is een verlossing, die alleen van boven is te wachten. Want wat het oog van de arend niet had kunnen uitvinden en in het hart des mensen niet is opgeklommen, dat heeft God van eeuwigheid uitgedacht. De goedertierenheid en de waarheid hebben elkander van eeuwigheid ontmoet en de gerechtigheid en de vrede hebben elkander gekust in de hemel, toen de kerk door Christus voor Zijn rekening werd genomen en aan Hem door de Vader als het loon op Zijn arbeid werd gegeven. Het heeft God behaagd Zichzelf in Zijn vlekkeloze deugden volmaakt te verheerlijken door de dood van Zijn eigen geliefde Zoon heen, tot zaligheid van Zijn volk. Op gronden van recht en gerechtigheid wordt het de kerk gegeven om haar verlossing van boven te verwachten. Het is een klaargewerkte en een afgewerkte zaligheid voor de kerk aan de zijde Gods. Maar zal ze er de bate van ontvangen hier op aarde, dan moet het uitgewerkt worden in het hart. Welnu, dat wordt hier nu ook in de tweede plaats in onze tekst beloofd.

II. De verlossing door God gewerkt.

En de aarde opene zich. Wat wij hier door de aarde hebben te verstaan, behoeft geen nadere verklaring. Geestelijkerwijs wordt hier gezinspeeld op *de aarde des harten*. Die aarde des harten is van nature niet meer dan een klomp levenloos stof. Er zijn totaal geen goede vruchten van te verwachten. De diepe doodstaat van een mens laat zich met geen woorden uitspreken. De zwaarste slagen en de allervreselijkste oordelen vermogen niet een mens zijn hart te verbreken, als God er niet in mee komt. Noch de donder van Gods heilige Wet, noch de blijmare van het liefelijk Evangelie kunnen dienen om het harde hart van de mens te vermurwen, als God de prediking daarvan niet zegent tot zaligheid. Maar als de hemelen gaan druppen van boven af, wordt het anders. Het werk Gods wordt niet alleen soeverein en vrijvallend, maar ook onweerstaanbaar verheerlijkt. Als de hemelen gaan druppen van boven af, wordt de aarde door God Zelf ontvankelijk gemaakt om die druppelen te ontvangen. Het hart wordt geopend evenals bij Lydia, om acht te geven op hetgeen dat van Paulus gesproken wordt. Dan dringt Gods Woord tot het diepste van het hart des mensen in, hetzelfde verbrijzelend en vernieuwend. Welke uitwendige overtuigingen van de

waarheid er ook geweest mogen zijn, zij lieten de zondaar in zijn geestelijke doodstaat, als een dove adder, die de oren toestopt. Maar als Gods Geest Zich zaligmakend paart aan de bediening van Gods Woord, dan wordt de zondaar inwendig overtuigd. Overtuigd wordt hij van zijn schuld, die hoger ligt opgestapeld dan de onmetelijk hoogste bergen, en van het oordeel Gods, dat op hem rust. Dat doet hem van stonde af aan geen rust meer vinden voor zijn ziel en zich overal door het wraakwaard van Gods gerechtigheid zien achtervolgd. Al de vloekspraken van de Goddelijke Wet gelden voor hem en hoeveel beloften er ook in de Bijbel staan, voor hem is er geen één bij.

God brengt Zijn volk onder de bediening der Wet, eer dat Hij hun de bediening der genade in de beloften des Evangelies ontsluit. Door middel van Zijn Wet brengt Hij hen in aanraking met Zijn vlekkeloze deugden, die door de zonden zijn aangerand. Ziet daar een duidelijk voorbeeld van in het volk van Israël, dat bij de afkondiging van de Wet aan de voet van de Sinaï er achter kwam, voor de afstraling van de glans en de majesteit der Goddelijke heerlijkheid niet te kunnen bestaan. Zo leert Gods volk er bevindelijk iets van om door de ontdekking van Gods Geest bij het licht van Gods Wet aan de walgelijkheid en de onreinheid van hun ziel vanwege de zonden, hun ogen niet meer op te durven heffen naar de hemel. Vanuit de hemel wacht hun niets anders dan door de bliksemschichten van Gods ontzaglijke toorn dodelijk te worden getroffen.

Voor een volk staat hier nu juist, dat de hemelen zullen gaan druppen tot hun verlossing. Door de bediening der Wet wordt nu juist de aarde huns harten ontvankelijk gemaakt voor de dauwdruppelen der Goddelijke liefde en genade in Christus, evenals bij de tollenaar in de tempel, die, door de Wet veroordeeld zijnde, om genade ging roepen. Vijanden zijn wij van vrije genade, zolang wij niet door genade voor genade ingewonnen worden. Genade wordt pas dierbaar voor zulk een, die, reeds met de strop om de hals, veroordeeld door het recht op grond van een overtreden Wet, zijn dood en doemvonnissen moet aanhoren. Ten volle overtuigd zijnde van zijn schuld, kan hij er niets meer tegen inbrengen, wanneer het vonnis van stonde af aan voltrokken wordt, en uit liefde tot Gods recht wil hij er ook niets meer tegen inbrengen. Voor zulk een kan het meevallen, als hij van pardon mag horen.

En daarop worden wij nu juist in de tekst gewezen, als er staat: *En dat allerlei heil uitwasse en gerechtigheid tezamen uitspruite*. In wie zal dat heil anders te vinden zijn dan in Christus, Die Zelf de Heiland, de Heilaanbrenger is? Uit Hem moet de ziel bediend worden, zal ze ooit heil uit kunnen wassen. Allerlei heil staat er, en dat wijst ons op niets minder dan op de volkomenste verlossing, die voor de kerk in Christus van alle onheilen is te vinden, en de toebrenging van allerlei zegeningen, die de kerk in Christus deelachtig wordt. In hem vindt zij alles wat tot haar zaligheid van node is. In de oefeningen des geloofs en de wasdom in de genade, door de diepste wegen van beproeving heen, tot aan het einde van hun leven toe, zal Gods volk er achter komen wat een overvloed van heil er in Christus is te vinden. Het uitwassen van allerlei heil wijst ons op de wasdom in de genade, die gepaard gaat met een steeds meerdere geloofskennis van de Middelaar. Die wasdom wordt alleen verkregen door de totale ontbloting en ontgronding van al ons eigen werk en gestaltelijk leven heen, opdat also Christus in ons een gestalte krijgen zal. Bij aan en voortgang beide zal het voor de kerk gelden, dat de gerechtigheid van en het heil in de Middelaar alleen daar pas volle waarde krijgen kan, waar alles wat daar buiten is als grond geheel ontvalt. Maar o, die weg der genade is daarom nu juist Gods volk dikwerf zo raadselachtig. Ons gestaltelijk aangelegd gemoed, dat het meer op het leven dan op de dood voorzien

heeft, tracht altijd maar weer op de hoogte van zelfvoldaanheid met alle voorgaande bevindingen zich vast te nestelen. Daarom liggen wij er zo voor open om in de beschouwing van de zaken, die we met het oog des geloofs hebben gezien, geheel op te gaan, terwijl de praktijk er van gemist wordt. Men verliest zich alsdan geheel in het heil, dat in de Middelaar aanschouwd werd. Maar er is geen uitwassen van dat heil, daar dat alleen gepaard gaat met het uitspruiten van de gerechtigheid. O, de zoete vrucht, die het gelovig blikken op dat heil van zich afwerpt, is niet gering te schatten, en zolang God er de ziel Zijns volks in doe delen, vervult het al de schatkamers van het hart. Maar hoe zijn wij geneigd om, als de vrucht genoten is, ons verder met de beschouwing van de zaken, die wij in de genieting van de vrucht hebben zien liggen, op de been te houden. En het gevolg er van is bij de meesten wel, dat ze in die beschouwing al hoger en hoger klimmen en tenslotte gaan menen in het bezit van alle heilsweldaden gesteld te zijn. Men beroemt zich dan wel in het heil, dat door Christus verworven is, maar men heeft er geen oog voor, dat men in het gezicht daarop doorvloeit en dat de toediening er van op een rechte wijze gemist wordt.

Hier staat, *dat allerlei heil en gerechtigheid tezamen zal uitwassen en uitspruiten*. O, er wast in onze dagen wat heil uit zonder gerechtigheid. Maar een volk, dat met het ruime blikken op het heil door de gerechtigheid niet losgelaten wordt, komt in het gemis terecht. Als die gerechtigheid als onbevredigd zich weer aan het hart ontdekt, houdt al het vruchtelijk genot op en wordt het beschouwend licht hun nog tot een gedurige kwelling. Want och, ze komen er zo achter, dat hun verstandelijk licht altijd maar verder strekt dan hun bevindelijk licht. Hun belijdenis en hun wetenschap gaan hun wat in de weg staan en Ledeboer zegt zo terecht: *Evangelisch met het hoofd en wettisch met het hart*. Maar de ontdekking daaraan weerhoudt hen toch om grote sprongen te maken. De gedurige waarnemingen van het onvoldane recht houden dat volk oprecht, zodat het niet over de dorpel springt. Maar voor zulk een oprecht en eerlijk gemaakt volk is nu deze troostvolle toezegging, die wij hier beluisteren, zo rijk van betekenis. Voor zulk een volk krijgen immers alleen die heilsweldaden waarde, die door recht geschonken worden. Hoe ze de noodzakelijkheid en de onmisbaarheid er ook van zien liggen, ze blijven liever hun ganse leven in het gemis er van zo maar voorttobben, dan dat ze zich ook maar één weldaad zouden willen toe-eigenen zonder grond en zonder recht. Ja, zo veel liefde verrijst er in hun hart tot de gerechtigheid Gods, wanneer die doortrekt in hun ziel, dat ze liever voor eeuwig buiten de genade vallen, dan dat die deugd van Gods gerechtigheid niet verheerlijkt wordt. Maar o dan dat eeuwig wonder, dat daar juist het heil en de gerechtigheid tezamen gaan uitwassen en uitspruiten. Daar gaan de hemelen druppen van boven af en de wolken van gerechtigheid vloeien. De gerechtigheid, waarmede een zondaar, die van alle eigengerechtigheid wordt afgesneden, bekleed wordt, is een gerechtigheid, die God Zichzelf buiten hem en zonder hem en toch voor hem in de Middelaar heeft aangebracht. Die gerechtigheid wordt hem toegerekend en op grond daarvan wordt hij in de allernauwste vereniging met de Middelaar gesteld en met God verzoend. Daar ontsluit zich het eeuwig Goddelijk liefdehart in de uitdelging van al zijn schuld en de wegneming van al zijn overtredingen. Het komt van boven af, maar de zondaar verliest er zich ook mee in de Goddelijke liefde, in het soevereine welbehagen, in de Goddelijke eer en de Goddelijke deugden. Dat alles vindt hij volvoerd en opgeluisterd door die dierbare Borg en Middelaar, Die hij nu ook met de armen des geloofs omhelzen mag. O, de beleving van zulk een weldaad doet hier de kerk reeds van goedertierenheid en recht zingen, zoals zij dat ook eeuwig zal mogen doen. God komt aan Zijn eer en de zondaar vindt daarin de zaligheid. God zal er ook voor zorgen, dat

Hij in de schenking van zulk een weldaad er met Zijn eer zal uitkomen, want in de derde plaats wordt die verlossing ook aan God toegeschreven.

De verlossing aan God toegeschreven. *Ik, de Heere, heb ze geschapen.* God is een jaloers God op Zijn eer en zal Zijn eer niet aan een ander geven, noch Zijn lof de gesneden beelden. Daar hebt ge nu het doel Gods, dat Hij beoogt in de ganse uitvoering van Zijn raad en ook in het werk der zaligheid. Dat doel zal Hij juist bereiken door al die afsnijdende wegen heen, waarlangs Hij Zijn uitverkoren kerk de verlossing in Christus deelachtig maakt. Vandaar die uitzettingen van een mens uit al zijn werk en al zijn berekeningen. Zo alleen zal God pas recht uit Zijn eigen werk verheerlijkt worden.

Ik, de Heere, heb ze geschapen. Zo velen geven voor, de grootste zaken en weldaden te hebben leren kennen, maar in de vrucht komt het wel openbaar, dat nog nooit de kroon der eer door de afsnijding van hun eigen werk van hun hoofd is afgevallen. God zet in de verheerlijking van Zijn werk de mens er toch zo schoon in alles tussen uit. Zijn wijsheid, die in Zijn wegen en handelingen met Zijn volk uitblinkt, vernietigt de wijsheid van de mens, zodat de wijsheid der wijzen zal vergaan en het verstand der verstandigen teniet gedaan zal worden. Gods eer klimt uit het stof op, waar de mens zijn eer als rook vervlogen ziet. Zijn werk wordt bekroond, waar het werk des mensen als waardeloos er tussen uit valt. Zovelen hebben God meegekregen, zo het schijnt, in hun eigen weg en vandaar weten zij het zo goed en zijn zij met de rijkdom van hun bevindingen op de hoogste troon gezeten. Gods weg loopt echter met Zijn volk door de diepste onmogelijkheden heen en sluit alle wegen af, die de mens zichzelf berekend had.

Hoe duidelijk ligt dat toch in onze tekst verklaard, als deze de verlossing van het Israël Gods ons tekent als van boven af bewerkt, maar ook in haar rijke vrucht tot verheerlijking Gods, zodat al wat van God komt ook tot Hem wederkeert. Hoe blijft dit toch in de voortdurende beoefening van de zielspraktijk voor Gods volk een verborgenheid, die steeds ontdekt moet worden. Iedere keer maar weer drijft God Zijn volk door de leiding Zijns Geestes op zulk een plaats, dat ze uitgerekend raken en het niet meer weten, opdat altijd maar weer op zulk een plaats, waar hun verstand en hun beschouwing niet meer verder reiken kan, de verlossing wordt geschonken van een kant, vanwaar de mens het niet verwacht. Maar dan ook komt God er weer te meer met Zijn eer uit en dient dit Zijn volk tot aanbidding en verwondering. God waakt voor Zijn eigen eer en daarom zorgt Hij er wel voor, dat Hij op aarde een volk overhoudt, dat met de dierbaarste weldaden en met de rijkste zielservaring in zichzelf zo uitgeledigd overschiet, dat het zichzelf niet behelpen kan met middelen ter voorziening van de levensbehoeften uit eigen kas. Als de hemelen niet gaan druppen van boven af, dan hebben ze niets en schijnt het, dat de aarde huns harten zal verkwijnen van dorheid en onvruchtbaarheid. O, dan wordt het een volk, dat met de dierbaarste genade, die het ontvangen heeft, de kostelijke toezegging Gods, die wij hier beluisteren, moet gaan omzetten in een gebed, uitroepende: *Drupt, gij hemelen, van boven af, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid!* Bij die regen en dauw des hemels kunnen zij alleen maar vruchtbaar zijn. Maar zo moet nu dat meest beweldadigde volk het gaan leren om in de dodelijke armoede in zichzelf van de tegenvallers te gaan sterven en van de meevallers te gaan leven. Zie, dezulken worden niet hoog in zichzelf, maar als ook maar een weinig van het nut en profijt van zulk een weg hun ontdekt wordt, worden zij nog wel eens blij met hun armoede en leert hun ziel zich vermaken in de ere Gods, die juist langs zulk een weg verhoogd zal worden in hun leven. O, dan komen er toch wel eens ogenblikken in hun leven, te midden van

de ledigheid die ze bij zichzelf waarnemen, dat ze God zo hartelijk de eer gaan gunnen, dat ze het de dichter hartgrondig mogen nazingen wat wij nu samen doen uit Psalm 89 : 8:

*Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' ere toegebracht.
Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d' eerkroon dragen,
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Israels God gegeven.*

Toepassing.

Als wij nu zo deze kostelijke toezegging Gods van de verlossing van Zijn Israël beluisterd hebben, zouden wij dan, inzonderheid in deze dorre en onvruchtbare tijden voor Gods kerk, geen reden hebben om deze toezegging in een gebed om te zetten en met een bittere weklage in onze ziel over het verval der kerk uit te roepen: *Drupt, gij hemelen, van boven af, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid?* Welke vruchtbare tijden heeft de kerk gekend, toen de hemelen drupten van de regen en de dauw des Geestes, die in ruime mate van boven werd geschonken. Hoe weinig gebed is er meer om de bediening des Geestes, die voor de kerk in haar geheel en voor ieder levend lidmaat en lidmate van die kerk, zo onmisbaar is. Wij weten het met onze verstandelijk aangelegde geest zo goed, dat wij Gods Geest niet meer nodig hebben. Och, dat God nog eens over Zijn kerk opstond met gunstige gedachten! Dat de hemelen nog eens gingen druppen van de onwederstandelijke bediening des Geestes in de toebrenging van zondaren tot de gemeente, die zalig wordt. Die zegen moet van boven komen.

Maar weet, o onbekeerde medereiziger naar de eeuwigheid, dat dit u niet van uw verantwoordelijkheid ontslaat. Dat de aarde uws harten zo onvruchtbaar is, dat ze alleen nog maar bij de druppeling der hemelen, van boven af geopend kan worden, is uw eigen schuld. Moed- en vrijwillig hebben wij ons in zulk een gans ellendige en onvruchtbare staat door de zonden gestort. Wij hebben ons zelf van Gods beeld beroofd en van al die vermogens, die God ons in die volheerlijke staat der rechtheid geschonken had. Maar eens zal God van ons Zijn beeld en Zijn eer terugvragen. Denkt ge daar wel eens aan? Ge reist naar de eeuwigheid en moet straks, wie weet hoe spoedig, God ontmoeten en hoe vreselijk zal het dan zijn Hem onvoorbereid in de handen te moeten vallen. O, het mocht uw ziel toch eens brengen in de nood, daar God wat van u vraagt, wat gij niet meer geven kunt. Dan zoudt ge als een arme bedelaar om genade leren smeken. Ja, dan zoudt ge er de noodzakelijkheid van zien, dat God Zich in Zijn eigen werk in en door u verheerlijkt. Vraag of Hij voor u de hemelen eens doe druppen, van boven af, opdat Hij krachtdadig en onwederstandelijk, ontdekkend en ontgrondend door Zijn Geest uw hart bewerke. Dan alleen komt er in uw ziel plaats voor de druppeling der hemelen, van boven af, met de bedauwing der Goddelijke genade. Op geen andere wijze leert God het Zijn volk en daarom zal dat ook voor u noodzakelijk zijn.

Hier staat een kostelijke toezegging voor een volk, dat leert wanhopen aan zichzelf, aan eigen werk en aan alle middelen ter verlossing buiten het enige middel, waar het de toevlucht tot nog toe genomen heeft. Wij wensen u niets minder toe, dan dat u maar volkomen aan een einde met uzelf mocht komen. Want daar kan God het werk der verlossing op gaan nemen. Wat is het toch een wonderlijke en voor ons onbekende

weg. Maar vandaar ook de vele zielsbekommingen in het leven van dat volk, dat het gaat zien, alles te moeten missen wat het noodzakelijk moest bezitten. Ze worden er in die weg wel achter gebracht, dat als de verlossing niet van boven zal komen, het alsdan voor hen voor eeuwig kwijt is. Maar zij weten ook even goed, dat al wat van boven komt, vrijvallend wordt verheerlijkt en dat God niets aan hen verplicht is. Integendeel, door de steeds meerdere ontdekkingen aan zichzelf en hun gevallen staat, gaan ze steeds meer zien, dat God rechtvaardig zijn zal als Hij hen voor eeuwig zal voorbijgaan. En toch kunnen zij het niet missen; want zij gaan het zo eerlijk erkennen, dat zij met al wat ze ook beleefd hebben, ja met de dierbaarste ontsluitingen van het middel en de weg der verlossing, God niet kunnen ontmoeten. Nee, u kunt er God niet mee ontmoeten! U moet er mee omkomen en niets minder kunnen wij u toewensen, dan dat het maar spoedig gebeuren mocht. Dan alleen kan onze tekst in uw leven tot haar recht gaan komen en zal het heil met de gerechtigheid tezamen uitwassen en uitspruiten. Dat is Godverheerlijkend en daar krijgt de ziel de baat van.

Ik, de Heere, heb ze geschapen. Dat zult ge aan de weet komen in uw leven. Ge moet het maar eens proberen in bittere wegen van beproeving en van verbergingen van Gods aangezicht, als de vijandschap in uw hart opborrelt, om met de overdenking van uw voorgaande bevinding enige verandering in uw lot te brengen. Als ge dan wilt overdenken wat er vroeger gebeurd is, om zodoende het leven in uw ziel op te wekken, dan gaan de fundamenten te meer aan het wankelen en gaat ge tenslotte nog aan alles twijfelen. En zo moet het nu juist gaan, opdat ge de grondslagen van uw heil buiten uzelf zult vinden en ge het steeds meer zult gaan verstaan waar de verlossing vandaan komt en dat daarin het Woord des Heeren bevestigd wordt: *Ik doe het niet om uwentwil, o huis Israëls! dat zij u bekend, maar om Mijns groten Naams wil.* Amen.

5. Een noodzakelijke vraag aangaande de legering der kudde

Psalm 22 : 2

Lezen Hooglied 1

Psalm 68 : 5, 8
 Psalm 147 : 1
 Psalm 79 : 7

Geliefden,

In geheel de 68e Psalm geeft David er getuigenis van Wie de Heere altijd voor Zijn kerk is geweest, zoals daar van onder het oude bondsvolk de genoegzame bewijzen te vinden waren. Dat volk had God afgezonderd van alle volken der aarde, en dat volk deelde in het grote voorrecht van Oud Testamentisch de openbaring van Zijn kerk uit te maken. De dichter brengt het in deze Psalm Israël in herinnering, dat God hen door een machtige arm uit Egypte had geleid onder de wondertekenen van Zijn geduchte majesteit. Ook had Hij hen veilig geleid en onderhouden in de woestijn en hen in het vruchtbare Kanaän doen ingaan. De berg Sion had Hij begeerd om aldaar te wonen en tot de geestelijke verkwikking van Zijn ter zaligheid verkoren Israël, Zijn instellingen gegeven. „Uw hoop woonde daarin”, zo roept de dichter uit, „Gij bereidde ze door Uwe goedheid voor de ellendige, o God!” Het woord hoop heeft hier dezelfde betekenis als het woord gedierte en daarom wordt ook in de berijmde Psalmen gezongen: Uw hoop, Uw kudde woonde daar; en in de oude berijming:

*Gij verkwikt Uw volk goedertier,
 En maakt dat een iegelijk dier
 Daar woont zonder verderven.*

Waar God dus woont, daar woont ook Zijn volk. God nu woont onder de lofzangen Israëls, zoals we uit de 22e Psalm hebben opgezongen. Daar vergadert Hij Zijn schapen, die Hij reeds Zijn schapen noemt, al is het dat zij nog toegebracht moeten worden. De Heere Jezus zegt in Joh. 10: *Ik heb nog andere schapen, die van deze stal niet zijn; deze moet Ik ook toebrengen.* Zo behoudt de 68e Psalm zijn kracht voor de kerk des Nieuwen Testaments, want dat is immers die andere stal waaruit Christus in het wegvallen van het Jodendom Zijn schapen toebrengt. Maar als die schapen vergaderd zijn, dan wil Hij die schapen ook een vruchtbare weide schenken. Och het is maar een arme verachte kudde voor het oog der wereld en de uiterlijke vertoning die de Kerk Oud Testamentisch had, is Nieuw Testamentisch weggevallen. De Heere Jezus heeft er Zijn discipelen daarom steeds op geweren, dat er van dat uitwendige heiligdom, namelijk die tempel die te Jeruzalem stond, geen steen op de andere zou blijven en dat Zijn Koninkrijk niet van deze wereld was. Maar over dat verachte hoopje schapen wil Hij Zijn herderlijke zorg steeds laten gaan en Hij schikt ze een plaats toe om daarin te wonen.

Het was de begeerte van de bruid in het Hooglied om te mogen weten, waar die kudde gelegerd was, en we zouden u thans nader daarbij willen gaan bepalen, als wij uw aandacht vragen voor dat gedeelte uit Gods Woord, dat u kunt vinden opgetekend in Hooglied 1 : 7 en 8:

Zeg mij aan, Gij, Die mijn ziel liefheeft, waar Gij weidt, waar Gij de kudde legerd in de middag; want waarom zou ik zijn als ene, die zich bedekt bij de kudden Uwer metgezellen?

Indien gij het niet weet, o gij schoonste onder de vrouwen, zo ga uit op de voetstappen der schapen, en weid uwe geiten bij de woningen der herderen.

Wij vinden hier een noodzakelijke vraag aangaande de legering der kudde, en wij bepalen u voorts bij:

- I. Een ernstige onderzoeking in die vraag;
- II. Een aangegeven reden tot die vraag;
- III. Een onderwijzend antwoord op die vraag.

I. Een ernstige onderzoeking in die vraag

Hoe treffend wordt door heel het Hooglied van Salomo heen door Christus' beminde bruid van haar liefde tot Hem getuigenis gegeven. Ook in onze tekst kan zij het niet nalaten om in de onderzoekende vraag, die ze Hem stelt, er tussen te voegen: „Die mijn ziel liefheeft.” Uit de liefde tot Hem is het dan ook dat ze zich tot die onderzoekende vraag voelt gedrongen. Die liefde doet haar begeren om zich zo dicht mogelijk in Zijn nabijheid op te houden en in de weg Zijner bevelen en inzettingen te wandelen. De bruid weet het dat haar Liefste Zich in die weg van de zuivere, door Hem verordeneerde instellingen door haar doet vinden. Onder de valse leraars kan zij niet anders krijgen dan stenen voor brood en in plaats dat die leraars haar een prediking doen horen waardoor haar liefde te sterker tot Christus zou kunnen worden ontstoken, hebben zij het er in hun prediking op toegelegd om het leven als het ware in haar ziel te vermoorden en haar liefde tot Christus geweld aan te doen. De smartelijke ervaring daarvan heeft de bruid opgedaan en daarvan spreekt ze in het voorafgaande vers. *“De kinderen mijner moeder, zo horen we haar zeggen, waren tegen mij ontstoken, zij hebben mij gezet tot een hoederin der wijngaarden. Mijn wijngaard, die ik heb, heb ik niet gehoed”*.

Onze kanttekenaren verklaren die tekst zo, dat met die kinderen harer moeder worden bedoeld de valse broeders, die wel roemen dat de kerk hun moeder is, maar tevergeefs, dewijl ze God niet tot een Vader hebben. En die valse broeders nu hadden haar gesteld tot een hoederin der wijngaarden, dat wil zeggen dat die valse broeders van haar eisten dat ze die wijngaard hoeden zou naar hun vleselijk en zondig begeren. Ook dit leggen onze kanttekenaren zo duidelijk uit als ze zeggen: *hier verstaan sommigen door, de wijngaarden der vervalste kerken in het algemeen en de geveinsde lidmaten in het bijzonder, tot welke haar moeders zonen of kinderen haar zochten te brengen, willende dat zij acht zou geven op de instellingen en geboden der mensen. Immers klaagt hier de kerk dat zij van de valse broeders dikwijls zo overmeesterd wordt, dat haar regeerders en opzieners de bokken meer verstaan dan de rechte schapen, de ketters en scheurmakers meer dan de rechtzinnigen, waaruit dan niets dan groot onheil en verstoring der kerk ontstaan kan.* Tot zover onze geachte kanttekenaren.

Zou het niet schijnen alsof ze nog in deze tijd leefden? Kan treffender de hedendaagse toestand der kerk getekend worden dan in de verklaring van die tekst door die geliefde kanttekenaren wordt gedaan? Hoe moet in onze dagen het oprechte leven der genade niet zuchten onder een schijnbare rechtzinnigheid vol van holle, ledige woorden waardoor bedekt, maar toch voelbaar en tastbaar voor Gods volk de bittere vijandschap gestrengeld ligt tegen het bevindelijke werk van Gods Geest. Zulke vijanden van het oprechte Sion Gods zijn wel het gevaarlijkste, daar ze voor de uitwendige belijder der Waarheid niet zo in het oog lopen en zelfs nog velen van Gods kinderen met hun schone woorden weten te bekoren. Dat doet de tijd waarin we leven zo misleidend zijn voor velen, omdat men wel rechte dadelijke ontdekking van binnen en een onderscheidend vermogen van boven ontvangen moet om te kunnen beluisteren wat er in hun prediking gemist wordt. Het behoeft ons niet te verwonderen, dat het beschouwend Christendom met zulk een prediking geheel wordt meegevoerd, want waar gaat men in zulk een prediking anders in op dan in een beschouwing en een bespiegeling der waarheid? In zijn beschouwing kan men de weg

der bekering nog wel aardig beslaan en naar een afgewerkt systeem de standen van het geestelijke leven wel in een juiste volgorde noemen, maar het noemen der zaken of het spreken uit de zaken zal toch nog wel een groot onderscheid uitmaken. En op dat laatste zit juist Gods volk te wachten. De onderwerpelijke punten van het zieleven, waar hun ziel innerlijk aanslag mee krijgt, worden er in gemist en geen gemoedsgevallen worden er in opgelost. Geblinddoekt worden velen omdat men met een bestudeerde bekeringsweg de schijn wel wekt van een bevindelijke prediking te brengen en zo weet men eigenlijk voorwerpeijk nog wel een onderwerpelijke waarheid te prediken, maar de onderwerpelijke waarheid op zichzelf komt er niet in naar voren en zodoende kan men met een dode beschouwing er zo goed bij in het leven blijven, maar de ziel die naar het ware leven haakt, wordt er gedurig onder verdrukt. Tegen dat ware leven is men puur vijandig en hoe verdekt men zich ook weet op te stellen, die vijandschap komt toch op zijn tijd wel openbaar. Dat kan niet anders, omdat de ware vreze Gods bij dezulken wordt gemist en dat openbaart zich in heel hun eigendunkelijk handelen, waardoor ze niet anders zoeken dan om hun vleselijke oogmerken te bereiken. En waar ze tegen de waarachtige practicalere waarheid gekant liggen, daar zullen ze ook niet eerder rusten dan wanneer ze hen de kerk uitgebannen hebben.

Daardoor werd ook de bruid belet om de haar toevertrouwde wijngaard te hoeden, gelijk het haar heilig oogmerk met die wijngaard was. Zouden de door God gestelde ambtsdragers in Zijn huis niet trachten met al wat in hen is om te zoeken wat tot het geestelijke welzijn en het heil van Sion dienen kan? Zouden ze zich niet op hun wacht stellen om tegen te houden al degenen die als wolven in schaapsklederen zullen trachten om het erfdeel des Heeren te verwoesten en te verscheuren? Nee, zij zoeken in de hun toebetrouwde posten hun eigen vleselijke belangen niet, maar het is er hun om te doen dat de geestelijke belangen van Gods kerk behartigd en bevorderd worden. Maar daarom zullen ze ook in dat streven door de kinderen hunner moeder worden tegengewerkt, ja daarom zijn ze tegen hen ontstoken en rusten ze niet eerder tot ze hen van hun wachtposten verstoten hebben en dat zelfs door hen er van te betichten dat ze hun wijngaard niet wel gehoed hebben.

Maar nu is de bruid door deze liefdeloze handeling van de kinderen harer moeder in haar liefde tot de Bruidegom niet verflauwd. Integendeel, die liefde is daardoor temeer in haar verwakkerd geworden en ze zal het betonen al zal ze er ook haar ziel voor in haar hand moeten stellen en haar positie er aan moeten wagen, dat ze in een rechte weg haar Koning wenst te dienen. *„Zeg mij aan, zo roept ze uit, Gij Die mijn ziel liefheeft, waar Gij weidt, waar Gij de kudde legert in de middag.”*

Ze spreekt hier nu van haar Liefste onder het zinnebeeld van een herder die met tedere zorg over de schapen is vervuld. Vele malen wordt onder die benaming van Christus gesproken in de Schrift. En ook vele malen worden de oprecht gelovigen schapen genoemd. Maar nu wordt hier in de tekst door de bruid aan Christus gevraagd waar Hij die kudde weidt en waar Hij ze legert in de middag. Dat weiden geeft ons te kennen de gehele herderlijke verzorging van de Heere Jezus van Zijn kudde, namelijk Zijn gemeente. Het wil zeggen, dat Hij Zijn schapen brengt op een weide, waar genoegzaam gras en water tot spijs en drank voor hen te vinden is. Zo dient Christus Zijn schapen middellijk toe wat ze tot geestelijke voeding en wasdom nodig hebben. Dat doet Hij door middel van Zijn knechten, die Hij als herders onder Zich over de kudde heeft gesteld. Welk een gewichtvolle bediening is het dan toch die aan die herders is toebetrouwd. Bij de valse herders gaat het om de wol van de schapen, niet om de schapen zelf. Maar bij de ware herders gaat het om het heil van de schapen en

daar offeren zij zichzelf voor op. Die herders zijn door God Zelf aangesteld over de kudde en juist dat doet hen beseffen wat er van hun hand geëist wordt. Als God iemand tot de ambtelijke bediening in Zijn kerk roept, dan doet Hij hem ook recht zien hoe veelomvattend de arbeid is, waartoe God hem afzondert. Dat doet hem in eigen onbekwaamheid wegzinken en vele tegenredenen vinden om van dat werk maar af te kunnen komen. En eenmaal in de ambtelijke bediening gesteld zijnde worden die bezwaren er niet minder op. Hij komt er iedere keer zo met zijn tekort uit en gevoelt zo, nooit recht te kunnen voldoen aan de vereisten die aan zijn ambtelijke arbeid verbonden zijn.

Want bij Gods in waarheid geroepen knechten, gaat het er maar niet om om de gemeente met een oppervlakkige Schriftverklaring bezig te houden, maar ze gevoelen dat ze er toe geroepen zijn om ieder zijn bescheiden deel te geven en om de schapen recht te weiden. Ze weten het dat er zoveel zielen aan hen toebetrouwd zijn die voor een eeuwigheid geschapen zijn en hoe zullen ze zich daar ooit recht van kunnen vrij maken? Ook worden ze er toe geroepen om het snode van het kostelijke te scheiden en de separatie te maken gedurig weer tussen het zaligmakend werk des Geestes en het nabijkomend werk. En hoe is hen daartoe de uiterste voorzichtigheid van node, om niet weg te stoten wat in beginsel door God gewrocht is en om de hypocriet geen gronden onder de voeten te geven waardoor hij in zijn geveinsdheid en huichelarij gesterkt wordt. Al wat door velen voor bevindelijk werk van Gods Geest gehouden wordt, hebben zij aan Gods Woord te toetsen en alle gemoedelijke, vrome en bewegelijke godsdienst die buiten de zuivere Schriftuurlijke bevindingen omgaat, af te snijden. De zwakgelovigen en de bekommerden hebben zij te zijn tot een hand en een voet en met de moeden hebben zij een woord ter rechter tijd te spreken. De in waarheid verbrokenen van hart vanwege hun schuld hebben zij in de rechte verkondiging van het Evangelie tot Christus te leiden en nimmer op te bouwen in kenmerken en gemoedsgestalten buiten de geloofsvereniging met Christus. Ze hebben in de prediking gedurig te ontdekken wat er nog aan het geloof ontbreekt en zeker een volk dat recht aan zijn gemis bekend gemaakt wordt krijgen ze daarin aan hun kant, maar dat volk wacht er ook op dat ze hun zielsraadselen horen verklaren en dat hun de weg verklaard wordt waardoor ze kunnen geraken tot die volkomen geloofstoeëiging van Christus en de terugbrenging van hun ziel in de gemeenschap met een Drieëinig God. Zo alleen worden de haperingen in hun zielsleven ontdekt en zullen ze zien hoe verkeerd ze steeds maar werkzaam zijn om tot de volkomen wasdom des geloofs te kunnen komen. Maar zo ook wordt hun ziel te begeriger naar wat hen als zo onmisbaar en noodzakelijk wordt voorgesteld. En zouden dan ook zij, die tot de zekerheid des geloofs gebracht zijn, het buiten de zuivere bediening des Woord kunnen stellen? Hebben ook zij niet nodig, dat hun in de gangen van hun geestelijk leven nog gedurige onderwijzingen uit Gods Woord worden geschonken, daar toch geheel het leven van Gods volk een oefenschool hier op aarde wordt? Is het voor hen niet de grote les in de oefeningen van de heiligmaking om minder te worden, opdat Christus in hen wassen zal? En hebben zij niet nodig dat hun ziel door de diepstgaande ontledingen zich wortelen zal in de vaste en onwrikbare gronden van de zaligheid? Ja zouden zij niet moeten leren, dat door een dagelijks sterven Christus het leven van hun ziel moet worden en dat door het zuivere en ongeveinsd geloof? De ware bruid van Koning Jezus begeert om onder zulk een bediening van het Woord te verkeren waarin haar ziel op zulk een wijze kan worden gesticht en ze in de weg der zaligheid steeds nader wordt onderwezen. „Zeg mij aan, Gij Die mijn ziel liefheeft, zo roept ze uit, waar Gij weidt, waar Gij de kudde legert op de middag”.

Met het legeren van de kudde op de middag wordt hetzelfde beoogd als met het weiden van de kudde. Althans de plaats waar die kudde geweid wordt en waar ze legerd is dezelfde. We weten het uit het natuurlijke leven wel, dat het weiden en zich neerleggen van de kudde op dezelfde plaats geschiedt. Dan weer eens ziet ge de kudde in de weide grazen, en dan weer leggen die beesten zich neer om te rusten en zich te verkwikken. Maar nu vraagt hier de bruid waar die kudde wordt gelegerd op de middag. De bruid heeft in het vorige vers moeten klagen dat ze zwartachtig was omdat de zon haar had beschenen. In de Oosterse landen is de hitte echter op de middag zeer groot daar dan de kudde de brandend hete zon recht boven zich heeft, waarom de herders dan ook wel een lommerrijke en schaduwachtige plaats voor de kudde opzoeken. Het is hier dan duidelijk dat de bruid ook het oog heeft op de zon en op de middag van vele verdrukkingen. Weer zijn het onze geachte kanttekenaren die ons het oogmerk van de bruid hier in de tekst zo kostelijk verklaren, als ze zeggen: *“Hier vraagt de kerk zeer ernstiglijk, waar zij rust en weide vinden zal op de middag, dat is in het heetste van de vervolging, der ketterijen en verscheuringen, als de schapen door de hitte des kruises schijnen te versmachten”*.

Zulk een tijd van verscheuring en ketterij is dus een tijd van vervolging voor de ware kerk. O mijn geliefden, nergens krijgt Gods volk het benauwder onder dan onder de valse godsdienst. Waar worden ze nog verstaan en waar wordt nog naar het hart van Jeruzalem gesproken? Er is voor dat volk schier geen plaats meer en de taal huns harten horen zij zo zelden. Zou het zonder reden zijn, dat de bruid deze onderzoekende vraag aan Christus doet: Zeg mij aan, Gij, Die mijn ziel liefheeft, waar Gij weidt, waar Gij de kudde legerd in de middag? Zou ze niet bevreesd moeten zijn om in zulk een gevaarlijke tijd vol van schijn-godsdienst, met de geest van de tijd te worden meegevoerd, hetwelk niet anders dan schadelijk zal kunnen zijn voor haar ziel? En waar er zo weinig meer is waaronder haar ziel kan worden gesticht, zou ze dan niet vragen, waar er zulk een plaatsje nog voor haar te vinden is, waar haar ziel weiden kan? O het zuivere Woord Gods is toch zo schaars geworden! Op vele plaatsen begeert Gods volk liever om met een boekje in een hoekje te zitten dan dat de holle geestledige prediking van die leraars hen bekoren kan. Nee dat moogt ge niet zeggen, want anders wordt er gezegd: „die mensen denken dat ze alleen maar de rechte prediking brengen; wat zijn die mensen hooggevoelend!”

Nee, het is niet uit de hoogte dat zulks gezegd wordt. En dat er zo weinigen meer zijn die het onderscheiden kunnen, is ook een teken van het droevig verval van onze tijd, daar geestelijke blindheid en gebrek aan een geestelijk oordeel ons tekenen de grote donkerheid waarin Gods kerk thans verkeert. Maar zou het dan nu niet te meer de vraag van ons hart moeten zijn, of God ons zou willen brengen onder de zuivere bediening van Zijn Woord en om het te mogen weten waar Christus weidt en waar Hij de kudde legerd in de middag? De ernstige drangreden waarom de bruid zich met deze vraag tot Christus wendt, wordt er ons hier bij genoemd.

II. Een aangegeven reden tot die vraag

Want waarom zou ik zijn als één, die zich bedekt bij de kudden Uwer metgezellen?

Met de kudden Uwer metgezellen worden hier bedoeld zulke kerkelijke richtingen, waar men zich wel voor de kudde van Christus uitgeeft, maar waar toch de ware kudde van Koning Jezus geen legering kan vinden. Die metgezellen zijn die leraars, die zich wel voor des Konings dienaren uitgeven, zich Zijn metgezellen noemen, maar die toch de zielen der schapen juist van Christus afhouden. Ze hebben de mond er wel het meeste vol van, dat de prediking een Christusprediking moet zijn, maar de

woorden kunnen we wel gebruiken en dat toch de zaken worden gemist. Er zijn wat Evangeliedienaars in onze dagen, die het schier over niets anders meer hebben dan over Evangelie en genadeaanbieding, maar zo ruim als ze zogenaamd in het Evangelie en in de aanbieding van Christus zijn, ze geven de wolven te eten en de schapen sturen ze ledig weg. Hun Evangelie is doortrokken van dode godsdienstige werken en waar *de zuivere separatie tussen Wet en Evangelie* wordt gemist, daar kan men niet anders dan Wet en Evangelie door elkander verwarren. Het moet dan Evangelie zijn als men een mens in een uitwendige godsdienstige weg zich met Jezus doet helpen en wettisch noemt men een prediking waarin door de handhaving der wet voor de rijkdom van het Evangelie plaats gemaakt wordt. Met uiterlijke godsdienst, met behulp van allerlei gemaakt verenigingen wordt het opkomend geslacht gekweekt en zo fokt men een fatsoenlijk Christendom dat echter tegen de zuivere leer van vrije genade bitter vijandig is. Wat verschilt immers zulk een Christendom van het vrome jodendom in Jezus' dagen, dat in uiterlijke vormendienst en een nauwkeurige godsdienstige plichtsbetrachting opging? Kijk het maar eens na op welk een oppervlakkigheid zulk een godsdienst uitloopt. Met zijn uitwendige wetenschap gaat men al verder. Men leert er mee bidden, en men denkt er de Schrift wel recht mee te kunnen verstaan, en straks is men er mee bekeerd ook. Maar het ware leven kan niet bedekt blijven. De ware kerk begeert om zich zuiver naar buiten te openbaren, en daarom komt die ware kerk altijd weer op uit het verval, waarin de openbaring van Gods kerk wegzinkt.

Maar dan ook worden de kinderen harer moeder tegen haar ontstoken en komt de vijandschap voor de dag. Neen die kinderen harer moeder zijn zo lief niet als ze zich voordoen. Ze zullen in de uiterste barmhartigheid die ze weten te betonen de bruid van Christus nog wel onder hen verdragen, als ze zich maar bedekt houdt en haar mond niet opendoet. En dat juist kan die bruid niet, maar ze wenst tegen de steeds doorgaande oppervlakkigheid te getuigen en de kerk terug te roepen tot de oude paden, die verlaten zijn. Maar haar getuigen baat niet meer. De stroom, die ze tegen zich gekregen heeft, is reeds te groot geworden. De oude Godzaligen zijn weggevallen, de rem is van de wagen af en de deur is opengezet voor allerlei doorgvloeiing. Zonden zijn geen zonden meer, de wereldgelijkvormigheid behoeft niet meer geweerd te worden; hoogstens moet er nog vermanend tegen worden opgetreden, dan lijkt het toch nog dat men het er wel ernstig mee neemt, maar van die vermaningen komt niets terecht. De leraars gaan de scharen in een losbandig leven voor en dat alles nu wordt gedekt onder de mantel van heel die uitwendige godsdienst, die we zo even getekend hebben. Neen, de bruid zoekt geen volmaakte kerkstaat op aarde. De bruid komt er bij zichzelf vandaan maar al te goed achter, dat het volmaakte hier niet te vinden is. De bruid kan zich niet in hovaardij verheffen boven dat verval, waarin ze de kerk ziet ondergaan. Ze pleit zich niet vrij van de breuk, die er is in de kerk. Haar persoonlijke schuld is zo groot, dat ze wat dat betreft de schuld van de droeve kerkstaat bij een ander niet behoeft te zoeken. Maar ook in deze geldt de spreuk der ouden: groter zondaar worden, minder zonden doen. Laat u geen zand in de ogen strooien door al dat geroep van: „We moeten de schuld maar bij onszelf zoeken!”

Want welk een waarheid er ook in kan liggen, maar met al dergelijke termen weet men de mensen aan zich onderworpen te houden, maar tegelijk gaat men door om zijn zondige praktijken na te jagen. Aan de vruchten wordt de boom gekend. Gods ware kerk is aan haar kenmerken te kennen. Dat geldt van het wezen der kerk, namelijk het volk van God in betrekking tot hun inwendig zielsleven. Maar dat geldt ook van de openbaring van de ware kerk en dat in leer en leven. Wat hebben we aan een

Gereformeerde naam, als de daad er niet meer is. Velen houden aan de naam en aan een uitwendig verband vast, al zou de leer ook Remonstrants zijn. Ze denken zeker met die naam te kunnen sterven, maar die naam zal wegvallen en op het wezen van de zaak zal het aankomen. De bruid wenst haar ziel niet te benauwen door aan de naam vast te houden. Of was het geen mooie naam die die kinderen harer moeder droegen?

De kudden Uwer metgezellen, zo worden ze hier genoemd. Maar de bruid begeert voedsel voor haar ziel; daar heeft ze meer aan dan aan een mooie naam. Neen zij is geen scheurmaakster; ze zoekt de verbreking Jozefs niet. Ze draagt leed over de verdeeldheid van Gods kerk. Maar ze kan zich niet bedekt houden. Daar is het heil van veel te veel zielen op reis naar de eeuwigheid aan verbonden. Waarom, zegt ze, *zou ik zijn als ene, die zich bedekt bij de kudden Uwer metgezellen?* Dat kan Uw eer en het heil van Uw kerk niet bevorderlijk zijn, zo wil ze zeggen. Ze kan zich zo maar niet bij die gang van het kerkelijk leven neerleggen, omdat ze er schier als een eenling onder verkeert. Hier moet de scheiding wel vallen, want ze wordt niet gedoogd als ze om der consciëntie wil niet zwijgen kan. Maar ze zal er goed mee zijn, want ze komt met de smartelijke weg die ze nu moet gaan, in de armen van haar dierbare Zielsbruidegom terecht.

Zeg mij aan, zo roept zij uit, Gij, Die mijn ziel liefheeft, waar Gij weidt, waar Gij de kudde legert in de middag; want waarom zou ik zijn als één, die zich bedekt bij de kudden Uwer metgezellen? En ze krijgt op die vraag een onderwijzend antwoord ook. Dat is het derde, waarbij we u nog wensen te bepalen.

III. Het onderwijzend antwoord op die vraag.

Indien gij het niet weet, o gij schoonste onder de vrouwen, zo ga uit op de voetstappen der schapen, en weid uw geiten bij de woningen der herderen. Wat zijn we er toch goed mee als we met al de verwarringen in het kerkelijk leven, die er kunnen zijn, eens bij de Heere terecht mogen komen. Onder al zulke omstandigheden wordt er met het verstand genoeg geredeneerd en dan kan het wel zijn, dat men door de droeve toestand, waarin de kerk terecht kan komen, wel in het verborgen gedreven wordt, maar als we zonder dat God het antwoord geeft, het antwoord zelf maar geven, dan vinden wij het nog maar het beste om aan de kudden der metgezelen vast te houden. Maar als ge een antwoord van de Heere krijgt, dan zult ge wel weten waarbij ge u voegen moet.

Dat antwoord kunt ge hier in onze tekst vinden. Nee, bij God tellen geen uitwendige namen of *genootschappen, als het wezen van de zaak er wordt verkracht.* „*Indien gij het niet weet*”, zo roept Christus hier Zijn bruid toe, „*zo ga uit op de voetstappen der schapen*”. Och die bruid is van zichzelf toch zo onwetend. Ze kan zich dus met een verstandelijke beredenering niet helpen. Maar dat juist drijft haar uit in het verborgen om het van 's Heeren wege te mogen weten. En dan dat wonderlijke, dat de Heere haar onwetendheid haar niet verwijt. Maar hoe liefderijk voegt Hij haar toe: *indien gij het niet weet, o gij schoonste onder de vrouwen.* De bruid noemt Christus haar *Liefste* en Hij noemt haar *de schoonste onder de vrouwen.* Zichzelf had zij zwart genoemd omdat de zon haar had beschenen, maar daarom prijst Christus haar juist schoon. Die zwart is in het oog van de wereld en van zichzelf, is schoon in de ogen van Christus. De uiterlijke godsdienst heeft een schone schijn in het oog der wereld. O hoe heeft men toch de laatste jaren er niet naar gestreefd om in het oog der wereld nog enige vertoning te kunnen hebben. We zijn dan toch zo'n klein veracht hoopje nog niet. Maar met dat alles is het spoor der eenvoud verlaten. En nu is de deur voor alles open gezet om toch nog enig aanzien aan het koninkrijk van Christus in de wereld te geven,

maar de Koning der kerk is er door die deur juist uitgegaan en daar hebben we maar geen erg in. Maar waar de oprechte bruid van Christus zwart vanwege de verachting en de verdrukking van de kinderen harer moeder zich niet langer meer bedekt kan houden bij de kudde der metgezellen, daar mag ze met haar dierbare Zielsbruidegom in aanraking komen. O dat is altijd de ervaring van Jezus' verdrukte bruid, dat de verdrukking haar in een nauwere aanraking met Christus brengt.

Dan wordt haar ziel weer eens liefelijk door Hem omhelsd en dan spreekt Hij haar weer zo vriendelijk en liefderijk toe: „och Mijn bruid, hebben de kinderen uwer moeder U uitgestoten en hebben ze U onder de kudde Mijner metgezellen op de mond geslagen? Dat hebben ze Mij nu ook gedaan. Ik ben geslagen in het huis Mijner liefhebbers”. Zou dat de ziel van de bruid niet in een wonderlijke liefde tot Hem doen versmelten. O nooit is het te zeggen hoe dierbaar Christus de ziel wordt in zulk een weg waarin ze gemeenschap aan Zijn lijden krijgt. Om gemeenschap aan Hem te hebben, moet Zijn volk Zijn voetstappen drukken. En hoe schuldig die bruid er nu in zichzelf ook uitkomt, ze wordt door Christus *schoon* genoemd. Hij zwijgt liefderijk over al haar schuld. Hij bedekt die met Zijn gerechtigheid en met Zijn blanke onschuld en heiligheid. O gelukzalige ziel, die dat ervaren mag. Al Gods oprecht bekommerde volk ziet er toch naar uit, dat hun dat eens gebeuren mocht. Ze kunnen het niet ontkennen dat ze wel eens een onuitsprekelijke schoonheid in Jezus gezien hebben en een algenoegzame volheid van genade en gerechtigheid. Maar nu loopt het er toch maar over om daar deel aan te krijgen en nu moeten ze zich zelf zo zwart waarnemen, dat er geen woorden voor te vinden zijn om de walgelijke toestand harer ziel uit te drukken.

Maar om tot het oogmerk van onze tekst te komen, Christus wijst Zijn bruid de weg aan, waarop ze zich begeven moet om weide te kunnen vinden, en dat onder het liefderijk bestel van Hem, Die de grote Herder der schapen is. *Ze moet uitgaan op de voetstappen der schapen.*

Als er een kudde schapen over de weg gaat, dan laten die schapen ook zichtbare voetstappen na. Als men die voetstappen volgt moet men zeker bij de kudde en bij de Herder komen. En wat zijn dan die voetstappen der schapen? We hebben er door te verstaan de gehele weg die die schapen achter de Herder gaan. Ze volgen Hem in de zuiverheid der leer, want indien gijlieden in Mijn Woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen, zo heeft Christus gezegd. Ze leren Hem volgen door een hemelse roeping, gelijk Hij Zijn discipelen geroepen heeft, en dat in het verlaten van alles voor Hem. Ze leren Hem voren in Zijn Profetische onderwijzingen, die de ziel der discipelen zo nauw aan Hem verbonden hebben dat Petrus het uitriep: „tot Wie zullen wij anders henengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens!” Ze leren Hem volgen in Zijn dood in de volkomen afsnijding van alles buiten Hem door de Goddelijke rechtvaardigheid, maar alzo worden ze ook één plant met Hem in de gelijkmaking Zijner opstanding. Ze leren Hem volgen tot heiligmaking om in de vereniging met Hem vruchten der heiligmaking voort te brengen en daarin te zien op Hem zoals Hij hen een voorbeeld nagelaten heeft in een heilig en smetteloos leven. O de ziel van die schapen heeft het op heiligheid en ware Godzaligheid gezet en wenst zich onbesmet te bewaren in deze tegenwoordige boze wereld. Zo laten de schapen voetstappen na en dan is het niet moeilijk om de voetstappen der schapen te volgen, en zullen die u ook leiden tot de weide, waarop de schapen voedsel kunnen vinden.

En weid uw geiten bij de woningen der herderen, zo staat er. De bruid wordt nu zelf als een herderin ons hier getekend, want ze heeft haar geiten te weiden en dat bij de

woningen der herderen. Niet over schapen, maar over geiten wordt er nu gesproken, maar de verklaring daarvan is niet moeilijk te zoeken, want onder een kudde waren er zowel géiten als schapen. Er zijn er wel onder de verklaarders die door die geiten hier geestelijk verstaan de zwakgelovigen onder de kinderen Gods. Die moet de bruid met zich nemen, opdat ze onder de zuivere bediening van Gods Woord zich legeren mogen. Dat hebben die zwakgelovigen toch zeker nodig, daar er niets schadelijker voor hun zielsleven is dan te verkeren onder leraars, die zelf de weg niet weten.

Die willen zogenaamd heel liefderijk voor de kleintjes zijn, maar ze weten hen niet op de juiste wijze te behandelen en door hun grote woorden stoten ze de kleintjes juist voor het hoofd. Nee, dat zijn de ware herders niet. De bruid krijgt hier de raad om haar geiten te weiden bij de woningen der herderen. Die herders waken over de kudde. Dag en nacht zoeken ze het welzijn van de kudde en dat uit de liefde tot de schapen. Hellenbroek zegt zo in zijn kostelijke verklaring van het Hooglied: „Dat zijn ontrouwe opzieners, die hard en liefdeloos omtrent de kudde zijn en alleen maar eigen gemak en plezier zoeken en niet het voordeel of het gemak van de kudde.” De schapen mogen op het leven van de herders ook wel letten, om daaruit te weten of het ware herders zijn. Wordt het gewicht van hun bediening recht gevoeld, dan offeren ze zich daaraan ook geheel en al op en zullen ze niet in dronkenschap en hoererij hun dagen doorbrengen. O, de eeuwigheid zal wat openbaren wat in het verborgen is geschied! Ja hier reeds op de aarde zal God het onrecht aan het licht brengen en de waarheid doen zegevieren. Handelt toch in ernst met uw zielen en laat u in deze gevaarvolle tijd niet misleiden door zovelen, die zich voor herders uitgeven, maar die de wol van de schapen plukken om er hun vlees mee te verzadigen. De ware herders zoeken eigen eer en welzijn niet, maar al moet het zijn ten koste van eigen naam en eer, zo wensen zij hun stem te verheffen tegen de misleidende geesten van de tijd. „*O Jeruzalem, Ik heb wachters op uw muren besteld, die geduriglijk al de dag en al de nacht niet zullen wijgen*”.

Bij de woningen van die herders wordt de bruid geroepen *haar geiten te weiden*. Dat wil ook weer zeggen, daar waar de herders hun kooien en stallen hebben en waar ze hun kudden weiden. De Heere zal er Zelf voor zorgen, dat er nog wel een stal voor die herders en voor die schapen is, al zijn ze ook uit Israël verdreven. Laten we daar eerst van zingen uit Psalm 147 : 1.

Toepassing.

Hoe donker het nu ook op aarde en in Gods kerk worden kan, die plaatsen, waar de kudde zich legeren mag, zullen er altijd nog blijven. Zeker, het zijn maar kleine verachte hoopjes, die de grote Herder der schapen Zich hier op aarde vergadert. Onder een wereldraad van kerken moet ge ze maar niet zoeken. Voor Labadisten worden ze door velen versleten en voor Piëtisten, die het in afzondering zoeken. In de godsdienstige wereld acht men ze de naam van kerk niet waardig, maar worden ze met de naam van secten bestempeld, omdat ze met de grote hoop niet mee kunnen doen. Maar, wat ik u raden mag, met het oog op het heil uwer onsterfelijke ziel, vraag aan de Heere of Hij u onder die kudde brengen wil. Waardeer het nog als ge onder die kudde moogt opgaan. Waar de grote Herder der schapen Zijn woningen heeft, daar wil Hij in de onweerstandelijke werkingen Zijner genade Zich verheerlijken. Laat de grootheid van de wereld u niet bekoren en laat de uiterlijke schijnvertoning van de godsdienst van onze dagen uw hart niet in beslag nemen. Bedenk, dat het alles maar is voor een tijd en dat daar uw ziel eeuwig schade bij lijden zal. Och, het is het kenmerk van vele uiterlijke belijders en van de vleeselijk godsdienstige christenen, dat ze er alleen maar aan denken hoe ze hier in de wereld nog een naam en positie kunnen behouden onder

de mensen, maar Gods oprechte volk gaat bedenken, dat er een eeuwigheid aanstaande is en waar ze het gewicht daarvan gevoelen, zullen ze nergens banger voor zijn dan voor zulke wegen, die hun ziel een eeuwig nadeel zullen berokkenen. Groenewegen zong:

*Voeg u bij de Godsgezinden,
Want gij kunt er Jezus vinden.*

Bij de kudde der metgezellen is Hij niet. Schrik terug van ál die vrucht, die vele herders voorgeven op hun prediking te hebben. Het is niet alles goud, wat er blinkt. De rechte prediking kunt u daar aan toetsen, dat men er *niet bij*, maar *er buiten* wordt gepreekt. Onder de prediking van Christus riep men uit: „*Wie kan dan zalig worden!*” Het is geen rechte prediking, waarin de mens niet in zijn doodstaat ten volle wordt getekend en het is geen ware prediking, waarin de ploegschaar van Gods wet niet wordt gehanteerd en de scheidslijn van verkiezing en verwerping niet wordt gehoord. Zonder dat er wonden zijn geslagen, staat men al met de zalfpot klaar en zo wordt de breuk maar op het allerlichtst geheeld. O wat een bedrog, o wat een misleiding! En dat allemaal onder het geschermd van Evangelie en beloften!

Onder de rechte prediking is er volgens dezulken geen Evangelie te beluisteren, maar dat komt omdat ze voor het Evangelie niet vatbaar zijn, want anders zouden ze er wel achter komen, dat daar de schapen op een grazige Evangelieweide worden gebracht. En die schapen kunnen zich met het Evangelie niet troosten, zo lang ze niet als een gans verlorene door het Evangelie vertroost worden. Maar daarom kunnen die schapen het onder een oppervlakkige evangelieprediking niet uithouden, en al denkt men daarin ook ruim met de aanbidding van Christus te zijn, de ware schapen reikt men er geen voedsel toe, want die komen er toch zo achter, dat het maar niet aan te grijpen is. De waarachtige zielspraktijk gaat toch zo lijnrecht tegen al dat oppervlakkig belijden in. *O, het is toch zo groot*, zeggen velen, *als men aan zijn schuld ontdekt wordt en men hoort dan dat men door Christus zalig worden kan.*

Zoudt ge denken, dat het zó ging? O nee, als een zondaar, die in een weg van eigen werk zijn behoudenis gezocht heeft, gaat horen, dat hij alleen maar door Christus zalig worden kan, dan ziet hij zich juist de weg helemaal afgesneden en komt ook de vijandschap daartegen voor de dag. Een mens wil niet in het wegvallen van al zijn eigen werk door Christus zalig worden. Alleen dan, als hem niet anders overschiet dan met al zijn werk er eeuwig buiten te vallen en als hem dan ontdekt wordt, dat hij nu door Christus zalig worden kan, dan geeft hij zich voor vrije genade gewonnen. Zo wordt Christus de ziel dierbaar en zo wordt de ziel geleid op de grazige weide van het eeuwig Evangelie. Maar op die weide zal ze ook voedsel vinden tot geestelijke wasdom. Daar hebben die schapen ook naar te staan en daartoe gebruikt God ook weer de zuivere bediening van Zijn Woord. Neen, in de rechte prediking van het Evangelie wordt de mens niet opgebouwd in de gestalten, maar wordt Christus als het enige fundament van de zaligheid gelegd. Het is mede een droeve vrucht van de geestledige prediking van onze tijd, dat er zo vele klaargekomen mensen zijn te vinden met de eerste vruchten van de Persoonskennis van de Middelaar. De vruchten moeten ons ontvallen, opdat de vereniging met de Persoon van Christus zal worden gekend. Daar haakt Gods bekommerde volk naar en daarom zoeken zij het toch onder zulk een prediking, waarin hun gedurig hun gemis wordt aangewezen. Daar wordt de kudde geweid, daar zijn de woningen der herderen, daar kan de grote Herder der schapen Zich in Zijn bediening heerlijk maken. Daar vinden niet alleen de jonge geiten; maar ook de schapen voedsel voor de ziel, en daar wil de Koning der kerk Zijn wandelingen maken tussen de zeven gouden kandelaren en houdt de sterren, namelijk de herders, in Zijn rechterhand en sterkt hen en verlicht hen door Zijn Geest,

bekrachtigende hen om in Zijn Naam de strijd te strijden voor het geloof, dat eenmaal de heiligen overgeleverd is, en zo getrouw te zijn ten einde toe. Amen.

6. HET BED VAN SALOMO

Jaarboek 1999

Psalm 121 : 1

Lezen : Hooglied 3

Psalm 3 : 2, 3 en 4
 Psalm 42 : 5 Psalm 46 : 3

Geliefden.

Wij hebben bij de aanvang van ons samenzijn de 121^e Psalm gezongen. En in die Psalm wordt over de Heere gesproken als "de Bewaarder Israëls". Israël was Oud Testamentisch de kerk des Heeren. We weten van Jacob dat hij de naam Israël heeft gekregen te Pniël. Maar naar die naam is ook zijn geslacht genoemd. Ook wel naar de naam Jacob. Maar er is toch steeds ook over Israël gesproken. Ja, tot op de huidige dag spreken we nog van Israël als het gaat over Jacobs zaad. Maar de Kerk des Nieuwen Testaments is ook het Israël Gods te noemen. En wat er gezegd wordt in die 121^e Psalm is toch wel van zeer grote betekenis.

Er wordt over de Heere gesproken "*als de Bewaarder Israëls*". Dat heeft al voor Jacob gegolden. Hij is bewaard gebleven tegenover een Ezau, want die zou hem gedood hebben. Maar die heeft hem niet kunnen doden, omdat Jacob door de Heere bewaard bleef. De Heere is voor hem ook de Bewaarder geweest in geheel zijn leven tot aan het einde toe. Zijn leven is zeer zwaar en moeilijk geweest, maar de Heere heeft het getoond dat Hij hem wilde bewaren. Ook wanneer hij moest zeggen: "Al deze dingen zijn tegen me. Ik word van kinderen beroofd", het loopt toch zo laag met me af, waar zal mijn leven toch op eindigen? Maar we weten het uit zijn geschiedenis hoe de Heere het betoond heeft de Bewaarder Israëls te zijn. En hij heeft toch aan het einde van zijn leven nog de verblijdende tijding mogen ontvangen: "Jozef leeft nog, en ook is hij regeerder over gans Egypteland". Dat is nu juist voor de Kerk van grote betekenis door alle tijden heen. We hebben ook de 3e Psalm met elkaar gezongen. En in die 3e Psalm heeft de dichter ook van de trouwe zorg en bewaring des Heeren mogen gewagen. En dat was de Psalm die hij heeft moeten maken als hij vlood voor het aangezicht van zijn zoon Absalom. En wanneer hij vluchtte voor zijn eigen zoon, moest hij daarin ook ondervinden wat de gevolgen waren van zijn eigen zonden. Want "het zwaard zou van zijn huis niet wijken", en dat is hem wel gebleken: Simeï heeft hem gevloekt en hij heeft gezegd: "laat hem vloeken, want de Heere heeft gezegd: vloek David". En toch, dat is het wonderlijke, David heeft die Psalm gemaakt als hij vluchten moest voor zijn zoon Absalom. En hij moest ook over de beek Kedron gaan. Hij is daarin een voorbeeld van de Middelaar geweest Die ook wenende over de beek Kedron is gegaan. En die met Hem over de beek Kedron gingen, gingen ook wenende. Zo is het bij David ook geweest. En als we er een indruk van krijgen van wat de Middelaar heeft moeten lijden om de zonden; zou er dan geen oorzaak van wenen zijn? Toch heeft Christus ook de lofzang gezongen. En David heeft ook een lofzang mogen zingen en dat terwijl hij vluchten moest voor zijn zoon Absalom en dat ook om eigen schuld. Maar hij mocht het dan toch ook nog ervaren dat God de Getrouwe was en bleef. "Ik lag en sliep gerust", zegt hij, "van 's Heeren trouw bewust, tot ik verfrist ontwaakte". Hij was wel ontrouw geweest, maar de Heere was de Getrouwe en Die bleef de Getrouwe. En dat wilde Hij hem ook betonen en zo mocht hij gerust zich neerleggen, en mocht ook verfrist ontwaken. Maar dan kwam God ook aan Zijn eer. En dan mocht hij het toch ervaren wat het betekent dat God de Wachter Israëls is.

Er staat ook zo: "*Dat de HEERE de Bewaarder Israëls is*". En dan staat HEERE met enkel hoofdletters, dat is dus de naam Jehova. Hij is de Getrouwe, Hij is de Onveranderlijke, Hij woont in het brandende braambos. Vandaar kan dat braambos wel branden, maar niet verteren, want de HEERE is de Bewaarder Israëls. Daarin ligt

het dus alleen maar vast voor de Kerk. En daarom kan er ook altijd nog hoop en verwachting voor de Kerk zijn en blijven.

We zouden u daar dan nog wat nader bij willen bepalen, met de hulpe des Heeren, als we uw aandacht willen vragen voor dat gedeelte uit Gods Woord dat u kunt vinden opgetekend in het u zoeven voorgelezen hoofdstuk: het Hooglied van Salomo het derde hoofdstuk de verzen zeven en acht.

Hooglied 3:7 en 8.

Zie, het bed, dat Salomo heeft, daar zijn zestig helden rondom van de helden Israëls, die allemaal zwaarden houden, geleerd ten oorlog, elk hebbende zijn zwaard aan zijn heup, vanwege den schrik des 's nachts.

We worden dus bepaald bij het bed van Salomo, en dan:

1. Als een beeld van Gods Kerk.
2. Als het bewijs van Gods trouwe bewakende zorg.

1. Als een beeld van Gods Kerk.

Niet alleen wordt er in het Hooglied van Salomo over de koets van Salomo gesproken, maar ook over het bed van Salomo. Nu zijn daar natuurlijk verschillende verklaringen over, maar ik zal u met al die verklaringen niet vermoeien. Want het moet ons toch wel duidelijk zijn wat er met het bed van Salomo bedoeld wordt.

In het Hooglied vinden we Salomo en zijn bruid beide aan het woord. Maar in Salomo vinden we dan Christus als de Koning van Zijn Kerk aan het woord. En in de bruid vinden we dan Zijn Kerk aan het woord. Er is een nauwe verbinding tussen Salomo en Zijn bruid. Er wordt dan ook wel over een geestelijk huwelijk gesproken. Maar dan moet ons ook duidelijk zijn wat met het bed van Salomo bedoeld wordt. Er wordt hier gezegd: "Zie het bed dat Salomo heeft". Op dat bed ligt Salomo niet alleen, maar ook Zijn bruid mag op dat bed liggen.

Maar die bruid heeft ook nog een eigen bed. Dat lezen we in het begin van dit hoofdstuk: "ik zocht des 's nachts op mijn leger Hem, Die mijn ziel liefheeft; ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet." Daar spreekt ze over haar eigen bed of over haar eigen leger. Op dat bed liet Salomo zich niet vinden. Op dat bed zoekt de bruid rust buiten Salomo.

Het is het bed van zorgeloosheid. Dat is het bed van vleselijke rust. Dat is het bed waar we allen van nature op liggen. En op dat bed slapen we ons dood of op dat bed zondigen we ons dood. We kunnen ons dood slapen op dat bed in onze zorgeloosheid. Maar we kunnen ons ook dood zondigen op dat bed. Dan leeft de mens zich uit naar het boze goeddunken van zijn hart. Dan kan hij niet anders doen dan de maat maar vol maken. Zo ligt hij dus op dat bed en zo is hij ook dodelijk gerust. Hij kan niet anders dan vruchten des doods voortbrengen. Hij is zich ook geen gevaar bewust, in het allerminste niet. Hij is als de hardslapende, in het opperste van de mast. En zo leeft hij dus gerust, hoewel hij de ware rust niet kent. Want de goddelozen hebben geen rust, ze zijn als een zee vol beroering, waar geen rust in te vinden is. Toch wil de mens gerust zijn en gerust blijven in de staat waarin hij van nature verkeert. Hij wil niet uit die staat verlost worden. Dat is de grootste ellende van de gevallen mens, hij kent zijn ellende niet recht. Hij ligt in een geestelijke doodstaat, hoewel dat ook een vijandige doodstaat is. Hij wil niet onrustig worden, hij wil gerust blijven.

Maar daarom zal het toch zo nodig zijn dat hem de rust eens zal worden opgezegd. Dan wordt "hij een bedrukte, een door onweder voortgedrevene en ongetrooste". Dan

zal men, en daar wil ik nu juist ook heen, buiten Christus geen rust kunnen vinden. De schuld drukt op hem; het oordeel achtervolgt hem; hij wordt een vermoeide en een belaste. En nu nodigt Christus de vermoeide en de belaste om tot Hem te komen. Hij zegt: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijn en dan zal Ik u rust geven voor uwe zielen". Maar wat blijkt daaruit? Men moet herwaarts komen. Waar zoeken die vermoeiden en die belasten het dus? Die zoeken het onder de wet. Want we zijn met de wet getrouwd. Die is eigenlijk ons aller man zoals de apostel zo duidelijk zegt in Romeinen 7.

Maar die op het bed van Salomo zullen mogen komen, die zullen van die eerste man afgebracht moeten worden. En er zijn er toch heel wat die het altijd bij Mozes blijven zoeken, heel hun leven, tot hun dood toe. In een vrome weg hebben ze het gevonden. Maar die werkelijk door God onder de tuchtroede van de heilige wet worden gebracht, die worden niet met rust gelaten. Die wet klaagt hen aan. Het is wel waar dat er een ander leven is gekomen, dat ze niet meer kunnen leven zoals voorheen. En dat de zonden ze de dood geworden zijn. En toch de wet klaagt hen aan. Die wet klaagt hen aan om de schuld die er ligt. Houd daar toch aan vast. Door de wet is de kennis der zonde. Daar begint het toch mee. Maar die wet klaagt hen ook aan, om de schuld die er dagelijks bijkomt. En die wet doet hen ook zien in welke staat dat ze liggen. Het is ook noodzakelijk dat we daar weer op wijzen. God ontdekt niet alleen de dadelijke schuld, maar ook de erfschuld. "Het is niet alleen dit kwaad dat roept om straf. Ik ben in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren". Daar wordt wel over heen gesprongen in deze tijd. Er wordt niet meer gesproken over de bondsbreuk. Ik moet in elke preek spreken over de bondsbreuk. God doet de mens zien in welk een staat dat hij ligt. Toch, hij ligt nog op een bed. En van dat bed moet hij af. Dan ziet hij zich regelrecht voor het oordeel Gods geplaatst. Dan zal het zo worden dat de bijl alreeds aan de wortel van de bomen is gelegd. En alle boom die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen. "Gij dwaas, in deze nacht zal Ik uw ziel van u afeisen." Daar gaat het dan naar toe. Men zal de rust kwijt moeten raken buiten de meerdere Salomo. Men zal *uit genade* behouden moeten worden, want anders is het voor eeuwig verloren. Dat zullen we moeten weten, maar dat is zo'n verborgenheid voor de mens. Want die zoekt toch altijd God maar te ontvluchten. En het moet toch daar een keer komen dat hij God niet meer ontvluchten kan. Daar hebben we ook nu weer op te wijzen. Want elke preek moet toch bevindelijk zijn. In elke preek moeten toch de bevindelijke gangen duidelijk verklaard worden en wat noodzakelijk gekend moet worden. En dan moet er zeker in deze tijd wel op gewezen worden dat het zo nodig is dat we met God in aanraking worden gebracht. En dat we eens een keer "gekneld zullen liggen in de banden van de dood, daar de angst der hel ons alle troost doet missen". Men staat toch schuldig tegenover de allerhoogste Majesteit en God is Rechter. Die eist een volkomen voldoening voor de schuld die is gemaakt. Ach, wat is de weg tot de zaligheid toch verborgen voor een mens.

Hier wordt gesproken over een bed, maar *niet over een bed van eigen werken*. Hier wordt gezegd: "zie het bed dat Salomo heeft". En als we nooit eens met Gods recht in aanraking komen en nooit zullen zien hoe dat recht een voldoening eist die door ons nooit meer op te brengen is, dan komen we ook nooit op *het bed van Salomo* terecht. Wat is dat dan voor een bed? Dat is het bed van Zijn volkomen Middelaarsverdiensten. Daar heeft God de Vader in gerust. En daar zal de Kerk ook in mogen rusten. Op grond daarvan is de Middelaar verhoogd; in Zijn opstanding uit de dood en in Zijn hemelvaart. Maar nu mag de Kerk ook rusten op dat bed van Zijn Middelaarsverdiensten. Dan moet de wet zwijgen. Hier heeft het recht niet meer te

eisen. Dan wordt de verklager der broederen alle kracht der beschuldiging ten enenmale ontnomen. Dan zal men mogen rusten op het bed van het werk dat die Persoon des Middelaars heeft gedaan, die meerdere Salomo. En dan zal men mogen weten dat uit Zijn Middelaarsbediening alles ons toevloeit wat tot het leven en tot de zaligheid van node is. Dat we geen vrucht meer behoeven te zoeken bij onszelf, dat de schuld niet meer betaald behoeft te worden, want de schuld die is betaald.

Er is over dat bed van Salomo nog wel het een en ander te zeggen, dat begrijpt u wel. Want er wordt in het eerste hoofdstuk zo opmerkelijk gezegd: "Ook groent onze bedstede". Dus op dat bed van Salomo alleen is men vruchtbaar. Mijn geliefden, nu zei ik dat er natuurlijk over dat bed van Salomo wel wat te zeggen is. Ik stip het even aan. Het zal zo nodig zijn dat het eens tot een geestelijk huwelijksverbond met Salomo zal mogen komen. Als ik het heb over het Hooglied, dan moet ik er toch ook wel weer op wijzen dat er onderscheid is tussen de bruid en tussen de maagden of de dochteren van Jeruzalem. Velen willen daar ook al niet meer van weten. Ge staat er van te kijken welk een vreemde leervoorstellingen dat men er op nahoudt tegenwoordig. We hebben dit pas kunnen lezen: *men wordt wedergeboren bij de kennis van Christus*. Dan wordt de ellendekennis dus eigenlijk buiten het leven der genade geplaatst. Dan is er geen toeleidende weg tot Christus. Maar u zult toch eerst uw ellende moeten leren kennen, eer dat er kennis van Christus zal zijn. Maar men spreekt dan over het geloof in Christus en dat is dan de wedergeboorte. *Van een toeleidende weg tot Christus wil men dan niet weten, dus dan springt men over het stuk der ellende heen*.

Of anders dan is het zo, dat men zegt: 'maar in dat geloof in Christus bezit u gelijk alles, dan zijt ge gerechtvaardigd, dan zijt ge ook Zijn eigendom, dan vindt ge in Hem alles wat tot de zaligheid nodig is'.

En zeker het is waar, als er kennis van die Persoon zal mogen komen, zult gij alles in Hem vinden wat tot de zaligheid van node is. Ik heb er ook nu weer op te wijzen dat het zo nodig is dat er kennis komt van die Persoon des Middelaars. Daar hoort ge ook zo weinig meer van. Want als er geen kennis zal zijn van die Persoon des Middelaars, dan zal men ook nooit in een recht gemis terecht komen. Maar juist degenen die die Persoon hebben leren kennen, die komen in een gemis terecht. En geloof nu maar: die maagden, die dochteren van Jeruzalem, zijn wel verliefd geworden op de Persoon des Middelaars. Dat is wel gebleken als ze aan de bruid hebben gevraagd: 'Zeg nu eens hoe Hij eruit ziet, vertel het ons eens, wat is uw liefste meer dan een andere liefste dat gij ons zo bezworen hebt'. Ze kunnen niet genoeg van die Persoon horen, want daar gaat hun hart naar uit. En als die Persoon niet gepredikt wordt en als Hij niet voorgesteld wordt in de bediening van het Woord, dan blijft de ware bekommerde ziel daar onbevredigd onder. Maar het is ook het werk des Geestes om een mens af te brengen van alles wat buiten de enige fundament van behoudenis is. Dan kan hij toch zijn leven niet meer vinden in beweeglijke en aangename gemoedsgestalten. Dan kan hij er een lange tijd wel zoet en zalig in gesteld geweest zijn. Er zijn er die gaan er hun ganse leven in door. En die hebben daar genoeg aan. Er behoeft niets meer te gebeuren. Ze komen nooit in een bekommering terecht. Vandaag krijgen ze dit en morgen dat. Ze beleven iedere keer weer wat nieuws en weer wat anders. Maar men heeft er veelal geen erg in dat men zich warmt bij de sprankels van het vuur, dat men zelf ontsteekt. Gods weg met Zijn volk is anders. Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen. Hij brengt de mens met alles wat hij beleefd heeft in de dood. En dat opdat het eens zal komen tot de bewuste geloofsvereniging met Christus, als de meerdere Salomo. Dan zal alle grond ons onder de voeten moeten ontvallen en we in Adam verdoemelijk voor God geplaatst moeten worden, met erf en dadelijke schuld

beladen. Dan ontvalt ons alle bevinding en al wat we beleefd en ondervonden hebben. Dan zullen we als een verdoemelijk zondaar gerechtvaardigd moeten worden op grond van de gerechtigheid van die meerdere Salomo, om zo met God onze Maker weer verzoend te worden en vrede met God te mogen vinden. En dat te mogen weten om door God aan Christus gegeven te worden als Zijn arbeidsloon. En dan door die Persoon te worden omhelsd en in Zijn binnenkamers geleid. Dat kon de bruid zeggen. Dat konden de maagden niet zeggen, dat konden Jeruzalems dochters niet zeggen. Maar de bruid kon zeggen: "de Koning heeft mij gebracht in Zijne binnenkamers". En dan is de liefde de banier over mij. Ze is op het bed van Salomo terechtgekomen in het verlies van alles wat daarbuiten is. Hoe noodzakelijk is het dat dát in ons leven ook zal gebeuren.

Toch, die bruid die heeft ook nog wel een eigen bed, hoor. En dat zegt dit hoofdstuk ook, en daar heb ik u op gewezen, *dat is dat bed van die oude mens*. En daar raakt die bruid ook echt niet van verlost hier in dit leven.

Ziet ge nu hoe dat dat bed van Salomo een beeld is van de Kerk des Heeren. En dan is daar veel van te zeggen en dan heb ik u het een en ander er van gezegd, hoe dat men bevindelijk kennis zal maken met dat bed. Hoe dat we eerst kennis maken met Salomo, maar hoe dat men ook op dat bed van Salomo terecht komt. En ik hoop er straks wellicht op terug te komen, de bruid had ook nog een eigen bed. En die oude mens daar raken we ook hier in dit leven niet van verlost, daar komen we wel achter. Dan dragen we geen vrucht uit Christus als de meerdere Salomo. "Blijft in Mij", zegt Hij, "en Ik in u, dan draagt ge veel vrucht, want gelijk de ranken geen vrucht kunnen dragen als ze niet in de wijnstok blijven, ook gij niet als ge in Mij niet blijft". Dus dat is de Kerk des Heeren die wordt verenigd met de meerdere Salomo en men mag een rankje zijn van Hem Die de ware Wijnstok is.

2. De trouwe bewakende Goddelijke zorg over de Kerk.

Maar we willen toch ook nog even iets zeggen over: de trouwe bewakende Goddelijke zorg over de Kerk. Want daar wordt ook over gesproken, en dat heeft ons ook juist zo veel te zeggen. Want er staat: "Ziet het bed wat Salomo heeft, daar zijn zestig helden rondom van de helden Israëls".

In de letterlijke zin zal dat bij Salomo wel het geval geweest zijn. Hij heeft een lijfwacht gehad van zestig helden rondom zijn bed om hem te bewaken. We weten hoe dat hij in vrede en voorspoed heeft geregeerd, maar er wordt hier toch in het bijzonder over de Kerk gesproken. En als er dan wordt gesproken over helden, dan hebben we allereerst ook te denken aan *de heilige engelen*. Het zijn krachtige helden die Gods Woord doen en Gods kerk krijgt die engelen ook lief. "Zijn we niet alle gediensstige geesten die uitgezonden worden tot dienst van degenen die de zaligheid beërven zullen".

Maar de in waarheid door God *geroepen knechten, de leraars*, zijn ook helden rondom het bed van Salomo. Ze zijn als wachters geplaatst op Jeruzalems muren; "O Jeruzalem, ik heb wachters op uw muren geplaatst die de ganse dag en nacht niet zullen zwijgen." Die wachters hebben dus te waken, ze zijn gewapend ook. Dat wordt hier gezegd: "die altemaal zwaarden houden, geleerd ten oorlog. Elk hebbende zijn zwaard aan zijn heup". Ze moeten gewapend zijn, gewapend met Gods Woord, tegen alle afdwalingen van de zuivere leer der waarheid. Zij hebben daartegen de wacht te houden. Maar ook tegen de zonden in het kerkelijk leven. Het moet bij geen waarschuwing en vermaning blijven. Want men weet nog wel te zeggen dat er veel vermaand moet worden tegen de zonde. Ja, dat wil een mens nog wel, dat er nog

vermaand en gewaarschuwd wordt tegen de zonde. Maar men moet ook tegen de zonde handelend optreden. Daartoe is ook de kerkelijke tucht gegeven en ingesteld. En daarom staat er van die wachters "dat zij allemaal zwaarden houden, geleerd ten oorlog elk hebbende zijn zwaard aan zijn heup".

Wat is dat voor een zwaard? *Dat is het zwaard des Geestes*. En dat is Gods Woord zoals we kunnen weten. Dat Woord hebben ze grondig te doorzoeken, opdat ze zichzelf kunnen stellen tegenover alle afwijkingen van de zuivere leer der waarheid. Maar in het bijzonder moeten ze geoefend worden in de geestelijke strijd en daarin sterk worden. Dan zullen ze uit zwakheid krachten ontvangen, en dat is nu juist zo nodig voor hen. want Koning Jezus, als de meerdere Salomo, spaart ze echt niet voor de strijd, inwendig niet en uitwendig niet. Maar die strijd is nodig voor hen, opdat ze vaste gangen zullen krijgen in Gods getuigenis. Opdat ze de dwalingen zullen onderkennen, en de geesten zullen gaan onderscheiden die er zijn.

Dat zien we ook in het bijzonder wel in deze tijd, dat er zulke *vreemde geesten* in het kerkelijke leven de kop op steken. Die mensen zijn helemaal geestelijk, die hebben zo een bijzonder leven. U zou er wel alles voor moeten geven, u zou er wel jaloers op moeten worden, zulk een bijzonder leven als die mensen hebben, zo geestelijk als die mensen zijn. Maar als het er op aankomt, dan verwoesten ze de kerk, als God het niet verhoedt. En daarom moeten die helden ook het zwaard hebben aan hun heup en ze moeten dat zwaard gebruiken en hanteren. En ja, ook tegen beroeringen die er verwekt worden in het kerkelijk leven. Dat is altijd maar nodig.

Er wordt gesproken over "de schrik des 's nachts". Daar is natuurlijk ook veel over te zeggen. Want in de nacht zijn er meer gevaren dan op de dag. Er wordt terecht wel eens gezegd: 'dan komt het ongedierte uit de hollen in de nacht'. Maar in de nacht zijn er ook gevaren van verraders, van moordenaars, van dieven. Dus er wordt niet voor niets gesproken over "de schrik des 's nachts". En voor de ware Kerk des Heeren zijn er ook meer nachten dan dagen. Daar moet ik ook wel even op wijzen. Dat geldt voor de kerk zoals die zich openbaart. Een volmaakte kerkstaat moet ge hier op aarde echt nooit zoeken, want die zal er hier nooit komen. De Kerk op aarde is en blijft een strijdende Kerk. Maar al degenen die een waar en levend lid van de Kerk mogen zijn, zullen ook kennis maken met de schrik des 's nachts. En nu is het ook in het bijzonder wel een zeer donkere tijd waarin we leven. En daar heb ik u dan toch ook op te wijzen. Maar juist ook in zo'n donkere tijd waarin we leven, is er wel veel werk voor die helden waarover hier gesproken wordt. Want die helden moeten de gevaren trotseren, en dan komen ze er wel achter dat ze niet zo heldhaftig zijn. O nee, ze zijn er altijd maar bang voor. Ze zijn er altijd bevreesd voor als ze het zwaard moeten gaan hanteren. Maar nu wordt hier toch er van getuigd dat het helden zijn, al kunnen ze zichzelf geen helden noemen. Maar ze zijn helden. Hoe zijn ze helden? Omdat de Koning Zijn kracht in zwakheid altijd maar wil volbrengen. En zo zijn het dan toch helden, al is het dat ook duizenden malen ze de moed ontzinkt en ze niet meer verder kunnen en ze niet meer weten hoe het verder moet. Maar koning Salomo spaart ze niet voor de strijd. Die gaat met hen door. En Die zegt: "de jongen zullen moede en mat worden en de jongelingen gewisselijk vallen, maar die de Heere verwachten die zullen de krachten vernieuwen, ze zullen opvliegen als de arenden, ze zullen lopen en niet moede en wandelen en niet mat worden."

Salomo zorgt voor Zijn Kerk, Die wandelt tussen de zeven gouden kandelaren en houdt de zeven sterren in zijn rechterhand. Zijn bed blijft bewaakt. Het zijn helden die zich mogen scharen rondom het bed van Salomo. Op dat bed mag de bruid van Salomo een wel verzekerde rust genieten. Dat is toch al wat. Is dan die bruid altijd

maar gerust? Nee, in het geheel niet. De hellemacht zal zich altijd opmaken om de rust te verstoren. Om de bruid aan te vallen op haar staat, op die gemeenschap die ze aan Christus als die hemelse Bruidegom heeft. Want de vorst der duisternis gaat echt voor de grootste genade niet opzij.

Ik wijs er nog wel eens op, en dat is ook nodig, Christus is gedoopt door Johannes en de Vader sprak uit de hemel: "Deze is Mijn geliefde Zoon". Toen werd Christus geleid door de Geest in de woestijn om verzocht te worden van de duivel. Toen viel de duivel Hem juist daar nu net op aan: "indien Gij Gods Zoon zijt". Zou u denken dat de vorst der duisternis opzij gaat voor de grootste genade die God Zijn volk geschonken heeft? Voor de verzekering van onze staat? Nee, helemaal niet. Het kan zo donker wezen als men met de schrik des 's nachts kennis maakt, dat men nergens meer houvast aan heeft. Dan kan er veel gebeurd zijn in het leven, maar men kan het nergens meer mee doen. Met het begin niet en met die weg van ontdekking niet. Al is het onvergetelijk wat er in die weg zich ook afgespeeld heeft in het zieleleven. ook met de kennis van Christus niet, al is het dat Die gestalte in het hart heeft gekregen die nooit meer weg kan. Want waar Hij eenmaal een plaats in hart gekregen heeft, daar raakt Hij Zijn plaats toch nooit meer kwijt. Ze hebben de dag van Zijn verschijning lief gekregen. En nu heb ik ook gewezen op het grote wonder als het tot een geestelijk huwelijksverbond met de meerdere Salomo zal mogen komen. Dat is toch een grote weldaad. Misschien zitten er wel in het midden die zeggen: 'Ja, als me dat nu gebeuren zou, zou ik echt niet meer twijfelen. Dan zou ik niet meer met zoveel vrez en met zoveel bekommring vervuld zijn. Ik geloof dat ik dan wel meer vrolijk door het leven zou mogen gaan en van de daden Gods getuigenis zou mogen geven'. Maar nee, het Hooglied leert het ons wel anders. Men maakt kennis met de schrik des 's nachts. En nu zijn er listige omleidingen en de verzoeking van de boze. En daar raakt de bruid ook in verstrikt.

En we moeten dat hele Hooglied altijd zien in het licht van wat er in het vijfde hoofdstuk wordt gezegd. Want daar worden we ook in dit hoofdstuk op gewezen. De bruid heeft op *haar* bed gelegen, maar daar lag de Bruidegom niet op. Ze lag op haar bed. De Bruidegom stond voor de deur en Hij heeft ze zo liefderijk aangesproken, als "Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive, Mijn volmaakte". "Doe Mij open", zo heeft Hij gezegd. Ze zegt: "Ja, maar dat kan ik niet doen, ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik die weder bezoedelen?" Maar ze zegt: "Ik sliep, maar mijn hart waakte". Dat is het nieuwe leven. Dat kan toch nooit weg. En vandaar als de Bruidegom Zijn hand aftrok van het gat van de deur werd haar ingewand ontroerd om Zijntwil. En haar hart ging uit vanwege Zijn spreken. Maar ze heeft toch moeten weten wat ze gedaan heeft. Ze heeft lang naar Hem moeten zoeken, is geslagen door de wachters, de sluier is van haar weggenomen. Nu dan bent ge geen bekeerd mens meer als de sluier van je afgenomen wordt. Nee, dan is het niet meer te zien dat ge de bruid van Salomo bent. De dochteren van Jeruzalem zagen ze toch wel zo. De wachters niet, die zeiden: 'dat is een slet, die daar zo in de nachten door de straten loopt'. Maar dat zeiden de dochteren van Jeruzalem niet. Die hebben haar de schoonste onder de vrouwen genoemd. "Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste dag gij ons zo bezworen hebt?" Vertel ons dat toch eens. Ze waren toch wel jaloers op die bruid en ze bléven jaloers op die bruid.

Maar ik heb het u al gezegd: we zijn hier in de strijdende kerk op aarde en daarom wordt hier gesproken over de schrik des 's nachts. Voor het hiernamaals geldt het voor de Kerk: "Daar zal geen nacht zijn". Het zal toch wat zijn, als het geen nacht meer zijn zal, als het de eeuwige dag zal mogen zijn geworden. Als er geen schrik des 's nachts

meer is. Maar we worden hier nog bepaald bij de schrik des 's nachts, bij het strijdperk van dit moeitevolle leven, waarin we hier ons geplaatst zien.

En nu heb ik er al met een enkel woord op gewezen dat het een zeer bange en donkere tijd is waarin we leven. Het moet een wonder voor ons zijn, dat we nog zo samen mogen zijn gekomen, dat de Heere nog geen voleinding met ons land en volk heeft gemaakt. Waar zou ik beginnen en waar zou ik eindigen als ik al die zonden op moest gaan noemen die bedreven worden. En de deur wordt ervoor open gezet van overheidswege. Straks is het homohuwelijk toegestaan. Dan kunnen die mensen ook nog adoptiekinderen krijgen en ga zo maar door. Het is niet te zeggen in welk een verschrikkelijke tijd dat we leven. Maar als God Sodom en Gomorra niet heeft gespaard, dan zal Hij ons ook zeker niet sparen. Ook zeker niet wanneer die gruwelijke zonde met godsdienst wordt bedreven, als men er mee naar het Heilig Avondmaal kan gaan. En nu noem ik maar één zaak. O mijn geliefden, het moet een wonder zijn dat we nog zo rustig bij elkaar kunnen komen. Maar hoe lang zal dat nog kunnen? De Heere kan ook Zijn kandelaar gaan verplaatsen. We gaan niet profeteren. We weten niet wat er in de toekomst ligt. Maar we worden hier bepaald bij "de schrik des 's nachts" en dan kan ik u toch wel zeggen dat het voor de ware levende Kerk bang en benauwd gaat worden in zulk een wereld als waarin wij nu leven. Lot heeft zijn rechtvaardige ziel gekweld en wij moeten toch ook wel dag en nacht onze ziel kwellen, vanwege het horen en zien van al de ongerechte dingen die er plaats vinden. Maar nu moet ik ook al weer zeggen: Men maakt inwendig kennis met de schrik des nachts, met de aanslagen van de vorst der duisternis, zoals ik daar zoeven al op wees. En dan ook met de verbergingen van Gods aangezicht. Dan komen die geestelijke verlatingen, dan houdt de Heere Zich als met een wolk bedekt, zodat er geen gebed door kan. Zoals Jeremia daar ook over klagen moest. En dan moet ik wel zeggen: 'Heere, moet ik nu voorgaan? Het is een onmogelijke zaak, hoe moet ik bidden? Hoe moet ik het woord uitdragen? Gij kunt zo rechtvaardig U van mij onttrekken'. En dan gebeurt het dat ge roept, maar ge krijgt geen antwoord. En ge zijt zomaar een speelbal van de hel. En de Heere houdt Zijn aangezicht zozeer voor de ziel verborgen. O, die schrik des nachts! Al de bijbelheiligen hebben er kennis mee gemaakt. Heman was bedrukt en doodbrakende van de jeugd af aan.

En ik wil u wel eerlijk zeggen, ik wil mezelf niet preken, maar ik heb me toch wel eens in Psalm 88 terug mogen vinden. Als ik dacht dat mijn gesteldheid in heel de Bijbel niet te vinden was, heeft de Heere me wel eens naar Psalm 88 gebracht. En dan heb ik een metgezel in deze Heman mogen zien: o, die schrik des nachts! Dat men eigenlijk niet naar bed durft te gaan en dat omdat we weten wat er in het nachtelijk uur zich al niet af kan spelen. O, dat de vorst der duisternis dan juist de ziel zo gaat beangstigen en benauwen, en u op uw inklevend verderf aanvalt. En op de invallende zonden en de zonden die eigenlijk altijd nog het meeste door u zijn gestreeld. Hij weet overal gebruik van te maken om de ziel te beangstigen en te benauwen. O, die schrik des nachts!

Maar nu mag toch de bruid wel eens op het bed liggen, "zie het bed dat Salomo heeft". Als ze dan op dat bed nog weer eens terecht mag komen, al is het dan nacht, dan mag ze nog geloven dat ze bewaakt blijft en dat de Heere ze nog bewaren wil. En dan mag ze rusten op dat bed en dat onder de schrik des nachts. En dan mag ze die meerdere Salomo in het oog krijgen. O, wat is die een doorluchtige Koning. Die is, zoals ik u gezegd heb, op grond van Zijn Middelaarsverdiensten de hemel in gegaan. En Die is Zijn Kerk op aarde niet vergeten. Die heeft Zijn barmhartige en medelijdende natuur

niet afgelegd toen Hij is opgevaren naar de hemel. Hij blijft altijd de barmhartige en medelijdende Hogepriester, Die met onze zwakheden medelijden kan hebben en wil hebben, Zelf in alles verzocht geweest zijnde doch zonder zonde. Maar Die daar dan ook de Kerk bewaakt, en daar worden we op gewezen.

En ach, dan heb ik ook gezegd, die helden doen ons denken aan de heilige engelen, die krijgt ge ook lief in het leven. O, die lieve engelen, ge moogt toch wel eens ervaren dat ze toch het bed bewaken van Salomo. En ge moogt wel eens over de strijd heen zien. En dan moogt ge toch wel weer eens geloven dat Salomo ingegaan is in de hemelse heerlijkheid om daar niet werkeloos te zijn, maar om daar altijd nog ten goede voor Zijn Kerk werkzaam te zijn, om Zijn Kerk te regeren, om Zijn Kerk te bewaren en om Zijn Kerk te bewaken en te beschermen. Maar ook niet rustende totdat Hij Zijn ganse Kerk bij Zich zal hebben. Want "als Ik zal zijn opgenomen, zal Ik allen tot Mij trekken, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben".

Als men dat weer eens even mag geloven, al is het in de schrik des nachts, dan mag men toch wel weer geloven dat men bewaakt of bewaard blijft en met de dichter wel weer eens instemmen, wat we even zingen: Psalm 42 het 5e vers:

*Maar de HEER' zal uitkomst geven,
Hij, Die 's daags Zijn gunst gebiedt;
'k Zal in dit vertrouwen leven,
En dat melden in mijn lied.
'k Zal Zijn lof zelfs in den nacht,
Zingen daar ik Hem verwacht,
En mijn hart, wat mij moog' treffen,
Tot den God mijns levens heffen.*

TOEPASSING

Zie, staat er, het bed dat Salomo heeft! O, dat eeuwig wonder, Salomo heeft dat bed! "Hij, Die de Gunsteling van Zijn Vader was en al Zijn vermaking en spelende voor Zijn aangezicht", en dat in de nooit begonnen eeuwigheid. Al was er nooit een Kerk geweest, dan zouden de drie Goddelijke Personen al hun verlustiging en vermaak hebben gevonden in elkaar van eeuwigheid tot in eeuwigheid. Is dat niet een wonder? "Maar de Zoon, Die was ook spelende met de mensenkinderen", zo staat er. Dus daar had Hij ook Zijn vermaak al in. Want die Kerk is van eeuwigheid verkoren en die heeft Salomo van eeuwigheid al voor Zijn rekening genomen om die te kopen met zo'n dure prijs. Ach mijne geliefden, die dierbare Persoon kan ik toch niet genoeg verhogen hoor, in Zijn gezegende Middelaarsbediening. Want het is toch niet te zeggen wat Hij doorstaan heeft. We hebben nu iets mogen zeggen over de schrik des nachts, daar maakt de Kerk kennis mee, maar och al het onze is niet te vergelijken bij de schrik des nachts van die gezegende Persoon.

Ik heb bij mijzelf nog gedacht: "Toen begon Hij verbaasd en zeer beangst te zijn". Ik kan ook wel eens bang worden. Dan denken de mensen, als ze me zo horen spreken, die man die staat daar zo gemakkelijk en vrijmoedig. Ja maar, dat geeft de Heere. Maar ge moet niet vragen wat daar aan vooraf gaat. Maar de Middelaar begon beangst en zeer benauwd te worden. De Vader gaf Hem over aan dat lijden.

Ach mijn geliefden, het heeft mij toch zo getroffen, dat wil ik toch nog wel even zeggen, want ik heb nu al jaren lang die stukken van 'de wapenrusting Gods' van Gurnall in "De Wachter Sions" geplaatst. Ik denk dat er velen zijn die die stukken niet eens lezen. Maar daar is toch een man aan het woord met genade, met veel geestelijke kennis en dan nog zoveel Schriftkennis. Maar het heeft me toch zo getroffen als die

man ineens gaat zeggen, dat er een man is en die heeft een zoon die hem lief is en van wie hij niet anders dan liefde heeft ontvangen, die nog nooit kwaad gedaan heeft. Die laat hij in de gevangenis zetten en dan moet er een rechtspraak plaatsvinden. En dan is die vader zelf zijn rechter en die veroordeelt hem tot de dood en die zegt dat hij die dood moet ondergaan onder de vreselijkste folteringen en martelingen. En als dat eenmaal plaatsvindt, dan gaat die vader daar zelf naar toe en dan ziet hij dat en het schijnt of dat hij dat aanschouwt zonder enig mededogen. Hoe is dat nu toch mogelijk? Ja, "maar alzo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe". Hij heeft Zijn eigen Zoon ervoor over gehad om dat vreselijke lijden te ondergaan. En Hij bleef toch het voorwerp van Zijn liefde, maar Hij heeft toch op het Voorwerp van Zijn liefde Zijn volle toom uitgestort en Hij werd Zijn Rechter. En dat opdat Salomo een bed zou hebben, en dat Hij op dat bed zou liggen met Zijn bruid. En dat Hij zich zou vermaken en verlustigen in dat bezit, dat Hij heeft gekregen in Zijn bruid. "De snoeren", zo zegt Hij, "zijn mij in lieflijke plaatsen gevallen, ja een schone erfenis is Mij geworden".

"Zie het bed dat Salomo heeft!" O eeuwig wonder dat Salomo zulk een bed heeft en als ge op dat bed ook terecht mag komen van Salomo. Ligt u al op dat bed? Ik heb gezegd op welk bed dat we allen liggen van nature. We liggen allen op een bed en we gaan gerust op de eeuwigheid aan. De wereld neemt ons zo in beslag. Het is waar, er zijn nog wel jonge mensen die nog wel een beetje door- en nadenken en die wel wat willen onderzoeken en willen weten aangaande de zuivere leer en die nog wat ernst maken. Maar over het algemeen is het zo dat men moet leren, en dat is natuurlijk ook wel nodig, want de tijd vereist het, maar de wereld neemt toch zoveel in beslag. Lezen we nog wel de goede boeken en onderzoekt men nog wel wat nodig is gekend te worden tot de zaligheid?

Met moet er over klagen, en niet zonder reden, dat men geen bekeerde mensen meer hoort spreken zoals dat vroeger het geval was. Dan kon men op gezelschappen horen spreken uit het innerlijke leven. En daar kan ik ook nog van mee spreken. Want toen ik jong was, heb ik ook wel op een stoofje gezeten in een kamer vol met mensen. En die mochten met elkaar spreken over wat God Zijn volk leert. Maar waar is dat nu nog te vinden in deze tijd? Onze jeugd moet in deze tijd heel wat missen. Maar daarom wil ik de jeugd ook heel ernstig aanspreken. O, jullie moeten er aan denken dat je een keer sterven moet. Het moet ons opvallen dat juist de laatste tijd in ons dagblad steeds vermeld wordt dat jonge mensen verongelukken op de weg. En geen wonder, het wordt steeds drukker in het verkeer.

En dan wil ik jullie wel zeggen, ik heb kinderen en kleinkinderen, dat is ook mijn zorg elke dag weer. Want ik heb al een kleinkind moeten verliezen. Als het ochtend is, dan denk ik: eer het avond is, kan er weer heel wat gebeurd zijn. En als ge kinderen hebt, dan moet ge ook nog met vrees en zorg over je kinderen vervuld zijn. Maar kinderen, mocht je zelf maar eens geen rust meer vinden. En dat terwijl je nog jong bent. O, dat zal toch zo nodig zijn om niet meer met rust gelaten te worden. We weten er bij ervaring ook wat van. En dan heeft ons de liefdedienst des Heeren nog nooit verdrotten hoor. Dan heb ik wel gezegd, het kan zwaar en moeilijk vallen om dit werk te doen en het is een onmogelijk werk, maar ik wil toch niet ruilen met de wereld met al wat ze biedt of geeft. En het gaat toch op de dood en op de eeuwigheid aan. Dat zal toch wat zijn onbekeerd te moeten sterven. Denk er toch om. Ach, u mocht vanaf dit ogenblik eens niet meer met rust gelaten worden. De wet mag u een tuchtmeester tot Christus worden, opdat ge eens kennis zult maken met Salomo Die "het einde der wet is een

iegeijk die gelooft". Dan zult u weten welk een dierbare beminnelijke Persoon dat Hij is. "Hij kent de Zijnen en Hij wordt ook van de Zijnen gekend". We hebben gehoord hoe dat men op het bed van Salomo komt. Dat we daar de noodzakelijkheid van mochten zien. In elke preek moet de Kerk eigenlijk thuis gebracht worden. Dan moet de weg aangewezen worden die God met Zijn volk houdt om dat volk weer in Zijn gemeenschap te herstellen. Men moet met God verzoend worden. Men moet met Christus verenigd worden. Men moet als de verloren zoon weer een thuiskomst bij de Vader ontvangen, dat is zo noodzakelijk. Er mocht maar geen rust zijn, voor dat we bij ervaring weten mochten wat het bed van Salomo is.

Ik heb het zo-even al gezegd dat ik de godsdienst van deze tijd goed kan begrijpen, die over het stuk der ellende heenspringt. Ik kom ook niet graag in de nood. Maar ge moet iedere keer in de nood komen, omdat Salomo Zijn werk kan doen en opdat men nog met zijn gebroken benen nog eens terecht kan komen bij Hem Die geen gebroken benen heeft. Zijn benen zijn niet gebroken, nee, maar onze benen worden gebroken. Dan moeten we met onze gebroken benen bij Hem terechtkomen Die geen gebroken benen heeft.

We hebben het gehad over "de schrik des 's nachts" en het is zeker een donkere tijd, in het bijzonder ook voor de Kerk. Ach mijn geliefden, God springt niet over de schuld heen. Denk er om, wij mogen ook niet over de schuld heen gaan. O, wij mochten het maar eens recht gevoelen welk een schuld dat er ligt bij ons. Dan moet ik wel zeggen: 'o God, het ligt alles zo diep verzondigd, we liggen zo onder de schuld weggezonden'. Ach, dat die meerdere Salomo zich nog mocht ontfermen over ons en dat Hij onze schuld nog mocht willen bedekken met Zijn alleen dekkende gerechtigheid. Zo zal het alleen kunnen. Anders werd ook niemand zalig.

Maar nu is Hij ingegaan, zoals we gezegd hebben, in het hemels heiligdom en eenmaal zal Hij Zijn ganse Kerk tot Zich nemen, dan is het geen strijdende Kerk meer, maar een triomferende Kerk. En daar zal geen nacht meer zijn en daar zal het een eeuwige dag zijn. Daar zal men eeuwig nooit meer op zijn eigen bed liggen, maar op het bed van Salomo. O, dat zal wat zijn die eeuwige rust, want daar rusten de vermoeiden van kracht en daar wordt de stem des drijvers niet meer gehoord en daar houden de bozen op van beroering, daar is geen schrik des 's nachts meer, maar daar is het eeuwig alleen maar een volle dag. Amen.

7. CHRISTUS' LOFFELIJK GETUIGENIS VAN ZIJN BEMINDE BRUIDSKERK

Uit de Schat des Woords 1951; gepreekt te Bruinisse

Lezen Hooglied 6
 Psalm 68 : 5, 7
 Psalm 45:7
 Psalm 106: 3

Geliefden.

Het is ons allen wel bekend, dat de apostel Paulus in Efeze 5 het natuurlijk huwelijk tot een voorbeeld stelt van het geestelijk huwelijk tussen Christus en Zijn bruidskerk. Deze verborgenheid is groot, zo zegt hij in het 32ste vers, doch ik zeg dit, ziende op Christus en op de gemeente.

De instelling van het natuurlijk huwelijk tussen man en vrouw dateert van vóór de val en vandaar kunnen we niet zeggen, dat God dat huwelijk heeft ingesteld als een afbeelding van het geestelijke huwelijk tussen Christus en Zijn bruid, daar er vóór de val van zulke afbeeldingen nog geen sprake kon zijn, omdat de mens daar Christus ter verlossing nog niet nodig had.

Maar na de val heeft God dat huwelijk in Zijn Woord wel laten beschrijven als een afbeelding van het geestelijke huwelijk tussen Christus en Zijn gemeente. Zo is het bij voorbeeld ook met de boom des levens, die vóór de val een onderpand was van het eeuwige leven, dat God in de sluiting van het verbond der werken op het doen der wet beloofd had, maar na de val in de Schrift wordt overgebracht op Christus, Die de oorzaak is van het leven der genade als Middelaar en Hoofd van het verbond der genade. Daarom staat er zo in Openbaring 2 : 7: "Die overwint, Ik zal hem geven te eten van de boom des levens, die in het midden van het Paradijs Gods is."

Welnu, zo wordt nu ook het natuurlijke huwelijk op het huwelijk tussen Christus en Zijn gemeente overgebracht. De nauwe vereniging, die er in het huwelijk is tussen man en vrouw is een verborgenheid, die ons wijst op de Goddelijke instelling er van, daar het voor ons toch onbegrijpelijk moet zijn, dat twee mensen, die eerst van elkander vreemd waren, zo nauw aan elkander worden verbonden, dat ze tot één vlees zijn. Maar dit wijst ons nu, hoewel nog maar zeer flauw, op de nauwe vereniging, die er is tussen Christus en Zijn bruidskerk. Er zijn meerdere vergelijkingen van het natuurlijke huwelijk met het geestelijke huwelijk te maken.

Zo staat er, dat Adam eerst gemaakt is en daarna Eva; en zo was Christus er reeds voor Zijn bruid, want in Spreuken 8 getuigt Hij: "Ik was geboren als de afgronden nog niet waren, als er nog geen fonteinen waren, zwaar van water." En vandaar nu is Christus ook het Hoofd Zijner gemeente, gelijk Adam gesteld is tot een hoofd der vrouw, omdat hij er eerder was dan Eva.

Van Adam heeft God gezegd, dat het niet goed was, dat de mens alleen was en daarom heeft Hij hem een vrouw gegeven, die tegenover hem was. Maar zo heeft God de Vader van eeuwigheid die bruidskerk voor Zijn Zoon tot een vrouw verkoren en haar aan Hem gegeven in de eeuwige Vrederaad in de sluiting van het verbond.

En gelijk Eva genomen werd uit een rib uit Adams lichaam en alzo been van zijn been en vlees van zijn vlees was, zo ontvangt nu die geestelijke bruidskerk haar leven uit die allernauwste vereniging met Christus als haar levendmakend Hoofd. Zo zal het van haar gelden: "Uw Maker is uw Man, Heere der heirscharen is Zijn Naam."

En zoals God de vrouw tot Adam bracht, zo brengt Hij nog die bruid in de tijd door de bediening des Geestes tot Christus.

En eindelijk, de blijdschap van Adam over die vrouw geeft ons een levendige afbeelding van de blijdschap van Christus over Zijn kerk, want gelijk een bruidegom

vrolijk is over Zijn bruid, alzo zal uw God over u vrolijk zijn. In die bruid vindt Christus al Zijn vermaking en Hij prijs haar boven alle andere vrouwen, zoals wij dat uit de woorden van onze tekst zouden willen beluisteren, die ge opgetekend kunt vinden in Hooglied 6 : 8 en 9, waar Gods Woord aldus luidt:

Er zijn zestig koninginnen, en tachtig bijwijven, en maagden zonder getal; een enige is Mijn duive, Mijn volmaakte, de enige harer moeder; zij is de zuivere dergene, die haar gebaard heeft; als de dochters haar zien, zo zullen zij haar welgelukzalig roemen, de koninginnen en de bijwijven, en zullen haar prijzen.

Wij beluisteren hier *Christus' loffelijk getuigenis van Zijn beminde bruidskerk*, en bepalen u nader bij:

- I. Haar gunstvolle onderscheiding
- II. Haar bijzondere bevoorrechting
- III. Haar hooggeroemde gelukzaligheid.

I. Haar gunstvolle onderscheiding.

Zoals bij meerdere Schriftuurplaatsen in Gods Woord heeft het de onderscheiden verklaarders zeer veel arbeid gekost om de juiste betekenis van deze tekst te vinden. Het behoeft ons dan ook niet te verwonderen, dat er zeer verschillende en uiteenlopende verklaringen van deze tekst te vinden zijn. In hoofdzaak verschillen de uitleggers hierin van elkaar, dat waar de één de zestig koninginnen en de tachtig bijwijven en de maagden zonder getal, waarover in vers 8 gesproken wordt, buiten de kerk sluit, daar verklaart de ander het zo, dat zij tezamen de ware bruidskerk van de meerdere Salomo uitmaken.

Wij moeten echter om tot een juiste verklaring van de tekst te komen, nimmer de letterlijke Schriftzin uit het oog verliezen. En dan weten wij, dat in het Hooglied ons in de vorm van een samenspraak de tedere en nauwe huwelijksverbinding van Salomo en Zijn beminde bruidskerk door een bovennatuurlijke geestelijke huwelijksvereniging, die Christus als de meerdere Salomo en Zijn beminde bruidskerk door de bovennatuurlijke geestelijke liefde aan elkander bindt. Zoals ons echter allen van Salomo bekend is, heeft hij vele vrouwen en bijwijven gehad. De kanttekenaren zijn uit deze tekst de gedachte toegedaan, dat Salomo dit lied gedicht heeft, toen hij nog niet zo vele vrouwen had als hij naderhand gehad heeft, daar er in 1 Kon. 11 : 3 gesproken wordt over zeventienhonderd vrouwen en driehonderd bijwijven en hier in onze tekst over zestig koninginnen en tachtig bijwijven. Onder al die vrouwen en bijwijven was er slechts één, waaraan Salomo het meeste en het nauwste verbonden was, en dat was naar het gevoelen van de meeste verklaarders een zwarte, namelijk de Egyptische prinses, die in het Hooglied gedurig tot een voorbeeld van Jezus' bruidskerk sprekende wordt ingevoerd. Hoe lief hij haar echter had, zodat hij haar ver boven al zijn andere vrouwen en bijwijven zeer beminde, zo heeft hij toch buiten haar om ook zijn liefde aan andere vrouwen gegeven en vandaar moet het ons weer duidelijk zijn, dat Salomo's huwelijk maar tot een flauwe afbeelding kan gesteld worden van het geestelijke huwelijk tussen Christus en Zijn bruid. Christus houdt er geen andere vrouwen op na dan die vrouw, die Hij van eeuwigheid reeds zo teer beminde. Zijn liefde gedooft het niet, dat Zijn vrouw van Hem afhoereert, maar Zijn volmaaktheid en heiligheid laten het Hem ook niet toe om Zijn liefde aan andere vrouwen te geven dan die door Zijn Vader van eeuwigheid verkoren en aan Hem in de verbondssluiting als het loon op Zijn arbeid gegeven is.

Het moge voor velen wel bekoorlijk zijn als er nog een mogelijkheid wordt opengelaten om tot Jezus' bruidskerk te behoren buiten die scherp gestelde bepaling van Zijn liefde om, die in onze tekst tot uitdrukking komt, maar ze zullen zich toch met hun inbeelding van zulk een mogelijkheid jammerlijk bedriegen. Het is van tweeën één, we zijn er bij of we staan er buiten. Nooit kan die scheidslijn scherp genoeg getrokken worden. Door alle tijden heen heeft zich de bitterste vijandschap ontbrand tegen een leer, waarin de scheidslijn van verkiezing en verwerping naar het Woord Gods zuiver werd getrokken; maar wij zien in onze dagen een geslacht opkomen, dat onder een dekmantel van schijnbare rechtzinnigheid niet minder zijn dodelijke haat tegen die leer kenbaar maakt. Zou het niet hard zijn voor de uitwendige godsdienstige mens, die heimelijk op zijn eigengerechtigheden vertrouwt, als hij altijd maar moet horen, dat hij er buiten staat? Maar juist daar zit bij hem de haper, dat hij er niet buitenvallen kan. Daar kan alleen de bijzondere genade Gods de mens maar brengen en het behoeft ons daarom niet te verwonderen, dat er zo velen zijn, die reikhalzend zich uitstrekken naar zulk een prediking, waarin een derde weg en een derde verbond wordt voorgesteld. In zulk een prediking wordt tenminste de mogelijkheid wat ruimer gesteld om tot de bruid van Christus te behoren, daar men in zulk een prediking de mantel van zijn uitwendige vrome godsdienst nog wel aan mag houden en alzo langs een geplaveide weg van een deugdelijk christelijk leven naar de hemel wordt geholpen.

Het is, mijn geliefden, niet anders dan de diep ingewortelde kanker van onze dagen, dat schier allerwege de nadruk wordt gelegd op de behoudenis van de mens, terwijl er over de deugden en de wet en de eer van God niet meer gesproken wordt. Wat hindert het de Gode vijandige en eigenlievende mens, al blijft Gods recht gekrenkt; als hij maar in de hemel komt. Het is geen wonder, dat men gretig naar zulk een tekst grijpt als die we thans ter overdenking hebben, om die te verdraaien tot zijn eigen verderf. 'Als ge zo'n koningin niet zijt, maar zo'n bijwijf, of tot die maagden behoort, dan zijt ge er toch ook wel bij', zo wordt er gezegd. Ziet, zulke klanken zijn in onze dagen ook wel bekoorlijk geworden voor hen, die wel is waar de wedergeboorte nog niet overbodig achten, maar die zich gronden willen op de beginselen van het nieuwe leven en die zich niet in waarheid bekommeren om de verzekering van hun staat te verkrijgen, die alleen in de geestelijke huwelijksvereniging met Christus te vinden is. Maar laat ik u dan toch mogen zeggen, dat Christus er geen bijwijven op na houdt, al gaat er wel aan de wettelijke huwelijksluiting met Christus een geestelijke vrijage vooraf. Laat ons de zaken toch zuiver stellen, opdat we niet meegevoerd worden met de zovelen, die in onze tijd zich maar vastklemmen aan alles en nog wat en zich alzo bouwen buiten het enige vaste fundament der zaligheid. Want in al zulke voorstellingen als we u zo even noemden, gaat men alleen maar uit van de gedachte: ben ik er één van en behoer ik er ook bij, terwijl men zich niet afvraagt: hoe worden de deugden Gods volkomen hersteld in mijn leven en hoe word ik volkomen Christus' eigendom? Alle gronden van zaligheid, die wij zoeken buiten de zuivere geloofsvereniging met Christus, moeten onder onze voeten vandaan geslagen worden als niet houdbaar zijnde voor de eeuwigheid.

Nee, het is er verre vandaan en het is niet anders dan vuile laster, als men het laat voorkomen alsof in zulk een leer alle leven voor de rechtvaardigmaking zou worden miskend. Maar zeg mij, waar hebben velen het leven al niet in gevonden, terwijl ze zelfs standelijk nog nooit van alle gronden van eigen werken zijn afgebracht? Nooit zal de zondaar, die in waarheid door Gods Geest ontdekt en overtuigd wordt, enige ware rust voor zijn ziel kunnen vinden, zo lang hij onder de bearbeiding van Gods wet

verkeert en de weg ter zaligheid buiten hem in een ander door de afsnijding van al zijn ijdele hoop op zijn eigen wettisch werk niet enigszins hem geopenbaard geworden is.

Laat het ons toch nooit vergeten, dat Gods Geest in de zaligmakende bearbeiding van de zondaar op niemand minder dan op Christus aanwerkt. Tot dat einde wordt de wet in de overtuiging des zondaars als een tuchtroede gebruikt, opdat men vatbaar voor vrije genade en voor de Middelaarsbediening van Christus zal worden. Dan vindt men zijn rust zelfs in de grootste en krachtadigste veranderingen en omkeringen niet, maar gaat men als een rusteloze over de aarde, die dag en nacht achtervolgd wordt door het dreigend oordeel Gods en niet anders kan zien, dan dat het op zijn eeuwige ondergang uitloopt. Maar onder die bange overtuigingen van schuld liggen niet minder de liefdestrekkingen Gods, die de zondaar onder het rechte smartgevoel over de zonden en de onpeilbare droefheid over zijn Godsgemis een steeds sterkere betrekking in zijn hart verwekken op Zijn volzalige deugden. Vandaar, dat zulk één niet alleen niet rusten kan, maar ook niet rusten wil, voordat hij weet, dat aan Gods recht genoeg gedaan is. En waar hij nu altijd nog een voor God geldende voldoening zoekt in de verbeteringen en het opknappen van zichzelf, daar werkt Gods Geest het nergens minder op aan, dan dat hij eens door de kennisneming van de eis van Gods onkreukbaar recht leert wanhopen aan zijn eigen werk en een verloren mens voor God zal worden. Zo drijft Gods Geest door de tuchtigingen der wet de zondaar naar Christus heen, opdat Hij gekend zal worden als de enige weg van zaligheid, waar buiten Hem alle mogelijkheid van zalig worden de mens ontvalt.

Dan wordt die ziel in de eerste liefdesomgangen met Christus gebracht en openbaart Hij Zich aan haar als gans bereidwillig om haar te verlossen en schenkt Hij haar Zijn dierbare toezeggingen, dat Hij ze zekerlijk eens door in de allernauwste en allerminzaamste vereniging met haar te treden, als een zegel op Zijn hart en als een zegel op Zijn arm zal zetten. O, daar twijfelen zij op die momenten door de zoete uitlatingen Zijner liefde niet aan de zekere vervulling van hetgeen Hij hun belooft uit kracht van Zijn onwankelbare liefdestrouw. Hoe zoet is hun die tijd, als Hij Zich gedurig in Zijn schoonheid en beminnelijkheid aan het hart ontdekt en steeds meerdere geheimen Zijner liefde hun bekend wil maken. Dan gevoelen ze zich wel nader aan Hem verbonden staan dan de koninginnen en de bijwijven van Salomo.

Ziet u wel, dat slechts *één enige de beminde duive* van de meerdere Salomo is? Gewis, slechts één proeve van de liefde van de meerdere Salomo doet er de bruid niet aan twijfelen, dat Zijn liefdesoog op haar gevallen is en dat zij dus tot die ene verkoren bruidskerk mag behoren. En de rechte liefde tot die hemelse Bruidegom doet haar niet begeren om slechts maar tot de koninginnen of de bijwijven te mogen behoren. O nee, de rechte liefde zoekt tot de diepste genegenheden van de liefde des Konings door te dringen en doet de ziel niet eerder rusten dan dat ze door de allerinnigste liefdeshandelingen des Konings met haar zekerlijk er van overtuigd mag zijn, dat ze volkomen al de liefde van Zijn hart wegdraagt. Laten velen zich in droge, dorre, liefdeloze beschouwingen dan maar met de veronderstelling op de been houden, dat ze wel tot de koninginnen of de bijwijven behoren en daarom wel zullen delen in het bezit van Salomo's goederen, maar bij de oprechte bruid is het om Salomo zelf te doen. Als het haar ontdekt wordt, dat met al de minzame bejegeningen, die ze van Salomo heeft ontvangen, het geestelijk trouwverbond nog niet gesloten is, dan zal de liefde, die het hart tot Hem heeft gaande gemaakt, haar niet eerder doen rusten, dan dat ze zeker weten mag, dat ze door de aller nauwste vereniging met Hem één geest met Hem geworden is. Gewis, dan komt er voor haar een tijd, waarin ze, zo lang ze die wetenschap niet bezit, naar eigen schatting zich nog onder de koninginnen en

bijwijken ziet staan. Immers, zo lang het huwelijk niet gesloten is, kan alleen in zo ver de bruid de dadelijke liefde van de Koning smaakt, maar geloofd worden, dat ze de door Hem beminde bruid is, met wie Hij Zich zeker op het allernauwst verbinden zal. Nu, dat zal Hij ook eens zeker doen, zoals wij dat in de tweede plaats met elkander zouden willen zien, als we u bepalen bij

II. Haar bijzondere bevoorrechting

" Een enige is Mijn duive; zo zegt Salomo van haar in onze tekst. Dat de kerk des Heeren meerdere malen in Gods Woord bij een duif vergeleken wordt, behoeft niet gezegd te worden. Ook in het Hooglied wordt Jezus' zeer beminde bruid verscheidene malen een duif genoemd. Zo wordt ze ons in hoofdstuk 2 vertoond als een duif, zijnde in de kloven der steenrotsen, en in hoofdstuk 5 spreekt Christus haar aan als Zijn duive en Zijn volmaakte. Niet zonder reden komt ze ons onder die benaming in het Hooglied voor, daar er zeer treffende vergelijkingen tussen de duif en Christus' bruidskerk te maken zijn. In het oneindige zouden we echter terecht komen, als we al de eigenschappen van de duif als een treffende vergelijking met de eigenschappen van Gods kerk u zouden voorstellen. In het verband van onze tekstwoorden zal het ons blijken, dat Christus hier Zijn bruid aanspreekt met de benaming van een duif vanwege de onderscheiding, die haar ten deel valt, de oprechtheid in haar liefde en haar beminnelijke schoonheid, niet in haar zelf, maar in haar Bruidegom, waarom Hij haar ook verder aanspreekt als Zijn volmaakte. Gelijk de duif ter onderscheiding van zo veel ander gevogelte onder het Oude Verbond tot het reine gevogelte gerekend werd en daarom zeer veel tot de dienst der offeranden werd gebruikt, zo is ook de bruidskerk door de Goddelijke verkiezing ter onderscheiding van de wereld der verworpenen afgezonderd tot Jehova's dienst.

O, mijn geliefden, het is alleen de vrijmachtige, soevereine verkiezing Gods, die hier onderscheid maakt. In zichzelf is die bruid van nature niet beter of waardiger dan alle andere kinderen Adams. Met alle mensenkinderen gemeen ligt zij van nature dood door de misdaden en de zonden en is zij als een vrucht van Adams zondeval ook gans mismaakt en walgelijk in zichzelf. Maar daar ze van eeuwigheid in Christus is verkoren en door Hem in Zijn borgstelling voor Zijn rekening is genomen, is ze ook in Hem gans volmaakt en heilig. Met de dure prijs van Zijn bloed heeft Christus voor haar betaald, ja niet alleen daarmee voor haar schuld voldaan, maar Zijn bloed dient ook tevens tot reiniging van haar vuile zondesmet. De kerk is in Christus reeds gerechtvaardigd en geheiligd en vandaar, dat God haar ook dadelijk in Christus aanziet in de tijd, als het stondeke der minne voor haar is aangebroken. O, dat aanbiddelijke wonder van genade, dat God in de onwederstandelijke volvoering Zijner verkiezing haar in de tijd van de dood roept tot het leven. Maar dan zal Christus haar ook in de toepassing van het werk der zaligheid steeds meer toe gaan bereiden om haar als een reine maagd zonder vlek of rimpel de Vader te kunnen voorstellen. Hoewel Hij haar reeds Zich tot een eigendom maakt in de wedergeboorte, zo rust Hij toch niet eerder, dan dat ze ook zelf door de allerdierbaarste geloofsvereniging met Hem zal weten welke onuitsprekelijke liefde Hij haar toedraagt. Daarom moet het eens verder komen dan de geboorte en zal er een geestelijke wasdom moeten worden verkregen. Och, men verstaat de zuivere leer der waarheid in onze dagen bijna niet meer, daar het voor meedogenloze hardheid wordt versleten, wanneer in de prediking de noodzakelijkheid van zulk een geestelijke wasdom wordt voorgesteld. Maar het is geen hardheid, maar liefde, die er Gods ware geroepen knechten toe dringt om de ziel van Gods volk op Christus als het enige vaste fundament te bouwen. "Zou ik u geen rust zoeken, zo zeide Naomi tot Ruth, opdat het u welga?" Zal Ruth de ware rust voor

haar ziel kunnen vinden, dan moet ze door Boaz gelost worden en in een huwelijksverbintenis met hem worden gebracht. Och, het kan niet anders zijn of de ware bruid van Christus, die het gemis der ziel steeds meer gaat gevoelen, zal de noodzakelijkheid daarvan ook steeds meer gaan zien. Waar ooit de beminnelijkheid van Sions Koning het hart der bruid heeft ingenomen, daar zal de oprechtheid van haar liefde wederzijds er zich in openbaren, dat ze niet eerder rusten kan dan dat ze weten mag, dat ze volkomen Zijn eigendom is geworden.

Maar och, hoe vast ze het wel eens geloofd heeft, dat Hij haar zeker voor Zijn rekening nemen zou, het gaat nu soms hoe langer hoe meer de vraag bij haar worden of het ooit eens zal gebeuren. Neen, het gaat er bij haar niet over, dat ze de oprechtheid van de liefde van de meerdere Salomo in twijfel trekken wil, maar de zaak is harerzijds niet alleen zo oneindig groot, maar tevens moet ze met al de liefdesblijken, die ze van Salomo gehad heeft, er achter komen, dat Salomo Zich zo niet met haar in een nauwere verbintenis stellen kan, daar ze nog niet aan haar eerste man, namelijk de wet, gestorven is.

Met al wat er gebeurd is, kan ze niets anders zien, dan dat ze nog voor eigen rekening ligt en waar ze nu vroeger zo ruim in heeft mogen blikken, dat wordt haar nu steeds meer een verborgen zaak. Er komt een tijd voor dat volk in het leven, dat ze zich niet met al die beredeningen kunnen behelpen, als waar velen zich mee op de been houden, namelijk dat Salomo Zijn liefdestoezeggingen, die Hij aan Zijn volk gedaan heeft, getrouw vervult en dat zij, die eens de liefde van Salomo hebben gemaakt, er niet meer buiten vallen zullen. Daar hebt ge het weer waar wij u reeds op wezen, dat het voor velen genoeg is als ze de veronderstelling kunnen trekken, dat ze er niet meer buiten vallen. Maar vielen ze er maar eens recht buiten, want dat zal toch noodzakelijk in het leven eens moeten gebeuren. Zo lang een mens zich met Jezus wil behelpen terwijl de wet niet met hem afgerekend heeft, pleegt hij niet anders dan geestelijke hoererie. Eigen werk wil hij behouden en gelijk met Jezus trouwen; maar dat zal niet gaan. Voor Gods volk komt er een tijd, waarin ze met al wat ze beleefd hebben er buiten staan en gans onbekeerd in zichzelf overschieten. Het recht moet meer gaan eisen en de onverzoende schuld steeds meer gaan drukken, gewis dan houdt ge u niet meer overeind met de veronderstelling van tot Gods volk te behoren op grond van al hetgeen er in het leven gebeurd is. We weten het over het algemeen nog maar al te goed, dat we er één van dat volk zijn en daarom is er bij ons geen plaats voor de gemeenschap aan Salomo. Zal de bruid welbewust gemeenschap aan Salomo krijgen, dan moet het huwelijk gesloten worden op onkreukbare rechtsgronden. Dan vallen de koninginnen en de bijwijven er buiten, want dan wordt men met al wat er beleefd is en met alle werkzaamheden der ziel en gestaltelijkheden des gemoeds een verloren mens voor God, wiens leven buiten Christus door de wet en het recht Gods afgesneden wordt. En daar nu, waar de mens door rechterlijke afsnijding alles los leert laten waaraan hij zijn liefde buiten Salomo gegeven heeft, daar kan Salomo hem volkomen voor Zijn rekening nemen, hem bekleedende met Zijn gerechtigheid. Daar wordt die bruid volkomen Christus' eigendom en zal er reden zijn om haar vanwege de gelukzalige staat, waarin ze dan gesteld is, hogelijk te roemen, zoals we dat in de derde plaats willen zien als we handelen over

III. Haar hooggeroemde gelukzaligheid

Als de dochters haar zien, zo zullen ze haar welgelukzalig roemen, de koninginnen en de bijwijven, en zullen haar prijzen. Onze geachte kanttekenaren, aan wier verklaring we graag de voorkeur geven, zeggen ons, dat de betekenis hiervan is, dat degenen, die zich voor de ware kerk uitgeven, maar het niet zijn, er eindelijk van overtuigd zullen

worden, dat er maar één ware kerk is en dat zij welgelukzalig zijn, die tot dezelve behoren. Maar, zo als de kanttekening ons zegt, blijft er daarom toch de mogelijkheid open, dat die koninginnen, bijwijven en dochters door waarachtige bekering met jaloesheid op die bruid van Salomo zullen vervuld worden en alzo bij haar zullen worden gevoegd. In de dag der dagen zullen de schapen van de bokken worden afgescheiden en dan zal het voor ieders oog gezien worden welke bruid Koning Jezus Zich verkoren heeft. Maar welgelukzalig zij, die hier die bruid vanwege haar gelukzalige staat eens in waarheid leren prijzen. Dezulken behoren reeds tot die bruid, al zien ze ook zichzelf er buiten staan. Naar eigen schatting zijn het slechts maagden en bijwijven, die wel in dienst van de Koning kunnen zijn en nochtans de liefde van de Koning niet wegdragen. O, wat achten ze toch die bruid gelukkig, die in de bijzondere gunst van Salomo viel. Maar zulke koninginnen, maagden en bijwijven zijn zelf al gelukkig te achten, al kunnen ze dat zelf ook niet bezien. Zij behoren zelf ook reeds tot Salomo's begunstigde bruid, maar ze moeten slechts door de liefdesblijken van Salomo en door een geestelijke huwelijksverbintenis met Hem er wetenschap van ontvangen.

Och, ziet ge nu niet, dat hoe scherp de waarheid ook is voor hen, die buiten die huwelijksgemeenschap met Salomo zich gelukkig achten, dat toch die zelfde waarheid zeer opbeurend en bemoedigend is voor een volk, dat buiten zulk een huwelijksgemeenschap met Salomo zich altijd maar van die bruid gescheiden ziet? In de rechte prediking moet alles afgebroken worden, wat zich grondt buiten die ware geloofsgemeenschap aan Salomo; maar het zou aan de andere kant niet minder tegen de Schrift ingaan, wanneer in die prediking de bemoedigingen zouden ontbreken voor zulk een volk, dat het met niets minder dan de gemeenschap aan Salomo doen kan. Gaat heel de Schrift maar na en ge zult zien, dat ze vol kostelijke, troostvolle en bemoedigende toezeggingen staat, maar dan altijd gericht tot een volk, dat in zichzelf ongetroost, arm, blind en naakt is. Geen ene bemoediging is er in Gods Woord voor een rijk en bezittend mens te vinden, maar wel voor een in waarheid ellendig en nooddruftig mens. Voor zulke maagden is er in een zuivere, afsnijdende prediking heus nog wel wat bij, al denkt men en lastert men dan wel van niet. Zulke maagden wordt het in Gods Woord luide toegeroepen: "Zing vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt; maak geschal met vrolijk gezang en juich, die geen barensnood gehad hebt; want de kinderen der eenzame zijn meer dan de kinderen der getrouwde, zegt de Heere." De Heere Jezus heeft Zelf het Koninkrijk der hemelen bij zulke maagden vergeleken. Ook in die gelijkenis ziet ge die scheidslijn weer, want de vijf dwaze maagden vielen er buiten, omdat ze geen olie in de vaten hadden, maar de vijf wijze maagden konden het buiten die olie niet doen. Dat zijn nu die kostelijke staatsdochters, waarover de dichter van Psalm 45 spreekt, ja, dat zijn nu die trommelende maagden, die naar Psalm 68 de gangen van hun God en Koning in het binnenste heiligdom eens zullen mogen aanschouwen.

Die dochters zullen haar zien, staat er hier. Wat het natuurlijk oog niet zien kan, dat zal aan die dochters met een geestelijk oog te zien gegeven worden. De natuurlijke mens ziet de gelukzaligheid van de bruid van Salomo niet recht, omdat hij er in beginsel nooit iets van geproefd heeft. Maar voor die dochteren is dat anders, al kunnen zij dat zelf ook niet voor genade houden en al kunnen zij ook in haar hoogachten van de bruid vanwege haar gelukzalige staat voor zichzelf geen genoegzame grond van de zaligheid vinden. Het rechte zien van de gelukzalige staat van de bruid doet haar begeren om ook eens zo gelukkig te mogen worden. Het is bij die dochters in waarheid om Salomo Zelf te doen, want dat blijkt wel daaruit, dat het binnenste van de koets van Salomo bespreid was met de liefde van de dochteren van Jeruzalem. En

zo is het nu met de koninginnen en de bijwijven ook. Al zijn ze nu in een weinig nadere gemeenschap met Salomo gebracht dan die maagden, buiten een wettig huwelijksverbond met Salomo gaan ze zich nog veel verder van Salomo verwijderd gevoelen.

Want toch één enige is Zijn duive, Zijn volmaakte. Zo wordt nu de bruid er eerst aan haar kant buiten gezet, opdat het wonder zo veel te groter worden zal als ze er eens ingesloten wordt. Waar men in onze dagen zijn oor te luisteren legt, overal kan men schier horen, dat men in een weg van zijn eigen werkzaamheden tot de begeerde zaak gekomen is. Maar God snijdt in elke weg en alzo ook zekerlijk in de vrijmaking des zondaars het werk van de mens af en doet het aan zijn kant een gans verloren zaak worden, eer dat Hij de ziel in de ruimte stelt. Zo lang de wet ons niet, doodgetuchtigd aan ons eigen werk, aan een einde met onszelf brengt, kan Christus ons niet overnemen. Maar o, dat wonder, als dat eens mag gebeuren en als die bruid eens volkomen vrijgemaakt mag worden van haar eerste man, namelijk de wet, om dan door een rechterlijke daad van afsnijding van alle eigenwerkelijke en bewegelijke gronden, volkomen voor de rekening van Christus te mogen vallen en op grond van de door Hem verworven en haar toegerekende gerechtigheid met God verzoend te mogen worden en de hemelse vrijbrief, ondertekend door het bloed des verbonds, te mogen ontvangen. Daar gaat Christus het geestelijke huwelijk met haar aan en dat met permissie van Zijn hemelse Vader, Die Zelf in de door Hem voor haar aangebrachte losprijs volkomen genoeg neemt en haar nu aan Hem wedergeeft als Zijn wettig verdiende arbeidsloon. Zo valt die bruid nu voor de rekening van die hemelse Salomo en alzo is de staat, waarin ze dan welbewust gesteld wordt, gelukkig te achten, daar ze nu weten mag, dat ze voor tijd en eeuwigheid naar ziel en lichaam beide niet meer zichzelf eigen is, maar haars getrouwen Zaligmakers, Die haar kocht met de dure prijs van Zijn bloed, ja Die voor haar gestorven en opgewekt is. En nu is haar staat bovenal zo gelukkig, omdat die in Zijn handen voor haar zekerlijk veilig bewaard blijft. Daarom moet ze door de oefeningen des geloofs steeds meer in Hem gaan vinden wat tot het leven en de gelukkigheid van node is. Och, wat een ontledigend leven in zichzelf brengt dat voor Gods kerk mee en daarbij, welk een arm leven, daar het zuivere geloofsleven niet gericht is op de rijkdommen, die de mens in handen heeft, maar die alleen in Christus voor Zijn kerk te vinden zijn. En daarbij is de staat der gelukkigheid van die geestelijke bruidskerk te vaster, omdat ze niet met de wisselingen van het gevoelsleven staat of valt, maar in een verhoogde Immanuël rotsvast en veilig ligt bewaard.

Maar daartoe moet de bruid steeds meer haar leven uit alle gevoeligheden kwijt en dat wordt voor haar toch een pijnlijke zaak en brengt haar in een gedurig dodend en stervend leven. Maar zo moet ze het nu gaan leren om in de rechte behoefte en armoede in afhankelijkheid van de bediening des Geestes door het geloof haar heil en haar zaligheid onwankelbaar vast te vinden in Hem, die voor haar ten goede aan de rechterhand des Vaders is. En nu worden hier op aarde de ogenblikjes steeds zeldzamer als ze nog eens in de zoete gevoelige nabijheid van haar hemelse Bruidegom mag delen, want hier leeft ze door het geloof en niet door aanschouwen en moet ze het gaan leren met de apostel Petrus *om zich in Hem, alhoewel Hem niet ziende, nochtans te verheugen door het geloof met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.*

Er wordt wel eens over getwist of de kerk hier op aarde alleen in een ondertrouw of ook in een huwelijksvereniging met Christus gebracht wordt. Nu, het laatste mogen we met gerustheid geloven, want immers wordt hier de kerk in Christus reeds de

volkomen zaligheid deelachtig, maar hier is het door het geloof en onderworpen aan de overblijfselen der verdorvenheden en aan alle verdrukkingen van het moeitevolle leven, maar straks zal die zaligheid in aanschouwen, bevrijd van de dienstbaarheid der verderfenis in eeuwigheid worden genoten. Hier leeft de bruid, alhoewel door de allernauwste vereniging aan die hemelse bruidegom verbonden, nochtans gevoelig veelal van Hem gescheiden; maar straks zal ze eeuwig in zalige nabijheid van Hem storeloos gesteld worden. Ziet, zo reist nu die bruid de eeuwigte bruiloft tegemoet, gelijk wij samen er thans van willen zingen uit Psalm 45 : 7:

Straks leidt men haar in staatsie, uit haar woning, enz.

Toepassing.

Nu is, zoals we gehoord hebben, slechts één van beide, we behoren tot die bruidskerk, of we staan er buiten. Uitwendig behoren we allen tot haar en leven we met haar van de wereld onderscheiden, daar we ook het zelfde merkteken van de heilige Doop met haar hebben ontvangen. Maar hoe noodzakelijk is het toch, dat we het onderscheid tussen het wezen van de kerk en de zichtbare openbaring van de kerk niet uit het oog verliezen. Over het algemeen wordt in onze dagen aan een uitwendig behoren tot Gods kerk uit kracht van de Doop en de belijdenis der waarheid een zaligmakende waarde toegekend. En als men dan nog graag rechtzinnig en zuiver Gereformeerd wil blijven, hoe bouwt men elkander dan toch heimelijk op in een uitwendig godsdienstig leven. Er zijn wat opgepronkte koninginnen en bijwijven onder de godsdienst te vinden, die denken zo straks de hemel in te gaan, maar voor eeuwig zullen worden buiten gesloten. Hoe velen zullen er komen tot aan de poort en die de poort gesloten zullen vinden en eeuwig buiten zullen moeten blijven staan.

We zouden die rangen van maagden, bijwijven en koninginnen, die in onze tekst genoemd worden ook wel over kunnen brengen op de arbeid, die in Gods kerk op aarde verricht kan worden. Er zullen maagden buiten staan, die meer in het klein op onderscheidene wijze hun arbeid hier op aarde in de zichtbare openbaring van Gods Koninkrijk verricht hebben en onder wie er velen waren, die gedacht hadden op grond van al hun godsdienstige ijver zo de hemel in te kunnen gaan. Er zullen bijwijven buiten staan, die als ouderlingen of diakenen dienst gedaan hebben in Gods kerk. Er zullen ook koninginnen buiten staan, namelijk leraars, die onbekeerd en ongeroepen zich tot het predikambt begeven hebben. Och, mijn geliefden, er zijn wat van die maagden, bijwijven en koninginnen in onze dagen. Alles grijpt tegenwoordig naar de ambten in Gods kerk en de huiveringen moeten ons wel door de leden gaan als wij zien wie of er onder de toelating al niet tot de ambten geraken. De dag der eeuwigheid zal wat openbaren Dan zal het uitkomen welke bruid Koning Jezus Zich verkoren heeft. Laten er zestig koninginnen zijn en tachtig bijwijven en maagden zonder getal, maar één enige is Zijn duive. O, God geve ons om in ernst en in oprechtheid met onze ziel te handelen.

Onbekeerden van hart, wie u ook bent, bedenkt toch, dat niemand buiten waarachtige wedergeboorte het Koninkrijk Gods zal kunnen ingaan. Laat u toch niet meevoeren met die geest van veroppervlakkiging, die in onze tijd is uitgegaan, daar men allerwege er op uit is om u wat in handen te stoppen, wat u zekerlijk in het Goddelijk recht ontvallen zal. En zeg nu maar niet, dat ge het te goed weet wat ter zaligheid gekend moet worden, dan dat ge u ergens op gronden zoudt, want als u slechts een weinig kreeg te zien hoe arglistig uw hart is, dan zoudt ge er van schrikken, dat ge nu alreeds op zo veel droggronden heimelijk hebt gebouwd. O, laat ik u toch met alle ernst de noodzakelijkheid van de waarachtige ontdekking aan de diepe staat van uw

ellende op het hart mogen binden. Buiten dat is Christus ter zaligheid niet te kennen. Laat het u toch niet wijsmaken. Er is geen plaats voor Christus bij ons, zo lang wij niet als een verloren mens met God te doen krijgen. Daarom zijn we niet gehoorzaam aan het Evangelie en verachten wij altijd de rijkdom van Zijn genade. Maar hoe vreselijk zal het voor ons zijn, onder het Evangelie geleefd te hebben en uitwendig tot Gods kerk behoord te hebben en dan onder dat alles verloren te moeten gaan. Nooit zullen we kunnen zeggen, dat de weg ons niet voorgesteld is en daarom zullen we ook te zwaarder oordeel ontvangen. Och, misleidt en bedriegt dan uw kostelijke zielen niet, maar vraagt nog om de ontdekking van Gods Geest, daar ge hier toch nog in het heden van genade leeft. Neen, de weg naar de hemel wordt niet al dansende en springende bewandeld. De rechtvaardige zal nauwelijks zalig worden. Er is buiten het recht om geen zaligheid te vinden. Gooit al uw vermeende bevindingen en genietingen maar gerust overboord, als ge nog nooit enige betrekking der liefde op Gods recht hebt leren kennen. Och, er is wat eigengemaakte godsdienst in onze dagen te vinden, dat als kaf voor de wind van Gods ontzaglijke toom straks zal worden weggeblazen.

Maar de oprechte bruid van Koning Jezus wordt toch zo bang van zelfbedrog. Bij haar gaat het toch om waarheid in het binnenste. Zij kan buiten Jezus de ware rust voor haar ziel niet vinden. Maar aan haar hart zal Hij Zich dan ook zekerlijk eens in Zijn beminnelijkheid en schoonheid en bereidwilligheid tot haar verlossing ontdekken. O, hoe noodzakelijk is ons zulk een kennis van Christus, opdat we recht zullen gaan zien, dat er buiten Hem geen zaligheid is en opdat onze ziel als een vrucht van Zijn openbaring, wanneer het ons ontdekt wordt, dat we de welbewuste toe-eigening van die Persoon nog missen, het er steeds meer op zal gaan zetten om Hem deelachtig te mogen worden. Dat toch alles ons maar meer en meer ontvallen mocht wat buiten de vereniging met Zijn Persoon om gaat, want gewis we moeten ons leven buiten Hem volkomen kwijt om het in de gemeenschap aan Hem te kunnen vinden. Christus mocht ons leven worden door een afsnijding van ons leven uit alle wettische en gestaltelijke gronden, maar ook al meer en meer door een zuivere wasdom in de oefeningen des geloofs. Hier moet de kerk door het geloof uit Christus leren leven om uit Hem haar vrucht tot heiligmaking te zoeken, totdat straks die bruid in heerlijkmaking Zijn aangezicht in gerechtigheid eeuwig zal mogen aanschouwen. Amen

8. DE LIEDEN DIE ZUCHTEN, ZIJN BIJ GOD BEKEND EN WORDEN DOOR GOD BEHOUDEN

Jaarboek 1981

Psalm 34 : 5 en 9
Lezen: Ezechiël 9.
Psalm 102:6 en 7
Psalm 72 : 7
Psalm 25 : 7

Geliefden.

In de 34^e Psalm die we bij de aanvang van ons samenzijn hebben opgezongen, zegt de dichter ons Wie de Heere voor Zijn volk is onder alle wederwaardigheden van dit moeitevolle leven. De dichter heeft die Psalm gemaakt als hij zijn gelaat had veranderd voor het aangezicht van Abimelech, die hem wegjoeg, dat hij doorging. Dus die Psalm is een Psalm uit de tijd van zijn ballingschap, toen hij voor Saul vluchten moest. David was zijn eigen weg gegaan, als hij bescherming zocht bij Achis, de koning van Gad. Hij zocht zichzelf toen te beschermen en toen had hij de Goddelijke bescherming niet nodig. Maar met de Goddelijke bescherming zou hij beter zijn geweest, dan de bescherming die Achis hem bood.

Het was dan ook maar gelukkig voor David, dat hij daar bij Achis niet kon blijven. Hij joeg hem weg, dat hij doorging, staat er. Wij weten het uit de geschiedenis, hoe dat die knechten van Achis hebben gezegd: „Is dit niet David, de koning des lands, van wie men in de reien heeft gezongen; Saul heeft zijn duizenden verslagen doch David zijn tienduizenden?”

Als David dat hoorde is hij bevreesd geworden. Toen heeft hij zijn gelaat veranderd en dan heeft hij zich gek gehouden. En dan heeft Achis gezegd: „Heb ik razenden gebrek, dat gij deze tot mij gebracht hebt om voor mij te razen?” Dus hij kon bij Achis, de koning van Gad, niet meer blijven. God zorgde er wel voor, dat hij als een ellendige en als een benauwde van geest HEM nodig kreeg; uit de diepten der ellenden weer tot HEM ging roepen.

We lezen dan ook in diezelfde psalm; „Deze ellendige riep en de HEERE hoorde, en Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden”. En dan horen wij hem zeggen: „De Engel des HEEREN legt Zich rondom degenen, die Hem vrezen, en rukt hen uit”. Die Engel des HEEREN is Christus in het bijzonder. Zie, nu mocht David een betere Beschermmer vinden; nu mocht hij bescherming vinden bij HEM, die in al de benauwdheden Zijns volks met hen benauwd is. Die de grote medelijdende Hogepriester is, Die in alles verzocht is geweest, doch zonder zonde, maar Die nu al de Zijnen in hun verzoeken te hulp kan komen. Zo zorgde Hij ervoor bij David, dat hij in een rechte weg terecht kwam. Want God brengt Zijn volk altijd in een rechte weg. Wij zoeken kromme wegen; we denken dan wel dat dat rechte wegen zijn, maar daar is een weg, die iemand recht schijnt, maar het laatste ervan zijn paden des doods. Maar die onder de Goddelijke leiding bewaard liggen, worden altijd weer door God in een rechte weg gebracht. Dat zien we bij David ook. En dan had hij over de Heere niet

te klagen, want dan werd hij door de Heere weer genadiglijk uitgeholpen. Al lag het dan van zijn zijde ook verzondigd omdat hij zijn hulp buiten de Heere had gezocht. Dat moest hij dan ook aan de weet komen. Daarom liet hem de Heere zo in de ellende en in de benauwdheid terechtkomen. “Deze ellendige riep en de HEERE hoorde en Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden.” En dan kon hij ook zeggen dat de Heere nabij is de verbrokenen van hart en dat Hij behoudt de verslagenen van geest. Dat zijn dezulken die denken onder de omstandigheden, waarin zij verkeren, te zullen bezwijken. Maar de HEERE behoudt die verslagenen van geest; Hij is nabij de verbrokenen van hart.

„Vele”, zegt David, „zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle verlost hem de HEERE”. Het is voor al Gods volk een bekend versje, dat we opgezongen hebben uit die 34^e psalm. Al Gods volk weet er wel wat van om in benauwdheid te verkeren en te denken in de ellende om te zullen komen, ook uitwendig. Maar daarbij komt ook vanzelf de benauwdheid der ziel inwendig. Doch men weet er ook wat van dat de Heere altijd getoond heeft een uit- en een doorhelpend God te zijn.

Dus de tegenspoeden der rechtvaardigen zijn vele. We houden biddag met elkander en denk erom, we komen geen van allen zonder tegenspoeden door het leven. De tegenspoeden zullen ons ook in dit jaarseizoen niet bespaard blijven. Maar de tegenspoeden der rechtvaardigen in het bijzonder zijn ook vele. Maar uit die alle redt hen de HEERE. Ze zullen er toch altijd van kunnen getuigen, dat de Heere ze gehoord heeft, dat de Heere ze verlost en uitgeholpen heeft. En dat zal Hij ook blijven doen. Hij is nabij de gebrokenen van hart en de verslagenen van geest, die in de ware vernedering en verootmoediging voor Zijn aangezicht mogen terechtkomen. Uit zichzelf zoeken zij het daar niet, maar God weet ze daar wel te brengen. En dat onder alle drukkende omstandigheden des levens, maar ook onder de dreigende oordelen en gerichten, bij het aanschouwen van de toenemende zonden en ongerechtigheden. Dan geldt het ook weer juist die verbrokenen van hart en die verslagenen van geest, die de Heere nabij en goed is. Hij woont in het hoge en in het verhevene en Zijn Naam is heilig, maar Hij woont ook bij dien, die van een verbrijzeld hart en verslagen geest is. Opdat Hij levend zou maken het hart des verbrijzelden en de geest des verslagenen.

Welnu, dat zien we ook zo duidelijk voorgesteld in het visioen van Ezechiël, waarvoor wij met de hulpe des Heeren Uw aandacht zouden willen vragen. Wij willen U dan bepalen bij een gedeelte uit Gods Woord, dat U kunt vinden opgetekend in het U zoeven voorgelezen hoofdstuk, de profetie van Ezechiël, het 9e hoofdstuk, daarvan het 4^e vers, wij noemden u Ezechiël 9 : 4, waar Gods Woord aldus luidt:

„En de HEERE zeide tot hem: Ga door, door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem, en teken een teken op de voorhoofden der lieden, die zuchten en uitroepen over al die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden”.

Wij worden hier bepaald dus bij de lieden die zuchten, die zijn

- ten 1^e bij God bekend, en die worden
- ten 2^e door God behouden.

Dus we worden hier bepaald bij de lieden die zuchten en die zijn ten eerste bij God bekend en die worden ten tweede door God behouden.

1^e bij God bekend

Ezechiël behoorde tot degenen die reeds gevankelijk naar Babel waren weggevoerd. De algehele wegvoering van Juda naar Babel en de verwoesting van Jeruzalem moest nog komen. Maar Ezechiël kreeg het in Babel te zien, hoe dat oordeel, dat God over Juda en Jeruzalem brengen zou, aanstaande was. In het 7e hoofdstuk kunnen wij in het bijzonder beschreven vinden, hoe het hem getoond werd, welk oordeel dat de HEERE over Juda en Jeruzalem brengen zou. Het 7e hoofdstuk is een aangrijpend en een ontroerend hoofdstuk. U moet het maar eens voor uzelf lezen. Dat hoofdstuk eindigt met te zeggen: “De ondergang komt en zij zullen de vrede zoeken en die zal er niet zijn. Ellende zal op ellende komen en gerucht op gerucht. En dan zullen ze het gezicht van een profeet zoeken, maar de raad zal vergaan van de priester en ook van de oudsten. En het volk des lands zal beroerd worden en de koning zal rouw bedrijven en de vorsten zullen met verwoesting bekleed zijn. En Ik zal hun weg op hun hoofd geven en met hun recht zal Ik hen richten; en zij zullen weten, dat Ik de Heere ben.” En dan lezen we in het vorige hoofdstuk, dat Ezechiël getoond werd, welke gruwelen er in Juda werden bedreven en welke afgoderij er gepleegd werd, tot in de tempel des Heeren toe. De Heere liet hem eens blikken achter de schermen en hierachter kunnen er veel ongerechtigheden plaats vinden. Ezechiël moest eens met zijn hand in de wand graven en toen zag hij, welke gruwelen daar bedreven werden. Toen werd hem getoond wat de oudsten van het huis van Israël deden in de duisternis. Een ieder in zijn gebeelde binnenkamer. En ze zeiden: „De HEERE ziet het niet, want de HEERE heeft het land verlaten”.

Ezechiël kreeg dus te zien wat er in het godsdienstige Jeruzalem te koop was. Dat was de heilige stad, de stad van Israëls grote Koning. Het was de stad, waar de Heere Zijn heilige tempel had. Maar het was een ijselijke, een bevlekte en een verdrukkende stad. Een stad vol afwijkingen. En we lezen hier ook zo dat er een teken getekend moest worden op de voorhoofden der lieden die zuchtten en die uitriepen over al die gruwelen die in het midden derzelve gedaan werden.

Dat de wereld vervuld is met ongerechtigheid is een verschrikkelijke zaak. We weten het wel uit Noach's tijd, dat de Heere zag dat de boosheid der mensen menigvuldig was op de aarde en het berouwde de Heere dat Hij de mens op de aarde gemaakt had. De dagen van Noach zijn thans teruggekeerd. Dat is een duidelijk bewijs dat we naar het einde gaan, want dat heeft de Middelaar gezegd, dat het zal zijn als in de dagen van Noach: Etende en drinkende. We leven in een ondergaande wereld, die zich rijp maakt voor het verderf. In ons vaderland zien we de ongerechtigheden hand over hand toenemen. Het land is met gruwelen vervuld. Maar Ezechiël kreeg te zien wat er in Jeruzalem te doen was. En dat was het ergste! Als wij op het ogenblik ook eens achter de schermen zouden kunnen blikken, dan zouden wij ook wel moeten schrikken wat daarachter plaatsvindt. En dan hadden we ook niet kunnen denken, dat er zich zoveel afspeelt op godsdienstig terrein en ook nog wel onder een schijn van godzaligheid. Het is dan ook meestal maar goed dat wij niet alles weten. En het is heus niet anders dan in de tijd van Ezechiël. Waar de vreze Gods gemist wordt en . . . die wordt juist gemist, daar zeggen wij: „de HEERE ziet het niet, want de HEERE heeft het land verlaten”. Dan wordt er met God geen rekening meer gehouden, dan kan alles bij de mens ermee door. Dan kunnen we het wel bekennen en belijden dat in de kerk alles zo ver van zijn plaats is, maar wij hebben het rechte gevoel er niet van.

Maar in Ezechiëls tijd mochten er nog zijn, die waarlijk zuchtende waren over alles wat er plaats vond, en die uitriepen over al die gruwelen die er geschieden. Dat waren verborgen zuchtters. En die zuchtters waren bij God bekend. Die hebben zeker ook wel tegen de toenemende zonden en ongerechtigheid getuigd, maar die hebben

wel gezien dat de stroom niet meer te keren was. Als het zo'n boze tijd gaat worden, dan zullen de verstandigen te dien dage gaan zwijgen. Dan vinden hun woorden geen ingang meer; dan is het alsof hun mond zo maar wordt toegesloten, zodat er geen getuigenis meer van hen kan uitgaan.

Maar daar krijgen ze het juist zo benauwd onder. Want ze zien dit als een bewijs ervan, dat het oordeel zekerlijk zal doorgaan. Dat oordeel is niet meer af te keren, het oordeel der verharding en hierop volgt vast en zeker het oordeel der verwoesting. Maar die zuchtende lieden krijgen het dan ook benauwd, niet alleen over al wat ze in de wereld zien geschieden en onder de toenemende goddeloosheid in het vaderland, maar ook onder al wat er gebeurt onder de godsdienst en in het kerkelijke leven.

Zij zuchten daaronder en zij roepen uit tot den Heere, want er wordt gezegd: „dat zij uitroepen”, over al de gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden. Zij zuchten daaronder in het verborgene voor Gods Aangezicht en storten hun klachten uit voor Zijn Aangezicht.

Zeker, zij zullen het niet kunnen nalaten om bij ogenblikken tegen de afwijkingen te getuigen. Dan moet hun mond weer eens opengebroken worden. Daar zuchten zij ook wel eens onder. Dan vragen ze: „Heere, zoudt Gij mijn mond nog eens open willen doen, dat ik nog eens wat zou kunnen zeggen en dat ik nog eens wat zou mogen zeggen, dat er nog eens wat van uit zou kunnen gaan”. Ziet, zó zuchten zij en zó roepen zij uit over al de gruwelen. Zulke zuchters waren er nog in Ezechiëls dagen. Zulke zuchters zullen er ook nog over zijn in deze dagen. En uit dit hoofdstuk blijkt het, dat deze zuchters bij den Heere bekend zijn. Het is dat overblijfsel, dat Hij Zichzelf heeft gelaten in het midden des lands. Zulk overblijfsel was er ook nog in Israël en Juda.

En dat overblijfsel zal er zijn tot aan het eind der dagen toe. „Zo is er ook tot op deze dag”, zegt de Apostel, „nog een overblijfsel naar de verkiezing der genade”. Het is dat overblijfsel dat de Heere Zichzelf heeft gelaten en dat Hij zekerlijk zal genadig zijn. Onder het oordeel dat zal doorgaan, zal Hij Zich over dat overblijfsel genadiglijk ontfermen.

Dat zien wij ons in dit hoofdstuk zo duidelijk voorgesteld. Want wij lezen in het eerste vers: „Daarna riep Hij voor mijn oren met luider stem, zeggende: Doet de opzieners der stad naderen, en elkeen met zijn verdervend wapen in de hand”. Hij riep dus voor Ezechiëls oren met luider stem. De lankmoedigheid des Heeren was groot geweest over Juda, maar die lankmoedigheid Gods had een einde genomen. En zo verdraagzaam God geweest was, zo ongeduldig was Hij nu, met eerbied gesproken, geworden om het oordeel over Juda te brengen. Daarom riep Hij voor Ezechiëls oren met luider stem.

Mijn geliefden, de lankmoedigheid Gods is over ons ook groot geweest. Maar die lankmoedigheid neemt ook een keer een einde. Het zal wat zijn als God gaat roepen met luider stem. En wat riep de Heere met luider stem? Doet de opzieners der stad naderen, elkeen met zijn verdervend wapen in zijn hand. De kanttekening zegt ervan *dat dit de heilige engelen zijn, door wie de Heere Zijn oordelen uitvoert*. We weten uit de Schrift wel, dat de Heere daar Zijn engelen toe gebruikt. De Engel des verderfs ging door Egypteland en doodde in die nacht, dat Israël uit Egypte trok, al de eerstgeborenen. En één Engel doodde in één nacht 185.000 Assyriërs.

Maar dan zijn er ook weer mensen die door God gebruikt worden als instrument in zijn gramschap om de vreselijkste verwoestingen aan te richten. Uit het land van het Noorden, het land van de Chaldeeën zou de verwoesting over Juda en Jeruzalem komen. En dan lezen we verder: „En ziet, zes mannen kwamen van den weg der

Hooge Poort, die gekeerd is naar het noorden, en elkeen met zijn verpletterend wapen in zijn hand; en één man in het midden van hen was met linnen bekleed, en een schrijversinktkoker was aan zijn lendenen”.

Dus Ezechiël zag dat er zes mannen kwamen met een verpletterend wapen in hun hand. En er was ook nog een man bij, met linnen bekleed. Wij behoeven u wel niet te zeggen dat met deze Man Christus wordt bedoeld. Hij was met linnen bekleed, zoals de priesters daarmee bekleed waren. Dus wij zien Hem hier in Zijn hogepriesterlijke bediening ons voorgesteld.

Daar waren dus zes mannen met een verpletterend wapen in hun hand om de oordelen des Heeren uit te voeren. Daar was ook nog een Man onder hen, Die als Verlosser zijn werk deed. Zeker, die zes mannen werden ook door hem gebruikt om Zijn oordelen uit te voeren en zonder Zijn toestemming konden zij niets uitrichten. De verschonende hand zou uitgestrekt zijn over de lieden die zuchten, dat zijn de lieden die bij God bekend zijn. Daarom moest er ook een teken aan hun voorhoofd worden geplaatst, want zij moesten van het oordeel behouden worden.

2^e door God behouden

Wij willen u daar in de tweede plaats wat nader bij bepalen. We lezen dus van die zes mannen, dat ze een verpletterend wapen in hun hand hadden. En van die Man met linnen bekleed, lezen we dat er een schrijvers–inktkoker was aan Zijn lendenen. Dat is nogal een onderscheid. Een verpletterend wapen of een schrijvers–inktkoker. En dan lezen we, dat zij kwamen en zij stonden bij het koperen altaar. Dat was het brandofferaltaar, zoals we allemaal wel weten, dat in de voorhof van de tempel stond. De offeranden die op dat brandofferaltaar gebracht werden, wezen duidelijk op de verzoening van de schuld door de gerechtigheid van Christus. Ach, wie zal het dan niet begrijpen, wat hier aan Ezechiël werd getoond. Hoe vertroostend en bemoedigend was dit gezicht dan toch voor de levende Kerk, voor dat ware volk van God dat in Juda werd gevonden, voor die zuchtende lieden dus.

Dat die mannen daar stonden bij dat koperen brandofferaltaar, dat zegt allereerst dit: dat de ongerechtigheden van het volk door geen schuld–, zond– of brandoffers meer weg te nemen of te verzoenen waren. Het brandofferaltaar kon geen dienst meer doen. Het zou ook weggenomen worden; heel de tempel zou verbrand en verwoest worden, er zou niets van over blijven. Het oordeel Gods zou onherroepelijk doorgaan.

Maar voor die lieden, die zuchten is Christus de grote Hogepriester, Die met Zijn offerande al de schuld heeft willen verzoenen. Die op grond van het door Hem gebrachte offer met Zijn gezegende voorbede intreedt bij de Vader. zo staat Hij daar als die meerdere Aäron tussen de levenden en tussen de doden. De lieden die zuchten, die moeten van het oordeel behouden worden. Maar die zullen het ook weten, hoe ze van het oordeel behouden worden. Die hebben niet voor niets gezucht, bij het aanschouwen van al die gruwelen en ongerechtigheden. Die hebben het oordeel al lang aan zien komen. Maar die hebben zichzelf ook niet boven dat schuldige volk kunnen verheffen. Want deze mensen zijn niet alleen zuchtende lieden over de gruwelen die andere mensen bedrijven, maar deze zuchtende lieden zijn mensen, die moeten zuchten over de gruwelen, die zij vinden in hun eigen hart.

„Wij, die de eerstelingen des Geestes hebben”, zegt de Apostel, „wij zuchten bij onszelven, bezwaard zijnde, dewijl wij niet ontkleed, maar overkleed worden”. Deze zuchtende lieden, die zien toch uit naar de aanneming tot kinderen, dat wil zeggen, de verlossing van het lichaam der zonde en des doods. Het is er verre van dat deze zuchtende lieden hun eigen gerechtigheid verheffen kunnen en zichzelf zoveel beter

achten dan degenen, die in ongerechtigheid zich uitleven. O, deze kunnen er wel onder gaan staan! Al moeten zij, bij het aanschouwen van de ongerechtigheden, met David uitroepen (en zij wensten wel dat daar meer van bij hen te vinden mocht zijn): „Waterbeken vlieten uit mijn ogen, omdat zij Uw Wet niet onderhouden”. Maar onder het oordeel van verval en afval moeten zij zichzelf het meest veroordelen en beschuldigen. O, zij moeten het zo overnemen, dat het oordeel begint van het Huis Gods!

Wij hopen daar straks nog op terug te komen, want dat werd hier aan Ezechiël zo duidelijk getoond hoe dat het oordeel van het Huis Gods begon. Hij kreeg achter de schermen te blikken en zag wat er in Jeruzalem te doen was. Daar maakte men zich rijp voor het oordeel, dus daar begon het oordeel. En als het daar nu begon, wat zou dan het einde moeten zijn van degenen, die het Evangelie van Christus ongehoorzaam waren? Deze zuchtende lieden moeten dan ook gaan overnemen dat het oordeel van Gods Huis begint, maar dat doet hen dan ook dikwijls zwijgen! Omdat zij genoeg aan zichzelf hebben. Dat zijn mensen, die door inkerend licht naar binnen het meeste over zichzelf moeten tobben, het meest zichzelf moeten beschuldigen en veroordelen.

Zien zij de afwijkingen bij anderen niet? O ja, die zien ze wel en zij wien wel hoe alles van zijn plaats is. Ook in de Kerk des Heeren, daar kunnen zij het zo benauwd onder krijgen. En als zij dan op de wereld zien, dan moeten zij zeggen: ik kan alles bij mezelf vinden; die wereldse mensen denken dat ik overal boven sta, maar zij moesten het eens weten. Ik kan mij wel vèr onder hen plaatsen en toch zou ik met die mensen niet kunnen leven. Dan zien ze zoveel op kerkelijk terrein afspelen, waarvan zij zeggen moeten: ik hoop toch voor zulke gangen en wegen bewaard te blijven. Want dan zien ze duidelijk, dat dat toch geen rechte wegen zijn waarin men wandelt, maar daarom kunnen zij zichzelf er nog niet boven verheffen. God brengt ze altijd weer op dat plekje, dat zij er weer onder kunnen gaan staan en dan loopt er geen mens over de wereld zo ellendig, zo beschuldigd, zo veroordeeld als zij zijn.

En dan moeten zij ook menigmaal bij het aanschouwen van de dreigende oordelen Gods het meeste vervuld zijn met vreze voor zichzelf. Dan is het net of dat oordeel om hunnentwil moet komen, en dat het oordeel regelrecht op hen zal aankomen! De intrekking van Gods Geest moeten zij zo waarnemen, niet alleen in de Kerk over het algemeen, maar bij zichzelf ook zo persoonlijk. En dat zien we juist hier nu ook voorgesteld.

Want wij lezen in het derde vers: „En de heerlijkheid Gods van Israël hief zich op van den cherub, waarop Hij was, tot den dorpel van het huis”. De Heere woonde, zoals we weten, in de tempel in het binnenste heiligdom op het verzoendeksel van de Ark des Verbonds, tussen de cherubim, in de wolk, die het verzoendeksel bedekte. Dat was het zichtbare bewijs van Gods gunstrijke tegenwoordigheid. Maar nu zag Ezechiël, hoe de heerlijkheid Gods Zich ophief van de cherub en die kwam tot de dorpel van het huis. Dus het was alsof God nu gereed was om te vertrekken. De heerlijkheid was tot de dorpel van het huis gekomen.

Zouden wij nu niet in een tijd leven dat de heerlijkheid Gods zich opgeheven heeft van de cherub en gekomen is tot aan de dorpel van het huis? O, als er dan nog één het gevoel van mocht hebben, dan zouden we daar zeker wel onder moeten zuchten, en met de dichter moeten klagen: „Wij zien Uw tekenen niet meer.” Het is wel waar dat de Heere Zijn Kerk nooit verlaten zal en Christus heeft gezegd, dat de poorten der hel Zijn gemeente niet zullen overweldigen; maar toch kan de Heere de bediening van Zijn Geest zo in gaan trekken. Dan worden er weinigen meer toegebracht. Dan is er bij Gods volk geen wasdom in het genadeleven meer te vinden. Dan is het gemis geen

levendig en geen werkzaam gemis meer. Dan zijn het over het algemeen stilstaande wateren geworden, dat zijn stinkende wateren, daar is geen leven, geen beroering meer.

Dat is ook aan Ezechiël getoond, als hij die vallei met dorre doodsbeenderen kreeg te aanschouwen. Daar was geen leven meer te vinden in de Kerk. O, wat was het dor en dood op de akker van Gods Kerk geworden! Zo had de heerlijkheid van de God van Israël Zich opgeheven van die cherub en die was gekomen tot de dorpel van het huis. En dat geldt zeker wel van de tijd, waarin wij thans met elkander leven. Het leven gaat meer en meer wijken van de Kerk. Maar die zuchtende lieden aanschouwen dat toch. En dan moeten ze wel zeggen; had ik er nu maar meer het rechte gevoel van. Toch voelen zij er wel wat van. Zij moeten zeggen: nu houd ik biddag, maar mocht ik nu eens een rechte biddag houden; was er het rechte gevoel eens van hoe alles onder het oordeel ligt en hoe alles om het oordeel roept. Niet alleen de toenemende ongerechtigheid inde wereld en in ons land, maar ook al de afwijkingen in de Kerk, in mijn eigen leven, in mijn eigen huis. En o, dan voelt men het zo aan, dat is het ergste, men kan met dit alles niet op zijn plaats komen waar men zou moeten zijn. Daar moeten we dan ook juist onder zuchten. En nu blijkt het hier dat Ezechiël getoond werd, dat de Heere van dat zuchten afweet, en dat Hij toch nog betoont acht te geven op dat zuchten.

Want dan lezen we, als het zover kwam, *dat die heerlijkheid van de God van Israël zich ophief van de cherub, dat toch die Man daar bleef met linnen bekleed en Die stond met de andere mannen bij het altaar.* En die Man kreeg een opdracht. En wat was die opdracht? Wel, Die moest een teken tekenen aan de voorhoofden der lieden die zuchten en dat, terwijl de heerlijkheid van de God van Israël zich ophief van de cherub en tot de dorpel van het huis gekomen was.

Daar moet u eens erg in hebben! Daarmee gaf God duidelijk te kennen, dat Hij Jeruzalem ging verlaten, dat Hij al Zijn grimmigheid over Jeruzalem uit ging gieten. Maar Hij gaf tegelijk de opdracht aan de Man met linnen bekleed om de zuchtende lieden aan hunne voorhoofden te tekenen. Hij verloor dus, terwijl Hij ging wijken van Juda, die zuchtende lieden niet uit het oog! En dan is het alsof wij Hem die zuchtende lieden horen toeroepen: „Zou Ik u maken als Adama, en hoe zou Ik u stellen als Zeboim; Mijn hart is in Mij omgekeerd en al Mijn berouw is tezamen in Mij ontstoken en ook rommelt Mijn ingewand over u en Ik zal Mij zekerlijk ontfermen”. Neen, Hij zal dat zuchtende volk niet verlaten. Hij zal Zijn volk niet verlaten en Zijn erve niet vergeten. Het is waar dat de rechtvaardige enerlei als de goddeloze wedervaart en onder het oordeel Gods moeten Gods kinderen uitwendig hetzelfde lot als de goddelozen ondergaan en toch is er een groot onderscheid. Een eeuwig onderscheid! En op dat onderscheid worden wij hier gewezen.

Want we lezen, dat die zes mannen met hun verpletterend wapen in hun hand de opdracht kregen om achter die Man met linnen bekleed aan te gaan. En dan mochten zij niet verschonen, want tot die anderen zeide Hij voor Ezechiëls oren: „Gaat door, door de stad, achter hem, en slaat, ulieder oog verschone niet, en spaart niet!” „Doodt ouden, jongelingen en maagden, en kinderkens en vrouwen, tot verdervens toe; maar genaakt aan niemand, op dewelken het teken is, en begint van Mijn heiligdom”.

En die mannen hebben hun werk gedaan. Een ontzaglijke verwoesting werd er aangericht. En wat was daarvan het gevolg? Wel, we lezen: „Het geschiedde nu, als zij ze geslagen hadden, en ik overgebleven was, dat ik op mijn aangezicht viel, en

riep, en zeide: Ach, Heere HEERE, zult Gij al het overblijfsel van Israël verderven, met Uw grimmigheid uit te gieten over Jeruzalem?"

En dan lezen we in de verzen 9 en 10: „Toen zeide Hij tot mij: De ongerechtigheid van het huis van Israël en van Juda is gans zeer groot, en het land is met bloed vervuld, en de stad is vol van afwijking; want zij zeggen: De HEERE heeft het land verlaten, en de HEERE ziet niet. Daarom ook, wat Mij aangaat, Mijn oog zal niet verschonen, en Ik zal niet sparen; Ik zal hun weg op hun hoofd geven”.

Ezechiël was dus overgebleven, staat er. “Het geschiedde, als ik overgebleven was.” Wat een treurige tijd was het dus, gelijk aan die tijd van Elia, die dacht dat hij alleen was overgebleven. Maar neen, het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel, de HEERE kent degenen, die de Zijnen zijn. Deze zuchtende lieden waren bij God bekend; maar ze zijn ook bekend bij de Man met linnen bekleed. Die zegt: „Vader, zij waren de Uwe, maar Gij hebt Mij dezelve gegeven.” Hij weet precies wie Hij tekenen moet. Hij moest een teken aan hun voorhoofd plaats. Wat was dat voor een teken?

De verklaarders zeggen er nogal heel wat over. Er zijn er - want er wordt gesproken over een schrijversinktkoker, die aan zijn lendenen was - die denken dat dit een letter is geweest, een Hebreeuwse letter, en dan nog wel een letter, waarin het kruisteken te aanschouwen was en zo wil men dan daarin uit laten komen dat het teken des kruises op het voorhoofd van die mensen is geplaatst. Maar onze kanttekening is zeer eenvoudig in de verklaring van dit teken en die zegt, dat het niet een lichamenlijk of een uitwendig teken is geweest, want het was visionair wat Ezechiël aanschouwde, maar dat het een geestelijk, inwendig, onzienlijk teken is geweest van de Geest, waardoor de ware gelovigen onderscheiden werden van de huichelaars en de ongelovigen.

Het komt ook helemaal op de betekende zaak aan. We lezen zo, dat die mannen de opdracht kregen om te beginnen van het heiligdom met het oordeel uit te voeren, maar ook die Man dus met linnen bekleed. Er staat: „en begint van Mijn heiligdom”. En zij begonnen van de oude mannen, die voor het huis waren, dat waren de oudsten van Israël dus. Die waren het volk in de zonde en in de ongerechtigheid voorgegaan. Maar die bleven dan ook niet gespaard. Och, mijne geliefden, als God met zijn oordelen doortrekt, dan zal Hij geen leraars en geen ambtsdragers sparen. We leven in een verschrikkelijke tijd, wat dat betreft. We lezen, dat de draak met zijn staart het derde deel van de sterren des hemels trok en ze ter aarde wierp. En de leraars zijn in het bijzonder de sterren des hemels. Dan leven we toch wel in een vreselijke tijd, als dat gaat gebeuren, dat die draak met zijn staart het derde deel van de sterren des hemels trekt en ter aarde werpt. De oudsten van Israël bleven niet verschoond. Het oordeel moest van het heiligdom beginnen, dus van het Huis Gods. Maar toch strekt de HEERE Zijn verschonende hand uit over die zuchtende lieden. Die kregen een teken aan hun voorhoofd.

U zult zeggen, daar wordt dan toch over een voorhoofd gesproken. Ja, want al is het, dat de genade inwendig in het hart verheerlijkt wordt, die genade openbaart zich toch in de vrucht naar buiten, en zo waren die zuchtende lieden toch niet verborgen gebleven. Want die blijven niet verborgen.

In Elia's tijd zijn ze ook niet verborgen gebleven. Elia kende ze wel niet en die dacht, dat hij alleen was overgebleven. Maar de Heere zegt, „Ik heb Mij nog zeventuizend gelaten, die de knie voor Baal niet gebogen hebben”. Maar twee hoofdstukken verder lezen we ineens hoe Achab naar Naboth ging en dat hij zei: „ik wil graag die wijngaard van u hebben; of ik geef u een betere in de plaats daarvan en ik zal het u wel rijkelijk vergoeden”. En dan horen we Naboth ineens zeggen: „Dat late de Heere

verre van mij zijn dat ik de erve van mijn vaderen geven zal". Dan komt het uit dat dit er één is van die zeventuizend. Elia was er ook één van. Dus ze zijn wei voor de dag gekomen; ze kunnen nooit verborgen blijven.

Maar het wil dan ook dit zeggen, als er een teken werd geplaatst aan hun voorhoofd, dat, al is die genade in het hart verheerlijkt, dat het voor God een teken is aan het voorhoofd. Want voor God is die genade zeker niet verborgen. Maar voor die mensen zelf, die getekend werden, was het ook heel wat, als zij dat teken ontvingen. Want dat houdt dit in, dat zij de dierbare en troostvolle betekenis kregen te ervaren van Gods gunst en genade. En dat terwijl zij hebben moeten zuchten, zoals wij gehoord hebben, niet alleen over de ongerechtigheden, die ze door anderen zagen bedrijven, maar onder al de gruwelen die zij in hun eigen hart konden vinden, zodat zij niet boven het oordeel konden uitkomen.

En nu werd er aan hun hoofd een teken geplaatst als een verzekering van Gods genade door de besprenging van het bloed van Christus, zoals dat bloed in de paasnacht gestreken moest worden aan de bovendorpel en de zijposten van de deur, opdat de Engel des verderfs voorbij zou gaan. Zo kregen deze zuchtende lieden het bloed als het ware aan de bovendorpel en de zijposten van de deur huns harten, zodat de Engel des verderfs hen geen kwaad kon doen.

O, mijn geliefden, daar komt het op aan om zulk een teken te ontvangen, laat ik het nog maar eenvoudiger zeggen, om door Gods Geest de getuigenis in onze harten te mogen ontvangen, dat we door God zijn vrijverklaard en dat wij zelfs als kind in Zijn gunst en gemeenschap aangenomen zijn. Opdat zo die dierbare Hogepriester Zijn werk aan ons zou doen door die dierbare bediening des Geestes en dat Hij ons alzo tekenen en inwendig verzekeren zou door die Goddelijke genade en alzo door Zijn bloed gewassen, met Zijn gerechtigheid bekleed, rein voor God te staan, alsof wij nooit zonde gekend of gedaan hadden. Dat is het teken aan het voorhoofd van de lieden die zuchten.

En zulk een teken zullen wij nodig hebben. En dan zien we hier ook in dit visioen hoe Christus, als die dierbare grote Hogepriester, in tijden van benauwdheid en onder de laaghangende oordelen en gerichten, betoont bij die zuchtende lieden te zijn. Daar is nu altijd maar net werk voor Christus bij zuchtende lieden. Bij zulke mensen dus, van wie de wereldling en een uitwendig oppervlakkig godsdienstige mens zeggen: „Dat zijn hoogstaande mensen”, maar die zo hoogstaand niet zijn, doch die door God in de ware vernedering worden gebracht en die moeten ervaren dat de weg smal en de poort eng is die tot het leven leidt, zal nooit gedacht hebben, dat het er zo naar toe zou gaan in de weg der zaligheid en dat ze als zulke zuchtende lieden zouden overschieten. En toch zien we, volgens de Schrift, dat er nu juist bij zulke zuchtende lieden plaats voor Christus is. Daar kan Hij Zijn arbeid aan doen en daar kan Hij Zichzelf aan kwijt en aan die zuchtende lieden kan dan ook bevestigd worden, wat wij even willen zingen uit Psalm 72 het 7e vers.

TOEPASSING

Door heel de Schrift heen zien we dus hetzelfde altijd maar weer voorgesteld. Christus zien we ons voorgesteld in het Oude- en Nieuwe Testament, in de profetieën, die van Gods oordelen vervuld zijn. Altijd is HIJ het toch maar weer, Die blinkende achter de traliën verschijnt. Ook hier weer. En dan kunnen we het ook weer zien voor wie Hij als blinkende van achter de traliën verschijnt. Voor die lieden, die zuchten. Voor mensen dus, die voor het oordeel hebben gevreesd, die het oordeel hebben zien

aankomen. En dat ook, omdat zij hun eigen hart hebben moeten waarnemen; zodat hun eigen hart hen het meest heeft moeten veroordelen.

Daarom zijn ze ook zo met vreze vervuld. Ze moeten het uit hun eigen hart gaan waarnemen, dat het bange oordeel zeer kort nabij gekomen is en dat het een bange en benauwde tijd is, waarin zij leven.

Wij houden met elkander biddag en hoe houden we biddag? Zo maar louter uit gewoonte en is het alleen maar vorm bij ons, omdat we weten dat het er zo bij hoort, want we staan weer voor een nieuw jaarseizoen. Het is weer de maand maart geworden, de winter is weer voorbij. De landman heeft de akker weer bereid om het zaad daarin te strooien. Wij hebben toch allen onze arbeid te verrichten en die moet toch gezegend worden. Het betaamt ons toch om een zegen over die arbeid af te vragen.

Maar mijn geliefden, er dient op een dag als deze, wil het waarlijk biddag zijn, gevoel van te zijn, hoe heel die zegen ligt verzondigd en dat de Heere ons die rechtvaardig kan onthouden, ook weer in dit jaarseizoen, dat Hij ons met rampen en onheilen zou kunnen bezoeken en met Zijn oordelen zou kunnen doortrekken. Wij leven in een tijd van weelde en van welvaart en waar brengt al die weelde ons? Hoe leeft de mens zichzelf uit in de weg der ongerechtigheid; hij is nooit meer tevreden met wat de wereld hem geeft, hij moet er al maar meer van hebben. Maar voor God en Zijn Woord en Zijn Dienst is er geen plaats meer. Zeker, hij houdt er ook nog wel wat godsdienst op na, maar die godsdienst is dan toch maar helemaal bijzaak geworden. Verder is zijn leven eigenlijk een werelds leven en zo maakt hij zich rijp voor het oordeel. Er kan bij de godsdienst alles plaats vinden; alles is geoorloofd. Is dit nu zonde, is dat nu zonde?

Och, ik heb het verleden week nog tegen een jongeman gezegd, die tegen me zei: „Ja maar, dan weet je toch eigenlijk niet meer hoe je leven moet, als dit nu niet mag en als dat nu niet mag”. Ik zeg, juist! Kwam je daar nu eens terecht, dat je niet meer wist, hoe je leven moest en dat je geen voetstap meer op de aarde zou kunnen zetten of je werd veroordeeld en beschuldigd en je zal het moeten zien dat je het oordeel over jezelf verzwaart, daar zal het juist eens moeten komen. Dat alles zonde voor je gaat worden. Daar weten die zuchtende lieden wat van, dat alles hun tot zonde werd; dat zij bij elke voetstap, die zij zetten zo benauwd werden, want die bracht hen nader bij het eeuwig verderf. Ze zagen wel dat er bij God niets meer goed te maken was en dat ze niet anders konden doen dan overal het voor God verzondigen.

En voor die zuchtende lieden is nu juist de Middelaar in de wereld gekomen. Dat zegt ons hier ook weer Ezechiël 9. En dan is het ook zeer opmerkelijk als we dan zo lezen, dat die verdervende mannen de opdracht kregen om achter Hem aan te gaan en dan staat er: „En slaat, ulieder oog verschoont niet en spaart niet”.

Dus buiten Christus moesten zij alles verderven. Buiten Christus zal alles wegvallen, mijne geliefden. Wie we ook zijn, maar buiten Christus zullen wij geen ontkoming vinden. Dat zien we ons door heel de Schrift heen weer voorgesteld. Denk maar aan de zondvloed. Noach moest een ark bouwen. Die ark wees naar Christus heen. In die ark was men alleen maar veilig. Denk aan Lot, die uit Sodom werd uitgeleid. In Zoar vond hij behoudenis.

Deze mannen gingen achter die Man aan met linnen bekleed en dan mochten zij niet verschonen, zij moesten ze allen doden, maar genaak niet tot degenen aan wier voorhoofd het teken is gegeven. Alleen in Christus is er maar verschoning. Alleen in Hem is er maar behoudenis en buiten Hem is het een eeuwig omkomen.

O mijne geliefden, dat we dan eens zien mochten wat ons dit visioen te zeggen heeft. Zal God in dit jaar ook met Zijn oordelen door gaan trekken? Zal God ons in dit jaar met Zijn oordelen bezoeken? Zouden de zonden en de ongerechtigheden er niet om roepen? U zult zeggen, och ja, wat hebben we er toch aan altijd maar naar dat zware gepraat te luisteren. Er is al zo dikwijls gezegd dat de oordelen Gods ons dreigen. Ja, hebt u het al niet meegemaakt? Ik heb met u ook de watersnood (in 1953) meegemaakt. Bent u al vergeten wat er toen gebeurd is? Is het niet bang en benauwd geweest toen in die nacht? Zijn we de oorlog vergeten, die achter ons ligt? Moeten we dan nu maar net doen of totaal geen onheil meer te vrezen is? Maar geloof maar, als men zal roepen, *vrede, vrede en geen gevaar*, dan zal juist een haastig verderf ons overkomen. En we zullen het geenszins ontvlieden. En al zal het dit jaar niet zijn, het oordeel blijft niet uit. Dat zal zeker en gewis komen over de zonde.

Die zuchtende lieden zijn ervan overtuigd. En die zuchtende lieden, ik zeg het nogmaals, verheffen zich niet boven een ander. Die moeten het zo waarnemen, hier bij henzelf, in hun eigen hart, dat de heerlijkheid van de God van Israël Zich opgeheven heeft van de cherub en gekomen is tot de dorpel van het huis. Ze moeten zeggen, wat moet ik toch dikwijls ellendig, dor en dodig, door het leven gaan. En ik heb er nog maar niet het rechte gevoel van dat ik dat leven zo kwijt ben en zo missen moet. Dat mijn leven zo anders zou moeten zijn, want hoedanig behoorde ik toch te zijn in een heilige wandel en godzaligheid. Dat er zo weinig getuigenis uitgaat van mijn leven, in mijn handel en wandel, ik heb er het rechte gevoel maar niet van.

Maar daar zuchten die lieden toch over, dat voelen ze toch aan als een oordeel Gods, omdat het een oordeel is dat van het huis Gods begint. En daarom kunnen zij ook niet anders dan met vreze vervuld zijn. Ze zien het ergste aankomen; het oordeel zal zekerlijk niet uitblijven.

Maar dan weet de HEERE toch, hoe dat zij daar onder zuchtende over de wereld gaan. En al hebben zij zichzelf niet waardig kunnen keuren en hebben zij in het minst niet kunnen verwachten, dat de HEERE onderscheid zou maken, maar als het oordeel doortrekt, dan betoont God dat Hij van hun zuchten afweet. En dan zal die Man met linnen bekleed Zichzelf voor hen ook niet verborgen houden, maar Die zal Zijn werk aan hen doen, doch dan in Goddelijke opdracht. O, daar zien die zuchtende lieden dan ook naar uit dat dat aan hen mocht gebeuren. Want dat is het grootste, om door die Man, in Goddelijke opdracht, getekend te worden. Dan zal men het weten, dat we in een rechte weg zalig worden. Want Sion zal door recht verlost worden. Dan geeft de Vader zelf aan die Man de opdracht: „Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, want Ik heb verzoening gevonden”. Maar die Man met linnen bekleed, als die grote Hogepriester, Die zal ook altijd bij die zuchtende lieden zijn en blijven en Die zal betonen dat Hij van die zuchtende lieden afweet, en van hun noden en behoeften. Hij weet waaronder zij gebukt en gebogen gaan; Hij weet hoe zwaar dat hun het leven menigmaal valt, dat leven vol wederwaardigheden, vol kruis, vol verdriet. Ach, de gevolgen van de zonde blijven in het leven niet uit. Ze moeten er achter komen, die zuchtende lieden, dat het hier een jammerdal en een tranendal is. Wat hebben ze zich door de zonde op de hals gehaald. Maar kwamen zij nu altijd maar bij de oorzaak, dan konden zij de gevolgen aanvaarden, doch nu kunnen zij deze meestal niet aanvaarden. En dan bijten ze in de stok en kunnen zij niet in een buigende gestalte voor den HEERE komen. Dan worden ze gewaar, welk een boos en goddeloos bestaan zij omdragen. Ach, daar zou nog genoeg over uit te weiden zijn.

Daar lopen zij ook onder te zuchten. „Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?” Nu de Heere weet dat ze daar ook onder zuchten. En voor zulke zuchtende lieden zal die Man met linnen bekleed Zich niet verborgen houden. Die is nu voor een schuldig mens in de wereld gekomen. En Die zal zich aan een schuldig mens zeker ook openbaren.

Deze profetie van Ezechiël laat ons zien, dat als het oordeel doorgaat, dat onschuldigen worden weggenomen en de schuldigen blijven leven. U zult zeggen, dat is toch ook wel wat. Ja, toch is het zo. Dat kunt u bij David ook zien. Die had het volk geteld en toen de Engels des verderfs zijn hand ging uitstrekken, toen stierven er zeventigduizend van de pest en toen zei David: „O God, hier staat de man die het gedaan heeft, die gaat Ge voorbij. Ik, ik heb gezondigd, wat hebben die arme schapen gedaan?”

Ja, zegt God, maar de schuldigen blijven juist leven. Die anderen zijn te goed en die te goed zijn, komen voor eeuwig om, maar die zich voor God schuldig kennen, vinden in Zijn ogen genade. Dus dáár moet het naar toe, onszelf voor God schuldig te kennen, om genade in Gods ogen te mogen vinden, opdat die Man ons ook zou kunnen tekenen. En dan zullen we weten waarin dat teken bestaat. Dan zal dat dierbare bloed waarde krijgen voor ons, als het aan onze onreine ziel gesprengd zal worden. Dan zal er niets anders overblijven voor die zuchtende lieden dan dat bloed, dat reinigt van alle zonden. Dat is die poort van Zijne gerechtigheid, waardoor die zuchtende lieden zullen binnengaan en dan zullen ze eeuwig aan God Drieënig en het Lam de eer mogen toebrengen. Amen.

Slotzang: Psalm 25 : 7.

9. CHRISTUS' BEDE VOOR ZIJN DISCIPELEN OM HUN HEILIGING IN DE WAARHEID

Jaarboek 1994

Psalm

Lezen Johannes 17

Psalm 89 : 1- 3

Psalm 119: 6

Psalm 25 : 2

Geliefden.

Het is een goed getuigenis geweest dat de Apostel Paulus van Timothéüs kon geven. Hij kon van hem zeggen: "En dat gij van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid." Timothéüs was al jong met de vreze Gods bedeed, zoals we daaruit op kunnen maken. Maar, nu had de Heere toch middellijk willen handelen met Timothéüs en de Heere handelt nog altijd middellijk. Daar wijst de Apostel nu juist op als hij zegt: "Maar blijf gij in hetgeen gij geleerd hebt en waarvan u verzekering gedaan is, wetende van wien gij het geleerd hebt. En dat gij van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid."

Hij was de zoon van een Griekse vader en een Joodse moeder. Maar de Apostel heeft ook gesproken over zijn grootmoeder. De naam van zijn moeder was Eunice en van zijn grootmoeder Loïs. De Apostel mocht weten dat het ongeveer geloof in die mensen te vinden was geweest. Hij mocht geloven dat datzelfde ongeveer geloof bij Timothéüs te vinden was. We moeten echter wat de Apostel daar zegt niet oppervlakkig opvatten zoals zoveel gedaan wordt. De Apostel Paulus spreekt niet over zijn grootmoeder Loïs en zijn moeder Eunice evenals of dat ongeveer geloof van ouders op kinderen zou overgaan. Het was niet zo dat dat ongeveer geloof dat bij Eunice en Loïs te vinden was, overgegaan was op Timothéüs. Maar ze hadden hem wel onderwezen. *Onderwezen in de Schriften*. En ze hadden hem zuiver onderwijs gegeven.

Maar ook de Apostel had hem onderwezen. En zo zegt hij dan: "*Wetende van wien gij het geleerd hebt*" Van wie? Van een Apostel die banden en verdrukkingen om der waarheid wil onderworpen was. Maar die juist onder al die banden en verdrukkingen en vervolgingen temeer aan die waarheid was verbonden geworden die hij anderen te prediken had. Hij was juist door die strijd, die hij onderworpen was geweest om der waarheid wil, temeer van die waarheid verzekerd geworden die hij te prediken had. Dat kon Timothéüs dus weten. Timothéüs was nog jong, Paulus niet meer. Paulus had al heel wat meegemaakt en Timothéüs kon weten dat hij heel wat had meegemaakt. Wat hem was voorgehouden, was uit de praktijk geweest. Want zo gaat het dan toch bij de ware geroepen knechten. De strijd blijft ze niet gespaard. Hun ganse leven niet. Maar door de strijd worden ze temeer verzekerd van de waarheid die zij anderen hebben te verkondigen. Zo was het bij Paulus. En zo had hij Timothéüs in de waarheid onderwezen.

"En dat gij van kinds af de Schriften geweten hebt." Hij had de Schriften geweten. De Schriften van het Oude Verbond. Maar ja, al de Joden konden de Schriften van het Oude Verbond wel weten. Ze waren geen van allen onkundig daarin. En ze hebben die Schriften van het Oude Verbond wel onderzocht. Maar ze hebben die geschriften van het Oude Verbond niet recht verstaan, omdat ze de vervulling van het evangelie der beloften niet zagen in de tijd, waarin zij nu leefden en waarin Christus Zijn werk had gedaan. Hij was gekomen in de wereld, lijdende en stervende voor Zijn volk, opstaande uit de doden, opvarende ten hemel. Kijk, zo hadden ze de Schriften nu niet geweten. Maar zo mocht juist een Timothéüs wel die Schriften weten.

En wat zegt dan de Apostel: *"Die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof dat in Christus Jezus is."* Een mens van nature is niet wijs. De mens is van nature dwaas. Hij verstaat de waarheid Gods niet recht. Daarom hield het zoveel in, als de Apostel tot Timothéüs zegt: *"De heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof hetwelk in Christus Jezus is."* Zo alleen kan men recht wijs worden. Door het geloof in die dierbare gezegende Persoon. Door het geloof in Hem, Die de grote Profeet, Priester en Koning is, alles ten goede en ter zaligheid voor Zijn Kerk. Zo was Timothéüs van kinds af in die zuivere Schriften onderwezen. *"Die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof hetwelk in Christus Jezus is."*

En wat zegt dan de Apostel? *"Maar blijf gij in hetgeen gij geleerd hebt."*

En in de verzen 12 en 13 zegt hij: *"En ook allen die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden. Doch de boze mensen en bedriegers zullen tot erger voortgaan, verleidende en wordende verleid."* Dat moest de Apostel ondervinden. Dat zou Timothéüs ook ondervinden. Dat moest hij Timothéüs eerlijk zeggen. Hij had niets anders te verwachten. Maar daarom juist was het van zulke betekenis als een geoefende en een ervaren Paulus dit heeft geschreven aan die jonge Timothéüs: *"Blijf gij in hetgeen gij geleerd hebt en waarvan u verzekering gedaan is, wetende van wien gij het geleerd hebt."*

Welnu het zal zo nodig zijn om in die waarheid recht geleerd en onderwezen te worden. Het was ook Christus' bede geweest voor Zijn Kerk dat men door die waarheid zou geheiligd worden.

Daarbij zouden wij in dit samenzijn, met de hulpe des Heeren, u wat nader willen gaan bepalen, als uw aandacht wordt gevraagd voor dat gedeelte uit Gods Woord, dat u zo-even is voorgelezen en dat u vindt opgetekend in het Heilig Evangelie van JOHANNES, het 17e hoofdstuk, het 17e vers.

Wij noemden u Johannes 17 vers 17, waar Gods Woord aldus luidt:

Heilig ze in Uw waarheid. Uw Woord is de waarheid.

We beluisteren hier: CHRISTUS' BEDE VOOR ZIJN DISCIPELEN OM HUN HEILIGING IN DE WAARHEID. En dat:

- ten eerste BIJ DE AANVANG
- ten tweede BIJ DE VOORTGANG.

Dus we beluisteren hier: *Christus bede voor Zijn discipelen om hun heiliging in de waarheid.*

Ten eerste: bij de aanvang.

En ten tweede: bij de voortgang.

Ten eerste: bij de aanvang

De bede van Christus, die we hier beschreven vinden, is een bede die Hij voor Zijn discipelen heeft gedaan. We hebben hier, in Johannes 17, het hogepriesterlijk gebed voor ons opengeslagen liggen. Dat hogepriesterlijk gebed steunt op de offerande, die Hij als de grote Hogepriester, voor Zijn Kerk heeft gebracht.

Zo hebben wij dan Zijn voorbede niet op te vatten als een vragen en smeken. Maar we moeten het opvatten als een eisen op grond van de dure prijs waarmede hij de Zijnen heeft vrijgekocht. Daaruit volgt dan als vanzelf, dat dat hogepriesterlijk gebed door Christus is gedaan, niet voor alle mensen, maar voor degenen die Hij door de prijs van Zijn bloed heeft vrijgekocht. Dat heeft Hij zelf gezegd in dit hogepriesterlijk gebed.

"Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe." Maar, zo heeft Hij deze bede niet alleen voor Zijn discipelen gedaan. Deze bede heeft Hij voor de ganse Kerk gedaan. En die bede doet Hij nog voor Zijn Kerk, nu Hij verheerlijkt is aan de rechterhand van Zijn Vader.

Hij heeft dit hogepriesterlijk gedaan in tegenwoordigheid van Zijn discipelen toen Hij nog op aarde was. Hij heeft dit gedaan om hen te laten weten hoe Hij voor hen bidden zou als Hij in de hemel verheerlijkt zou zijn.

En dan bidt Hij niet alleen voor degenen die toegebracht zijn, want Hij zegt: "En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun woord in Mij geloven zullen." Voor hen bidt Hij, wat hier staat: "*Heilig ze in Uw waarheid.*"

Het woord heiligen heeft de betekenis van afzonderen. Er is een uitwendige heiliging en een inwendige heiliging. Uitwendig waren onder het oude verbond vele dingen en personen geheiligd. Zo was Jeruzalem, de heilige stad waar de Heere wilde wonen, onder de lofzangen Israëls. Daar stond de heilige tempel, waar de Heere een duidelijk bewijs gaf van Zijn gunstrijke tegenwoordigheid in de Schechina, de wolk die het verzoendeksel bedekte. Zo waren er Priesters en Levieten die tot de dienst des Heeren geheiligd waren. Ja, gans Israël was eigenlijk een heilig volk. Dat wil zeggen: afgezonderd van alle andere volken. De Heere deed Israël leven onder de openbaring of de bediening van Zijn verbond. Dat was echter een uitwendige heiliging. Daardoor kreeg dat ganse volk geen deel aan de zaligheid. Want die zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn.

De Nieuw Testamentische kerk in haar openbaring, zoals wij daaronder mogen leven, krijgt ook niet in haar geheel deel aan die zaligheid. Zoals het onder Israël was, zo is het nu nog, dat God in die kerk de Zijnen heeft door Hem van eeuwigheid verkoren tot de zaligheid. Die zullen niet alleen uitwendig geheiligd mogen zijn, maar die zullen inwendig en onderwerpeijk geheiligd worden. Dat is die gemeente die God ten eeuwige leven heeft verordineerd.

En Christus bidt voor die gemeente. Want hier staat: "*Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid.*" Dat vindt plaats, die inwendige heiliging waarom Christus hier gebeden heeft, als de Heere Zijn hartvernieuwend werk verheerlijkt. Want daardoor wordt alleen het verstand verlicht en krijgt men een geestelijke kennis van Goddelijke en geestelijke zaken. Het verstand is door de zonde verduisterd. Daardoor is het dat we de waarheid niet recht kunnen verstaan.

Het is waar, dat men door een naarstig onderzoek de grondstukken van de leer der waarheid zich nog wel eigen kan maken. Het is nog aan te prijzen ook. Want het is wel zeer bedroevend als er geen uitwendige kennis van de waarheid meer is. Het gevolg is dat men met allerlei wind van leer zo gemakkelijk mee te voeren is. Dat zien

we in de tijd waarin wij nu leven. Er is geen onderzoek meer naar de leer van Gods Woord. Waarvan het gevolg dan is, dat men een voorwerpelijke voorstelling van de weg der zaligheid voor waarheid houdt. Ja, zelfs als de onderwerpelijke elementen in de prediking worden gemist. Dat is juist het misleidende in onze dagen. Men kan met een schijn van rechtzinnigheid velen weten te bekoren. Terwijl, hetgeen noodzakelijk gekend moet worden tot de zaligheid, wordt verzwegen. Het gevolg is, dat men in een uitwendige bespiegeling en beschouwing opgaat en zich daarmee gerust stelt en zo een grond vindt voor zijn ziel waarop men rust en dat voor de eeuwigheid. Een grond die voor de eeuwigheid niet houdbaar is.

Nog gevaarlijker wordt het wanneer in de prediking wel bevinding wordt verklaard, maar niet de rechte bevinding. Een bevinding die in niet anders bestaat dan in wat opgetogen godsdienst en wat gemoedsbewegingen, waarbij het zuivere ontdekkende werk des Geestes ten enenmale ontbreekt. Daarom is het juist zo nodig dat er een onderscheidende kennis zal mogen worden gevonden, opdat we de waarheid van de schijn zullen mogen onderscheiden. En dat moet ik ook zeggen, dat een uitwendige kennis van de waarheid daarin zelfs nog veel kan doen. Want dan doen de gevallen zich wel voor, vooral ook in deze tijd, dat mensen die er zich echt niet voor uitgeven dat ze een zaligmakende kennis van de waarheid hebben, toch nog beter kunnen aanvoelen wanneer er een holle oppervlakkige prediking wordt gebracht. Ze horen het soms nog beter dan velen van Gods volk, dat de ware zuivere zielsbevinding wordt gemist.

Maar nu heeft de Heere Jezus hier geen uitwendige kennis der waarheid bedoeld. De discipelen hadden een geheiligde en bevindelijke kennis van de waarheid verkregen. Het woord dat Christus gepredikt heeft, heeft door inwendige roeping en door de bovennatuurlijke verlichting van Gods Geest ingang mogen vinden in hun hart. Dat was openbaar gekomen. Want als velen Hem verlieten, omdat ze zeiden: "Deze rede is hard; wie kan dezelve horen?" Dan heeft Hij de vraag gedaan: "Wilt gijlieden ook niet weggaan?" Dan is er geantwoord: "Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." Daar kwam de verbinding bij hen openbaar aan die waarheid door Christus verkondigd. Die had kracht gedaan in hun ziel. Want de waarheid moet zich als waarheid door ons inwendig doen kennen.

Als dat niet gebeurt, kennen we de waarheid als waarheid niet. Dan kunnen we van de waarheid uitwendig nog wel overtuigd zijn, maar we blijven er uiteindelijk dodelijk gerust mee. Daarom zal het nodig zijn dat de waarheid ingang zal vinden in onze harten door de levendmakende bearbeiding van Gods Geest. Die alleen wekt ons uit onze geestelijke doodstaat op. Dan zal de ontdekkende waarheid ingang bij ons vinden. Dan gaan we waar de Geest ons overtuigt van zonde, gerechtigheid en van oordeel die waarheid anders beluisteren dan dat we die ooit beluisterd hebben. Wat we nog nooit goed hebben gehoord, zullen we dan goed gaan horen. Dan gaan we beseffen dat we erbuiten staan. Zo gaan we dan die waarheid beluisteren. Dan kunnen we altijd beleden hebben dat we erbuiten staan, maar als het er op aan komt, zijn we het met die waarheid niet goed eens als de mens erbuiten gezet wordt.

En wat de Joden dan hebben gezegd: "Deze rede is hard", dat is bij ons dan ook eigenlijk te vinden. We vinden die waarheid dan toch wel hard. We vinden die waarheid toch wel scherp. Een mens wil er niet buiten geplaatst worden. Och, dat komt in alle oppervlakkigheid die er onder de godsdienst te vinden is, duidelijk openbaar. Vandaar grijpt men naar een algemene aanbieding en een algemene beloftenprediking. Ja, naar een drie verbonden leer. Dan wordt men er toch bij betrokken en niet geheel buiten gezet. Een mens wil er niet buiten geplaatst worden.

Maar als God de mens ontdekkend bearbeidt, wordt het toch zo anders. Dan gaat men die waarheid anders verstaan dan dat men in zijn natuurstaat doet. Dan wenst men van die waarheid niets afgedaan te hebben. Als God de mens ontdekt, dan wil hij niet liever dan dat het mes er diep wordt ingezet. Dat alles afgesneden wordt wat van de mens is. Dat er afgestoken wordt naar de diepte van de gruwelijkheid van 's mensen totale verdorven bestaan. Want men leert die totale verdorvenheid bij zichzelf kennen. Die zal men ook hoe langer hoe meer bij zichzelf gaan vinden. Dan kan er niet genoeg van worden gezegd. Dan wenst men niet opgebouwd te worden op wat vrome gemoedelijke gronden. Men wordt afkerig van een prediking, waarin een mens buiten de ontdekking des Geestes om, een grondje onder de voeten geschoven krijgt die voor de eeuwigheid niet houdbaar is. Men wil eerlijk en men wil oprecht behandeld worden, en dat, omdat men door Gods Geest eerlijk en oprecht gemaakt wordt. Zo hebben we even aangetoond hoe dat men in die waarheid bij de aanvang wordt geheiligd.

2. We willen nu in de tweede plaats gaan zien hoe men in die **WAARHEID BIJ DE VOORTGANG WORDT GEHEILIGD.**

Want we hebben even nader met elkander na te gaan, wat die waarheid is waarover Christus hier spreekt. Die waarheid is een Goddelijke waarheid. Want Hij zegt: "Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid".

Dat is dus de waarheid die door God is geopenbaard. Maar dat wil wat zeggen mijn geliefden, dat is de waarheid, waarin God ons openbaart wie Hij is in Zijn aanbiddelijke, volzalige en luisterrijke deugden. Zo wordt nu juist God niet meer door de mens gekend. Alle kennis van die waarheid is ten enenmale bij de mens in zijn natuurstaat uitgewist.

Vandaar is de eer van God hem echt niet op het hart gebonden. Hij is ook om Gods gunst en gemeenschap niet verlegen. Hij leeft buiten God daarhenen, zonder naar Hem te vragen en te zoeken. Dat is de ellendige staat waarin wij allen van nature als verdoemelijke Adamskinderen verkeren. Maar dan voelt u misschien toch wel aan wat die waarheid inhoudt, waarover Christus hier gesproken heeft. Dat is die waarheid waarin God ons doet weten, hoe alles als een volmaakt wezen uit Zijn handen is voortgekomen. Ja, dat Hij ook de mens volmaakt geschapen heeft, met Zijn deugdenbeeld versierd. De mens is geschapen in kennis, gerechtigheid en heiligheid, opdat zulk een mens kennis van God zou mogen hebben. Zou mogen weten hoe die God waardig is gediend en gevreesd te worden. En die waarheid wil de Heere nu openbaren in Zijn woord. Dat wil ons toch wat zeggen dat Hij ons die waarheid openbaart.

Hij had toch die mens zo rechtvaardig in de duisternis van zijn onwetendheid aangaande deze waarheid kunnen laten liggen. Ja, de mens alle natuurlijke Godskennis kunnen onthouden, om hem dan bij zijn dood tot zijn verschrikking aan de weet te doen komen dat God er is. Om hem dat dan in de uitstorting van Zijn volle eeuwige toorn tot in de eindeloze eeuwigheid te doen ondervinden.

Is het dan niet een wonder, dat God deze waarheid heeft willen openbaren in Zijn woord? Dat Hij ons in die waarheid doet weten, wie Hij is? Dat Hij is een algenoegzaam Wezen, een volzalig Goddelijk wezen, een heilig en rechtvaardig God. Daarom moet ik het u altijd weer zeggen, dat het daar altijd maar mee begint, als God naar een mens omziet: *men zal weten dat God er is*. Dat heeft hij nog nooit goed geweten. Daar is nu juist Gods eer aan verbonden, om hem te doen weten dat Hij er is. Om hem te doen weten dat hij tegen die God gezondigd heeft en dat de zonden die hij bedreven heeft niet anders zijn geweest dan een overtreding van Gods wet, een

ontering van God en een miskennen van Zijn bestaan. Dan krijgt hij het te zien hoe dat hij in al zijn daden, in al zijn handelingen God heeft veracht en versmaad alsof Hij er niet was. Dan komt alles terug wat hij gedaan heeft in zijn leven. De bemoeienissen die God met hem gemaakt heeft in het leven, krijgt hij ook te zien, maar hij heeft over alle roepstemmen heengeleefd. Hij is doorgegaan in zijn weg. Maar nu kan God hem dan ook rechtvaardig voor eeuwig verdoemen. Want: "Verre zij God van goddeloosheid, en de Almachtige van onrecht!" Daar wordt de zondaar ten volle van overtuigd. Zulk een mens valt het recht des Heeren toe. O, dan ziet ge het hier weer duidelijk voorgesteld in deze bede, in welke rechte weg God handelt in het zaligen van een mens. Dat is die Goddelijke waarheid!

Als er om die waarheid heengedraaid wordt in de prediking, dan wordt de mens bedrogen en misleid voor de eeuwigheid. Dan wordt Gods eer niet gezocht! Die wordt er aan gewaagd! En dat om bekeerde mensen te maken. Dan moet men niet zo hard en niet zo scherp zijn. Nee, dan moet men de mensen met zachte handschoenen aanpakken. Maar, mijne geliefden, deze waarheid, hoe hard en hoe scherp die ook schijnt te zijn, is toch zo'n lieve en zo'n dierbare waarheid. Die wordt zo dierbaar voor een ziel, die God in Zijn recht mag leren toevallen.

Zoals ik u al zei, dan wil hij van die waarheid niets meer afgedaan hebben. Die zal weten dat God er is. Die krijgt een betrekking der liefde op dat Goddelijke Wezen. Daaruit komt een smart over de zonden. Men zou de zonden wel met wortel en tak willen uitroeien. Kijk, zo heeft Christus nu gebeden: "Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid."

Het werk des Geestes is een hartvernieuwend en is een heiligend werk. Dat werk openbaart zich in de vrucht. Want men leert tegen alle zonden zeggen: "henen uit!" Maar, die waarheid wordt nader verklaard in het hart. Daar wil ik u nu juist even op gaan wijzen. Dan wordt de mens er met al het zijne helemaal buiten gezet. Hij wordt in zijn verdoemelijke staat voor God neergezet. Dan kunnen alle wettische plichtplegingen hem niet meer baten, want God eist Zijn Beeld van hem terug. Dan ziet hij zich liggen in zijn verdoemelijke staat voor God. Dan worden alle werkheilige gronden hem ten enenmale ontnomen. Maar nu zal het nodig zijn, dat hij de inhoud van die waarheid, zoals die in Christus is, recht zal mogen leren verstaan. "Maar wij spreken de wijsheid Gods, bestaande in verborgenheid, die bedekt was, welke God tevoren verordineerd heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was; Welke niemand van de oversten dezer wereld gekend heeft; want indien zij ze gekend hadden, zo zouden zij den Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben. Maar gelijk geschreven is: Hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklimmen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben." Dat is die verborgenheid die ontdekt wordt, waar de Apostel van spreekt: "Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing."

Zo zal men die waarheid mogen leren verstaan, als de schellen van zijn ogen afvallen, na al zijn wettisch werk en getob en dat onder de veroordelingen van de consciëntie. Zo zal men die waarheid ook verstaan als onder de aanklacht van een heilige en een vloekende wet men de heilsweg Gods in Christus tot zijn verlossing ontsloten mag zien. Dan krijgt men een geestelijke kennis van die waarheid. Van dat evangelie als de inhoud van die waarheid, maar dan als vrucht van Christus profetisch onderwijs.

Zo hadden de discipelen aanvankelijk de waarheid mogen leren verstaan en dat ter onderscheiding van dat vrome Jodendom. Zo had die waarheid ze aan die Persoon des Middelaars verbonden.

Maar waar men ooit de evangelische inhoud van die waarheid een weinig heeft leren verstaan, daar kan het niet uitblijven, of er komt zulk een vereniging met die waarheid, dat men er niet van af kan. Van een waarheid die niets van de mens doet overblijven, maar die ons het Goddelijke welbehagen in Christus verklaart. Wat horen we Christus hier nu bidden voor Zijn jongeren? Wel, Hij zegt in het volgende vers: "Gelijkerwijs Gij Mij gezonden hebt in de wereld, alzo heb Ik hen ook in de wereld gezonden." Daarom heeft Hij ook gebeden: "Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid." Hij bad dus voor hen of ze een geheiligde kennis van de waarheid zouden verkrijgen. Want om die waarheid recht te verkondigen en aan anderen te prediken was er voor hen wel een oefenschool aan verbonden. De Middelaar wist het dat ze nog zo onkundig waren van die weg tot hun zaligheid.

Men was onkundig van de weg die Hij moest gaan naar het eeuwige welbehagen des Vaders in de volvoering van Gods raad en dat tot de verheerlijking van al die Goddelijke deugden. Om in de waarheid geheiligd te worden, zoals Christus hier zegt, betekent, hun leven in die waarheid te mogen vinden. Daar zijn nu juist die ontdekkende wegen zo toe nodig. Want we zullen moeten weten waar de onbeweeglijke gronden van de zaligheid liggen. Die onbeweeglijke gronden van de zaligheid liggen helemaal buiten de mens. Daar is nu de Goddelijke leiding op gericht om de Zijnen in die waarheid te heiligen, opdat ze de kracht van die waarheid zullen leren kennen en verstaan.

Opdat alzo de waarheid ze zal vrijmaken. Daar heeft Christus hier het oog op gehad, als Hij hier gebeden heeft: "Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid." De discipelen zochten het nog in een beweeglijk koninkrijk. Die dierbare gronden der zaligheid waren nog zo verborgen voor de ziel. Dat is gebleken als Christus de dood is ingegaan. Als er dan geen hoop en verwachting meer voor hen overbleef. "En wij hoopten, dat Hij was Degene Die Israël verlossen zou. Doch ook benevens dit alles is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn." Ze wisten niet wat er achter lag. Zo is het nu nog in het leven van Gods ware volk, dat men later zal moeten erkennen, dat die weg die zo tegen de mens in geweest is nu juist zo profijtelijk voor hem is geweest. Dan is de zaligheid hem toch nader geworden dan toen hij eerst Geloofd had.

En juist door zulk een kennis van de waarheid leert men het waarden dus, dat God zo met hem gehandeld heeft. Het eerste leven, en dat in de kennis van de Persoon des Middelaars, zoals die ook bij de discipelen mocht te vinden zijn, kan zo'n zoet en zalig leven zijn. Dan kan het wel eens zijn, dat men dat leven terug begeert. Dat tere leven wat er toen mocht zijn, dat is men nu kwijt. Maar dan geeft de Heere toch wel te zien dat de peilgeheimen van het werk der zaligheid nu nader zijn verklaard en ontdekt geworden. Dat men een andere grond voor zich heeft gevonden dan waar men eerst zich heeft gerustgesteld. Men dacht zo op de hemel en op de eeuwige zaligheid aan te gaan. Maar zo ging het bij de discipelen niet en zo gaat het bij Gods volk nog niet. Men moet de grond uit al het gestaltelijke en uit hetgeen waar de mens het leven in zoekt, buiten hetgeen wat God bedoelt en waar God alleen recht aan Zijn eer komt, verliezen. Dan zullen we eenzelfde weg moeten gaan als de discipelen. Dat is in het bijzonder voor de dienaars van het evangelie nodig. De discipelen zouden een waarheid gaan verkondigen waarin ze zouden bouwen op dat vaste fundament der Apostelen en der Profeten, dat God in Sion heeft gelegd. Dan zouden ze er naar staan en uitzien, dat degenen die aan hun zorgen waren toevertrouwd, niet alleen aanvankelijk een kennis van de waarheid zouden krijgen tot hun zaligheid, maar dat diegenen ook een geestelijke wasdom in de genade zouden mogen ontvangen.

Daar was hun arbeid op gericht. Net als bij de Apostel: "Mijne kinderkens, die ik wederom arbeid te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgje."

Dan kan die waarheid hard en scherp schijnen, maar die waarheid heeft het goede met ons voor en dat opdat we recht geheiligd zullen zijn in deze waarheid. Dan moet ge eens zien, hoe dat de discipelen dat nu, als Jezus dat gesproken heeft, nog niet begrepen hebben. Maar hier heeft het werkelijk gegolden: "Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan." Dat is nu juist de betekenis van het hogepriesterlijk gebed, dat dat een gebed is wat zekerlijk verhoord wordt. Want Christus heeft gezegd: "Vader, Ik dank U, dat Gij Mij gehoord hebt. Doch Ik wist, dat Gij Mij altijd hoort." Daarom gaat dat werk in de harten van de Zijnen onwederstandelijk door. Dat ontdekkende werk. Ook al brult het vlees ertegen. Maar, dat Goddelijke recht vaagt alle werkheilige gronden in de mens ten enenmale weg, opdat hij een grond buiten zichzelf zal mogen vinden. Opdat hij grond zal mogen vinden in een Middelaar Die gestorven en opgewekt is in Zijn gerechtigheid. Op die grond alleen is de verzoening en de vrede met God te vinden. Op die grond alleen komt men tot een rechte kennis en wordt men tot de God der waarheid gebracht, om Hem in Zijn aanbiddelijke deugden en volmaaktheden te kennen en te mogen verheerlijken en daarin zijn zaligheid te mogen vinden.

Maar dat heiligen in de waarheid, waarom Christus hier gebeden heeft, is ook *een doorgaand zielsproces*. Daar moeten we sterven aan eigen wijsheid. Daar moeten we sterven aan eigen kracht. Daar moeten we met alles wat we beleefd hebben, steeds meer in de dood terecht komen, opdat we een grond zullen vinden buiten onszelf. Dat valt niet mee als God zo'n weg met ons houdt, waarin we geen godzalig mens kunnen worden, maar waar we iets moeten gaan inleven van het ware arme zondaarsleven. Opdat we zullen ervaren dat het hier alleen maar in vast ligt wat Jezus heeft gebeden: "Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid." Want hoe meer ontdekking dat ge krijgt en hoe dieper dat God u erin doet graven, hoe meer ge aan deze waarheid wordt verbonden. Dat is gebleken bij al de bijbelheiligen, dat is ook bij David gebleken. We zullen het even zingen uit de 119e Psalm het 6^e vers. We noemden u Psalm 119 vers 6.

*`k Heb in mijn hart Uw rede weggelegd,
Opdat ik mij mocht wachten voor de zonden;
Gij zijt, o HEER, gezegend; leer Uw knecht
Door `t Godd'lijk woord, een helder licht bevonden,
En door Uw Geest, al d' eisen van Uw recht;
Zo wordt Uw eer nooit stout door mij geschonden.*

TOEPASSING

Ik heb u gezegd, dat het zo nodig is, dat er een kennis van de waarheid zal zijn. Ook uitwendig. Daar kan ik niet genoeg op wijzen. Vooral in deze tijd. Ik ben er als vanzelf toe gebracht om deze tekst nu te behandelen. We moeten in deze tijd overal geloofsbelijdenis afnemen, en dit is dan ook wel een tekst die wat te zeggen heeft, ook voor onze jonge mensen. Want de jeugd weet over het algemeen echt niet meer wat de echte zuivere bevindelijke waarheid is.

En nu hebben we van Timothéüs gehoord: "Dat gij van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof in Christus Jezus" Dat is een voorrecht, als we van kinds af die waarheid mogen weten en leren verstaan. De Apostel moest zeggen: "Maar blijf gij in hetgeen gij geleerd hebt en waarvan u verzekering gedaan is, wetende van wien gij het geleerd hebt." Niet dat ik

een volleerd mens ben, dat bedoelde de Apostel niet. Nee, maar hij kon toch wel zeggen, de verdrukkingen en vervolgingen zijn mij om deze waarheid niet bespaard gebleven, maar daardoor ben ik temeer verankerd geworden in deze waarheid. Daarom kan ik niet anders prediken.

En mijn geliefden, dan is het ook mijn begeerte, dat al de gemeenten waarover de Heere mij gesteld heeft, nog in deze waarheid, als het ware, vast verankerd mogen worden. Ook uitwendig nog. Want ja, het onderzoek van de zuivere bevindelijke waarheid gaat steeds meer ontbreken. Er is overal tijd voor tegenwoordig, behalve om Gods Woord te onderzoeken. Daar is geen tijd meer voor. En wat leest men allemaal. Wat hoort men allemaal. Zoveel nabijkomende godsdienst met een schijn van waarheid. Het lijkt erop maar het is het niet. Ze zijn net als reclamepoppen in de winkel. Het is mij wel gebeurd als ik voorbij een winkel ging, dat ze in de etalage een pop hadden neergezet. 't Was net een levend mens. Ik schrok ervan. Maar het was een dode pop. Zo is het met de prediking van velen ook. Het is niet anders dan de dood in de pot wat men voortbrengt.

Ik zal trachten het u even nog wat duidelijker te maken. Het is nog niet lang geleden dat ik een jonge predikant sprak. En dan hebben ze veel geloof voor mij, meer dan ik voor mijzelf heb over het algemeen. En dan weten ze te zeggen: "U bent al 68 jaar en dicht bij de heerlijkheid enz." Ik zeg tegen hem: "Kon ik dat nu altijd maar geloven. Want ik heb een aangenaam jong leven gehad en toen ging het op de zaligheid aan en ik verlangde naar de dood. Maar als je oud wordt, dan ga je zien dat het werkelijkheid gaat worden. Dat ga je voelen. En dan komt de dood als een koning der verschrikking op je aan. En dan is er zoveel bedrog onder de godsdienst en je hebt zelf ook een bedriegelijk hart. En dan zeg je: o God, als ik me maar niet bedrieg voor die grote eeuwigheid. Dan wordt die weg zo nauw."

Toen antwoordde hij: "Ja, maar ja, God is een Waarmaker van Zijn woord, en nog vele andere opmerkingen. Maar die gevoelens moet u voor uzelf houden."

Maar daar zit nu juist nog een enkeling naar te luisteren, of die waarheid zo verklaard wordt. Of ze er in worden meegenomen.

Want zulken zeggen: "Ik weet niet meer hoe de weg is." Maar als die waarheid wordt gepredikt, dan zeggen ze: "o, nu krijg ik lucht onder dit woord" Daar schept de ziel adem onder. Men mag horen dat dat de weg is, die God houdt met Zijn volk.

Kijk, mijn geliefden, dat bedoel ik, en dat zeg ik niet om te schelden, maar om u in de waarheid te onderwijzen, en dat opdat ge aan die zuivere, onderwerpelijke, bevindelijke waarheid vast zult houden. Onderzoekt die waarheid! Onderzoekt de geschriften der ouden. Ook van die oude leraars die onder ons gepredikt hebben. Die nog briefjes hebben nagelaten. Ook hun geschriften waaruit ge kunt weten wat deze waarheid is. Die we ook nu weer hebben getracht te verkondigen. Waar ook Christus het oog op had als Hij zei: "Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid." Anders kun je uitwendig de waarheid belijden en er nog voor hebben gestreden, maar als het er op aan komt, ben je er een vijand van. Want een mens wil er altijd bij gepreekt worden en niet erbuiten worden geplaatst. Je hebt nog wel iets op zak, er zijn nog van die verborgen schatten in het veld. Ja, die mogen ons niet worden ontroofd.

Maar als de waarheid recht wordt verkondigd, dan worden die verborgen schatten ons wel ontnomen. Dan worden we, als God ons ontdekt, eerlijk gemaakt. Dan worden we aan deze waarheid verbonden. Dan wensen we niet anders te horen. Dan zeggen we: "o God, ik neem het waar van binnen dat het niet anders is, gruwelijk is ons bestaan als gevallen mens" Dat gaat niet op de hemel aan, dat gaat op de verdoemenis aan.

Maar als men zalig wordt, dan gaat de hel naar de hemel toe. Dan zal men weten wat men eeuwig heeft te doen.

Welnu dat heeft Christus bedoeld als Hij heeft gezegd: "Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid" Ik hoop dat ge dit nu eens zult mogen leren verstaan. Uitwendig moeten we het weten hoor. Werkelijk we hebben het allen nodig dat we dit uitwendig zullen weten. Dat we van die waarheid niet af zullen wijken. Opdat we zullen luisteren waar of de bevindelijke waarheid ons gepredikt wordt. Anders worden we bedrogen en misleid. Dan krijg je hopen met bekeerde mensen en het is aan de vrucht te zien; je krijgt steeds meer avondmaalgangers. Maar denk erom, en daar wordt over het algemeen net niet aan gedacht, we gaan op een eeuwigheid aan. Een eeuwigheid waar geen einde aan komt. Straks valt die boom en als hij naar het noorden valt, blijft hij eeuwig liggen. Dat zal toch zo vreselijk zijn. Daarom heb ik het goede met u voor en dat uit liefde. Och dat gij u toch niet gerust stelt op een grond die voor de eeuwigheid niet houdbaar is en die u ontvallen zal als u met God te doen krijgt.

"Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid." Dat is de waarheid door God geopenbaard. Dat wordt nu het eeuwige wonder als we zo die waarheid eens zullen mogen leren verstaan. Als we zullen zien dat God dat nu heeft willen openbaren. Dat Hij ons heeft willen openbaren hoe Hij ons geschapen heeft. Dat Hij ons heeft willen openbaren wat we gedaan hebben in het Paradijs en hoe diep we gevallen zijn. Dat Hij ons heeft willen openbaren wat in Genesis 3:15 staat: "En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar Zaad; Datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult Het de verzenen vermorzelen." Ja, er is de laatste tijd nogal over de verkiezing en de verwerping geschreven.

Toen was er iemand, die vroeg of men zich in de leer der verwerping zal kunnen verheugen? Nu dan moogt ge het van mij weten dat ik mij houd aan wat in Openbaring 19 gezegd wordt. Wat lezen we daar? Dat de verlost schare in de hemel het Halleluja zingt. "Halleluja! En haar rook gaat op in alle eeuwigheid." In de hemel zingen ze het Halleluja, omdat in de hel de rook van de pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid. Dat is zo lief niet. Nee, maar daar zullen we wat van moeten leren kennen. Dan vallen de vleselijke banden weg. Die zijn er in de hemel niet meer. Dan valt men eeuwig aan de zijde Gods. Dan is men het met God eens. Al is het in het verdoemen van eigen vlees en bloed. Zo moet je de waarheid lief krijgen. Ook de waarheid van de verkiezing en de verwerping. Want het is nu zo, dat men het openlijk uitsprekt: "een verwerping van eeuwigheid is er niet." Nee hoor! Gelukkig hebben wij met de leer van de dubbele predestinatie afgedaan. Maar dan zijn er anderen die zeggen: "Ja maar, hoor eens, dat is niet goed om dat te zeggen. Dat gaat te ver. Er is een verkiezing en een verwerping. Maar die moet je niet preken. Je moet evangelisch zijn."

Kijk, die komen op hun sloffen. Dan kan je toch beter die professor hebben die op zijn klompen komt. Je moet evangelie preken. Wie heeft het eerst het evangelie gepreekt? Dat heeft God gedaan! In het Paradijs. Heeft God toen de verkiezing en de verwerping verzwegen? Nee! Toen heeft Hij gezegd: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar Zaad" Daar heeft God het evangelie gepreekt! De belofte gedaan van Zijn komst in het vlees en tegelijk de verkiezing en de verwerping gepreekt. Dat heeft God gedaan! Moet ik dan anders preken? "Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid."

Ik heb u gezegd hoe men aanvankelijk in die waarheid wordt geheiligd en ook bij de voortgang. Welnu, de Heere zegene daartoe Zijn woord aan onze harten. Opdat we

recht in die waarheid geheiligd zullen worden, zoals de discipelen daarin geheiligd zijn geworden. Dat we die waarheid lief mochten krijgen. Er steeds nauwer aan verbonden mochten worden.

Dan heeft de Apostel gezegd: "Wetende van wien gij het geleerd hebt" Er is strijd aan verbonden hoor. De vijandschap zal niet uitblijven. Maar hij zegt: "ik heb juist daardoor die waarheid steeds liever gekregen." De strijd is ook ons niet gespaard en die blijft ons nog niet gespaard. Maar ik word er steeds meer in bevestigd dat het de waarheid is die ik verkondig al meer dan 45 jaar. Daar heeft God ons in gesterkt. Als dat niet waar was, dan zou ik hier niet meer staan. "Maar dan hulpe van God verkregen hebbende, staan we tot op deze dag."

Het Hogepriesterlijk gebed is ons dierbaar geworden en ook deze bede: "Heilig ze in Uw waarheid; Uw woord is de waarheid." Amen.

Slotzang Psalm 25 : 2

*HEER' ai, maak mij Uwe wegen,
Door Uw woord en Geest, bekend;
Leer mij, hoe die zijn gelegen,
En waarheen G' Uw treden wendt;
Leid mij in Uw waarheid; leer
IJv'rig mij Uw wet betrachten;
Want Gij zijt mijn heil, o HEER',
'k Blijf U al den dag verwachten.*

10. WAARSCHUWENDE VOORBEELDEN

1998

Zingen : Psalm 106 : 16 en 18
 Lezen : 1 Korinthe 10 : 1 t/m 13
 Zingen : Psalm 95 : 6 en 7
 Psalm 98 : 4
 Psalm 78 : 4

Geliefden.

In Amos 5:13 vinden wij die bekende woorden: "Daarom zal de verstandige te dien tijde zwijgen, want het zal een boze tijd zijn". De tijd die wij beleven, is in het bijzonder ook wel een boze tijd te noemen. Het geldt van deze tijd ook zeker wel wat we de Heere horen zeggen in de tekst die aan genoemde tekst voorafgaat: "Want Ik weet, dat uw overtredingen menigvuldig en uw zonden machtig veel zijn". De verstandige zal dus in die boze tijd zwijgen. We mogen van die woorden geen misbruik maken, want we blijven er altijd toe geroepen om tegen de zonden te waarschuwen. Maar de bestraffende man in de poort wordt toch steeds meer gehaat. En de vermaning en bestraffing wordt dan ook niet zonder tegenspraak aangehoord. Daarom zal de verstandige steeds meer moeten gaan zwijgen. Met de verstandige wordt, zoals de kanttekening ons zegt, een leraar of onderwijzer, maar dan ook wel zeker iemand die God vreest, bedoeld. Voor die verstandige zal het dan ook zeker wel een boze tijd zijn. Men zal het oordeel door zien gaan in een verregaande verharding in de weg der ongerechtigheid. Maar die verharding wijst er ook op dat het verwoestende oordeel niet uit zal blijven. Voor geen wijze raadgevingen is men meer ontvankelijk.

Daarom zal de verstandige maar moeten gaan zwijgen, want men gaat in het bedrijf der zonden niet alleen door, maar men weet de zonden ook nog wel goed te praten. Als de zonden in de kerk niet toelaatbaar worden geacht, dan keert men de kerk liever maar de rug toe. Of anders kant men zich ook nog wel op een brute wijze tegen het kerkelijk gezag en ontkent men zijn schuld en weet men zich wel te rechtvaardigen. Bloedschande op bloedschande wordt er in deze tijd bedreven. Vele meisjes en jonge vrouwen gaan verwoest naar lichaam en geest door het leven heen. Men wil niet beseffen dat men eigenlijk in deze weg aan niet anders dan moord en doodslag schuldig is. Wellicht durft men in zulk een weg ook nog wel aan het Heilig Avondmaal deel te nemen. Weet men dan niet meer wat het formulier van het Heilig Avondmaal zegt van degenen die zich aan ergerlijke zonden schuldig maken? Zij worden vermaand om van de tafel des Heeren zich te onthouden en hun wordt verkondigd dat zij geen deel in het Rijk van Christus hebben. En als de zovele ondeugden, die er ook in deze tijd te vinden zijn, zijn opgesomd, dan volgt daarop een veroordeling die niet licht te achten is, als er gezegd wordt: "Deze allen, zolang zij in zulke zonden blijven, zullen zich van deze spijze (welke Christus alleen voor Zijn gelovigen verordeneerd heeft) onthouden, opdat hun gericht en verdoemenis niet des te zwaarder worde".

Al nemen we aan het Heilig Avondmaal geen deel, zo gelden deze laatste woorden ons toch ook, als we in al die zonden leven die er genoemd zijn. Het gericht en de verdoemenis maken we over ons zoveel te zwaarder. Maar och, waartoe dit alles nog gezegd. Men schrikt van zulk een aankondiging van het oordeel blijkbaar niet meer terug. Daarom zal de verstandige te dien tijde zwijgen, want het zal een boze tijd zijn. De maat moet vol gezondigd worden. Men doet dat echter voor zijn eigen volle verantwoording. En het zwijgen van de verstandige getuigt nu nog meer tegen al die verkeerde handelingen dan het spreken. God raapt ook de rechtvaardige weg voor de dag des kwaads. Als het oordeel komt, zullen we toch weten dat we gewaarschuwd zijn, ook zelfs door het zwijgen van de verstandige.

Och, acht het toch nog niet gering als u nog gewaarschuwd wordt. Er is ons verzocht nog een waarschuwend woord tot de gemeente te richten. Het zal misschien onze laatste waarschuwing zijn, die men op deze wijze nog van ons zal beluisteren. Als ons gevraagd werd om nog een woord ter waarschuwing te schrijven, opdat dit de gemeenten zou kunnen worden voorgelezen, dan hebben we niet lang over een geschikt onderwerp behoeven te denken. Onze gedachten werden heengeleid naar de waarschuwing die de apostel ons doet beluisteren in de eerste zendbrief aan de Korinthiërs, het tiende hoofdstuk.

Het Schriftgedeelte waarbij we u nu in het bijzonder willen bepalen, kunt u vinden in de eerste zendbrief van de apostel Paulus aan de Korinthiërs, het tiende hoofdstuk, van vers 6 tot en met 13 waar we Gods Woord aldus lezen:

En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkerwijs als zij lust gehad hebben.

En wordt geen afgodendienaars, gelijkerwijs als sommigen van hen, gelijk geschreven staat: Het volk zat [teder om te eten en om te drinken, en zij stonden op om te spelen.

En laat ons niet hoereren, gelijk sommigen van hen gehoereerd hebben, en er vielen op één dag drie en twintig duizend. En laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield.

En murmureert niet, gelijk ook sommigen van hen gemurmureerd hebben, en werden vernield van den verderver.

En deze dingen alle zijn hunlieden overkomen tot voorbeelden; en zijn beschreven tot waarschuwing van ons, op dewelke de einden der eeuwen gekomen zijn.

Zo dan, die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle.

Ulieden heeft geen verzoeking bevangen dan menselijke; doch God is getrouw, Welke u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen.

Deze woorden wijzen ons op waarschuwend voorbeelden, waarvan wij:

- ten eerste, niet onwetend mogen zijn;
- die ons ten tweede veel te zeggen hebben;
- die ten derde voor het ware geestelijke Israël niet ontmoedigend behoeven te zijn.

1. Waarschuwend voorbeelden waarvan wij ten eerste, niet onwetend mogen zijn

Het is nu niet als naar gewoonte dat we voor een preek slechts een enkele tekst gebruiken, maar wij wensen u nu bij deze bijzondere gelegenheid bij een vrij groot Schriftgedeelte te bepalen. En in korte trekken zouden we u dan de hoofdzaken maar

onder het oog willen brengen. De ernstige vermaning die we van de apostel in dit Schriftgedeelte beluisteren, heeft ons voor deze tijd ook zeer veel te zeggen. De apostel wilde niet dat de Korinthiërs onwetende zouden zijn van wat er onder het Israël van het Oude Verbond gedurende de woestijnreis was voorgevallen. De waarschuwing die we in dit Schriftgedeelte kunnen vinden, was wel gericht tot een gemeente die grotendeels uit de heidenen gesticht was. Op zijn tweede zendingsreis is Paulus te Korinthe gekomen, zoals we in Handelingen 18 kunnen lezen. Veel tegenstand van de Joden heeft hij daar ondervonden, hoewel zijn prediking voor de Joden ook niet ongezegend is gebleven. Maar in het bijzonder heeft de Heere zijn prediking voor de heidense Grieken ter zaligheid willen gebruiken. Hij heeft dan ook de stad vanwege de tegenstand van zijn eigen volk niet mogen verlaten, maar heeft daar zelfs een jaar en zes maanden zijn arbeid verricht.

In het begin van dit hoofdstuk spreekt hij de Korinthiërs als zijn broeders aan en schrijft hij aan hen, hoewel zij grotendeels van heidense afkomst waren: "En ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt, dat onze vaders allen onder de wolk waren, en allen door de zee zijn doorgedaan". Paulus, zelf een Jood zijnde, heeft zijn vaders naar het vlees de Korinthiërs tot een waarschuwend voorbeeld gesteld. Op de bijzondere voorrechten waarin die vaders mochten delen, heeft hij de Korinthiërs gewezen. Ze waren allen onder de wolk en zijn allen door de zee doorgedaan. Mozes is hun leidsman geweest onder de vuur en wolkkolom en in de doortocht door de Rode Zee. God heeft het manna tot hun verzadiging uit de hemel doen regenen. Ook heeft Hij ze allen uit de steenrots te drinken gegeven.

Van al wat er gedurende de woestijnreis geschied was, mocht Israël niet onwetend blijven. Maar Israëls geschiedenis is ook voor de Kerk uit de heidenen bewaard gebleven. Zo had die geschiedenis ook de Korinthiërs zeer veel te zeggen, maar niet minder ook ons heeft die geschiedenis zeer veel te zeggen. We kunnen bij deze gelegenheid het voornaamste maar aanstippen.

Wat de apostel in het begin van dit hoofdstuk onder de aandacht brengt, valt ook wel onder de meest misbruikte Schriftuurplaatsen. Geheel Israël heeft uit de steenrots gedronken. De apostel spreekt over die steenrots als *de geestelijke steenrots*. Hij zegt ook dat die steenrots Christus was. We begrijpen wel dat hiermee wordt bedoeld dat die steenrots op Christus wees. Hij is de Steenrots, Die door Mozes is geslagen en Die daarom ook van Zichzelf heeft kunnen getuigen: "Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke. Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien".

Nee, gans Israël heeft geen geestelijke gemeenschap aan Christus gehad. Ook wijst de uitspraak van de apostel niet op een zijdelings ontvangen van de uitwendige weldaden door de verworpenen uit Christus' verdiensten. Dan zouden ook de beesten uit Christus' verdiensten zijn onderhouden, als men zulk een voorstelling moet geloven, want ook zij hebben uit de steenrots gedronken.

Toch is het wel van grote betekenis, als de apostel er ons op wijst dat gans Israël dezelfde geestelijke drank gedronken heeft. Israël was Oud Testamentisch de Kerk des Heeren. Zo mocht geheel Israël leven onder het licht van het Evangelie. Dat Evangelie wees het volk door vele schaduwachtige verrichtingen en voorbeelden naar Christus heen. Maar gans Israël heeft dat niet recht verstaan. Dat is ook gebleken toen Christus op aarde was. Hij heeft het volk doen weten dat het manna op Hem had gewezen, maar daar wilde men niet van weten. Wij worden thans niet meer door schaduwachtige verrichtingen en voorbeelden op Christus gewezen.

Ter onderscheiding van het Oud Testamentisch Israël leven wij thans onder het Evangelie der vervulling. Maar zouden wij dan ook niet evenals Israël, ja zelfs nog in een meerdere mate dan het Israël van de oude dag onder een zware verantwoordelijkheid leven? Daarom komt het woord van de apostel, geschreven aan de Korinthiërs ook thans tot ons: "En ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt, dat onze vaders allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgedaan zijn".

Dat het uitwendig leven onder het licht van het Evangelie niet genoeg is tot zaligheid, laat de apostel ons hier duidelijk weten. Nee, laten we de woorden van de apostel toch niet misbruiken, zoals dit in deze tijd ook zoveel gedaan wordt, alsof er werkelijk van een geestelijk drinken uit Christus als de Steenrots bij alle uitwendige belijders sprake zou zijn. Neen, zij die waarlijk uit de steenrots Christus tot hun zaligheid hebben mogen drinken, kunnen niet verloren gaan. Die in het wezen des Verbonds begrepen mogen zijn, vallen er nooit meer uit. Maar het leven onder de openbaring of bediening des Verbonds brengt wel een zware verantwoordelijkheid voor ons met zich mee. Dat is het waar we u thans ook met alle ernst op hebben te wijzen.

O, het woord van de apostel mocht ons eens recht aangrijpen, als hij ons doet weten dat God in het meerderdeel van Israël geen welgevallen gehad heeft, maar ze neergeslagen heeft in de woestijn! Men had het manna gegeten dat op Christus wees en uit de steenrots gedronken, die van geen mindere betekenis dan het manna was. Men was uit Egypte geleid door een sterke hand en een uitgestrekte arm. Welk een wonder had God ook verricht in de doortocht door de Rode Zee. Alles wat er geschied was, wees naar de verlossing door Christus heen. Men behoefde daar niet onwetend van te zijn. Door de mond van Mozes en de profeten heeft de Heere Israël daarin onderricht.

Hoe is het nu met ons? Laat ons toch niet gering schatten wat de Heere in de bediening van het Evangelie ons heeft willen schenken. Het wordt ons gedurig voorgehouden hoe we allen van nature verkeren in het Egypte van de dienstbaarheid der zonde, in het land van de schaduwen des doods. Maar ons allen wordt het ook gedurig nog verkondigd, welk een ruime weg van verlossing er in Christus voor een verloren zondaar is ontsloten. Het Evangelie wordt ons hoorbaar gepredikt, maar ook zichtbaar voor ogen gesteld in de bediening der Sacramenten. Tegenover het verschrikkelijke van het voor eeuwig verloren gaan wordt ons het gelukzalige van de eeuwige behoudenis voor ogen gesteld. Wat doen wij daar nu mee? Laat het meerderdeel van Israël dat is neergeslagen in woestijn ons toch tot een afschrikwekkend voorbeeld zijn. We behoeven niet onwetend te zijn van wat er in de woestijn is voorgevallen. Het staat ons alles beschreven tot lering en waarschuwing. Ook de zonden die door Israël bedreven zijn en de straffen die daarop niet zijn uitgebleven. Zo brengt ons dat ook tot onze tweede gedachte, als we willen zien wat die waarschuwende voorbeelden ons hebben te zeggen.

2. wat die waarschuwende voorbeelden ons hebben te zeggen.

De apostel zegt: "En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkterwijs als zij lust gehad hebben".

In het meerderdeel van Israël had God dus geen welgevallen gehad. Dit wijst ons weer duidelijk op de vrije verkiezing Gods. Het was niet alles Israël wat de naam van Israël droeg. Gods vrijmachtige verkiezing is door ons ook wel duidelijk in geheel de geschiedenis van Israël te zien. We moeten daar onze ogen maar niet voor gesloten houden. De scheidslijn loopt altijd door de Kerk in haar zichtbare openbaring heen. Maar dit mag ons niet zorgeloos gerust doen zijn. Integendeel, ook dit staat ons ter

waarschuwing beschreven. De wetenschap van dat er ook een verwerping is, zou ons moeten doen vragen: "Gedenk mijner, o HEERE, naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw heil. Opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel". Hoewel God naar Zijn vrijmachtig welbehagen de eeuwige staat van de mens heeft vastgesteld in verkiezing en verwerping, zo laat toch de geschiedenis van Israël ons weten dat de zonden de verdienende oorzaak van de straf geweest zijn.

- Het kwaad waaraan Israël zich schuldig heeft gesteld, wordt ons hier genoemd. *Israël heeft lust tot het kwaad gehad.* Die lust tot het kwaad ontnemt ons alle verontschuldiging en doet ons geen oorzaak vinden om ons achter Gods vrijmachtige verkiezing te verschuilen. Aan het manna had Israël niet genoeg. Men werd belust in de woestijn en verzocht God in de wildernis. "Wie zal ons vlees te eten geven?" zo heeft men gevraagd. Maar men heeft verder ook lust tot het kwaad gehad. We denken aan de verering van het gegoten kalf. Welk een verschrikkelijke zonde is dit geweest.
- In het bijzonder worden we dan ook op de afgodendienst van Israël gewezen, als de apostel zegt: "En wordt geen afgodendienaars gelijkerwijs als sommigen van hen, gelijk geschreven staat: het volk zat neder om te eten en om te drinken, en zij stonden op om te spelen". In Exodus 32 vinden we deze zonde van het volk ons beschreven. Hoe is de Heere daardoor tot toom verwekt! Hij heeft gedreigd van niet langer Zelf meer met het volk te zullen optrekken. De afgoderij is in het bijzonder een zonde geweest waardoor Gods gramschap over het volk werd opgewekt. Het was het eerste gebod bij de wetgeving op Sinai: "Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben". De Heere als de enige ware God, Die Zich zo door Israël ter onderscheiding van de heidenen had doen kennen, werd daardoor miskend en veracht. Maar die afgoderij ging ook altijd met zulke vleselijke begeerlijkheden en wellusten gepaard. Het volk zat dus neder om te eten en om te drinken en stond op om te spelen, bij de verering van het gegoten kalf.
- Maar de apostel gaat dan ook verder met te zeggen: "En laat ons niet hoereren, gelijk sommigen van hen gehoereerd hebben, en er vielen op één dag drie en twintig duizend". We worden met deze woorden gewezen op wat er geschied is re Sittim, zoals we beschreven kunnen vinden in Numeri 25. Daar begon het volk te hoereren met de dochteren der Moabieten. Bileam heeft het volk niet kunnen vloeken waartoe Balak hem gehuurd had en wat hij ook zelf graag gedaan had. Balak is zeer vertoornd geworden op Bileam, als hij het volk in plaats van het te vervloeken gezegend had tot driemaal toe. Maar Bileam heeft toen Balak een raad gegeven, opdat het volk de vloek over zichzelf zou brengen. Het volk moest verlokend worden tot de afgodische feesten en maaltijden. En deze aanslag is gelukt. Israël koppelde zich aan Baal-Peor. Men bedreef hoererij en boog zich voor de goden der Moabieten. De hoofden des volks werden toen op Gods bevel opgehangen tegen de zon. En Mozes zeide tot de rechters van Israël: "Een ieder dode zijn mannen, die zich aan Baäl-Peor gekoppeld hebben". Er stierven er ook aan een plaag drie en twintig duizend, zoals de apostel ons hier zegt. In Numeri 25 wordt er over vier en twintig duizend gesproken. Daar waren dus wellicht die hoofden des volks bij inbegrepen die tegen de zon werden opgehangen. Drie en twintig duizend zijn er aan een plaag gestorven. Pinehas heeft de gerechtigheid des Heeren geoefend als hij die Israëlitische man, die zeer brutaal voor de ogen van Mozes en gans Israël met een Midianietin de hoerenwinkel inging, in de buik

doorstak. Zou zulk een zonde als van de afgoderij en hoerij van Israël te Sittim ons niet tot een ernstige waarschuwing beschreven staan? Ja, de apostel heeft ook de Korinthiërs daarop ter waarschuwing gewezen. In Korinthe bleef de verleiding tot dezelfde zonde als van Israël niet uit. Korinthe was een bloeiende handelsstad. Er stond daar een tempel die aan de godin Venus, de godin van de wellust was gewijd. Als men zich tot de afgoderij, gepaard gaande met de hoerij liet verleiden, had men niet anders dan een zelfde oordeel hierover als Israël eertijds te wachten. Zo stelde de apostel Israël aan de Korinthiërs tot een waarschuwend voorbeeld.

Zou dit waarschuwend voorbeeld ons niets te zeggen hebben?

* Afgoderij is ons in deze tijd ook zeker niet vreemd. We hebben alleen nog maar aan de Mammon, de geldgod te denken. Heeft die Mammon ons niet van het vertrouwen op de Heere afgebracht met al de sociale voorzieningen en verzekeringen die er zijn? Maar wat zijn de gevolgen daarvan? Onze jeugd is opgegroeid in een weeldetijd. Men kan zich thans zoveel veroorloven waar men vroeger niet toe in staat was. Waar heeft ons echter deze welvaart toe gebracht? In deze laatste tijd hebben we het op een ons zeer aansprekende wijze kunnen zien, hoe de geldzucht ook onze eigen mensen parten speelt. Moet het niet zeer beschamend voor ons zijn als een liberale minister er zich over heeft moeten ontstellen dat er juist zovelen uit de zogenaamde reformatorische kringen deelgenomen hebben aan een piramidespel? We zullen echter naar Jezus' woorden niet God en de Mammon kunnen dienen.

* De apostel wijst ons echter in het bijzonder op de zonde van hoerij. Die hoerij ging met de afgoderij dus gepaard. De uiterlijke welvaart in zo'n stad als Korinthe stelde dus de gemeente aan de verleiding tot de ene zonde zowel als tot de andere bloot. Als we nu echter de waarschuwing van de apostel op deze tijd toepassen, wat geeft die waarschuwing ons dan toch veel te overdenken. We hebben onlangs nog in het dagblad kunnen lezen, dat buiten ons in andere kerkelijke kringen (vele predikanten hun ambt niet langer meer hebben willen waarnemen en maar overgegaan zijn tot een andere staat des levens. De problematiek neemt steeds meer toe door al de echtscheidingen en de zovele verschrikkelijke zedeloze handelingen die er plaatsvinden. En ging dat aan ons kerkelijk leven nog maar voorbij. De enkele leraars onder ons zijn overbelast geworden door al de problemen waarbij ze steeds betrokken zijn. Ja, al de ambtsdragers in ons kerkelijk leven weten er wel van wat hun ambtelijk werk op heden met zich medebrengt. De gruwelijkste zonden worden thans ook bedreven door hen die nog onder de zuivere leer der Waarheid mogen leven. We denken aan de incest en andere schandelijke zonden meer.

* Over de hoerij waartegen de apostel waarschuwt is zeker op het ogenblik wel heel wat te zeggen. Israël werd door die feesten en maaltijden ter ere van de afgoden daartoe verleid. En ook in de gemeente van Korinthe bleef die verleiding niet uit. Er is dus ook een verleiding tot de zonde, in het bijzonder ook wel tot de zonde waarin de vleselijke wellust bevrediging zoekt. Maar daarom zien we er ons ook toe geroepen om tegen de wereldgelijkvormigheid te waarschuwen. Zulk een waarschuwing is toch ook naar Gods Woord. De apostel heeft immers ook tegen de wereldgelijkvormigheid gewaarschuwd. We hebben er ons dan ook kerkelijk toe geroepen gevoeld om zoveel mogelijk een dam op te werpen tegen de wereldgelijkvormigheid. Het kan bij waarschuwingen alleen niet blijven. Er wordt ook naar de waarschuwingen niet meer geluisterd. Kanselboodschappen mogen niet baten en geven zelfs nog oorzaak van ergernis, want de zonden mogen ook niet bij de naam genoemd worden. We hebben er ons echter niet aan durven onttrekken om op een zeer dringend verzoek op onze

kerkelijke vergadering, een predikatie ter waarschuwing te schrijven. Maar dan kunnen en mogen we het natuurlijk niet nalaten om van deze gelegenheid gebruik te maken, om tegen bepaalde verleidingen tot de zonde te waarschuwen.

Zouden we dan ook in het bijzonder niet op de kleding moeten wijzen? De waarschuwing tegen schaamteloze kleding mag niet uitblijven. En zeker niet als men zich daarmee zelfs in Gods huis en onder Gods Woord durft te begeven. Als we tegen die zedeloze kleding waarschuwen, behoeft niet alles bij name genoemd te worden om te weten wat er wordt bedoeld. Het opsommen van vele onbetamelijke dingen is ook niet zo stichtelijk te noemen en kan de lusten ook nog strelen, om maar niet te zeggen dat de tegenspraak dan ook nog niet ontbreekt en men er de spot mee steekt. Men moet ook niet denken dat het onze bedoeling is om allerlei leefregels de hoorders voor te schrijven, want we weten ook nog wel, zoals dit tot in de laatste tijden is gebleken, wat hiermede onder de godsdienst gepaard kan gaan. Achter een bepaalde wettische leefwijze schuilt soms ook wel heel wat ongerechtigheid. We kunnen weten hoe wij ons ook in de kleding hebben te gedragen. Vrouwen en meisjes dienen zich te onthouden van zulk een doorzichtige kleding waardoor de vleselijke lusten worden opgewekt. In het bijzonder als we ook weer tot de zomertijd genaderd zijn, dienen we te weten dat er vele dingen zijn die met de eerbaarheid in strijd zijn. Laat ons hierin de wereld toch ook niet gelijkvormig worden. Het behoeft niet gezegd te worden hoe men in de zomer en zeker met een warme weersgesteldheid in de wereld zich gedraagt. We mogen daar niet aan meedoen. In ons kerkelijk leven hebben we steeds getracht om de wereldgelijkvormigheid te keren met ons te houden aan wat de Schrift ons zegt. We kunnen dan weten wat ons gezegd wordt van het haar der vrouwen en der mannen. Vrouwen en meisjes, kunt u met uw haar ook de voeten van de Heere Jezus afdrogen, zoals die zondares gedaan heeft? Het is ook wel erg als er van het kapsel van de jongens wat gezegd moet worden. In tegenstelling met wat een aantal jaren geleden het geval was, scheert men nu soms het hoofd geheel kaal, zoals we bij vele wereldlingen zien. die een ontuchtig leven leiden. Het moest niet nodig zijn, dat de ambtsdragers soms zulk een onbetamelijke haardracht bij de jongens aanschouwen, waarmee men zelfs in Gods huis durft te verschijnen, wat de ambtsdragers in gewetensnood brengt als men daar niet tegen optreedt.

De apostel laat ons weten dat de Heere door dit alles verzocht wordt.

- Hij zegt: "En laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield". De apostel spreekt over een verzoeken van Christus. Hij was de Verbondsengel Die voor het aangezicht van het volk uitging. Hij werd dus door het volk verzocht, waarmee ons gezegd wordt hoe men de Heere ertoe verzoekt om met Zijn plagen en oordelen ons te straffen. De geschiedenis waarop de apostel wijst is ons bekend. Men is door de slangen vernield geworden. We zullen weten dat we de helse slang dienen met al de ernstige waarschuwingen die tot ons komen te negeren.
- De apostel gaat nog verder, als hij zegt: "En murmureert niet, gelijk ook sommigen van hen gemurmureerd hebben, en werden vernield van den verderver". We weten van Israël hoe murmurierend men zich steeds gedurende de woestijnreis heeft gedragen. O, dat twisten met God en met Mozes Zijn knecht was toch zulk een verschrikkelijke zaak! Als de weg naar Kanaän het volk verdrietig werd, werd men vergramd op zijn voorgangers en in hen op God Zelf. Men zou onder leiding van anderen zelfs hebben willen wederkeren naar Egypte. Een zelfde geval schijnt zich ook onder de Korinthiërs te hebben voorgedaan, als men zich leraars ging vergaderen naar eigen begeerlijkheden. Zulke leraars

werden begeerd die een prediking brachten naar het vlees, waarbij de ongerechtigheden vrij konden worden bedreven. Zou ditzelfde ook in deze tijd niet het geval zijn? Met een afwijken van de zuivere leer der Waarheid, ziet men ook veelal een ruime levensopvatting gepaard gaan. Het murmurerende Israël werd echter vernield door de verderver.

"En deze dingen alle zijn hunlieden overkomen tot voorbeelden", zegt de apostel, *"en zijn beschreven tot waarschuwing van ons, op dewelke de einden der eeuwen gekomen zijn"*. We leven onder de laatste bedeling. De kanttekening zegt van die einden der eeuwen: "Dat is, de laatste tijden, in welke de genade Gods krachtiger is en de boosheid meerder". Men moet er eens over denken dat er in de eerste Christengemeenten, nog zo kort na de uitstorting van de Heilige Geest, als de genade Gods nog zo krachtig werkte, zoveel zonden te bestraffen waren. We leven nu echter weer zoveel eeuwen later en zouden wij dan nu de waarschuwing van de apostel nog niet meer ter harte moeten nemen dan zij aan wie de apostel dit schreef? Op ons zijn toch zeker wel de einden der eeuwen gekomen. Al weten we de dag van Christus' wederkomst niet, zo wijst de bijzondere tijd waarin wij leven er toch zeker wel op dat we die dag met rasse schreden tegemoet gaan. De vorst der duisternis weet dat hij nog een kleine tijd heeft, maar heeft dan ook grote toom en gaat om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden.

"Zo dan, die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle". Dit is een woord dat wij altijd wel ter harte dienen te nemen. In eigen kracht kunnen we tegen de verleidingen tot de zonden nooit staande blijven. Maar waar de Heere in deze tijd in het bijzonder Zijn weerhoudende genade zo intrekt, heeft de verzoeker te meer vat op ons. Ook Gods kinderen kunnen met de genade die de Heere naar de ziel geschonken heeft niet één ogenblik in eigen kracht in de verzoeking staande blijven. Daarom moeten ook zij de vermaning van de apostel ter harte nemen en kunnen zij niet genoeg om de Goddelijke bewaring vragen. Juist wanneer we menen te staan, is het gevaar van te vallen zoveel te groter. Dat is het wat de apostel ons hier voorhoudt. Laten we ons maar nooit boven een ander verheffen. Waar een ander in valt, daar kunnen we ook in vallen. We moeten altijd wel bang zijn voor het vallen in de zonden, maar daar moeten we in deze tijd zeker wel bang voor zijn. Daarom: "Zijt niet hooggevoelende, maar vrees." Hoe nodig is de ware zielsontdekking voor elk mens, maar ook de steeds doorgaande zielsontdekking voor Gods volk. Ware zielsontdekking brengt ons in de vernedering en doet ons in ootmoed wandelen. Voor zulk een volk dat met ware ootmoedigheid bekleed mag zijn, heeft de apostel dan ook nog een woord ter bemoediging. In de derde plaats zouden we u daar nog op willen wijzen, daar de waarschuwende voorbeelden die de apostel ons voor ogen stelt, het ware geestelijke Israël Gods niet behoeven te ontmoedigen.

De apostel gaat verder met te zeggen: *"Ulieden heeft geen verzoeking bevangen dan menselijke; doch God is getrouw. Welke u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen"*.

Bij de jaarlijkse behandeling van de Heidelbergse Catechismus vraagt de bede: "En leid ons niet in verzoeking" steeds afzonderlijk onze aandacht. Een bede die niet genoeg bij ons kan gevonden worden, maar die we misschien juist nog het minste doen. Toch heeft het ons wel wat te zeggen, als de apostel nu in dit verband dit woord ter bemoediging van de ware gelovigen heeft neergeschreven. Als men zou zien op al

wat er plaatsvond en als men de waarschuwendende woorden van de apostel recht ter harte zou mogen nemen, zou wel een bange vrees de ziel kunnen bekruipe, dat men niet anders had te verwachten dan gelijk anderen geheel aan zichzelf te zijn overgegeven.

Maar als er zulk een vrees zou zijn, dan had de apostel toch nog een woord ter bemoediging te doen horen. "Ulieden heeft geen verzoeking bevangen dan menselijke". Is dit niet een woord tot enige vergoeding van het kwaad? Nee, het kwade is niet goed te spreken. Maar de apostel wijst met zo te spreken juist op het verschrikkelijke van 's mensen totale verdorvenheid in zijn diep gevallen staat. Het is niet te zeggen hoe boos en goddeloos de mens door de zondeval geworden is. Maar nu stelt de apostel daar tegenover de getrouwheid Gods in het staande houden van de Zijnen en in het bewaren van hen tot het eeuwig hemels Koninkrijk. Het kan een kind van God in een wereld vol goddeloosheid en dat in het bijzonder ook in zo'n tijd als waarin wij leven, zo bang en benauwd worden. De oordelen Gods kunnen immers over de zonden ook niet uitblijven. Maar men ziet ook de droeve en vreselijke gevolgen van al die goddeloze handelingen, die er zelfs op kerkelijk terrein plaatsvinden, gedurig voor ogen. Men wordt daar steeds mee geconfronteerd, ook wel in zijn naaste omgeving. Dit kan ook als een zware last op ons gaan drukken. En als dan de Heere Zijn aangezicht ook nog zo verborgen houdt, kan het de ziel zeker zeer bang worden. Heeft de Heere dan alles maar aan zichzelf overgegeven en heeft Hij dan ook met ons afgedaan? Neen, zegt de apostel, God is getrouw. O die getrouwheid Gods heeft de kerk toch altijd zoveel te zeggen! Tegenover al onze ontrouw blijft Hij de Getrouwe. Hij zegt: "Want Ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteed".

Het kan onder de verdrukkingen en tegenheden soms wel zeer duister worden voor de ziel, in het bijzonder onder die gevoelige geestelijke verlatingen. Maar de Heere zal niet verzocht doen worden boven vermogen. Hij weet wat wij kunnen dragen. Hij legt Zijn volk niet te veel op. "Het broodkoren moet wel verbrijzeld worden, maar Hij dorst het niet gedurig dorsende; en Hij breekt het niet met het wiel Zijns wagens, en Hij verbrijzelt het niet met zijn paarden." Hij zal ook met de verzoeking de uitkomst geven, opdat men ze zal kunnen verdragen. Het gaat met de Kerk door de bangste en donkerste tijden heen op de eeuwige overwinning aan. Het staat er dan ook zo opmerkelijk, dat de duivel omgaat als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden. Er zal tot het einde toe nog een overblijfsel zijn naar de verkiezing der genade. En voor dat overblijfsel zal het zeer benauwd worden in een tijd waarin de mens zich teugelloos uitleeft. De verdrukking die men hierin onderworpen is, is soms niet meer te dragen. Maar God is getrouw. Hij heeft het aan een Lot betoond, die zelf de vruchtbare vlakte van Sodom en Gomorra gekozen had om te bewonen, maar van wie de apostel Petrus zegt: "En den rechtvaardige Lot, die vermoed was van den ontuchtigen wandel der gruwelijke mensen, daaruit verlost heeft. (Want deze rechtvaardige man, wonende onder hen, heeft dag op dag zijn rechtvaardige ziel gekweld door het zien en horen van hun ongerechte werken); Zo weet de Heere de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de rechtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels, om gestraft te worden".

Laten we nu eerst zingen Psalm 98:4:

*Laat al de stromen vrolijk zingen,
De handen klappen naar omhoog;
`t Gebergte, vol van vreugde, springen
En hupp'len voor des HEEREN oog:*

*Hij komt, Hij komt, om d'aard' te richten,
De wereld in gerechtigheid;
Al 't volk, daar 't wreed geweld moet zwichten,
Wordt in rechtmatigheid geleid.*

Berijming Datheen:

*Dat de waterstromen zeer krachtig
Verblijd zijn en t'zamen verheugd;
Dat ook alle bergen eendrachtig
Geneuchte bewijzen en vreugd.
Want God komt richten hier beneden
De wereld in gerechtigheid
Ende Hij zal heersen met vreden
Over 't volk in der billigheid.*

Toepassing

Hebben we nu al niet genoeg ter toepassing uit de overdachte woorden van de apostel beluisterd? Het moest ons althans wel genoeg zijn. Maar wie schrikt nog van die waarschuwendende voorbeelden die de apostel genoemd heeft, terug van het bedrijf der zonden? We wensen ons echter nog zoveel mogelijk van u vrij te maken. Nee, we hopen dat niet vanuit de hoogte te doen. Als men de boosheid van zijn eigen hart leert kennen, dan kan men niet vanuit de hoogte neerzien op hen die de ongerechtigheid bedrijven.

Maar toch kan de verschrikkelijke verharding waaraan men zich overgeeft, ons aangrijpen. En we kunnen en mogen dan ook niet nalaten om nog met alle ernst te waarschuwen tegen de steeds meer doorbrekende gruwelijke zonden en ongerechtigheden. Er is veel te noemen waar we tegen dienen te waarschuwen, vooral in deze tijd. En het is ons gevraagd om in plaats van een kaneelboodschap te doen voorlezen, die over het algemeen toch weinig invloed heeft, een predikatie te schrijven om in de gemeenten te doen voorlezen, in de hoop dat zulk een predikatie nog enige indruk mocht geven en zou mogen dienen tot een breken met zoveel zondige handelingen.

We hebben over de opkomst naar Gods huis over het algemeen niet te klagen, zelfs niet onder de leesdiensten. Maar steeds meer komen we er achter, dat men bij het getrouwe opkomen onder Gods Woord de gruwelijkste ongerechtigheden durft te bedrijven. Ontstellende ontdekkingen doen we op, als de overspannen toestanden waarin meisjes en jonge vrouwen verkeren, ons doen weten dat de incest ook onder ons veel meer aanwezig is dan dat we ooit hadden kunnen of durven denken. Men belijdt zogenaamd de leer der Waarheid nog wel en schijnt nog met ernst en aandacht naar de predikaties te luisteren en de Psalmen mee te zingen, terwijl men tegelijk de meest zondige praktijken erop nahoudt.

O bedenkt toch, dat het oordeel dat u te wachten staat, vreselijk zal zijn! Moet het zo met u op de dood en de eeuwigheid aangaan? Vreselijk zal het zijn om straks te vallen in de handen van de levende God Die een verterend vuur en een eeuwige gloed voor de zondaar is, daar Hij als de vlekkeloos Heilige met het onheilige geen gemeenschap hebben kan en de zonden hier reeds, maar straks ook tot in alle eeuwigheid met vlammend vuur bezoeken zal. O, het zal wat zijn als degenen met wie u de ongerechtigheid bedreven hebt, eeuwig u dit kwaad onder het oog zullen brengen. Eeuwig zult ge in de buitenste duisternis er elkaar mee kwellen en benauwen.

En het wil ook wat zeggen om zulk een grote zaligheid te versmaden als die u nu nog in de prediking wordt voorgesteld. De apostel heeft in de door ons overdachte woorden gezegd: "En laat ons Christus niet verzoeken". Zoals we u gezegd hebben, was Christus de grote Verbondsengel Die voor het aangezicht van het volk uitging. Maar Hij is het ook Die ons in de prediking van het Evangelie steeds wordt voorgesteld als de Zaligmaker van zondaren, Die in zulk een diepe vernedering in de wereld is gekomen en Zijn weg hier is gegaan, ook in dat allersmartelijkste lijden, opdat we door Hem behouden zouden worden van een eeuwige straf en tot een eeuwige zaligheid zouden kunnen komen. O, het zal toch wat uitmaken voor ons om op zo'n grote zaligheid geen acht te hebben gegeven!

Bedenken we het wel goed wat de dienst van God die we nog mogen onderhouden, ons te zeggen heeft? Hoe gaan we de dag des Heeren tegemoet? Het kan ons zo smarten als we zien hoe onze jeugd op de zaterdagavond zich gedraagt! Men komt op plaatsen waar men niet behoort te zijn aan de vooravond van Gods dag. In een bar en een disco zijn we zeker niet op onze plaats. Toch durven onze jonge mensen zich naar die plaatsen te begeven. Op andere plaatsen denkt men soms wel wat meer op een gepaste wijze Gods dag tegemoet te gaan. Maar hoe brengt men daar de avond door? Van jonge mensen kunnen we echt wel wat verdragen en we weten wel dat de jeugd en de jonkheid ijdelheid is. Toch willen we u in liefde waarschuwen voor de gevaren die u dreigen. Moet ge op deze wijze kennismaken met elkaar, om straks misschien met elkaar door het leven te gaan en dan op een pijnlijke wijze te ondervinden dat ge op deze manier niet in Gods gunst bij elkaar gekomen zijt?

Er kunnen bezinningsavonden zijn en men kan ook nog wel een goed doel gehad hebben met die te beleggen. Toch blijkt het steeds meer dat men op deze wijze ook beïnvloed kan worden door een godsdienst waarmee men niet dezelfde Waarheid belijdt als waarin men van der jeugd af aan is onderwezen en die u nog steeds wordt voorgehouden.

Dat men in huiselijke kring niet meer op een gepaste wijze de zaterdagavond door kan brengen, zoals dat vroeger toch nog wel meer het geval mocht zijn, zegt al genoeg. Wie heeft nog lust om een goed boek te lezen en de leer der Waarheid te onderzoeken, zoals die ons in de ons nagelaten geschriften wordt voorgehouden? Bij al de ontwikkeling die er is, neemt de onkunde als het de zuivere geloofsleer betreft, schrikbarend toe. O jeugd, vlied toch de begeerlijkheden der jonkheid en tred op de weg des verstands!

De middelen zijn er nog die de Heere tot onze zaligheid gebruiken wil. Hoe verschrikkelijk is toch de versmading van de middelen en inzetten die God ten goede voor ons wil gebruiken. Jong en oud, neemt nog de vermaningen en waarschuwingen ter harte die we u nog als oud man en als emerituspredikant op deze wijze hebben willen doen horen. Het wordt ons in deze wereld zeer benauwd. Het einde echter van ons leven en van het bestaan der wereld komt steeds meer in het zicht. We hebben u echter niet willen achterlaten zonder u deze waarschuwingen nog te doen horen.

De Heere gedenke Zijn overblijfsel nog in de benauwdheid der tijden. God is getrouw Die u niet doet verzocht worden boven vermogen. Het leven kan u zwaar en moeilijk gaan vallen, maar de uitkomst zal toch onuitsprekelijk gelukkig zijn. Straks zijn er geen bange nachten meer te doorworstelen op die plaats waar geen nacht meer zijn zal en waar het een eeuwige dag zal zijn in het aanschouwen van de heerlijkheid Gods en in de eeuwige gemeenschap met God Drie-enig en het Lam, Dat u eeuwig aanbidden

zult. En ook kunnen we naar de belofte Gods verwachten een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid wonen zal. Amen.

11. DE ONMISBAARHEID VAN DE LIEFDE

Jaarboek 1997

Psalm 116: 1, 2

Lezen: 1 Korinthe 13

Psalm 36: 2, 3

Psalm 103: 9

Psalm 133: 3

Geliefden.

Van de zaligheid die Gods Kerk hiernamaals te wachten staat, worden de voorsmaken hier in dit leven gekend. Die voorsmaken zijn de eerstelingen van de volle oogst die de Kerk voor na dit leven is bereid. Als echter de eerstelingen al zo zoet en zalig zijn, wat moet dan wel de volle oogst niet zijn! De dichter van Psalm 36 spreekt over: een volle beek van wellust, die hier elk van liefde dronken maakt. De oude berijming van Datheen zegt: En aan Uwer wellusten vloed, voert Gij die, dat ze drinken.

Ook in de onberijmde Psalm wordt er over een beek van Goddelijke wellusten gesproken. Als men uit die beek mag drinken, bereikt de liefde een volle maat. De maat kan maar vol zijn, al is die maat klein of groot. De volmaakte liefde drijft alle vrees buiten. Maar wel is ook waar, dat men van die liefde nooit genoeg kan krijgen. En al wat de ziel daar in dit leven in beginsel van mag smaken, trekt het hart naar Boven toe. Nooit is het te zeggen welk een gelukzaligheid Gods Kerk na dit leven te wachten staat. Eeuwig zal die Kerk dronken gemaakt worden uit de beek van de Goddelijke wellusten. De dichter heeft zich in de 36e Psalm als het ware een feestmaal voor ogen gesteld. God de Vader heeft Zijn Zoon een bruiloftsmaaltijd bereid, zoals Christus daar Zelf van heeft gesproken in Mattheus 22. Die bruiloftsmaaltijd staat de Kerk na dit leven te wachten. Maar die als een Ruth hier op aarde aan de maaltijd van Boaz met de maaiers mogen aanzitten, zullen straks eeuwig aan de maaltijd van de meerdere Boaz mogen deelnemen. En is het hier al zo zoet en zalig voor de ziel, als ze aan Boaz' tafel mag zijn gezeten, wat zal het dan niet zijn, als men eeuwig zal mogen aanzitten aan de ronde tafel van de bruiloft des Lams!

De gasten die aan die bruiloftsmaaltijd mogen deelnemen, zijn de geroepen uitverkorenen, die hun deel niet in dit leven hebben gehad, zoals de dichter dit van de arme wereldling getuigt. De natuurlijke mens kan daar ook wel van vervuld worden als met een verborgen schat, zoals diezelfde dichter zegt in Psalm 17. De kinderen worden er ook nog van verzadigd en zij laten hun overschot hun kinderkens achter. De dichter laat er dan echter op volgen: "Maar ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken." De kanttekening wijst er terecht op, dat dit wel een ander deel is dan van de wereldling en van de natuurlijke mens, die zich vergenoegt in hetgeen de wereld biedt. De dichter van Psalm 16 kon zeggen: "De HEERE is het deel mijner erve en mijns bekers, Gij onderhoudt mijn lot".

De dichter van Psalm 84 achtte het al een groot voorrecht om hier op aarde een dorpelwachter te mogen zijn in het huis des Heeren. Wat zal het voor zulke

dorpelwachters dan wel niet zijn, om eeuwig als gasten aan des Konings maaltijd in het hemelhof verzadigd te mogen worden met het goede van Gods huis en met het heilige van Zijn paleis. Dan zal men eeuwig mogen drinken uit de beek van de Goddelijke wellusten, Die hier op aarde met een heerser mag zijn aangezeten, moet wel denken aan de waarschuwing van Salomo en als hij een gulzig mens is. een mes op de keel zetten. Dat zal in de hemel niet nodig zijn. Men zal uit een volle beek van Goddelijke wellust eeuwig dronken worden gemaakt. Al is die volmaaktheid echter hier op aarde niet te vinden, zo wordt daar toch hier in dit leven al wat van gekend. De liefde die men eeuwig zal smaken, zal hier op aarde ons al niet vreemd moeten zijn gebleven. Dat is die liefde die over dood en graf heengaat en nimmermeer vergaat. Daarbij zouden we u nu ook nader nog wat willen bepalen aan de hand van de u zoeven voorgelezen woorden, die u kunt vinden in de eerste algemene zendbrief van de apostel Paulus aan de Korinthiërs, het dertiende hoofdstuk, het achtste vers, het eerste gedeelte, waar Gods Woord aldus luidt:

"De liefde vergaat nimmermeer".

We worden hier dus bepaald bij DE ONMISBAARHEID VAN DE LIEFDE en we willen dan zien:

1. Waar die liefde vandaan komt
2. Hoe die liefde gekend wordt
3. Hoe die liefde bestendig is.

1. Waar die liefde vandaan komt

1 Korinthe 13 moet voor ons allen wel een bekend hoofdstuk zijn. Er wordt wel over dat hoofdstuk gesproken als het Hooglied van het Nieuwe Testament. Het is dat hoofdstuk, dat spreekt over de liefde en ons doet weten, dat de liefde de voornaamste gave is. Aan het einde van het vorige hoofdstuk heeft de apostel gezegd: "Doch ijvert naar de beste gaven; en ik wijs u een weg, die nog uitnemender is." En dan begint hij dit hoofdstuk met te zeggen: "Al ware het, dat ik de talen der mensen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zo ware ik een klinkend metaal, of luidende schel geworden." Duidelijk wijst hij er ons op, hoe ver de mens onder algemene genade het met algemene gaven en verlichting brengen kan. Zo zegt hij in het tweede vers: "En al ware het, dat ik de gave der profetie had, en wist al de verborgenheden en al de wetenschap; en al ware het, dat ik al het geloof had, zodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zo ware ik niets." En hij gaat nog verder in het derde vers met te zeggen: "En al ware het, dat ik al mijn goederen tot onderhoud der armen uitdeelde, en al ware het, dat ik mijn lichaam overgaf, opdat ik verbrand zou worden, en had de liefde niet, zo zou het mij geen nuttigheid geven."

We kunnen dus wel vele gaven hebben, maar dat juist de voornaamste gave wordt gemist. En zoals uit het vorige hoofdstuk blijkt, was er nogal wat onenigheid in de gemeente van Korinthe, vanwege de verscheidenheid der gaven.

En zoals het nu nog is, zo was het ook toen, dat er meer op de gaven dan op de genade werd gelet. Iemand kan om de grote en vele gaven, die hij bezit, in de hoogte worden gestoken en in hovaardigheid daar zelf ook in opgaan, terwijl een ander om de zoveel mindere gaven, die hij heeft, veracht wordt.

Maar in het vorige hoofdstuk heeft de apostel de Korinthiërs erop gewezen, hoe dat ze eertijds heidenen waren, tot de stomme afgoden heengetrokken. En als de Heere ze nu tot de kennis der zaligheid had willen brengen, dan was dat uit genade geschied. En dan hadden ze geen reden om zichzelf daarop te verheffen. Daarbij heeft de apostel er

ook nog op geweest, hoe soeverein Gods Geest in de bedeling van de geestelijke gaven is. Want die Geest deelt aan een iegelijk, gelijkerwijs Hij wil.

Er is dus onderscheid in de geestelijke gaven. De één krijgt de gave des gebeds en de ander krijgt de gave der profetie, zoals de apostel zegt. Een ander krijgt weer de gave van onderscheiding. Die gave heeft ook een ieder van Gods volk niet. Maar er is nu eenmaal onderscheid in de geestelijke gaven. Maar de leden van het lichaam van Christus vullen elkaar daarin aan. De hand kan tot de voet niet zeggen: "Ik heb u niet van node."

Maar de apostel wijst er dan toch tenslotte op, dat een mens vele gaven kan bezitten en dat hij met dat alles buiten de genade staat. Door alle tijden heen zijn er wel geweest in Gods Kerk die bijzondere gaven hadden en daarom wel bewonderd en bewierookt werden. En aan wier genadestaat men daarom ook zelfs niet getwijfeld heeft. Maar hoe bedrogen is men met dezulken uitgekomen, als het vroeg of laat op de één of andere wijze openbaar kwam, dat men toch de liefde missen moest. Daartegenover zijn er ook altijd geweest, die de gaven niet hadden om hun innerlijke zielsgesteldheid recht tot uitdrukking te brengen, waarom men de schouders ook wel voor zo iemand heeft opgehaald en aan de genadestaat heeft getwijfeld, terwijl toch het werk van Gods Geest in oprechtheid in het hart te vinden mocht zijn.

Wij zijn altijd maar geneigd om op de woorden aan te gaan. Maar de mond kan heel wat klaarmaken. En de wijze waarop men iets zegt, kan ook van grote invloed zijn. Maar met het verstand kan men het zeer ver brengen en dat de liefde toch wordt gemist.

De vorst der duisternis kan een mens ook laten praten. En ja, we leven nu eenmaal ook in een tijd, waarin het niet ontbreekt aan een beredenerend christendom. En laat ons nooit uit het oog verliezen, dat de duivel zich vertoont als een engel des lichts. En we gevoelen er ons ook toe gedrongen om tegen het nabijkomend christendom op te trekken. Want dat nabijkomend christendom weet het ook zo ver te brengen met gaven! En met het beredeneren van de zaak en met het gebruik der woorden.

Maar hierin zal men toch altijd kunnen weten of er alleen maar gaven zijn, als men opgeblazen wordt. Want de kennis maakt opgeblazen, zegt de apostel, maar de liefde sticht. De liefde doet niet opgeblazen zijn. De liefde kenmerkt zich in ware ootmoed; in ware vernedering des harten.

En zo wijst de apostel dan ook juist hier zo'n grote tegenstelling aan. Want de scheidslijn kan nooit scherper getrokken worden, dan dat er juist op de liefde wordt gewezen. Hij wijst de tegenstelling aan die er is tussen het algemene werk van Gods Geest en het zuivere, zaligmakende werk des Geestes. De liefde zal er moeten zijn, want die liefde vergaat nimmermeer. Er is zoveel, wat wel vergaat. Dat laat de apostel ook horen, als hij zegt: "Maar hetzij profetieën, zij zullen teniet gedaan worden; hetzij talen, zij zullen ophouden; hetzij kennis, zij zal teniet gedaan worden." Ach, daar krijgt Gods ware volk ook wel diepe indrukken van, dat er zoveel is, wat de eeuwigheid niet verduren kan, maar dat het daarom juist op de liefde aan zal komen. En dat die liefde nimmermeer vergaat, zoals hier gezegd wordt. Dat zal men al mogen waarnemen, als er ook maar een enkel vonkje van die Goddelijke liefde in de ziel ontstoken wordt. Dan wordt men gewaar, dat die liefde naar de eeuwigheid trekt. En dat die liefde door vele wateren niet kan worden uitgeblust.

Die liefde is tot in eeuwigheid, want die komt uit de eeuwigheid. God Zelf is liefde. En de liefde is uit God. En God is een eeuwig Wezen. En waar de liefde afdaalt in de ziel, daar zal God het de mens doen weten, dat de liefde uit de eeuwigheid komt. We lezen het in Jeremia 31. Maar dat is nu juist het grote wonder voor al degenen, die dat te beurt zal mogen vallen: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik

u getrokken met goedertierenheid." Dat is nooit te begrijpen, dat die God, Die volzalig is in Zichzelf, de Algenoegzame, Die het niet van node heeft om van eens mensenhands gediend te worden als iets behoevende. Die de wereld niet had behoeven te scheppen en de mens niet had behoeven voort te brengen tot Zijn verheerlijking; dat Die van eeuwigheid de mens heeft liefgehad. Dat is een onbegrijpelijke en een Goddelijke liefde. En dat ook weer ter onderscheiding van zovele anderen, die Hij niet heeft liefgehad.

Want we hebben de Waarheid maar zuiver uit te dragen, zoals we die kunnen vinden in de Schrift. Er zijn vaten des toorns, die Hij met veel lankmoedigheid verdraagt, tot het verderf toebereid. Dat is geen leer, die naar het vlees is. Maar het is de leer van Gods Woord, die ik brengen moet. En we weten wel, dat alles er tegen opkomt, wanneer de vrije, soevereine verkiezing Gods gepredikt wordt. Maar we hopen die dan toch altijd te prediken. Want dit wordt toch het wonder voor al degenen, die zalig worden, dat er een eeuwige, vrije, soevereine, Goddelijke verkiezing is. En dat God in die verkiezing niet bewogen is geweest door iets in of aan de mens. Want Hij heeft niet verkoren om een voorgezien geloof of goede werken. Maar de verkiezing is geschied uit loutere soevereiniteit. En zo openbaart dan ook de liefde zich in de tijd, ongebonden en vrij. En zo wordt God tot het bewijzen van de liefde niet opgewekt door iets in of aan de mens. En zo onderscheidt dus dit Goddelijke werk zich van al het werk van de mens, waarmee de mens bij zichzelf vandaan tot God wil opklimmen. Want daar zijn alle valse leringen juist aan te kennen. Men wil niet weten van de vrije, soevereine verkiezing! En waarom niet? Nee, dan wordt er altijd bij God vandaan gepreekt. Hoe God naar een mens omziet. Maar men heeft liever dat er een weg van zaligheid van de mens vandaan gepreekt wordt naar God toe. Dan kan de mens over een ladder van zijn eigen werk zo tot God opklimmen. Het ontbreekt echt niet aan mensen, die gaven hebben, die kennis hebben, die verstand hebben en die ijver hebben. En die die ijver aan de dag weten te brengen in een weg, waarin zij het op God aan werken. Ze denken zo God te dienen en God te behagen. Maar ze hebben er geen erg in, dat ze met al hun spreken en al hun redeneren en al hun bidden (zoals de apostel zegt) een klinkend metaal en een luidende schel zijn. Want de liefde uit God vandaan wordt gemist. We worden hier gewezen op dat onuitsprekelijke wonder dat God een mens, die voor de gelukzaligheid niet bekwaam is, daar bekwaam voor wil maken.

Want, mijn geliefden, laat ik het zo eens eenvoudig mogen zeggen: *in de hemel ademt de lucht enkel liefde*. En nu kunnen we wel graag naar de hemel willen, maar wat moeten we nu in de hemel doen als we niets van de liefde kennen? Wat moeten we dan in de hemel doen? Daarom zegt de apostel: "Dankende den Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht."

Ik heb het altijd maar weer te prediken, dat de mens ligt in een diepgevallen staat, gans ellendig. De apostel Johannes zegt: "Broeders, ik schrijf u geen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat gij van den beginne gehad hebt; dit oud gebod is het woord, dat gij van den beginne gehoord hebt." Wat bedoelt de apostel Johannes daar nu mee? Wel, heel eenvoudig dit: God heeft de mens goed geschapen. Hij is enkel liefde. En Hij schiep de mens met enkel liefde in het hart. Hij schiep de wet in het hart in. En in die wet brengt Hij Zijn volmaaktheid tot uitdrukking. Dus de mens is volmaakt door God geschapen met de wet der liefde in het hart. Hij had liefde tot God en toen er twee mensen waren, hadden ze echte liefde tot elkaar.

Maar o, hoe verschrikkelijk is de val van de mens geweest, waardoor hij de liefde kwijtgeraakt is. En waardoor hij een hater van God en van zijn naaste is geworden. Daarom is het, dat God nu geen gemeenschap meer kan hebben met die zondaar, die

in zulk een ellendige staat door eigen schuld verkeert. Om het nu maar ineens zo te zeggen (en dan wordt het misschien een beetje duidelijk): Boven de hel staat geschreven: *God is liefde*. Hoe kan dat nu? Daar stort God Zijn volle toorn uit! Ja, omdat Hij een God van liefde is. En omdat Hij een liefdeloos schepsel niet verdragen kan. Daarom is God zo rechtvaardig in de uitgieting van Zijn toorn op een mens, die Zijn beeld niet meer vertoont. En dat, terwijl de mens zo goed en recht naar Gods evenbeeld geschapen is met ware liefde in het hart.

Het is niet te zeggen in welk een diep ellendige staat de mens daar ligt. Die kan nog wel godsdienst hebben. Ja, aan godsdienst ontbreekt het de gevallen mens nog niet. En met die godsdienst tracht hij tot God dus op te klimmen. Maar dat doet hij niet anders dan de Baälpriesters: hij springt tegen het altaar aan. Dan kan er een Saul zijn, van wie ze zeggen: "Is Saul ook onder de profeten?" Dan kan er een Ezau zijn, die een plaats des berouws met tranen zoekt en hij vindt die niet. De ware liefde wordt gemist. In zulk een staat verkeert de gevallen mens. En daarom is dat juist (en dat heb ik er nu tegenover te stellen) het eeuwige wonder, dat God Zijn liefde aan zo'n liefdeloos mens gaat openbaren in die ellendige staat. En dat Hij uit eeuwige liefde naar zo'n mens omziet. En dat Hij die liefde uit gaat storten in het hart. En dat Hij hem opzoekt in Zijn liefde.

Want het grootste wonder is toch: de opzoekende liefde Gods, bij de aanvang, maar bij de voortgang ook. Want dat wonder wordt steeds groter. Maar bij de aanvang is dat toch wel het grootste wonder, dat God de mens van dood levend maakt. En dat Hij omziet naar een mens, die uit en van zichzelf naar Hem nooit omgezien zou hebben. Nooit meer naar Hem gevraagd of gezocht zou hebben. Dat Hij zulk een mens door de liefde trekt. Dan zal men weten **WAAR DE LIEFDE VANDAAN KOMT**.

Welnu, dat wilde ik u allereerst even zeggen.

II. Maar in de tweede plaats willen we dan ook zien, **HOE DE LIEFDE WORDT GEKEND**.

Want die liefde, die uit de eeuwigheid vandaan komt, wordt in de tijd gekend. Die liefde wordt uitgestort in het hart. En dan komt er een liefde in het hart tot God. En die liefde zal zich dan ook tot God zeker in de vrucht gaan openbaren. Nee, die openbaart zich niet in een opgaande uitwendige kennis. Daarmee kon men in de gemeente van Korinthe niet anders dan beroering en onenigheid, twist en tweedracht verwekken. En daarom is het, dat de apostel er ook op wijst, dat de liefde zich wel in iets anders doet kennen. En hoe bedekt het werk van Gods Geest lange tijd kan liggen, maar de liefde zal zich openbaren in de bepaalde eigenschappen, die die liefde heeft.

Laat ik het even mogen voorlezen: "De liefde is lankmoedig, zij is goedertieren: de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet lichtvaardiglijk, zij is niet opgeblazen; zij handelt niet ongeschiktelijk, zij zoekt zichzelf niet, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad; zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid; zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdraagt alle dingen."

U begrijpt wel, dat er van die liefde heel wat te zeggen is. Maar deze liefde kan dan ook niet gemist worden. Maar de apostel gaat aan het einde van het hoofdstuk nog verder, als hij zegt, dat zowel als de liefde niet gemist kan worden, ook het geloof niet gemist kan worden en ook de hoop niet gemist kan worden. En daarom zegt hij: "En nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie." Het geloof zal er moeten zijn, want zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. De hoop zal er moeten zijn. Geloofd zij de God en Vader (zegt de apostel Petrus) van onzen Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop door de opstanding

van Jezus Christus uit de doden tot een onverderfelijke, onbevlekkelijke, onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard blijft voor u.

Dus het geloof kan niet gemist worden en de hoop kan niet gemist worden. Maar de liefde is toch de meeste. En daarom zegt de apostel hier: "De liefde vergaat nimmermeer." Het geloof zal bij het sterven verwisseld worden in aanschouwen. De hoop zal verwerkelijkt worden in een eeuwige en een onuitsprekelijke zaligheid. Maar de liefde vergaat nimmermeer. En daar komt het dan ook juist op aan, dat die liefde er zal mogen zijn. In schijn kan een mens zelfs veel geloof bezitten. Maar wat heeft de apostel gezegd? Al ware het, dat ik al het geloof had, zodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zo ware ik niets.

En men kan ook een hoop hebben. Ja, wie heeft er geen hoop. Hoop doet leven. Als je geen hoop hebt, dan kun je niet leven. Maar als ge onder de Waarheid leeft, dan leeft ge toch ook nog in de hoop van dat je bekeerd zult worden. Maar heeft uw hoop nu wel grond? Want om werkelijk grond voor onze hoop te hebben, moeten we bekeerd zijn. En dat zegt de apostel Petrus heel duidelijk, dat men wedergeboren moet zijn tot een levende hoop. Dus die hoop moet een grond hebben. En dan moet de liefde Gods er zijn. Want dat zegt deze zelfde apostel ook in Romeinen 5: "De hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in het hart is uitgestort door de Heilige Geest, Die ons is gegeven." Die hoop kan nooit beschamen. Die kan in eeuwigheid niet beschamen. En dat, omdat de liefde nimmermeer vergaat, zoals hier gezegd wordt. Die liefde is de band der volmaaktheid. Die liefde bezit alles in zich, wat men tot in eeuwigheid volmaakt genieten zal. Die liefde is als het ware een onsterfelijke wortel en vrucht, die tot in alle eeuwigheid zich zal openbaren. En die liefde doet den Heere in waarheid aankleven.

Ach, ik heb het u al gezegd, maar ik moet daar toch even op ingaan, dat er zoveel kan zijn wat buiten de liefde omgaat. Er kan een algemene overtuiging zijn. Die is als een morgenwolk en een vroeg opkomende dauw, die heengaat. Want de wortel van de zaak wordt gemist. En de liefde is de wortel der zaak, waarvan Job kon spreken, als hij in een weg van zware beproeving werd gebracht. En als hij dan kon zeggen: "Nademaal de wortel der zaak in mij gevonden wordt." De duivel heeft gezegd tot God: "Is het om niet, dat Job God liefheeft? Gij hebt een omtuining om hem gemaakt! Maar Ge moet hem alles eens ontnemen. Dan zal het wel blijken, dat hij U liefheeft om de weldaden." En het werd de duivel toegelaten om met Job te handelen, zoals hij wilde. En hij werd in een weg van diepe beproeving gebracht. Hij verloor al zijn kinderen en al zijn bezittingen. En hij hield een vijandige vrouw over, die tenslotte tot hem heeft gezegd: "Zegen nu God maar en sterf." En dan heeft Job gezegd: "Gij spreekt als één der zottinnen spreekt. Zou ik het goede van God ontvangen en het kwade van God niet ontvangen?" En hij heeft wel zijn mond met verdedigingen vervuld tegenover zijn drie vrienden, maar toch heeft hij kunnen zeggen: "Nademaal de wortel der zaak in mij gevonden wordt." En die wortel der zaak kwam dus openbaar. Want hij kon toch van God niet af. God kon ook van hem niet af.

Die liefde openbaart zich. Ook al is het, dat men het zelf niet kan zien, dat wat men doet, uit de liefde is. Maar in de vrucht komt het toch naar buiten openbaar. Want die liefde heeft die eigenschappen, die hier duidelijk genoemd worden. En daarom kan men de Heere niet loslaten. En hoe ellendig en diep ongelukkig men over de wereld gaat, maar het is de ziel toch in der waarheid om God te doen. De droefheid naar God is een ware droefheid, want die droefheid komt uit de liefde voort. En die droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot de zaligheid.

Het berouw is een waar berouw. Dat is niet iets uitwendigs, maar een hartelijk, innerlijk leedwezen, dat men God door de zonde vertoornd, onteerd en beledigd heeft.

De liefde doet het zien, dat God het waardig is om gediend en gevreesd te worden; al was er geen hemel en al was er geen hel. De liefde doet het hart verbroken worden onder de goedertierenheid des Heeren, want die goedertierenheid is een onverdiende goedertierenheid, die de Heere de mens zo rechtvaardig zou kunnen onthouden. Maar naar recht zou God zo'n mens voor eeuwig moeten verdoemen. God doet geen onrecht, als Hij de mens voor eeuwig straft. Want de mens heeft door de zonden zich niet anders en niet minder dan een eeuwige straf waardig gemaakt. Maar de liefde valt het recht des Heeren toe en doet het erkennen, dat God rechtvaardig is in zijn eeuwig verderf. En de liefde brengt de mens tot zulk een erkenning ervan, dat hij in het gezicht van een geopende hel (We hebben ervan gezongen uit Psalm 116: Ik lag gekneld in banden van den dood, daar de angst der hel mij alle troost deed missen) zegt: "Als er geen weg van ontkoming meer is, dan zal ik in de hel nog zeggen, dat Gij rechtvaardig zijt." Hoe blijkt daarin, dat de liefde nimmermeer vergaat. Die liefde kan door het vuur der hel nooit verteerd worden. In de hel zal men dat niet kunnen zeggen. Maar daarom kan zo'n mens ook niet verloren gaan. Maar daarom zal het er ook juist zo op aankomen, dat die liefde bij ons te vinden zal mogen zijn.

En God doet het licht daar op Zijn tijd ook over opgaan in de duistere ziel. En waar de liefde gekend wordt, daar zal men de liefde moeten bewonderen als een liefde, die uit de eeuwigheid vandaan komt. En die tot in de eindeloze eeuwigheid blijft voortbestaan. Maar die liefde laat zich temeer bewonderen, als men er iets van krijgt te zien, hoedat die liefde zich een weg gebaad heeft tot de zaligheid van een diepgevallen Adamskind. En dat door de dood van Gods Eigen geliefde Zoon heen. O, hierin heeft de liefde zich op het alleruitnemendst geopenbaard. God kan van Zijn recht geen afstand doen. Hij kan Zijn liefde nooit bewijzen ten koste van het recht, maar alleen in volle overeenstemming met het recht.

Men kan het hard vinden, als in de prediking er op gewezen wordt, dat men toch met het recht van God kennis zal moeten maken. En dat men dat recht eens toe zal moeten vallen. Kan het nu niet met wat minder? Moet dat er nu werkelijk zijn?

Mijne geliefden, buiten het recht om kan de liefde zich nooit recht openbaren. Maar juist door een weg, waarin men het overneemt, dat men de eeuwige dood en verdoemenis verdiend heeft en dat God naar recht niet anders doen kan dan zo'n schepsel voor eeuwig van voor Zijn aangezicht verstoten, openbaart die liefde zich zo wonderlijk. Als men krijgt te zien, hoe God nu een weg geopend heeft. En dat in Zijn Eigen geliefde Zoon. Waardoor Hij zonder krenking van het recht Zijn liefde aan een gevallen mens kan openbaren. Daartoe heeft Hij Zijn Eigen Zoon niet gespaard. "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft: opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." Als een mens gebracht zou mogen worden tot de kennis van die dierbare Persoon, dan zal hij weten wat liefde is. Dan zal hij weten, waar die liefde vandaan komt. Dan zal hij weten, waar de Middelaar vandaan komt. Dan zal hij Hem zien als het voorwerp van des Vaders liefde. Maar dan mag hij weten, hoe de Vader Hem nu in de wereld heeft gezonden. En dat nu juist uit eeuwige liefde. Opdat Zijn recht niet gekrenkt zou worden en opdat de zondaar eerlijk zalig zal worden. En dat de Vader daartoe Zijn Zoon niet heeft gespaard, maar dat die dierbare Persoon Zichzelf daartoe ook zo gewillig heeft gegeven. Uit liefde tot het recht; uit liefde tot Zijn Kerk.

O, die wonderlijke Goddelijke liefde toch! En de liefde is ook van de Persoon des Geestes afkomstig, want ik heb zoeven die tekst al aangehaald: "De hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in het hart is uitgestort door de Heilige Geest, Die ons gegeven is." O, die dierbare Persoon des Geestes toch, Die die liefde in het hart brengt, die er bij de mens niet meer is als gevolg van zijn diepe zondeval. Die liefde,

die hem weer aan God verbindt met een onverbreekelijke band, zodat de liefde nimmermeer vergaat. Zo wordt dus DE LIEFDE GEKEND.

III. Maar zo zal **DE LIEFDE OOK BESTENDIG ZIJN.**

Die liefde vergaat nimmermeer, zoals die van de zijde Gods wordt bewezen. Ach, we moeten zelf zulke liefdeloze tijden beleven. Daar heeft men niet op gerekend in de tijd van de eerste liefde. En de Heere moet Zelf ook zeggen: "Dit heb Ik tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten." Toen kon er het minste niet bij door, wat er nu soms zo gemakkelijk bij door kan. Men kan in de liefde zo verslappen; men kan de Heere zo goed aan Zijn plaats laten. Men kan zo harteloos zijn in al zijn godsdienstige en geestelijke verrichtingen. Nooit had men het kunnen denken, dat het nog eens zo laag zou aflopen. Het is toch wel eens zo anders geweest. En men dacht, dat het altijd zo blijven zou. En dat dat nooit meer veranderen zou. Want men was vervuld van de Goddelijke liefde. En als de liefde in het hart is, dan kan men niet denken, dat er een tijd zal komen, waarin men niet het minste meer van de liefde bij zichzelf waar kan nemen. En de Heere moet het dan ook tot al Zijn volk zeggen: "Dit heb Ik tegen u, dat ge uw eerste liefde hebt verlaten. Ik gedenk de weldadigheid uwer jeugd; de liefde van uw ondertrouw, toen ge Mij nawandeltet in de woestijn, in een onbezaaid land."

In Groenewegens gedichten kunt ge ook een gedicht vinden, wat zo treffend is. Zo zielontroerend, als men daar eens bijgebracht wordt. Het is me wel eens gebeurd. In dat gedicht roept hij iedere keer uit:

*"Is die liefde,
is die liefde,
is die liefde nu gedaan?"*

Het schijnt, alsof die liefde nooit meer terug zal keren. Men moet de oorzaken daarvan bij zichzelf vinden. Er is een tijd geweest, waarin (zoals ik zei) het minste er niet bij door kon. Nu kan er soms zoveel bij door. En dat men er zo weinig van beseft, dat de Heere toch als een heilig God met de minste zonde geen gemeenschap hebben kan.

Ach, kort en goed, als de liefde bij ons vandaan moest komen, dan was het eeuwig kwijt. Maar nu wordt hier gezegd: "En de liefde vergaat nimmermeer." En dan wordt ons gezegd, hoe dat God Zijn volk de vaste gronden der zaligheid doet kennen, die van eeuwige liefde getuigen.

Die liefde vergaat nimmermeer, omdat God onveranderlijk is. "Ik, de Heere, word niet veranderd. Daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteed." Daarom vergaat die liefde dus niet. Het eeuwig Goddelijk besluit wordt volvoerd. God heeft Zijn besluit volvoerd in de schenking, in de zending, in de Borgtocht van Zijn geliefde Zoon. Maar Hij wil de onbeweeglijke gronden van de zaligheid de ziel ook ontdekken, zoals die getuigen van liefde, die verheerlijkt wordt door recht heen. Maar dan moeten onze beweeglijke gronden er helemaal aan. En dan zullen we weten, hoe het komt, dat de liefde nimmermeer vergaat. Omdat het voor de Kerk zo eeuwig onwankelbaar vastligt buiten de mens. De liefde komt bij God vandaan. Altijd maar weer. En Hij is bij aanvang de eerste. Maar Hij blijft de eerste in het leven van Zijn volk. Als dat niet waar was, was het zeker nog een verloren zaak. Men zou voor goed en voor eeuwig van God afscheid nemen, om nooit meer tot Hem terug te keren. "Mij aangaande", zegt Asaf, "mijn voeten waren bijna uitgeschoten. Maar Gij hebt mijn rechterhand gevat en Gij zult mij leiden door Uw raad en daarna in heerlijkheid opnemen. Wien heb ik nevens U in den hemel, nevens U lust mij ook niets op de aarde. En bezwijkt dan mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid."

Ik kan van God niet meer af. God kan van mij niet af. Maar dat mocht Asaf zien, als hij in Gods heiligdommen mocht ingaan. En dat mag de Kerk ook weten, als ze in die heiligdommen wordt ingeleid van die vrije gunst, die eeuwig God bewoog. Als men zal zien, hoe dat God Zichzelf naar Zijn vrijmachtig welbehagen heeft willen verheerlijken in Zijn aanbiddelijke deugden en in het zaligen van die Kerk in de uitsluiting van al het werk van de mens. Er komt niets van de mens in het werk der zaligheid in aanmerking. Alleen het werk van die gezegende Borg heeft de Vader volkomen bevredigd. En daar is Hij volkomen door verheerlijkt. En nu kan Hij Zijn liefde ook vrij openbaren. En dat op zulk een wijze, dat toch Zijn recht uitblinkt in het zaligen van de zondaar. Hij heeft Zichzelf een volkomen voldoening aan Zijn Eigen heilig, eisend recht gegeven. En de Zoon gaf een volkomen voldoening. En die dierbare Geest neemt intrek in het hart, om nooit meer te wijken. Hij is het Onderpand van de eeuwige zaligheid. En zo wordt men verzegeld tot de dag der verlossing. En zo zal men moeten leren verstaan, wat hier staat: "De liefde vergaat nimmermeer." Maar dat zal men moeten leren verstaan door wegen, waar men toch echt niet op gerekend heeft. Door wegen, waarin men moet zeggen: "Ach, wat ben ik toch overal ver vandaan. Ik kan nergens meer in of bijkomen. Het schijnt wel, alsof het nooit meer veranderen zal ook."

En dan komt men er toch zo achter, dat het een éézijdig werk is en blijft, waarin God Zichzelf verheerlijkt. Dat men daar zelf nu niets aan veranderen kan en dat men daar zelf niets aan verbeteren kan. Maar wel moet men er als de schuldige zelf uitkomen. Het is eigen schuld, als de Heere Zijn aangezicht voor de ziel verborgen houdt. Afdwalen kan men wel, maar terugkeren kan men nimmer. Maar daarom wordt dat toch het wonder steeds meer, dat God de Eerste steeds maar weer blijft. En dat Hij altijd toch maar weer omziet naar een ellendige doorbrenger, een wegloper, een af en omzwerper, die niet anders kan doen dan afhoereren, dagen zonder getal. Maar als men dan eens zijn weg terug mag zien, dan mag men toch zien, wie de Heere altijd is geweest. En wie Hij is gebleven in geheel het leven. En dan kunnen er donkere tijden zijn gekomen, dat men heeft moeten zeggen: "De Heere is mij verschenen van verre tijden." Maar Hij zegt: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde." En die liefde vermindert niet. En die liefde blijf Ik u toedragen, trots al uw wangedragingen. Die liefde wordt er niet minder door. Maar God wordt er wel onbegrijpelijker om.

Ja, het wonder wordt steeds groter. Als men dat weer eens krijgt te zien, hoe dat het aan de zijde Gods toch zo eeuwig vastligt voor de Kerk. En dat de Heere nu nooit wil handelen met ons naar onze zonden. Want Hij weet wat maaksel wij zijn; gedachtig eraan zijnde, dat wij stof zijn. En als de ziel dan nog weer eens even mag geloven, dan brengt dat nog weer eens tot de bede:

*Denk aan 't Vaderlijk meedogen,
HEER', waarop ik biddend pleit.*

"Ja hoor", zegt God, "daar denk Ik aan. Gelijk een vader zich ontfermt over zijn kind, zo ontferm Ik Mezelf over degenen, die Mij vrezen."

Ja, maar ik kan het van mezelf niet zeggen, dat ik behoor tot degenen, die U vrezen.

"Ja, maar zo beschouw Ik u toch wel! Want Ik zie alleen Mijn Eigen werk maar aan in het hart."

En de liefde vergaat nimmermeer. Dat komt toch openbaar, ook in de verborgen verzuchtingen tot God. Uit de diepte roep ik tot U, o Heere. Als men zich zo ellendig waar moet nemen en moet zeggen: "O Heere, dat het nog eens veranderen mocht. Gun toch leven aan mijn ziel. En laat Uwe rechten mij helpen."

Ja, dat doet God. Maar altijd op Zijn tijd en op Zijn wijze. Maar Hij zal het betonen. wat we even willen gaan zingen uit Psalm 103, het negende vers:

*Maar 's HEEREN gunst zal over die Hem vrezen,
In eeuwigheid altoos dezelfde wezen;
Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht,
Dat Zijn verbond niet trouweloos wil schenden,
Noch van Zijn wet afkerig d' oren wenden,
Maar die, naar eis van Gods verbond, betracht.*

TOEPASSING

We hebben dus gehoord, waar de liefde vandaan komt en hoe de liefde gekend wordt. Kennen we de liefde? Laten we eerlijk zijn!

We kunnen ook voor liefde houden, wat geen liefde is. Nou ja, onder de godsdienst heeft men de mond vol over de liefde natuurlijk. Maar kennen we de liefde op zulk een wijze, zoals we daar nu iets van hebben beluisterd?

Kennen we zo de liefde? Want er kan wel over de gevallen staat van de mens heen geredeneerd worden, maar dat mogen we nooit doen. In niet één preek. We hebben altijd te zeggen, in elke preek, hoe God de mens geschapen heeft en hoe dat de mens geworden is.

God heeft de mens goed en recht en naar Zijn evenbeeld geschapen. Met liefde in het hart. Dat was de zaligheid, waarin de mens mocht delen. En nu moet ge eens zien, wie de mens geworden is door de diepe zondeval. De Heere geeft onder de algemene goedheid en genade nog natuurlijke liefde. Als dat niet waar was, sloegen we elkaar allemaal dood. En in de hel is er geen natuurlijke liefde meer. Maar daar komt ook de gevallen staat van de mens ten volle eeuwig openbaar. En daarom zal men tot een eeuwige afgrijzing zijn. En dan zal men eeuwig elkaar benauwen en beangstigen en elkaars lot verzwaren. Dat zal men in de hel doen! Eeuwig tegen elkaar opstaan. De ouders tegen de kinderen, de kinderen tegen de ouders. Dan is er geen liefde meer.

Daarom juist, mijn geliefden, omdat we daar bij bevinding iets van weten, willen we u zo ernstig waarschuwen. En dat doen we nu uit liefde. Dat doen we echt uit liefde. Dat geloven we wel, dat we liefde hebben gekregen tot onze medemens op reis met ons naar de eeuwigheid.

Want o, mijn geliefden, het zal toch zo vreselijk zijn als we op die plaats zullen komen, waar niet de minste liefde meer wordt gevonden. Maar waar men eeuwig God zal lasteren en vloeken vanwege de plaag. Waar de vijandschap van het vlees zich eeuwig tegen God zal openbaren, maar ook tegen elkaar. Daar komt geen einde aan!

Reizen we dat nu tegemoet? Ja, dat reizen we tegemoet in onze natuurstaat. Daar gaat het met ons op aan. Als we onbekeerd sterven, staat ons echt niets anders te wachten. Wij dan, wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof. Het zal wat zijn, als we in die duistere afgrond zullen wegzinken, waar nooit meer een lichtstraal van Gods liefde en goedertierenheid zal doordringen. Waar God niet meer naar een mens omziet. En dat zo rechtvaardig! Als we verloren gaan, gaan we echt rechtvaardig, om onze eigen schuld verloren. Dat kunnen we nu maar niet overnemen, maar toch is het waar. Maar daarom wens ik het u toe, dat ge het eens over zult mogen nemen. En dat kan ook alleen maar door de liefde. Daarom moet de liefde Gods uitgestort worden in ons hart, opdat we het over zullen nemen, dat we rechtvaardig, om eigen schuld verloren gaan. Al was het alleen om de zonde van nalatigheid. Dat een mens naar Zijn Schepper niet meer vraagt of zoekt. Heus, we behoeven elkaar toch niet te bedriegen. Hier zitten we nu met elkaar. En laten we het nu maar ronduit zeggen, zoals het is.

Hoe brengen wij nu ons leven door? Hoe brengen we onze kostbare tijd door? Als we onder de Waarheid leven, dan kunnen er indrukken zijn van die Waarheid en van wat het zijn zal, als we verloren moeten gaan. En dan kunnen we wel eens even beangstigd worden en wel even onrustig worden. Maar is het ons nu om God te doen? Wie vraagt er nu naar God, zijn Schepper, Die de Psalmen geeft in de nacht? Dat doen we nu juist maar niet! We kunnen God aan Zijn plaats laten. Eigenlijk zeggen we: Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust.

En wat doet die God nu? Die geeft ons een levenstijd op aarde en omringt ons in die tijd van leven met Zijn goedertierenheden van dag tot dag en van ogenblik tot ogenblik. Alles onverdiend.

En als dat nu een einde neemt en als God dan zegt: "Ja, je hebt je om Mij nooit bekommerd en naar Mij, je Schepper, nooit gevraagd. En nu heb Ik zoveel arbeid nog aan U besteed, maar dat hoeft Ik toch echt niet meer te doen." Doet God dan onrecht, als Hij dan in eeuwigheid geen blijke meer van Zijn goedertierenheid geeft?

Maar dat houdt dan ook in, dat er in de rampzaligheid niet de minste verademing meer voor een mens te vinden zal zijn, onder al wat hij daar onderworpen is. En God moet eeuwig toornen tegen een mens, die Hij met een hart vol liefde heeft geschapen en uit Zijn hand doen voortkomen. En die door eigen schuld zo liefdeloos geworden is.

Dus God is liefde! Ook al moet de mens voor eeuwig verloren gaan. Dat we nu eens naar die God mochten gaan vragen en zoeken. En dat daartoe die prediking eens dienstbaar mocht zijn. Die liefde zal er moeten komen! Dat we die God niet meer missen kunnen. En dat er een ware droefheid naar die God in ons hart komt. En dat het hart er eens onder verbroken wordt, dat die God nog nooit anders dan goed aan ons gedaan heeft. En dat we Hem nu altijd hebben kunnen missen. En dat we Hem door al onze zonden getergd, onteerd en beledigd hebben. Daar moet toch wel iets van gekend worden.

Werkelijk, houdt u daar maar aan, dat ge daar iets van moet leren kennen. Want het stuk der ellende gaat toch aan het stuk der verlossing vooraf. Opdat ge zult weten, hoe wonderlijk deze Goddelijke liefde is. En dat God die nu nooit had kunnen openbaren, als Hij Zijn Eigen Zoon niet over had gegeven tot in de dood. Maar Die moest nu Zijn volle toorn en gramschap dragen. En dat, opdat zo'n liefdeloos schepsel weer liefde tot zijn Maker zou krijgen, maar opdat hij ook de liefde van zijn Schepper weer zou mogen smaken.

Welk een wonderlijke zaak toch! En dat, terwijl God rechtvaardig alle mensen had kunnen laten verloren gaan. En dan zult ge zeggen: We hebben nu weer van de uitverkiezing gehoord. Ja, die hoop ik u niet te verzwijgen. Maar dan kunt ge wel zeggen: Ja, maar daar wordt een mens eigenlijk zo lijdelijk onder.

Nee, als de uitverkiezing recht gepredikt wordt, dan wordt je er eigenlijk onrustig onder. ***Ge kunt er ook onverschillig onder worden, maar dat ligt voor uw eigen verantwoording. Maar u moet er onrustig onder worden.*** En ge moet vragen: "o God, nu leef ik nog in de genadetijd. En nu kent Gij het getal der door U verkorenen. Maar het zal er voor mij op aankomen, om hier in dit leven in waarheid tot U bekeerd en met U verzoend te mogen worden. Ik zou het toch echt niet minder kunnen doen!" O, we mochten eens niet langer meer in onze onherboren staat kunnen blijven voortleven.

En daarom is het, dat ik deze waarheid u met alle ernst onder het oog breng. De liefde zal er moeten zijn. We moeten weten, waar die vandaan komt. We moeten die liefde leren kennen hier in de tijd. En dan wordt dat een wonder voor een mens, die gezondigd heeft tegen God en die het weet, wat hij gedaan heeft. En die het moet erkennen: "Dies ben ik, Heere, Uw gramschap dubbel waardig." Als God dan tegen

zo'n mens gaat zeggen: "Maar Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde." "Och, Heere, dat kan toch niet? Hebt Ge mij liefgehad? Onbegrijpelijk!"

Maar die liefde wordt gesmaakt. Dan moet je het geloven. Dan moogt ge het geloven, want dan deelt ge in de liefde. Dan deelt ge in de zaligheid. Dat is het leven voor de ziel. Daar wordt iets van gekend. En o, dan kan ik u niet genoeg zeggen, hoe begeerlijk dan toch de dienst des Heeren is. Als je daar iets van mag leren kennen in je leven, dan vergaat de wereld voor je. Werkelijk waar! Dan heeft heel de wereld toch geen cent waarde, want dan weegt heel de wereld, met al haar begeerlijkheid, niet op tegen een blijkje van de Goddelijke liefde. Als iets van die Goddelijke liefde het hart inneemt, moet alles ervoor wijken. Dat mag de Kerk ervaren. En daarom, ik heb u gezegd: er komen liefdeloze tijden. Ja, want er is maar voor het één of voor het ander plaats. En daar moet je achterkomen in je leven. Maar als er in het hart dan ook alleen maar de dood is te vinden en de zonde voert heerschappij, dan is men zo ver van de liefde vandaan. Maar als er iets van de liefde in het hart mag komen, dan vervult die liefde het hart. En dan verwekt die liefde een tederheid in de ziel, zodat er geen plaats is voor de zonde. Nee, dan kan men geen gemeenschap daarmee hebben, net zo min als dat God er gemeenschap mee kan hebben. God kan geen gemeenschap met de zonde hebben, maar dan kan de ziel ook geen gemeenschap met de zonde hebben. Dat is het wonderlijke van de Goddelijke liefde.

O, mijn geliefden, we hebben het over de liefde gehad. Daar is veel over te zeggen. En we kunnen er maar iets van zeggen. Liefde is nooit uit te drukken. Daar zijn nooit woorden voor te vinden, om precies te zeggen, waarin de liefde bestaat. Wilt ge wel geloven, als ik zo'n onderwerp behandel, dan zie ik daar juist nog bijzonder tegenop. Want als ik dat moet doen zonder enige liefde in mijn ziel, dan is het zeer zwaar. Dan is het heel moeilijk om daarover te spreken. En dan voel ik me ook (net als de apostel zegt) als een klinkend metaal en als een luidende schel. Anders niet. En dan zeggen ze van binnen: "Het is allemaal maar verstand en het is allemaal maar uitwendige kennis." En daar hebben ze je juist van binnen zo mee te pakken, als je de liefde moet missen.

O, dat kan de ziel in zulke duisternissen brengen. Maar de liefde drijft de vreze uit, omdat die liefde volmaakt is. En die vreest, is niet volmaakt in de liefde. Maar als de liefde in het hart komt, dan moet alles ervoor wijken. En dan wordt men toch gewaar, dat die liefde nimmermeer vergaat. En dan denkt men ook, dat er hier in het leven geen einde meer aan komt. Maar men komt er achter: Er komt weer een einde aan. En het is ook zo noodzakelijk (en daarom heb ik daarop gewezen), dat we de vaste, onbeweeglijke gronden der zaligheid zullen leren kennen, die helemaal schoon buiten de mens liggen. En daarom moet de mens afgebracht worden van al zijn aangename zielsgestalten, die er kunnen zijn geweest. Ook uit de liefde vandaan. Het hebbelijke leven moet hij eigenlijk kwijt. Anders gaat hij daar een grond in zoeken. En daar moet hij de grond uit verliezen, want de grond ligt buiten de mens. Die ligt in een drie-enig God. God is liefde. De drie-enige God is liefde. God is onveranderlijk. Zijn liefde eindigt nimmermeer. Dat wil Hij Zijn Kerk doen ervaren. Daarom is het, dat men niet meer buiten de zaligheid kan vallen. En dat er een gulden keten der zaligheid is: "Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij verordineerd. En die Hij verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen. En die Hij geroepen heeft, die heeft Hij gerechtvaardigd. En die Hij gerechtvaardigd heeft, die heeft Hij ook verheerlijkt."

De liefde wordt beproefd. Het gaat met het vuur der liefde in het hart door diepe wegen heen. Maar vele wateren zullen deze liefde, deze vlam der liefde niet kunnen

uitblussen. Al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten. En dat, omdat de liefde nimmermeer vergaat. En dan kon de apostel zeggen, dat niets hem scheiden kon van de liefde Gods in Christus Jezus. Geen hoogte, geen diepte, geen honger, geen naaktheid, geen gevaar, geen zwaard, geen vervolging, geen verdrukking. Want de liefde vergaat nimmermeer. En daarom komt de Kerk tot de zaligheid. En daarom zal men weten, wat men eeuwig heeft te doen. En dan zal het zo'n eeuwig wonder zijn, als God tot aan het einde toe betonen zal, dat Hij toch Dezelfde blijft. Het loopt met de mens zo laag in zichzelf af met alles wat er gebeurd kan zijn. Juist wanneer hij ook oud wordt. De oude berijming zegt: (Psalm 71)

*Als ik, Heer! oud en koud zal wezen,
en zwak, vol van verdriet.
Wil mij verwerpen niet.*

Waarom moet dat nu zo laag aflopen? Ja, de weg is nauw en de poort is eng, die tot het leven leidt. Maar men zal door die weg weten, wat het zeggen wil, dat de liefde nimmermeer vergaat. En dat de liefde alleen binnengaat. Dus daarom wordt de weg nauw. Want het geloof houdt op en de hoop houdt op. De hoop leidt de mens wel door de doodsjordaan, zoals Bunyan dat zo treffend beschrijft, maar brengt je niet verder dan tot aan de poort. Maar de hoop brengt je niet door de poort. Het geloof brengt je ook maar tot aan de poort. als de grond der hoop. Maar de liefde gaat door de poort. En de liefde vergaat nimmermeer. Dat is eeuwig het Goddelijke werk, dat zal juichen tot Zijn eer en heerlijkheid. Amen.

12. EEN HARTELIJKE WENS VAN EEN HEILZOEKENDE LERAAR DER GEMEENTE

Jaarboek 1987

ZINGEN: Ps. 27:3

LEZEN: Efeze 3.

Ps. 36:2 en 3

Ps. 65:7

Ps. 16:3

Geliefden.

In die zesendertigste psalm, die we met elkander hebben opgezongen, vinden we die opmerkelijke woorden: “in Uw licht zien wij het licht”. Die woorden zeggen ons heel eenvoudig, dat de Heere ons licht zal moeten geven over Zijn eigen werk. “Want bij U is de fontein des levens”, zegt de dichter, “en in Uw licht zien wij het licht”. In de natuur is het zo, dat we het licht van de zon alleen kunnen zien door het licht van de zon. We kunnen de zon niet aanschouwen als door het licht dat de zon zelf ons geeft.

Maar zoals het is in de natuur, zo is het ook in het werk der genade. De Heere moet Zelf licht geven over Zijn eigen werk. De dichter moest dat ervaren. En al Gods volk moet dat ondervinden. Het wordt daarom wel terecht gezegd, en de ouden hebben het ook veel opgemerkt, we hebben maar licht nodig.

“In Uw licht zien wij het licht”, zegt de dichter. We hebben het woord van God. Dat woord is een licht voor onze voet en ook een helder schijnende lamp op ons levenspad. De dichter van psalm 119 geeft daar getuigenis van. Maar dat woord kunnen we nooit recht verstaan, als alleen bij Geestes licht. Dus die Geest moet ons licht geven om het licht te zien dat dat woord verspreidt: Christus is ook een Licht en Hij heeft ook alzo van Zichzelf gesproken, als Hij gezegd heeft, “Ik ben het Licht der wereld”. “Dit was het waarachtige Licht”, zoals er staat, “Hetwelk verlicht een iegelijk mens, komende in de wereld. “Die dus in de wereld heeft mogen komen om door dat Licht bestraald te worden. Heel de schrift geeft van Christus getuigenis als dat goddelijke en hemelse Licht. En toch, die Persoon des Middelaars is geheel en al voor onze ziel verborgen. Dus, ook alleen bij goddelijk en hemels licht zullen we Hem mogen vinden in de schrift, zullen we Hem mogen kennen tot onze zaligheid. “In Uw Licht zien wij het licht”. “Het heeft Gode behaagd, zegt de apostel, om Zijn Zoon in mij te openbaren.” Als dat dus gebeurt, dan zullen wij Christus als dat waarachtig Licht mogen aanschouwen.

Wat is het dan toch nodig dat we met dat Goddelijke licht bestraald zullen worden. God Zelf is een Licht, en gans geen duisternis is in Hem. Maar door onze diepe val zijn we in de duisternis terecht gekomen. Maar als God de mens wederbaart, dan doet Hij het licht weer opgaan in de duisternis. Bij de schepping van hemel en aarde sprak Hij: “Daar zij licht en daar was licht”. Maar als Hij Zich in Zijn herscheppend werk verheerlijkt, dan doet Hij ook het licht opgaan in de duistere ziel. Maar dat licht ontdekt juist de duisternis. Door dat licht gaat men juist zien in wat voor een duisternis

men verkeert en dan kan men niet zien, dat dat er het bewijs van is dat het licht is opgegaan in de ziel.

Daarom: “In Uw licht zien wij het licht.” Wat kan het werk van God toch lang verborgen liggen voor de ziel. Wat is het daarom nodig dat de Heere licht geeft over Zijn werk. Dat is bij aan en dat is bij voortgang nodig. Want de dichter van psalm 36 spreekt over: “de beek Uwer wellusten”. waaruit Gods Kerk dronken wordt gemaakt. Hij spreekt over die goedertierenheid die de Heere uit wil strekken over degenen die Hem vrezen. Hij spreekt over het goede van Zijn huis en over het vette en ook het heilige van Zijn paleis. Er is bij God dus een eeuwige volheid. Er is bij God een eeuwige ruimte. Maar, wij kunnen die ruimte niet vinden uit onszelf en we kunnen ook niet bij die Fontein des levens komen. “Want bij U is de fontein des levens”, dat mocht de dichter weten. Maar hij moest het ook ervaren dat gedurig maar hemels licht nodig was om dat weer eens te zien. Daarom is het ook nodig dat we tot een vermeerdering van de geestelijke kennis in ons leven zullen mogen komen om die fontein des levens in een Drieënig God te mogen vinden.

Welnu, we zouden u daarbij, met de hulp des Heeren, wat nader willen bepalen, als uw aandacht wordt gevraagd, voor dat gedeelte uit Gods Woord, dat u kunt vinden opgetekend in het u zoeven voorgelezen hoofdstuk, de zendbrief van de apostel Paulus aan de Efeziërs, het derde hoofdstuk van vers 17-19. Wij noemden u Efeze 3:17-19 waar Gods Woord aldus luidt:

“Opdat Christus door het geloof in uw harten wone en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt; Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte is. En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods”.

We worden hier bepaald bij: EEN HARTELIJKE WENS VAN EEN HEILZOEKENDE LERAAR DER GEMEENTE.

- En dan ten eerste: Bij het fundament, waarop hij de gemeente gebouwd wil zien.
- Ten tweede: De liefde, waarin hij de gemeente gegrond wil zien.
- Ten derde: De volkomenheid, waartoe hij de gemeente gebracht wil zien.

Dus we worden hier bepaald bij: Een hartelijke wens van een heilzoekende leraar der gemeente. En dan ten eerste: Bij het fundament, waarop hij de gemeente gebouwd wil zien. Ten tweede: De liefde, waarin hij de gemeente gegrond wil zien. Ten derde: De volkomenheid, waartoe hij de gemeente gebracht wil zien.

1. Bij het fundament, waarop hij de gemeente gebouwd wil zien.

Op zijn derde zendingsreis is de apostel te Efeze gekomen. Zijn prediking droeg daar, niettegenstaande allerlei tegenstand, rijke vrucht. Die gemeente van Efeze was dus een gemeente uit de heidenen. In het tweede hoofdstuk kunnen we lezen hoe de apostel de Efeziërs er aan herinnerd heeft, dat ze eertijds heidenen waren geweest. Over de bekering der heidenen spreekt hij nu in dit hoofdstuk, als een grote verborgenheid. En dan zegt hij, dat die verborgenheid hem was geopenbaard, zoals we lezen in het zesde vers, “Namelijk dat de heidenen zijn mede-erfgenamen, en van hetzelfde lichaam, en mededeelgenoten Zijner belofte in Christus door het evangelie”.

Paulus was de grote heidenapostel. De Heere wilde hem daartoe gebruiken. Dat was hem ook een wonder. Daar getuigt hij van in het achtste vers, “Mij, den allerminste van al de heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie

te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus". Maar nu kon het niet anders, of hij zocht in oprechtheid het welzijn van de gemeente. Daartoe boog hij zijn knieën. Want, in het veertiende vers horen we hem zeggen: "Om deze oorzaak buig ik mijn knieën tot den Vader van onzen Heere Jezus Christus".

Als een getrouw dienaar van het evangelie, zocht hij dus niet zichzelf, noch enig tijdelijk voordeel, maar zocht hij het heil van die zielen, die aan zijn zorgen waren toevertrouwd. Dat zocht hij niet alleen in het openbaar in zijn prediking en in zijn zendbrieven, maar ook in het verborgen bij God. "Om deze oorzaak buig ik mijn knieën" zegt hij. Dat is er een bewijs van, dat hij het gewicht van zijn bediening recht gevoelde. Die leraars die niet door God geroepen en gezonden zijn, die gevoelen het gewicht van hun bediening niet. Die komen er niet mee op hun knieën terecht. Maar die leraars die door God zijn afgezonderd tot die gewichtvolle bediening zullen daar het gewicht van gevoelen.

Dat brengt hen ook op de knieën. Het is een voorrecht voor een gemeente als ze een leraar mag hebben, die nog wel eens voor haar op de knieën terecht komt. Zulk een leraar moet gedurig op de knieën komen, om de Heere te smeken of het Hem behagen wil Zijn Woord voor hem te openen. Zulk een leraar komt er achter, dat dat Boek gesloten is met zeven zegelen, en dat die Leeuw uit Juda's stam er altijd aan te pas moet komen om dat Boek weer te openen en om in die verborgenheden in te leiden opdat men die aan anderen zullen kunnen voorstellen. Dat brengt op de knieën, omdat dat Woord zo gesloten blijft. Dat maakt het zo benauwd voor een leraar. Maar de Heere weet wel wat Hij daarmee beoogt. Luther zegt zo: "Goed gebeden is al half gepreekt". Maar zo'n leraar moet ook nog al eens op de knieën komen om te vragen of het de Heere behagen wil om dat Woord te zegenen aan de harten dergenen die het beluisteren.

U hebt het misschien ook wel eens gehoord van die leraar, die over de straat ging en die een straatmaker bezig zag en de opmerking maakte: "Gij ziet tenminste nog eens dat ge vooruit gaat en dat ge wat presteert". Maar die stratenmaker keek op en gaf ten antwoord: "Dan zult u het ook net zo moeten doen als ik, op je knieën, en dan achteruit, achteruit vooruit". Dat is dus de weg die God met Zijn knechten houdt.

"Om deze oorzaak buig ik mijn knieën" zegt de apostel. Om welke oorzaak? Wat zocht hij dan voor de gemeente? Wel, hij begeerde dat die gemeente op een goed fundament gebouwd zou worden. Dat fundament is Christus. "Opdat Christus door het geloof in uw harten wone". "En de zaligheid " is in geen ander; want er is ook onder den hemel geen anderen naam, die onder de mensen gegeven is, door welchen wij moeten zalig worden". Er is dus geen andere Middelaar, dan die Middelaar Die door God is verkoren, gezalfd en aangesteld. "Want er is één God, er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus". De apostel was door niemand anders zalig geworden. Daarom kon hij geen andere weg tot de zaligheid prediken. Hij predikte Jezus Christus en Die gekruisigd. Die prediking was de Jood een ergernis en de Griek een dwaasheid. Maar de apostel kreeg er zichzelf helemaal voor over. Of hij nu iets was of niets was, dat deed er niet toe, als Christus maar verheerlijkt werd. En dan predikte hij Christus niet alleen aan de mens, maar hij predikte Christus in de mens. Want er staat hier: "Opdat Christus door het geloof in uw harten wone".

Christuspredikers zijn er genoeg. Maar over het algemeen predikt men Christus alleen maar aan de mens. Het getal van zulke Christuspredikers is niet zo klein. En, hun aanhang is ook niet klein. Toen de apostelen pas begonnen te prediken, werd het ze verboden om in de Naam van Jezus nog langer te spreken. Maar ja, de tijden zijn veranderd en het is nu een algemene waarheid geworden, nietwaar, onder het

christendom, dat Jezus van Nazareth, die door het Jodendom verworpen is, dat Die toch wel de ware Messias is geweest. Dus vandaar is het ook dat men allerwege predikt, dat men door Hem zalig moet worden. Maar de duivel is erg slim. Eerst liet hij het verbieden om in de Naam van Christus te preken, en nu zegt hij: *je moet Christus preken*. Maar, die prediking moet dan een echte schriftuurlijke Christusprediking zijn, geen schriftuurlijke bevindelijke Christusprediking dus. Maar de apostel bracht een schriftuurlijke bevindelijke Christusprediking. “Opdat Christus door het geloof in uw harten wone”. Die prediking sneed niet alleen alle valse lichtzinnige godsdienst af, maar ook alle nabijkomend werk.

Want let wel, hij zegt: “Opdat Christus door het geloof in uw **harten** wone”. Niet dus op uw tong. Want bij de naamchristenen woont hij op de tong. “Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is”. We kunnen veel over Christus praten. En och u staat er van te kijken en ja, dat hoeft u niet buiten ons te zoeken, dat kunt u gerust onder ons wel zoeken, hoe dat men over Christus redeneren kan. Men komt al dadelijk met de Tweede Persoon aandragen, alsof men kennis aan die Persoon heeft gekregen. Maar men kan toch niet vertellen hoe men tot die kennis van die Persoon gekomen is. Dus men heeft Christus alleen maar op de tong en het werk van Gods genade wordt aan de ziel gemist.

Maar hier wordt gezegd in de tekst wat er gebeuren moet, opdat Christus een gestalte zal krijgen in de ziel. Wat moet er dan gebeuren? Wel, u moet er op letten, dat elk woord betekenis heeft. “Opdat Christus”, staat er, “door het geloof in uw harten wone”. Dus dan moet er met het hart wat gebeuren. Dat hart moet vernieuwd worden. We moeten wederom geboren worden. Het stenen hart moet uit het vlees worden weggenomen en een vlesen hart moet ons worden geschonken. Dat hart moet geheel vernieuwd worden omdat het geheel verdorven is. Van Maria Magdalena weten we, dat er zeven duivelen uitgeworpen zijn. En nu kan het zijn, dat we niet op zulke wijze als Maria Magdalena van de duivel zijn bezeten. Maar wat door de verheerlijkte Middelaar is gezegd tot de gemeente van Pergamus, dat geldt voor ons aller hart van nature, dat aldaar de troon des satans is. Er is in ons hart voor Christus geen plaats. Hij woont niet in dat hart. “En de kwade mens brengt het kwade voort uit de kwade schat zijns harten”. Die kwade boom kan geen goede vrucht voortbrengen. Er is plaats in het hart voor alle zienlijke en aardse dingen. We leven nu in de vakantietijd. O, wat kunnen de ijdelheden en de begeerlijkheden van de wereld ons toch bekoren, ons hart innemen, nietwaar? Dat we daardoor zelfs uitwendig nog steeds meer door de godsdienst van de waarheid afgetrokken worden. Maar plaats is er ook bij ons voor wat vrome godsdienst. Daarom zal dat hart ook gereinigd moeten worden! We lezen zo in Handelingen 15. “Gereinigd hebbende hun harten door het geloof”. Dus dat hart moet gereinigd worden. Allereerst van de ongerechtigheid. “Een iegelijk die den Naam van Christus noemt, sta af van **ongerechtigheid**”.

Maar dan ook van de **eigengerechtigheid**. Want er is niets wat meer als vrucht van de inklevende vijandschap zich tegen Christus kant dan de eigengerechtigheid, want de wereld heeft Hem niet aan het kruis genageld, maar de godsdienst heeft Hem aan het kruis genageld. Dus, wat doen we met onze godsdienst? Met onze godsdienst kruisigen we de Middelaar en staan we de vrije genade tegen. Vijanden zijn we van de vrije genade. Het gaat u nu misschien steeds meer duidelijk worden wat de apostel beoogt als hij zegt: “Opdat Christus door het geloof in uw harten wone”.

Wat is dan nodig? Het ontdekkende werk van de Heilige Geest. Er wordt hier gesproken over het geloof. Het historisch geloof wordt vanzelf niet bedoeld. Dat heeft

geen gemeenschap aan Christus. Met het historisch geloof woont Hij op onze tong en niet in ons hart. Dan kunnen we over Hem redeneren. Daar is nooit plaats voor de kennis van die Persoon gekomen. Het tijdgeloof heeft ook geen gemeenschap aan Hem. Er kan een grote verandering met dat tijdgeloof in ons leven zijn gekomen. Maar met dat alles zijn we toch dezelfde gebleven. En let daar wel op, dat het bij zulke veranderingen nog nooit een verloren zaak geworden is en dat dát nu juist het punt is waar het op aan komt voor elk mens. Dat hij als een verlorene voor God invalt, opdat die Persoon aan zijn ziel zou kunnen worden geopenbaard. Het wondergeloof doet het zoeken in iets uitwendigs, maar heeft aan de genade geen behoefte.

Maar hier wordt dus vanzelf het oprechte, het zaligmakende geloof bedoeld. Dat geloof dat in de wedergeboorte wordt geschonken. Buiten dat geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Door dat geloof is “Abraham geroepen zijnde, gehoorzaam geweest om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan, niet wetende waar hij komen zou”. Maar nu ontbreekt het de uit God geborene toch aan het geloof. Dat wil zeggen, aan de oefeningen van het geloof. En als de oefening des geloofs gemist wordt, dan zoekt men toch een fundament in zijn eigen werk.

Voelt ge nu aan wat of de apostel hier beoogde? Dat geloof moest eens een keer tot Christus doen uitgaan. En dat in het afzien van alle eigen werk. Maar dan moest men ook aan het einde van zijn eigen werk gekomen zijn. En dan moet er een *aanwijzing* gekomen zijn van die Persoon in de belofte van het evangelie, een heenwijzing naar die enige weg van behoudenis. Die weg die alleen geopend is in de Middelaar, Die waarachtig God, Die waarachtig en rechtvaardig Mens is. O, dan zal er reeds een toevluchtnemend geloof zijn waardoor men het gaat wenden tot zulk een Middelaar en gaat vragen of men zulk een Middelaar eens zal mogen leren kennen. Dan gaat men er meer en meer het ongenoegzame van inzien van alles waarin men zijn leven en zijn zaligheid gezocht heeft.

Dan komt er een hongeren en een dorsten naar de gerechtigheid van een ander. Maar waar die Persoon Zichzelf doet kennen door de ziel, daar zal zeker alles daarbuiten als waardeloos wegvallen. Want nooit is het te zeggen, welk een rijkdom en welk een dierbaarheid zich in die Persoon ontdekken voor de ziel. “U dan, die gelooft, is Hij dierbaar” zegt de apostel Petrus. Door het geloof hangt men Hem aan en! is men één geest met Hem. Dan aanschouwt men Hem reeds als de schoonste van alle de mensenkinderen. Dan wil Hij Zichzelf dus aan de ziel openbaren, als gans beminlijk en gans begeerlijk. En dan zal men aanvankelijk mogen weten wat het betekent, dat Christus door het geloof in het hart wil wonen. Daar neemt Hij al de grootste plaats in in het hart. Alles buiten Hem valt dan als waardeloos weg. En och, mijne geliefden, nu voelt ge wel, er is veel van te zeggen, daar kunnen we niet genoeg over uitwijden, maar hier wordt gesproken over een wonen van Christus in het hart. Denk daar nu eens goed over na. Waar Hij gaat wonen in het hart, daar wijkt Hij nooit meer. Hij heeft tot Zacheüs gezegd: “Haast u en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven”. Het was een eer voor Abraham als hij engelen mocht herbergen. Het was een eer voor de Sunamietische vrouw als ze een opkamertje voor Elisa mocht maken. Zou het dan niet een eer zijn, een eeuwig groot voorrecht, als de Tweede Persoon in het aanbiddelijke Goddelijke Wezen wil wonen in het hart? Als Hij Zichzelf wil doen kennen en dat terwijl Hij verborgen zou blijven als Hij Zich niet openbaren zou, en als Hij niet door God geopenbaard zou worden aan de ziel? Daarom heeft Hij tot Petrus gezegd: “Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona; want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is.”

En waar er zulk een kennis mag gekomen zijn van die Persoon, zal dat werk van Gods genade zekerlijk doorgaan in de geestelijke wasdom waarover de apostel hier spreekt. Daarom, Hij woont in het hart in voorspoed. Hij vertrekt niet in tegenspoed, het is de Vriend Die ten alle tijde liefheeft. Op dat FUNDAMENT wilde de apostel de GEMEENTE GEBOUWD ZIEN. Maar ook, ten

2e. DE LIEFDE WAARIN HIJ DE GEMEENTE GEGROND WIL ZIEN

Want er staat verder in de tekst: “En gij in de liefde geworteld en gegrond zijt.” We kunnen dus nu wel weer veel gaan zeggen over de liefde. Er wordt hier geen gewone natuurlijke liefde bedoeld want die is er bij de beesten nog wel en bij de mens onder de algemene genade. Als die liefde er niet was, zou de wereld geen ogenblik meer kunnen bestaan, maar die liefde moet er nog zijn opdat de wereld nog zou kunnen blijven bestaan, zodat de Heere de laatste uitverkorene zal kunnen toebrengen. Maar het gaat hier over die liefde waar het op aankomt tot onze zaligheid. Die geestelijke liefde, die een vrucht is van de liefde Gods, uitgestort in het hart. Die liefde die de wortel der zaak is. Daar heeft Job getuigd als hij heeft gezegd: “Nademaal de wortel der zaak in mij gevonden wordt”. De duivel heeft gezegd: “Is het om niet, dat Job God vreest?” Het is om de weldaden. Maar de Heere heeft gezegd: “Zie, al wat hij heeft, zij in uw hand; alleen aan hem strek uw hand niet uit “ Dan kun je zien of hij Mij om de weldaden bemint. En het is uitgekomen in de beproeving, dat Job God liefhad om Zichzelfs wil. Die wortel der zaak was bij hem te vinden. De liefde is onmisbaar. Daar komt het net op aan.

In 1 Korinthe 13 nietwaar, we zouden dat wel *het Hooglied van het Nieuwe Testament* kunnen noemen, daar spreekt de apostel over die liefde en daar zegt hij: “Al ware het, dat ik de talen der mensen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zo ware ik een klinkend metaal of luidende schel geworden”.

Die liefde nu heeft een Voorwerp. God is in het bijzonder het Voorwerp van die liefde. Vandaar komt een zoeken naar God. Men kan buiten de Heere niet meer leven. Maar zo worden de zonden zo hartelijk beweend die men tegen een heilig en rechtvaardig God bedreven heeft en waardoor men God getergd, onteerd en beledigd heeft. Die men tegen een goedgevoelend Wezen heeft bedreven, tegen een God Die nog nooit anders dan goed gedaan heeft. Zo gaat die liefde zich openbaren in het dorsten naar God. Een dorsten naar Hem, meer dan het hert dorst naar de waterbeken. O, daar ligt toch een onverklaarbare zoetigheid in, zodat men dat voor de hele wereld niet kwijt zou willen, al heeft men er niets mee. Al leeft men van die God en van Zijn gemeenschap gescheiden, al gaat men diep ongelukkig in zichzelf over de wereld, maar de ware liefde komt openbaar in de werkzaamheden. Die liefde doet naar God verlangen, zodat men buiten Hem niet meer leven kan omdat men in dat smartelijke Godsgemis geplaatst wordt. Die liefde heeft kort en goed tot voorwerp, al wat op God betrekking heeft. Die liefde heeft dus tot voorwerp Zijn Woord. “Als Uw woorden gevonden zijn, zo heb ik ze opgegeten, en Uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten”. Ach het is waar, er is een tijd in het leven, dat men in dat Woord alleen maar dreigementen en oordeelsaankondigingen leest, alles wat tegen hem in is, vloekspraken van de heilige wet.

Maar dit is ook waar, dat men met dat Woord naar het verborgene gedreven wordt. Dat er iets is in dat Woord dat trekt, waardoor men toch een zoetigheid smaakt die men nooit heeft kunnen vinden in de dienst der wereld en der zonde. Die liefde heeft tot voorwerp de bevelen des Heeren. Vandaar komt er een verlangen naar de voorhoven des Heeren. Men bezwijkt van verlangen naar de voorhoven des Heeren.

Men kan niet meer buiten de instelling des Heeren. Daar wordt men van stonde aan zeer nauw aan verbonden. Die liefde heeft tot voorwerp, Gods wet. "Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachtting den gansen dag". Dan zegt men de zonden hartelijk vaarwel en al zou men er voor eeuwig mee verloren moeten gaan, dan wenst men toch in dat pad van Gods geboden te lopen. Die liefde heeft ook tot voorwerp, de naaste. Zo ook de onbekeerde medemens. Want als we het voor onszelf gaan gevoelen wat het te zeggen heeft onbekeerd te zijn en zo op de eeuwigheid aan te gaan, dan gaat men het ook gevoelen voor zijn medemens. Dus dan krijgt men de naaste lief. Maar die liefde heeft ook tot voorwerp, de broeders. "En een iegelijk, die liefheeft Dengene, Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene, die uit Hem geboren is." Och, men ziet zich buiten dat volk staan en toch is men van stonde aan zo nauw aan dat volk verbonden.

Maar die liefde heeft ook tot voorwerp, Christus. Daar spreekt die apostel hier wel in het bijzonder over want hij zegt immers: "Opdat Christus door het geloof in uw hart wone". Hij woont dus in het hart, en dan zegt hij: "En gij in de liefde geworteld en gegrond zijt". Een geloof zonder liefde heeft niets te betekenen. Met een historisch geloof kun je het ver brengen en met beschouwende kennis, maar de liefde wordt gemist. Dat is met een tijdgeloof ook zo en met een wondergeloof ook. En je hoort veel over het geloof redeneren, maar niet over de liefde. Maar de apostel heeft altijd gewezen op de noodzakelijkheid om de liefde deelachtig te mogen zijn. Nu spreekt hij hier over de liefde tot Christus en die liefde is een vrucht van de openbaring van die Persoon. Want o mijn geliefden, waar die Persoon Zichzelf doet kennen, daar gaat het toch ook met zulk een onuitsprekelijke liefde gepaard. Want het is nooit te zeggen wat zich in die Persoon openbaart maar dan doet Hij Zich in de liefde kennen. Als men nooit zoveel in de Persoon gezien had, dan zou het de ziel ook nooit zo om die Persoon te doen zijn. En nu staat die ziel naar geloofsverzekering. En hoe is die geloofsverzekering te vinden? Wel, in de vereniging met die Persoon. Och we zijn over het algemeen zo verkeerd werkzaam en dat wijst de apostel hier nu aan in deze tekstwoorden. Och, het zit meestal daar bij ons vast, het is goed vanzelf als we zien mogen wat er gemist wordt bij ons, en als we staan naar de zekerheid van onze staat voor de eeuwigheid, daar kunnen we niet genoeg naar staan, maar men valt altijd maar terug naar hetgeen wat er gebeurd is en daar zoeken we zekerheid in. Als ik nu maar zeker wist dat het van God was, nietwaar? Daar zou men gerust op kunnen leven. Maar nu zegt de apostel: dan zijt ge geheel verkeerd werkzaam. Hij wijst op het fundament, waarop gebouwd moet worden. Als je Christus hebt, dan heb je alles. Daarom is het zo nodig in het gemis van die Persoon gebracht te worden, opdat men zal zeggen: *Geef mij Jezus of ik sterf*. Als ik Hem mis, moet ik alles missen. Als ik Hem heb, dan heb ik alles.

Daarom is dat de enige troost beide in leven en in sterven, dat ik niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmaker Jezus Christus eigen ben. Daar heeft de apostel hier het oog op. Hij gebruikt dan twee beelden. Want hij zegt: "En gij in de liefde geworteld en gegrond zijt". Hij gebruikt dan allereerst het beeld van de bomen, die om vruchten te kunnen dragen, zeer diep in de grond geworteld moeten zijn. Soms zitten ze dieper in de grond dan ze boven de grond zijn. Toch is dat soms juist goed voor de vruchtbaarheid van de boom. Maar God brengt Zijn, volk ook in de diepte en dat opdat hij de ziel geestelijke lessen leren zal. Want het ware zielsgemis, is vrucht van de ontdekking. En die ontdekking heeft als vrucht, wasdom in de genade. En het oprechte werk van Gods Geest kenmerkt zich daarin, dat het naar vermeerdering van

de kennis doet staan. Daarin komt ook juist de liefde openbaar. Daar heeft de apostel het hier over als hij zegt: “In de liefde geworteld en gegrond zijt”. Dus die liefde is de wortel der zaak. Het zit bij de oprechte niet in uiterlijke vertoning, niet in de bladeren of in de kruin, het zit in de wortel. De apostel laat het ons hier weten dat God Zijn volk brengt in de diepte der ontdekking en dat dan juist de liefde ze doet wortelen in de grond en dat dát nu nodig is opdat Christus meer en meer door het geloof in het hart zal wonen.

Dan gebruikt de apostel nog een tweede beeld. Dat is het beeld van een gebouw of een huis dat op een vaste grond en een stevig fundament moet neergezonken zijn. De wijze bouwer heeft zijn huis op een steenrots gegrond en het oprechte volk staat naar zekerheid en vastigheid, want het gaat op een eeuwigheid aan. Men gaat het gewicht van de eeuwigheid gevoelen. Daarom zal men een grondslag moeten vinden voor zijn ziel. Die grondslag is Christus. Men moet met bewustheid voor zichzelf in Hem overgaan. Men kan het echt niet minder doen. Maar dan zullen alle gronden ons ontvallen buiten het fundament van Zijn gerechtigheid. Dat is een scherpe waarheid hè? Nee, toch niet. Het is een liefelijke waarheid. Maar waartoe is dat nu nodig?

Wel dat zegt de apostel, als hij zegt: “Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte is. En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods”. Hij spreekt hier dus over een begrijpen. Wat moet men dan begrijpen? Hij heeft het over het verlossingswerk. Wat openbaart zich dan in dat verlossingswerk? In dat verlossingswerk openbaart zich de liefde van een Drieënig God. Daarin openbaart zich de liefde des Vaders. Die heeft de Kerk van eeuwigheid tot de zaligheid verkoren, want de verkiezing wordt in het bijzonder de Vader toegeschreven. “Vrees niet, gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven”. Maar de Vader heeft van eeuwigheid het verbond gesloten met Zijn Zoon en Hem Borg gesteld opdat die Kerk tot de zaligheid zou kunnen komen door een rechte weg. Hij heeft de Middelaar uitgezonden in de tijd. Hem overgegeven aan de allerdiepste vernedering. En heeft Zijn volle toorn op Hem uitgestort en in die diepte der verlatenheid doen wegzinken, en dat terwijl dat toch Zijn eniggeboren veelbeminde Zoon was. Dat deed Hij nu voor die Kerk. Om die Kerk door een rechte weg tot de zaligheid te brengen. Zich met Hem te verzoenen en in Zijn gemeenschap te stellen, aan Zijn Vaderhart te drukken. O, eeuwige liefde des Vaders! En de Zoon gaf van eeuwigheid gewillig Zichzelf als Borg. Die wist wat Hem als Borg te doen was. Hij heeft in de tijd als Borg betaald met zulk een dure prijs. Dat vreselijke, dat smartelijke lijden willen doorstaan om daar Zijn Kerk van te verlossen. Hij heeft Zich op het allerdiepste vernederd. “Mijn hoofd is vervuld met dauw, Mijn haarlokken met nachtdruppen”. O, eeuwige liefde van Christus! En die Geest nam het op Zich, om de door Hem verworven zaligheid toe te passen aan de harten van de door God verkorenen. Die Geest Moet daartoe ook arbeid doen aan een mens, want anders zou Christus geen gestalte in Hem vinden. Maar die Geest wordt het niet moede, noch bij de voortgang niet, om door zijn ontgrondend en ontdekkend werk voor Christus plaats te maken, opdat er op Hem als FUNDAMENT GEBOUWD zal worden. Maar men ook in de liefde van Christus geworteld en GEGROND zal worden. O, eeuwige liefde des Geestes! En nu worden we in de derde plaats gewezen op:

3. DE VOLKOMENHEID, WAARTOE HIJ DE GEMEENTE GEBRACHT WIL ZIEN

Want de apostel zegt zo: “Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte is”. De apostel spreekt hier dus over een begrijpen. Is hier sprake van een begrijpen? Is God te begrijpen? Is het werk der zaligheid te begrijpen?

Nee. Hebben we een begripsleer? Nee. We hebben een geloofsleer. God laat Zich niet begrijpen. Het werk der zaligheid is niet te begrijpen. Dat is alleen eeuwig te bewonderen. Toch spreekt de apostel over *een begrijpen*. Een *ten volle begrijpen*. Maar wat bedoelt hij dan? Heel eenvoudig dit: dat men nu door deze weg die ik u zo-even heb voorgesteld, er goed achter moet komen, het *zich goed bewust* moet worden dat het leven helemaal buiten de mens ligt. Dat de grondslag van de zaligheid buiten de mens ligt, in een Drieënig God, in de wil en het welbehagen van God Drieënig, in de liefde van God Drieënig, in die onveranderlijke en ondoorgrondelijke raad, in die luisterrijke Goddelijke deugden.

En nu zegt de apostel: “Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen”. Want al de heiligen, van oud en nieuw verbond samen, hebben van de kennis van dat verlossingswerk getuigenis gegeven. Daarom wordt in deze weg de gemeenschap der heiligen ervaren. Want ze worden samen door ene Geest geleid. Ze worden allemaal op hetzelfde fundament gebouwd. Die Geest heeft ook in de tijd van het oude verbond niet anders gewerkt. Ook niet in de tijd van het nieuwe verbond. En de gelovigen van het oude verbond hebben zich ook alle gronden buiten dat enige fundament zien ontvallen.

Die hebben ten volle mogen begrijpen zoals hier staat: “Welke de breedte en lengte en hoogte is”. Dat is de breedte en lengte en diepte en hoogte van het verlossingswerk en van die liefde waar de apostel hiervan spreekt. Ach dat is een breedte en een lengte eigenlijk zonder mate. Dat is een diepte zonder grond. Dat is een hoogte waarvan het einde niet te vinden is. Het is een breedte, want deze liefde breidt zich uit over de lengte en breedte der aarde. “Ik zal zeggen tot het noorden: Geef; en tot het zuiden: Houd niet terug; breng Mijn zonen van verre en Mijn dochters van het einde der aarde”

(Ds. P. is op het ogenblik in Canada en er is een groot tijdsverschil omdat het een grote afstand is en we hebben er zelf ook gepreekt en avondmaal gehouden, toch is het ons wel eens een wonder geweest aan het andere eind der aarde aan de avondmaalstafel te staan. Datzelfde werk te mogen doen en dezelfde God in de weg Zijner instellingen te mogen ontmoeten en de gemeenschap der heiligen te mogen ervaren. O wat een breedte toch!)

Maar er wordt ook gesproken over *een lengte*. Laat ik het nu eens zo mogen zeggen, er is een lengte van tijd, hoewel de eeuwigheid de tijd uitsluit, want het komt uit de eeuwigheid, en bij het minste of geringste wat God van Zichzelfen uitlaat in de ziel, dan wordt de ziel in de nooit begonnen eeuwigheid ingeleid en teruggeleid. Wat krijgt ze dan te zien? Dat de liefde haar oorsprong vindt in God. Want God is liefde. En we hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft lief gehad. “Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde: daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid”. Dan ziet men hoe de liefde zich openbaart in de tijd en hoe dat God Zijn raad in de tijd heeft willen volvoeren in dat herscheppende genadewerk. Maar dat dat nu ook gaat naar de eeuwigheid, want de eeuwigheid zal er voor nodig zijn om dat te bewonderen. O, wat een lengte!

Maar dan wordt er gesproken over *een diepte*. Want God wil wonen en werken in zondaars harten. In de harten van zulken die zo onmetelijk diep gevallen en gezonken zijn in Adam. Die dierbare Geest wil in dat hart gaan wonen van zulke diepgevallen Adamskinderen, wier plaats is in de eeuwige rampzaligheid. Maar die worden nu uit die diepte opgehaald, die kunnen zo diep niet gezonken zijn of de Goddelijke liefde daalt zo laag neer dat ze uit die diepte worden opgehaald. O, welk een diepte!

Dan worden ze gebracht tot de hoogte van die zalige gemeenschap Gods waar ze uitgevallen zijn, om als de verloren zoon een thuiskomen te ontvangen. En dat terwijl ze alles doorgebracht hebben en uit zichzelf nooit meer bij de Vader zouden kunnen komen. Maar de Vader ze van verre ziende, net als bij de verloren zoon, komt naderbij, omhelst ze en drukt ze aan het hart, neemt ze op in het geestelijke huisgezin, doet ze verslonden raken in Zijn onuitsprekelijke Goddelijke liefde, zodat het wateren worden waar men niet meer staan kan. O, welk *een hoogte!* En dat nu voor zulke hellewichten.

Dan zegt de apostel: “En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat”. Hij spreekt dus hier over de liefde van Christus in het bijzonder. Die liefde die Hem al van eeuwigheid Zich deed Borg stellen. Die liefde die Hij geopenbaard heeft in de tijd. Hij heeft nooit meerder bewijs van Zijn liefde kunnen geven, dan dat Hij heeft gedaan door Zichzelf over te geven ter verbrijzeling, en Zichzelf te vernietigen. O, dat heeft Hij gedaan uit eeuwige liefde. Maar de apostel zegt: “En bekennen de liefde van Christus”. Daarom is het nu dat ik u daarop wijs als noodzakelijk, dat ge op dat enigste fundament gebouwd zult worden en in die liefde geworteld en gegrond zult worden.

“En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat”. Die gaat het natuurlijk verstand te boven, want het is voor de wijzen en verstandigen verborgen en Gij hebt dezelve den kinderkeren geopenbaard. “Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn: want ze zijn hem een dwaasheid”. Daarom heeft Christus gezegd tot Petrus: “Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona; want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is”. Het gaat het natuurlijk verstand te boven, het gaat ook het geheiligd verstand te boven. Als zodanig is het ook nooit te begrijpen maar alleen eeuwig te bewonderen.

Dan staat er ook: “Opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods”. Dat vervuld worden zegt, dat men van tevoren leeg was. Is het dan geen wonder waar de apostel hierover spreekt, dat een mens die leeg van God was, vervuld wordt tot al de volheid Gods? En dat vervuld worden zegt ook, dat men allengskens voller wordt. Dus dat ziet ook weer op een opwassen. Er wordt gesproken over *een vervuld worden tot al de volheid Gods*, dat hetzelfde wil zeggen, als in Christus geheel volmaakt te zijn en dat te mogen weten. Geheel rein, geheel versierd te zijn inwendig, vervuld met de vruchten des Geestes. Vervuld te worden tot al de volheid Gods, wil zeggen, God recht in Christus tot de zaligheid te mogen leren kennen en dat door een weg van ontleding. Want dat wordt het wonder voor de ziel, mijne geliefden, daarom moet men juist in de liefde geworteld en gegrond worden. Dus, in de diepte doet de liefde zich juist kennen, wordt de liefde te groter, wordt de liefde te wonderlijker. Daarom leidt de Heere Zijn Kerk door die diepte der ontdekking, in die dalen der vernedering en der verootmoediging en dat opdat die liefde zich meer zal doen kennen en aan die ziel zal openbaren. Opdat men daardoor te vatbaarder en ontvankelijker zal worden voor wat er in God is te vinden en aan te treffen, opdat men tot die volheid Gods vervuld zal kunnen worden. Om uit die volheid genade voor genade te ontvangen. Om

zo aan de weet te komen wie God in Christus voor een ellendig arm zondaar is. Wie Hij dan is in Zijn ondoorgrondelijke barmhartigheid. Wie Hij dan is in de rijkdom Zijner genade. Wie Hij is als een getrouw en als een waarachtig God, Die niet liegen kan.

*“k Zal nooit herroepen “t geen Ik eenmaal heb gesproken,
‘t Geen uit Mijn lippen ging, blijft vast en onverbroken.”*

Om dan ook vervuld te worden tot al de volheid Gods in de weg van de kennis van dat eeuwige onwankelbare verbond en om uit dat verbond bediend te worden. God in Zijn verbondstrouw te mogen leren kennen, wat juist zulk een dierbare zaak wordt voor de ziel in de weg waarin men er achter komt, dat men zelf ontrouw is. Dat men een afwijkend en een afhoererend schepsel is en blijft, met alle ontvangen genade. Dan doet de Heere het zo laag wei weer eens met een mens aflopen, dat de akker des harten zo dor, zo uitgedroogd raakt, dat het dan schijnt alsof men van het ware leven gans ontbloot is en van die liefde waarover hier gesproken wordt, totaal niets kent. Maar dan wil de Heere naar het vrije van Zijn welbehagen, in de verheerlijking van dat eenzijdige soevereine genadewerk altijd maar weer terugkomen op Zijn tijden op Zijn wijze, om dat dorre land nog weer eens te verkwikken en ze dan weer eens te vervullen tot al de volheid Gods, opdat men ervaren mag, wat we even zullen zingen uit Psalm 65 het zevende vers. Psalm 65:7.

*De Godsrivier doet G” overvloeien,
En op “t bereide land
Het nuttig koren welig groeien;
Uw Goddelijke hand
Maakt d” opgeploegde voren dronken,
Tot uit de weke kluit,
Waar “t dropp”lend nat is ingezonken,
Gezegend voedsel spruit.*

Toepassing

“Om deze oorzaak buig ik mijn knieën”, zegt de apostel. Die gevoelde het voor diegenen die aan zijn zorgen waren toevertrouwd, dat ze een ziel hadden voor de eeuwigheid. Dat alles weg zal vallen bij de dood buiten dat enige vaste fundament. Daarom zegt hij: “Opdat Christus door het geloof in uw harten wone”. Dat is dus voor ons allen nodig, dat we met dat ware geloof zullen worden begiftigd, dat ons gemeenschap aan Christus geeft. Dat zeker op Gods tijd in de oefening komt en dat zich daarin openbaart en onderscheiden is van alle algemene overtuigingen en wettisch werk. Want, och mijn geliefden, gij ziet het hier en gij zult het zien door heel de Schrift en in het bijzonder in de brieven van de apostel toch wel nietwaar, dat er toch geen ander fundament van de zaligheid is, dan dat fundament, dat in Sion gelegd is. En de apostel wijst dan ook op dat fundament, die bouwt niet op in de gestalten, die komt niet met wat gemoedelijkheid, die zegt niet: heb je dat wel eens gehad, dat is van de Heere. Heb je dat wel eens gehad, dat is van de Heere. Hij wijst naar Christus heen net als die knechten van Jozua, die wezen op het scharlaken snoer. Wij hebben ook op niets anders te wijzen. Want het ware geloof doet zich daaraan kennen, dat God door de ontdekkende bearbeiding van Zijn Geest, de zondaar vast doet lopen in al zijn eigen doen en laten. In de verandering van zijn leven, en wat al niet meer. Daar moet het aan een eind komen. Dan moet er een weg buiten zichzelf worden ontdekt. Want er is maar één weg tot de zaligheid, er is maar één Middelaar.

“Opdat Christus door het geloof in uw harten wone”. Hoe gaan we op de eeuwigheid aan? We weten niet, hoe kort we bij de dood en het graf zijn. Zijt ge nog jong? Dan kan het ook al gauw sterven voor u worden!

(Bij mij in de gemeente is er een jongen van 15 jaar gestorven en op de dag dat ik hem begraven moest, werd een man van 35 jaar doodgereden. De andere zondag zat er een vrouw van 64 jaar ‘s morgens in de kerk en de andere zondag werd er al rouw voor haar in de kerk gebracht, want op dezelfde zondag dat ze ‘s morgens in de kerk zat werd het eeuwigheid.)

Zo kan het voor ons ook plotseling en onverwachts sterven worden. Het is vakantietijd, ik moet u toch waarschuwen. O, het is een bange en benauwde tijd, want de dagen van Noach zijn teruggekeerd. We gaan naar het einde toe. De losbandigheid is zo groot en de zedeloosheid neemt steeds meer toe.

O, mijn geliefden, het wordt benauwd voor Gods ware volk en al wat men buiten zich ziet moet men bij zichzelf waarnemen. “Het was al ijdelheid en kwelling des geestes”.

En dit moet ik u ook zeggen, hier wordt gesproken over “vervuld worden tot al de volheid Gods”. Denk er om, de wereld kan je niet vervullen. Al wat de wereld biedt geeft geen bevrediging en vergenoeging, want ge houdt altijd een onbevredigde consciëntie over. Ik gun je best vakantie, maar ik gun je bovenal de ware vrede voor het gemoed. Want al wat of ge hebt hier in de wereld dat geeft geen bevrediging. Vakantie ook niet. Je moet blij zijn als je geen ruzie met elkaar krijgt. Dat is meestal het geval wel in de vakantietijd en dan blijf je onvergenoegd en onvoldaan en onbevredigd. Wat je gezocht hebt, heb je niet gevonden. Maar daarbij, hoeveel verongelukken er niet op de weg?

Denk erom als ge sterft en u valt onbekeerd God in de handen, dan gebeurt er wat! Wat gebeurt er dan? Wel dan wordt u ook vervuld tot al de volheid Gods, en dat eeuwig. Dan zult u eeuwig vervuld worden tot al de volheid Gods. Maar niet tot uw zaligheid, maar tot uw eeuwige rampzaligheid. Dan wordt u eeuwig vervuld van de toom Gods en al de gramschap Gods. Dan wordt u ook vervuld, want in de hel zal de maat vol zijn, daar zijn ze vervuld. Vervuld van de Goddelijke toorn en gramschap tot in de eindeloze eeuwigheid. Dan zullen ze weten wat de breedte is en wat de lengte is en wat de diepte is en wat de hoogte is, maar dan van dat rampzalig lot waarin zij eeuwig zullen moeten delen. O, hoe kort zijt gij er misschien al bij. Dat dát toch eens tot ons door mocht dringen. Want, o waar maken we ons al niet druk mee, mijne geliefden? Zonder er over te denken dat we reizigers naar de eeuwigheid zijn. Dat we hier maar door dit leven heen trekken, door het leven, dat als een schaduw aan ons voorbij gaat. Door dat leven, waarvan het uitnemendste al moeite en verdriet is. We vliegen daarheen. Het aardrijk brengt doornen en distelen voort. Alles roept ons toe: “Bij mij is het niet, bij mij is het niet, bij mij is het niet”. En dan gaan we zo de dood tegemoet.

Ben je al oud geworden? Boven de 60? Boven de 70? Boven de 80? O, dan duurt het niet lang! Als ge nog onbekeerd zijt en als ge zo blijft, wordt ge vervuld tot al de volheid Gods, maar dan tot de volheid van Zijn gramschap, eeuwiglijk en eindeloos. Ach, het mocht u nog geen rust geven. U bent nu nog in het kostelijk heden van genade en dat enige fundament der zaligheid wordt u nog gepredikt.

Dan wordt er nog gesproken over een hoogte, een breedte, een lengte en over een diepte, zo ook bij de heilige doop. Wie wordt er dan uitgesloten wat dat betreft? O, dan kan de grootste der zondaren zalig worden. Dan zullen we niets tot onze

verontschuldiging ooit kunnen inbrengen. We zijn nooit uitgesloten geworden wat de staat van onze ellende betreft en vanwege de veelheid onzer overtredingen. “Het bloed van Jezus Christus Gods Zoon reinigt van alle zonden.” O welk een breedte, welk een lengte, welk een diepte en welk een hoogte. Een mens, die leeg van God is, kan nog vervuld worden. Vervuld tot al de volheid Gods.

En nu zegt de apostel: “Opdat Christus door het geloof in uw harten wone”. Dus die Persoon zal aanvankelijk in de ziel een gestalte moeten krijgen. Maar diezelfde apostel hoor je ook nog een keer zeggen: “Mijne kinderkens, die ik wederom arbeid te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgje.” Dus hij had al arbeid gehad en was als het ware in barensood geweest, opdat dat Woord vrucht zou mogen dragen. Dat is de arbeid dus van Gods knechten. Maar nu was hij wederom in arbeid en had weer barensood en dat opdat Christus een gestalte zou verkrijgen in de ziel. Daar zien de ware knechten naar uit, dat ze het van die of gene eens mochten horen dat die Persoon ze ontdekt was. Dat ze Hem hadden mogen leren kennen als de Schoonste van alle de mensen. Dat alle eigengerechtigte gronden eens weggevallen waren. Dat ze met al wat ze hadden gedaan en waarin ze het hadden gezocht, aan een einde waren gekomen. Dat ze die buiten zichzelf hadden mogen vinden en die Persoon hadden mogen aanschouwen, vol van genade en van waarheid.

“Opdat Christus door het geloof in uw harten wone en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt”. Het is wel wonderlijk dat de apostel nu juist over die liefde spreekt en over een wortelen en een gronden in die liefde. Dat wijst dus op een weg van ontdekking. Het gaat door de diepte heen en door die diepte heen grondt en wortelt men in de liefde. Daar komt het nu juist op aan. Als die Persoon zich dus heeft doen kennen door de ziel, is er liefde tot de Persoon gekomen, omdat men de liefde van die Persoon ook heeft geproefd en gesmaakt. Dus is er liefde gekomen tot die Persoon. En hoe is het nu met u? Kunt u het niet ontkennen dat gij zo die Persoon wel eens lief gekregen hebt? Maar staat u nu ook uit liefde er naar, om steeds nauwer aan Hem verbonden te worden en met Hem verenigd te worden? De liefde zou daarnaar moeten doen staan. Zo zoudt ge in de liefde geworteld en gegrond moeten worden, en op dat fundament gebouwd moeten worden. Dat is dus noodzakelijk. En waarom? Wel, ik heb u gezegd, het lijkt een scherpe waarheid te zijn, toch is het een liefelijke waarheid. De apostel zegt: Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, wat de grondslag van de zaligheid is. Waar die grondslag ligt? Buiten de mens! “Welke de breedte en lengte en diepte en hoogte is”. Dan zoekt u het wat dat betreft niet alleen in uzelf, maar dan moogt ge het buiten uzelf vinden. Het is waar, met alle ontvangen genade blijft de mens het altijd bij zichzelf zoeken. Moet hij iedere keer maar uit zichzelf uitgeleid worden. Maar dan zal het toch, als het de Heere behaagt om hem dat weer eens te schenken, openbaar komen bij hem, dat er kennis is gekomen van wat de apostel hier voorstelt. Dan wordt dat ook weer nieuw, dan zal hij daar weer dieper en vaster mogen geworteld en gegrond worden. Dan zal hij temeer mogen gaan begrijpen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte is, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat.

Een wonderlijke liefde! Ach u gevoelt het wel, de apostel kon het maar met enkele woorden zeggen en met enkele woorden zegt hij het ineens zo zakelijk, zo kort en zo bondig en zo eenvoudig en zo waarachtig. En wij kunnen er vanzelf ook maar van stotteren en stamelen. Want och, waar het hier gaat over een breedte, lengte, diepte en hoogte van dat Goddelijke genadewerk, van die Goddelijke liefde, hoe zouden wij het

ooit met woorden kunnen zeggen waarin dat bestaat. Dat kunnen wij vanzelf niet. Het moet beleefd worden. De apostel spreekt hier over de ware zielsbeleving.

“Opdat Christus door het geloof in uw harten wone”. Opdat ge zo door Hem dus, dat is het kanaal, het is de enige Middelaar, opdat ge alzo door Hem vervuld zult worden tot al de volheid Gods. Opdat ge het meer en meer buiten uzelfen zult mogen vinden, opdat ge meer en meer vatbaar en ontvankelijk zoudt mogen worden voor het wonder van vrije genade.

Dat de mens er buiten valt! O, dan kunnen we de mens nooit genoeg op het diepst vernederen. Ach, dan is er niets in de mens wat Gode aangenaam kan zijn. God brengt de mens in de weg van ontdekking en dat opdat Hij er met Zijn eer uit zal komen. Maar dan ook de ziel met de zaligheid en dat waar er geen eer voor de mens overschiet. Dus daar word je niet gebracht in de weg van wettische heiligmaking. Maar in de weg van ware evangelische heiligmaking kom je er achter, dat je geen vrucht kunt dragen uit jezelf. Dan zie je er de noodzakelijkheid van, dat Christus door het geloof in het hart zal wonen. Dat ge nu in de liefde zult geworteld en gegrond worden. “Een iegelijk die de Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid”. Waar dan de liefde het gaat winnen in de ziel, de ziel in de liefde geworteld en gegrond wordt, daar gaat men alles verfoeien, alles verachten wat buiten God en buiten Jezus is. Dat is een gegrond en een geworteld worden in de liefde.

Mocht daar eens meer van te vinden zijn in deze boze en bange tijd waarin we leven, om zo vervuld te worden tot de volheid Gods, meer en meer het Beeld des hemelsen te mogen dragen en van aangezicht tot aangezicht veranderd te worden, van heerlijkheid tot heerlijkheid als door des Heeren Geest. “Want wij zien nu door een spiegel in een duistere rede”. Het zal wat zijn, als wij Hem zullen zien, aangezicht tot aangezicht, als we dan eeuwig waarlijk vervuld zullen worden tot al de volheid Gods. Om eeuwig vol van God te mogen zijn.

AMEN

SLOTZANG: Psalm 16:3.

*Getrouwe Heer, Gij wilt mijn Goed, mijn God,
Mijn erfenis en ‘t deel mijns bekers wezen.
Gij onderhoudt gestaag het heuglijk lot,
Dat Gij, zo mild, voor mij hebt uitgelezen.
De schoonste plaats mat Gij met ruime snoeren;
O heerlijk erf, gij kunt mijn ziel vervoeren.*

(AAN HET EIND HANGT DE KROON)